9H 8
H 14

BIBLIOTECA
del
INSTITUTO
Y PROVINCIA
de
HUESCA.
Nº 8.
Est ______ tab ______

Theologiae Expositivae Tractatus iuxta miram Divi Thomae doctrinam, et N. R. Patris Emmanuelis, á S.° Hieron. accurata explanatione

PROEMIUM

Sacrae Scripturae, Fratres Dilectissimi, profunda abis-
su coepimus navigandam, in cuius innumeris difficultatum fluctibus
tot passuros, satis constat, langores mentis quot dubia sese decisimo of-
ferunt. Veruntamen eius indecibili suavitate reperta, cuncti nostri les-
tri defatigaciones pro nihilo iudicabuntur. Est enim Sacra Pagina
Manna absconditum omne in se continens delectamentum: Comedite ergo
ante Volumen istud, et fiet in ore vestro sicut mel dulcissimum. Haec
est prima scientiarum, in qua et Divina Theologia fundatur. Haec
est Epistola inquit Magnus Gregorius, ad creaturas missa, quae Scri-
ptura Sacra dicitur quoniam omnia sacra sunt quae in ea continentur.
Biblia apelatur quia omnes sacri Libri in unum sunt colecti. Quid
plura? Audiamus nunc quid Venerabile Kempis ita loquentem:
Scriptura haec docet ignaros, arguit odiosos, excitat torpes, stimulat dor-
mientes, corrigit errantes, erigit cadentes, terret ridentes, consolatur
tristes, laudat humiles, vituperat superbientes, confortat debiles &.ª
Haec ille ex quibus excelencia et utilitas, huius tractatus satis apparent.
Sed ut materiam hanc captu dificile, cum claritate percipiamus, hoc opus in
quatuor tractatus dividemus; in 1.° esenciam et causas Sac.ae Scrip.ae exa-
minabimus; in 2.° eius existencia: in 3.° proprietates et in 4.° effectus
sive sensus ostendemus; Sed prius quam nomine Theologiae Expositivae intel-
ligatur, oportet explicare eius obiectum proponere et necessitatem inquirere;

Pro quibus Sit

Disputatio Præmialis

Cum Sacra Scriptura plures habeat dificultates, ab aliquo habitu superari debent, qui ut ex terminis liquet, Theologia Expositiva merito pandus est; sed pro majori explicatione sit.

Quæstio 1.ª

Utrum Theologia Expositiva sit Scientia et quid eius Obiectum.

Antequam dificultatem dissolbamus, suponendum est 1.º quod Theologia derivatur á verbo logos et theos, quæ idem ac ratio, verbum, sapientia, et consideracio de divinis rebus, et sic Theologia est: Ratio seu sermo de Deo; Dividitur in Theologiam Beatorum et Viatorum, ex quibus illa procedit ex manifesta revelacione, hec vero ex obscura. Et relicta Theologia pure naturali, dividitur Theologia Viatorum, quæ Christiana dicitur, in Scolasticam, Misticam, Moralem, et Expositivam, quæ divisio non est generis in species, sed materialis, proveniens ex latitudine obiecti, sub diversa ratione quæ, licet sub eadem ratione sub qua attinguntur.

Dicitur Theologia Escolastica, quatenus tractat de Deo in se, et de his, quæ ipsum proximius circumstant, ut de eius essentia, atributis et c., et ei aplicatur nomen genericum Theologiæ, quia reliquæ porciones ex propia materia, quam tractant nominantur. Dicitur Theologia mistica, quatenus Deum ut animæ unibilem medijs exercitijs, alijsque mellifluis afectibus, contemplatur. Theologia vero moralis dicitur, quatenus Deum respicit legislatorem, et finem humanorum actuum: Et denique Expositiva, quia Deum respicit ut loquentem nobis, per externa verba, non quidem asenciendo illis, quod hoc est propium fidei, sed ostendendo eorum credibilitatem.

Suponendum est 2.º quod obiectum, de quo in presenti, non est obiectum in esse scibilis, quia hoc est unum in tota Theologia, quatenus amplectitur omnes suas partes, quia una est ratio sub qua, licet penes diversa materia sigillata

ut dicit N. Emanuel à S.to Hieronimo Dis.a Pro. 2. aiga D.e n.o 4 (?)... Solud inquirimus, obiu in esse rei, et scia in ee sibilis, ut nobis hec. ē determinata;

Dicendum ē 1.o q.d theoa expositiba ē Scia, et pr. rone: Habitus, q.e ē circa propones universales, necesarias et mediatas, ē Scia; S. ejusmodi ē habitus theoe expositibe, quia tractat de iis: Deus ē creator omnium; Deus ē trinus et unus &c, que ss propones universales, necese et mediate, licet respectu fidei, q.e ē habitus primorum principiorum theoe, sint imediate: q. &c.a

Sed dices: de singularibus n dat Scia; S. theoa expositiba tratat de singularibus, ndpe de gestis Abrae, David et Christi D.ni et &c. Resolvet ex doctrina D. The. qui 1.a pa. q.e 1.a Arto 2.o ad 2.m ita dicit: singularia tradunt in sacra doctrina, n quia de his principaliter tractet, S. int roduquntur, tu in exemplum vite, sicut in Scis moralibus, tu eciam ad declarandam autorite virorum, por quos ad nos revelo Divina processit, supra quam fundat sacra scriptura. Magxime quia hec Scia procedit ex Divina revelone, et ideo valet agere de singularibus sub eadem rone, ac de universalibus, hoc ē in ordine ad 1.m revelabile; et licet apareat contingencia quedam, solum ss contingencia materialiter, n vero ut subsunt revelonis Divine;

Dicendum ē 2.o: obiu q.d forte, seu in ee rei adequatu theoe expositibe ee Deum loquentem nobis per scritas et tradiciones. Sic N. Ema.i in presenti et pr.: obiu forte q.d totius theoe ē Deus gequndum se absq.e aliqua determinone, S. sub ea amplitudine, qua proponit a fide; S theoa expositiba ē specialis tractus totius theoe ab hac spe indistinctus: q. &. Ma.r et Mi.r ss D. The locis citatis a N.o Ema.e. Confa vero pr.: obiu forte q.d cuiuslibet tratus a tota Scia, spe indistincti dt ee idem ac respectu totius Scie, licet cum aliqua limitone determinante ipsu ad mata talis tratus; S. eodem hoc reperit in obo asignato, ut ex seliquet: q. &.

Sed

Sed obes: obu forte quod theoe expositae e omne ens revelabile: ergo non e Deus ut loquens &c. Rz. Ans: hec theoga non e dicta specifice a tota theoga: S. obu forte theoe totalis e omne ens revelabile, ut dicit D. Thos in prologo sententiarum q. 1. Resdet. qd ibi non loquitur D. Thos ex propria mente, S. magistri sententiarum: vl qd non loquitur de obo forte, S. de matali et extensibo.

Dicendum e 3o; qd obu quo in esse rei huius theoe e Deitas sub conceptu [struck] veritatis in essendo, conotata autoritate explicante locucione sui ad nos per scripturas et tradiciones. Pr: illud e obu forte qd huius theoe, qd e constitutibum obi qd. S. Deitas modo proposito sic se habet: ergo. Pr mr: constitutibum et distintibum idem. S. Deitas sic proposita e distintibum obi formalis qd theoge expositae ab obis aliarum parcium theoe, quia sic dicit propria limitatione, ergo &c.

Sed arguens: si Deitas modo explicato esset obu qd in esse rei huius theoe, hec esset perfeccior caritate; cum perfeccio habitus ex perfeccione obi sumat, et obu huius theoe sit veritas qd e alcior bonitate, quia illa e de linea primordiali, hec vero de atributali: sed hec theoga non e perfeccior caritate, ergo &c. Rz. qd licet veritas in essendo, seu Deitas sit alcior quodammodo bonitate, ad non in ratione obi, ex cuius perfeccione, perfeccio habitus desumit, quia bonitas pro ut e in se, e obu caritatis, quia de ea (sicut de voluntate) dicit qd fertur ad rem prout e in se; ad veat veritas in essendo, seu Deitas terminat theoam, ut e in intu creato, media veritate in dicendo, seu revelacione virtuali adiuta forti discursu; quia intus trait ad se rem.

Dicendum e 4o. qd divina revelo virtualis et mediata Dei loquentis per scripturas et tradiciones adiuta discursu forti, e ro sub qua theoe expositae. Pr ro, na: ro sub qua tocius theoe e revelo virtualis, et mediata Dei in orde ad principia fidei formaliter revelata, ex quibus conclusiones deducit medio forti discursu; S. ro formalis sub qa theoe expositae debet ee formaliter eadem licet cum aliqua limitatione, et penes diversa mata sigilata, ut diximus in 2a suposione, qd nequit ee alia, qa qe asignata e ergo &c.

Sed oponens: si ro sub qua theoe expositae esset sup-

pra

posita solo numero differrent theologia totalis et expositiva et
se liquet; S. hoc ē falsu, quia alias accidentia solo numero diversa
esent in eodē numero rebū ergo &. R. q̄d licet specie formali n̄ differant,
ut probat bene argu; tamen differunt specie materiali ut ex dict
is pro ctone. et ex notabilibus constat, qd sufficit ut inconvenie-
ns vitet.

Dicendū ē 3.° q̄d obtū materiale terminatiū, et extensiū
huius theoge ē omne ens revelabile, q̄d subordinari pt ad Deū
loquentē per scripturas et traditiones juxta gradū, q̄d subest rationi
formali havitud, seu revelationi virtuali. pro cuius explicatione et int-
elligentia nota urebiter; q̄d quaedā entia si, q̄ actu st sub relatio-
ne virtuali Dei loquentis per scripturas et revelationes, q̄e eo ip-
so ad obtū materiale proximū huius theoge pertinent; q̄dā
vero si, q̄e hoc n̄ abent actu. S. possunt sub ēe tali revelationi, et hae
ec pertinent ad obtū materiale remotū theoge expositivae; quo suppo
sito:

Pa obtū materiale cuiuslibet scīae ē illud, q̄d subest, v pt
sub ēe rationi formali sub qua illiud, cū subordinacione ad obtū forma-
le, ita ut si actu sube sit obtū materiale proximū, et si solū pt su-
bēe rationi formali sub qua, sit obtū materiale remotū; S. omne ens re-
velabile v actu sube v subēe pt revelationi virtuali Dei loquentis p.
ex scripturas et traditiones, q̄e ē ratio formalis theoge expositivae ergo &.

Obiicies: sacr-
a scriptura ē vera theoga, distaq̄e tantum penes modū ab expositiva, cū
scriptura sacra doctrinali modo procedat; S. obtū materiale sacrae scripturae
n̄ ē omne ens revelabile, cū ipsa scriptura sacra sit ex praecipuis obiis re-
velatis, et respectu sui ipsius n̄ posit ēe obtū; ergo & R. q̄d cū scriptura
sacra sit altissima theoga, eminencialisq̄e sapientia, seipsā illuminat,
ad q̄ exprimet cognitionē praeter claritatem. Hec enī ē, q̄e, ut loquit.
Cornelius in encomio sacrae scripturae ante Pentateucum, sine Dei
verbo sciri n̄ pt, et cū ipsa sit verbū Dei, ut postea dicemus, infer-
t, q̄d clarificat seipsā per modū obti, et percipiat ā seipsa per modū
scīae.

QUE:° 2ª An Theoga Expositiva fuerit necesaria omni tempore ad salutem?

Preter fisas disciplinas ee necesa superiore aliqua doctrina, ut ho eternam salute consequat, probat D. Thom. 1ª parte. Qu. 1. Arto 1. eo qd elevatus ho ad supernaturale felicitate, debuit precognoscere finem obtinendu; s. hec cogno fit per doctrina superiore ad fisicas disciplinas: g &. Pro nunc aute suponimus, qd nomine sacre doctrine inteligit D. Thom. scriptura sacra, rebus intelecta Divina tradone, et Theoga maxime ut expositiva ipsius, ut probat N. Emanl. ubi supra q. 3ª

Hs supos, inquirimus de Theoge Expositive necesitate, quatenus in scriptura et tradones, ut in propris monumentis invenitur; s; nota 1. qd Eclesia nichil aliud e, quam: Congrego fidelium vero cultu Divino adherentiu sub uno capite Christo, eiusq. Vicario in terris nempe Pontifice Maximo; per q. ultima verba distingt Eclesia pro ut in lege Evangelica, ab illa, pro ut in alis acepcionibus et statibus, nempe in statu Justicie Originalis, scilicet, quandiu Adamus et Eva illa conservarunt; in statu legis nate, nempe, sub Patriarquis ante Moisen; in statu legis scripte, nimirum, post Moisen Ante Christu.

Nota 2ª

qd aliqua ss necesaria necesitate medii ad salute, scilicet, ea q. sive ex natura rei, sive ex Divina Institucione ita requirunt ad salute, ut sine illis obtineri n posit. Alia vero ss necesa necesitate precepti, quatenus si n observent, comititur gravis culpa, q. obstat saluti; quib. prenotatis:

Dicen. 1ª e; Theoga expositiva fuisse, et ee necesa necesitate medii in Eclesia in omni statu ad salute; et Pr; in omni statu, in q. fuit necesa fides, fuit necesa Theoga Expositiva: s. in omni statu fuit necesa fides necesitate medii: g &. Mr. e expresa D. Thom. in 3. supra Magistrum Dist. 25. Qu. 2ª. Arto 2. super illud Apostoli ad Hebreos 11. accedente ad Deu, credere oportet &. ubi ait ad 1m: Apostolus posuit illa, q. oporteat credi explicite a quolibet homine in q.cumq. statu. Ma. Pr: in omni statu in q. fuit necesa fides, fuit necesa D. explicans illa, predicans, et ab impugnantibus defendens; s. hec ss pro-

propia munia Theoª Expositivae; q. &ª. Maª. constat ex illo Pauli ad Romanos 1º. fides ex auditu; et Miª. e evidens; quia cu Theoª Exp. sit declaratiba Verbi Dei, ad ea pertinet verba Dei a fide proposita explicare; q. &.

S. Dices q. e necesse necessitate medii ad salute e taliter necesse, q. sine eo salus obtineri n. pt.; s. sine Theoª Expositiba salus obtineri pt.: quia plures rustici salute eternam consequi n.; q. &. Re. distinguendo miª. sine Theoª Expª. in aliquibus, co. in omnibus, ne. Itando q. dicimus ee necesa. Theoª hanc in aliquibus, scilicet, Doctoribus et Magistris, quibus cura incumbit, ceteros edocere, misteria q. fidei explicare, q. misteria, a tradicionibus, et Scripta reperiuntur tradita in omni statu Eclesie.

TRACTUS 1.s DE SATECAUSIS SACRE SCRIPTURE

Quia teste filosofico agxiomate, scire, e res per causas cognoscere, ideo antequa existia Sacre Scripte inquiramus, de illius esa. et causis, erit nobis sermo.

DISPUTO 1.a DE ESENCIA SACRE SCRIPTURE

Comuniter a filosofis receptum e, q. difo explicat esa. rei difinite; ideo n. ita pulcrum, verum et necesu. fuit vino, difone Sacre Spte. ite proponere, et explicare, ut sic eius esa, circa quia et tradones Sacras versat Theoª Expsa, melius percipiat.

QUES.º 1.a QUID SIT SACRA SCRIPTURA et quomodo sit recte definienda.?

Dicendum e; Sacra Scripta sic recte difinir: Verbum Dei scriptum scriptum ipso Deo peculiari Autore. Et Pr. hec difo constat genere et difa; q. e recta. Ant. pr.: illa parte: Verbum Dei habet rone generis; quia per illud convenit Sacra Scripte, cu Verbo Dei substanciali, nempe 2ª. persona Ssª. Trinitatis; cu tradonibus Divinis et Apostolicis; cu revelationibus pribatis; cu miraculis; cu difonibus concilii Generalis legitimi; et deniq. cu decretis Pontificu. de fide

et more ex Catedra difiniendum; s. ab iis omnibus, differt per
sequentes particulas; nam per ly: fortiter scriptum differt a miracu-
lis, quae non fortiter, s. metaforice sunt verba Dei; a tradicionibus et reve-
lationibus privatis, quia istis omnino accidit, quod scribantur; a Verbo
Dei increato, quia istud solum large dicitur scriptum Psalmo 44°; et
denique per ly: ipso Deo peculiari autore; differt a difinitionibus Concilii
Generalis legitimi, et a decretis Pontificum loquentium ex Catedra, qui-
a hec solum sunt a Deo dictata quoad sententiam, non vero quoad verba,
puncta et apices, ut ex dictata sacra Scriptura. Ergo &c.

Arguitur 1°: iuxta di-
alecticos, in difinitione debet aplicari difinito generi proximo; s. ly Verbum
est genus remotum, quia comprehendit mentale, vocale, et scriptum, quod
sacris accidit, in ly Scriptura, cum hec solum dividatur in sacram et humanam
ergo &c. Respondetur quod hic non loquitur de sacra Scriptura ut distincta a Scriptura huma-
na, quo pacto ly: Scriptura esset genus proximum. s. de illa ut distincta a
tradicionibus, quia propium est Theologi Expositivi tractare de Deo ut lo-
quente nobis per scripta et tradiciones, quo pacto ly Verbum est gen-
us proximum. Ergo

Arguitur 2°: in presenti difinitur sacra Scriptura quoad nos; s. hoc
modo sumpta dicit essentialiter rationem canonizacionis et proposicionis Ecclesiae
que non repperitur, nec explicite nec implicite in data difinitione: ergo non est recta,
quia est diminuta. Respondetur quod dicta distinctio sacre Scripture quoad se et quoad nos
solum est accidentalis, et talis, quod non addat aliquid essentiale sacre Scripture, s. so-
lum significat, quod datur per modum prius conditionis proposicio Ecclesiae ut nos
recipiamus ipsam Scripturam ut sacram; et ob maiorem explicacionem ponitur ab
aliquibus in definicione particula hoc significans. Ergo

Arguitur 3°: res complexe
nequeunt difiniri unica difinitione, cum dicant plures essentias, s. sacra Scriptura
est res complexa ex vocibus, significacione, et intentione loquentis: ergo &c.
Respondetur quod licet res complexa nequeat difiniri rigurose, bene vero declarative
ut patet in hoc complexo: albo rationale, quod declaratur dicendo, quod est: habens
sensibile potens discurrere, et operari cum libertate. Idem aparet in
difinitione concretorum accidentalium, que possunt difiniri reducitive a difinitione abstra-
ctorum, licet non rigurose, quia habent intra se plures essentias. in abstracto ergo

sic pt. difiniri Scriptura sacra: significatio Divini conceptus nobis per locutionem Scriptam communicati;

Quaes.º 2.ª utrum Sacra Scr.ª sit propie Verbum Dei

Nota 1.º questionem hanc non procedere de verbo Dei mentali, qd. verbum cordis dici solet, quia cum hoc sit terminus cognitionis mentalis procedentis ex notitia intelligentis, est propium Verbum Dei sustanciale, nempe 2.ª Persona SS.ª Trinitatis. Iuxta illud Psalmi 44: eructabit cor meum Verbum bonum. Solum ergo procedit de Verbo Dei externo et scripto, qd. iuxta D.rm Thomam q.e 4.ª de Veritate: quia corporaliter expletur de Deo dici non pt. nisi metaforice; Nota 2.º qd. Verbum externum aliud est vocale, et aliud escriptum. Vocale nihil aliud est, quam: voces prolate representantes nobis conceptum loquentis. Scriptum: voces prolate representantes nobis conceptum scribentis. Unde in presenti Verbum non sumitur dialectice, nec gramaticaliter, s. theologice, aut scripturarie, quatenus nobis audientibus ipsa voce, aut scripto legentibus manifestant conceptum interni aloquente vel scribente. Nota 3.º qd. licet verbum externum significet conceptum internum et res; prius et propius signat conceptum, quam res, quia veritas formalis in verbo externo non consistit in conformitate ipsius cum re, s. in conformitate cum conceptu loquentis; cuius signum est, quia si aliter accidit, est mendacium forte, quamvis maneat veritas obiectiva, que in conformitate cum re consistit; quia formaliter mentiri est contra mentem ire. Nota 4.º qd. Verba Sacre Scripture possunt considerari, vel prout precise deserbiunt ad comercium humanum, vel formaliter, ut deserbiunt ad manifestandum Dei conceptum, et de facto manifestant. Primo modo solum materialiter sunt verba Sacre Scr.e quo pacto non sunt propie Verbum Dei. 2.º modo accepta sunt, quando proponit titulus questionis.

Dicendum est Sacram Scripturam ee. propie ver-

7

1o bu Dei. hec ctō ē de fide, et constat ex illo Dī Pauli 1ª ad Tesaloni censes Capᵒ 2º: cum accepissetis a nobis verbum auditus Dei, accepistis illud, n̄ ut verbum hominum, s. sicut ā vere Verbum Dei. et ex illo Apocalipsis 19º: hec verba Dei &. Pr rōne: Sacra Scripta ē verbum illius, cuius conceptum internum manifestat; s. manifestat conceptum internum Dei; ġ &. Maior constat, quia verba per se primo. s̄t instituta ad manifestandum conceptum internum loquentis. Minor vero pr: quia Sacra Scripta ē loquctio Dei ad creaturas, ut constat ex pluribus libris canonicis, in quibus passim legitᵣ: hec dicit Dominus. Locutus ē Dominus ad me &c: s. loquctio Dei manifestat conceptum Dei. sicut quelibet loquctio humana manifestat conceptum hominis: ġ &.

Pr 2º rōne

propium ē sacre Scripte, habere simul plures sensus sub eodem verbo v. litera: ġ Sacra Scripta ē propie verbum Dei. Ant. ē Dī Thē 1ª Pª 9ª 1ª Arlo 10. Consequentia pr: solius verbi Dei ē propium habere plures sensus: ġ si ē propium sacre Scripte &c. Pr Cons: solius comprensiones Dei ē propium, simul plura cognoscere, ut dicit Dī Thos Pra Parte 9ª 55ª Arlo 3º per hec verba: Oportet, qd ea qe Deus cognoscit per unum, inferiores intellectus cognoscant per multa: ġ &. Pr conseqª ex illo axiomate: modus loquendi sequitur modum cognoscendi.

Arg. 1º: Si

Sacra Scripta eset propie Verbum Dei, eset signum conceptus Dei; s. hoc ē falsum: ġ &. Pr mi: quia v eset signum forle, v instrumentale, s. neutrum dici pt: ġ &. Pr miʳ quoad 1ª parte; quia signum forle ē eiusdem nate, saltem representabe cum re significata, qd repugnat cuilibet creature respectu Dei, seu conceptus illius. 2ª vero pars pr: nam n̄ p ē signum instrumentale naturale, v. ad placitum; s. n̄ 1ᵐ: quia alias ex nate sua representaret conceptum Dei, qd ē falsum, cum significatio verbi proveniat ex voluntaria impositione, ut docent Dialectici, nec 2ᵐ, quia hoc pro forle ē ens rōnis, qd minime reperit in scriptura sacra, quia Deus nequit eficere ens rōnis: ġ &.

Resᵉ 1º: nulla dari repugnanciam in hoc, qd Deus posit facere, se solo, plura encia rōnis, sicut n̄ repugnat Deum concursu previo et simultaneo ad efiiencam entis rōnis ad intu creato concurrere, ut dicit Nr Cma a Sº Bonabentura in disputationibus dialecticis Dispetone 1ª Quæ 3ª. Ita N. Nr. Mal. s

Tomo 1º Trac.tu 3º in anotacione ad artm 9um et duci 19m D.the
ubi doctrinã N. Didaci a Jesu dispu.e 3a Logice Sec. 9a que
eadẽ cũ hac ẽ, comendant. Ita N. Paulus tomo 5o. trac. 2o
disp.e 1a Dubio 1o ubi Numero 29o dicit, qd licet Deus ñ posit fin-
ere ficcionẽ illã, ex qua sequit aliqua imperfeccio, qualis reperit
in eficiencia secundarum intencionum logicalium: pt tamen facere
ficcione illa ex qua nula sequit imperfeccio, ut accidit in presenti
quia ut dicunt N. Comp. abrebiat. tomo 1. Di.e 2a Qu.e 5a nõ fu-
ndandi relonẽ ronis, q. reperit in verbis ad aliquid significand
ũ ẽ denominio extrinseca, q. precipue sumit a volumtate impo-
nente significacionẽ, licet eciã proveniat ab intu cognoscente
ex qo ñ sequit imperfeccio, ut ex se liquet; qd secus accidit in forma-
cione 2arũ intonũ logarũ, quia genereitas V.g. ñ fundat su-
pra reale intetatẽ animalis. V.g.; quatenus ẽ realis perfeccio, s.
quatenus cognita ẽ. At quippe ñ ẽ inediate capax genereitatis q-
ria ẽ vivens sensibile, s. ex eo, qd sit cognitũ sine especiebus,
quod arguit imperfeccionẽ in eficiente tale ens ronis.

Re.r 2o.

qd licet Sacra Scripta sit signũ adplacitũ Dei presuppositibe et materialiter;
tamen proxime et formiter ẽ signũ natale. 1m. habet quia Verba Sac-
re Scripte absolute ñ havent representare ex nãta sua conceptũ Dei,
cũ illa sint naturalia, hic vero ordis supernaturalis et Divini; s. cũ hoc rec-
te componit, qd verificet de ea, et verbis sui componentibus, qd sint signũ
natale conceptus Dei, si 2o modo accipiat Scripta Sacra; quia tunc 2o acci-
piunt eius verba formiter ut verba ~~, et verbo externo ut tali natale ẽ,
internũ conceptũ manifestare, ut dicit N. Cmo. in presenti n.o
20 et 21o, 24 et 29o et alibi sepe. ubi docet, ẽe esale et natale ve-
rbo externo internũ conceptũ manifestare. Unde licet in solone hu-
us argi dicat citatus D.r, ẽe signũ adplacitũ, debet intelligi presuppo-
sitibe, ut omnes doctrine eius, et comunes componant. hoc patet ex doct.a
N. Pauli ubi supra n.o 28o aserente qd signũ ñ ẽ tale, quando precise
reũ vox determinat actualiter a volumtate et ab intu, modo id ex-
plicato, ad signandũ aliquid, s. quando moraliter persebarat in tali sig-
nificione, nempe, quandiu imposicio ad signandũ ñ retractat.

12 Res.a 3o; qd signum adplacitum dupliciter considerari pt. scilicet metafisice et moraliter. 1o modo nichil aliud dicit nisi esse signi constitucionem, voce ipsa re vel voce determinata a voluntate extrinse modo supra explicato ad aliquid significandum. 2o modo dicit totum hoc presupositum, ad vero proxime et formiter dicit tale signum etiam deservit loqucionibus manifestandibus conceptum internum loquentis vel scribentis, qo pacto non est aliquid fixum tale signum, quia fa per quam constituit, non est significacio remota s. significacio moralis. qd, ut constat ex 2a solone, est realis; quia licet actus internus, quia eius extat aliquem concursum previum deleri, tamen semper perseverat, talis significacio moralis quandiu imposicio ad significandum non retractatur.

Arg.a 2o: Sacra scriptura est verbum illius cuius conceptum manifestat; s. aliquando manifestat conceptum alionum, et non Dei; quia aliquando in illa loquitur impius, et aliquando Demon: ergo &. Res.a qd licet aliquando aliqua sint prolata in Sacra Scra. qd non posint provenire a Deo elicitive; at vero posunt ab eo provenire elicitive relative, quatenus verba quibus asserit in Sacra Scra. qd hoc dixit demon, et illud impius; proveniunt a Deo, ut verba propia ipsius, manifestativa sui conceptus, et infalibilis veritatis.

Arg.a 3o: Verbum externum non dicit propie de Deo; s. verbum scriptum est verbum externum: ergo &. Res.a qd licet verbum externum non dicat propie de Deo quia corporaliter explicari devet, tamen dici pt propie Verbum Dei; quia ad hoc sufficit, qd Deus per illud nobis suum conceptum manifestet, movendo specialiter scriptorem ad scribendum.

Arg.a 4o: Verbum Dei manet in eternum; s. verbum scriptum in eternum non manet: ergo &. Res.a qd licet non maneat in eternum moraliter acceptum manet tamen formiter sumptum, vel quoad significacionem conformem idee Divine, sumpta hac significacione, prescindendo ab eius sumpto.

Arg.a 5o: Verbum propie tale debet propie prolatum ab eo cuius est Verbum: s. verbum scriptum non est propie prolatum a Deo: ergo &. Prm.a quia locucio propietatis debet per potas vitales et intrisecas ipsi loquentis, qd non reperit nisi respectu scriptoris. 2o quia ille producit propie verbum, qui producit intelecionem. s. solus scriptor canonicus producit illam: ergo &. 3o quia illud verbum ut productum ab intra

ē. solū ab ipso Scriptore, ut a causa principali et vitali. q. eciā ut provectū ad extra, sive ut vocale sive ut scriptū quia hoc illi dr correspondere.

Resp. prenotando. qd duo inveniunt in Verbo Scriptoris Canonici. 1m quedā natalit proporcio ad natales et vitales potes ipsius. 2m proporcio ad representandū conceptū Dei, qd ipse vult nobis manifestare, et defacto manifestat; Unde Deus ut causa particularis per specialē concursū influit in manifestacionē sui entis asumens et elevans totū concursū Scriptoris Canonici ad id qd sua Virtute pertingere n valebat, Iuxta illud ad Cor.s Que st Dei nemo novit nisi Spiritus Dei. Quo suposito, Resp. ad Argū negando mi.m; quia ad hoc ut tale Verbū sit proprie prolatū a Deo, suficit, qd modo dicto elevent potē natales Scriptoris ab ipso Deo, quia eo ipso id ipsi Scriptores n proferunt ea ut cause principales, s. ut instrales; ac proinde ipsa prolacio Verborū proprie et principaliter Deo convenit, licet n sit ab ipso immediate imediacione suposit, hoc ē, taliter qd n mediet instrū, s. solū imediacione Virtutis.

Ad 2m Resp. qd intelecio, ut correspondet virtuti proprie Scriptoris Sacri, ē vitalis; ad vero, ut correspondet ipsi ut instro, n ē vitalis, nisi tantū presuponitive ut ait N. Cmo. Tredo 5o. Qu. 2a, qd suficit, ut absolute dicat vitalis et meritoria, ut de rone ultime actualitatis in quolibet actu vitali, et meritorio dicit N. Paulus t. 3o. Dest.a Dub. 3o a nu. 47o; et licet Verbū sit tanquā terminus et efectus intelecionis, ad vero ut ē verbū explicans Divinū conceptū, ē efectus ipsius intelecionis, ut ab Scriptore elevato specialiter a Deo, et sic Deo magis, quā Scriptori dr atribui ut Verbū ē. Ad 3m Resp. qd Verbū externū, ut correspondet acioni previe Scriptoris, ē ab Scriptore Canonico, ut a causa principali, et sic dicit ad eū relonē producti ad producentē: ad vero ut correspondet Scriptori elevato specialiter a Deo in orde ad manifestandū suū conceptū, dicit tale Verbū dictā relonē ad eū producentē, et ab ipso proveniri principaliter. Videat N. Cm. ubi supra. idē dicimus de verbo interno.

Sed Observa 1o pro complemento questionis; qd N. Cmo. plures equiparat tradicionē ad Sacra Scripta in rone Verbi Dei

14

S. tamen est integr. quoad sentas, et quia respectu eius n. requirit, q. scriptor et traditor conceptus aliquos eformet; autem opositum accidit respectu sententiae Dei contentae in decretis Conciliorum, et Pon. loquentium ex Catedra quia eis necessaria est praevia consultatio Theologorum, ut dicemus Disputatione 2a. q. 2a. Pontifex debet formare conceptus de conceptu Dei, ut ait R. Cm. in praesenti, et sic eius verba sunt rigorose humana. Observa 2. q. simbolum fidei Nicenum Constantinopolitanum &. sunt verbum Dei eo modo q. decreta Conciliorum, et Pontificum loquentium ex Catedra, nimirum solum q. ad sentas; et simbolum D. Atanasii ideo havet eandem vim quia a summo Ponte. e propositum ut regula fidei, ut dicit N. Cma. in praesenti q. 3a. n. 69.

Quaes. 3a

An Sacra Scra fuerit a Deo dictata quoad singula verba, puncta, et apices

Supponit titulus q. s. sacram scripturam ee a Deo dictatam, et revelatam, q. suppositio e de fide, et constat, tum ex fidei simbolo, ubi dicitur: Credo in Spiritum Sanctum qui locutus e per Prophetas; tum ex Epistola 2a. D. Petri dicentis: n. enim voluntate humana alata e profecia, s. Spiritu S. inspirati locuti ss. Santi Dei homines; et Tridentinum Sesione 4a. ee a Deo rebelatam, definit, anathematizans opositum sentientes. Et patet etiam ex signis, et 1o. ex predictione futurorum, quae iam sunt impleta, 2um. illud Isaie cap. 41. annunciate quae ventura ss.... et sciemus quia Dii estis vos; ubi manifestat, hoc ee proprium solius Dei. 2o. ex concordantia scriptorum, qui diversis temporibus, et locis scribentes, in eandem conspirarunt sententiam et veritatem q. n. ita eset, nisi aliquis superior spiritus illorum mentes gubernaret.

Notandum e autem, hoc q. e, Spiritum Sm. dictare singula verba, multipliciter intelligi pose; 1o. ita ut hoc faciat, inprimendo nobis species tam sententiae quam verbi q. scribit. 2o. quo ordinando specialiter spes sentarum in mente scriptoris preexistentes, movendo illum ad eas proferendas, s. ita ut scriptor n. scribat quelibet verba, s. quae Deus ofert menti eius. 3o. asistendo quadam extraordinaria manutenentia, ut scriptor n. utat

verbo aliquo contrario veritati et Divino conceptui, s. tamen relinquens arbitrio illius libero, ut hunc vel illo verbis utat. 1. modus communiter n. reputat verus. 3. modus ad minus admittendus ē a Catolicis, alias aliquis error posset in Scriptura Sacra reperiri. Unde tota dificultas ē circa 2. modum.

Dicen. 1. q. ē: q. omnia et singula verba, puncta et apices fuerunt a Deo dictata Sacris Scriptoribus. Ita Cl. Con. Predo V. 9. 3. an. 55. et pr. quoad verba; n. pr. solo ari omnis loquendi modus Sacre Scripture, si Spiritus S. singula verba n. dictabit: q. Cl. Pr. ans: nā Psalmo 44. dicit: lingua mea calamus scribe velociter scribentis; s. in arbitrio calami n. ē verba eligere, s. scribere ab intus proposita: q. Cl. Jande; Matei 10. dicit: n. enim vos estis qui loquimini, s. Spiritus Patris vestri, qui loquitur in vobis: et sepe dicit: hec dicit Dominus. Factum ē verbum Domini &a.: s. iste et similes locuciones n. posunt verificari, nisi Spiritus Santus omnia et singula verba dictaberit Sacris Scriptoribus: q. &a. Confia: quia elecio verborum pertinet ad modum loquendi; s. Matei 10 dicit: nolite cogitare comodo aut quid loquamini; q. ad escriptores Sacros n. pertinet curare de modo loquendi: q. nec de elecione verborum: q. solum a Deo &a.

Pr. Cl. quoad silabas, puncta et apices. v. acentuaciones: in omnibus his, et in qualibet eorum saltat pro verbi Dei: q. fuerunt a Deo dictata. Ans. pr., nā Matei 5 dicit: iota unum aut unus apex n. preteribit a lege, donec omnia fiant; s. si in apicibus, et acentuacionibus n. eset Dei verbum, saltem complexive, superfluerit tam exímia cura in eorum conservacione: q. &a. Conf.a variatis punctis et apicibus Sacre Scripture variat in illa sensus illius immediate, cuius oposittum accidit in decretis conciliorum et Pontificum loquencium ex catedra quia solum mediate variarent; et insuper in Scriptura Sacra ex tali variacione aquiret recte defectus veritatis in illa; q. sicut sensus et veritas Sacre Scripture atribuit Deo, ita dictare silabas puncta &a. Ans. pr. quia nullus dicet, hanc proponem: Surrexit, n. ē hic, n. eset totaliter diversa quoad sensum et veritatem ab ista: Surrexit n., ē hic, cum 1a sit veritas catolica, et 2a heresis manifesta; s. solum variata est punctuacione: q. &a. Idem aparet

16

in epistola Iude Apost. ubi dicit: Subintroierunt quidam homines impii, Dei Ni. Gratiam transferentes in luxuriam; quae est veritas catolica, et aponendo post illud Dei punctuacionem est maniqueorum hereticus asserencium dari duos Deos, unum bonum, et bonorum autorem, et alium malum, et auctore malorum. &c.

Pr insuper Cto simul quoad omnia relato in ratione autoritate D. Honi super epis. ad Efesios dicentis: singuli sermones, silabe, apices et puncta in Divinis Scripturis plena sunt sensibus; sed hoc quod est havere plures sensus est propium verbi a Deo prolati, ut probatum precedenti: q. &c. Et pr tenore verba apices et &c ut a Deo dictata continentur in hac sacra scriptura: q. & pr Ant. continentibus et distinentibus in idem: sed hec omnia ut a Deo dictata sunt omnes distinentibus: q. &c. pr minor: quia in hoc dirigitur sacra scriptura a decretis Concilii Generalis legitimi, hoc est autoritate et aprobacione Pape congregati, et a decretis Pontificum circa res fidei et morum; cum ista solum quoad sensus sint ab Spiritu S. &c. &c. Arguitur 1º.

Scripta que nunc ut sacra havetur non est a Deo quoad singula verba dictata: q. &c. Pr ant: solum verba, quibus 1º fuit scripta exarata, fuerunt a Deo elicitive ut a causa principali: q. & pr ant: Verba quae nunc in sacra scriptura reperiuntur sunt a D. Hero. quia fuit autor nostre bulgate, ut patet dicernenti: q. &c. Rex quod D. Hier. fuit vere scriptor canonicus, et sic sunt verba Dei, sicut a principio fuerunt. Maxime quia ut sint verba Dei propie, sufficit quod conceptum Dei representent sicut in 1ª scriptura, data variacione solum accidentali, in dicionibus, ut in casu nostro reperitur.

Arg. 2º Dº: ut scriptura sit sacra sufficit, quod procedat a Deo taliter, quod possit esse regula fidei: sed ad hoc non requiritur quod sit dictata quoad singula verba &c, ut patet in Decretis Conciliorum et Pontificum loquentium ex catedra: q. &c. Rex: quod licet hoc non requirat, ut aliqua res sit regula fidei data, et dependens, ut sunt illa decreta; vere vero, ut sit regula fidei prima, perfecior, universalior, et independens, ut est sacra scriptura; quia hoc modo si aliquod dubium oritur circa sensus talium decretorum ex verbis o punctuacionibus illorum, ad sacram scripturam accedendum est, ut solbatur ex eius verbis, punctuacionibus et apicibus.

Arg.x 3o in pluribus Vulgatae locis e sub opinione punctuacio: q. n. e de fide respective illorum locorum: q nec a Deo dictata. Rex. qd Sacra Scriptura e regula fidei, s. mortua, et ideo necesse e multocies, q. regula viva, nempe Ecclesia defendat Sacram Scripturam, prout e in Biblia et Vulgata ab erroribus, qui in Codicibus introduquerunt v ignorancia tipograforum v hereticorum malicia; qd facit declarando ex Catedra, hanc v illam punctuacionem observandam ee, quo facto illa punctuacio incipit ee quoad nos de fide, et a Deo dictata, licet quoad se ita fuerit antea. Cum hoc recte componit, qd Ecclesia permitat opiniones ante eius declaracionem, quia ad gubernacionem et rectam Ecclesiae pro tunc n e necessaria ultima decisio. Ex quibus sequitur qd ex quo permitantur aliquando opiniones, n sequitur qd punctuacio n sit a Deo dictata. ¶

Arg.x 4o in Sacra Scriptura pro varietate scriptorum variatur stilus scribendi etiam circa eandem istoriam ut patet in Evangeliis q & Rx. qd varietas estilli, n arguit nisi varietatem scriptorum, hoc e istrumentorum quibus Deus omnia disponens suaviter, voluit se acomodari. Musicus enim Spiritus omnibus alitea verba, aliter aliis instrumentis personat et ideo Scriptor diversis calamis diversos format caracteres. ¶

Arx. 5o Scriptores Sacri laborem et diligenciam adibuerunt, dum scribebant: q. quia illis v sensus v verba n proponebantur et dictabantur a Deo; n primum e sequendum qd. Ans pr ex libro 2o Macab.m cap.e 2o ubi dicit n facilem laborem, immo vero negocium plenum vigiliarum et sudorum assumimus. q & Rex. qd divina Gracia n excludit laborem et cooperacionem nostram, et iste labor poterat ee in recogitando conferendo & v in actuali exercicio ita N. Ema.l praedo. D. 9o. V. no 38. ¶

Arg.x 6o ideo omnia relata in ctoe essent dictata a Deo, quia aliter n explicarent conceptum Dei, s. licet solum dictate fuissent sensus explicarent conceptum Dei ut patet in Decre.s Concil.rum et Pontificum loquencium ex Cat.a q &a. R.x qd n explicarent illa verba imediate conceptum Dei, s. mediate et velut referendo illud fuisse conceptum Dei unde sicut illud testimonium.

n̄ eset Deus s. homis, ita eset vcabu homis et n̄ Dei, si verba Dei propie siemat, cuius opositu accidit, dū scriptor elevat a Deo ut manifestet Dei conceptu his verbis, quia tunc sicut imme diate provenirent a intrō instrūaliter, ita a Deo particulariter, manifestans ipse Deus particulariter imediate su concep tu.

Arguitur 7.º si doctrina data in hac solone eset vera, sequeret, q.d verba scripta sacre scpe esent principaliter a Deo; s; hoc e falsū: g.º & Pa mi: quia verba illa fuerunt vitalia, et scriptor canonicus fuit principiū vitale eorū: g.º &. Pa cona: quia propiū e aciones vitalis provenire a principio intrinseco principaliter, qua rone N. N. illa.s Tomo 10. Disp.e VI Dub.º 3. docent, anima Xpi de pota Dei absoluta, n̄ potuise intelligere per aliena intelecionē: g.º &.

Reo.º, q.d licet id, q.d e vitale naturaliter sit principaliter ab scriptore, ad vero respectu vitalitatis supernaturalis loquicionis scripte Deus e causa principalis et scriptor instrumentalis, et ita se havent respectu complexi verbi scripti supernaturaliter significantis, ut dicemus Disp.e 3a, quia respectu illius solū agit scriptor ut motus et elevatus a Deo ad explicandū conceptū Dei his v illis verbis. Quod verificari p̄r, quia loquio verbalis externa v scripta n̄ e quoad omnes suas formalitates vitalis, nec recipit in intrinseco v alia pota vitali, ut consideranti patebit; et quia intelecio e vitalis quoad omnes suas formalitates et solū recipitur in intrinseco, ideo loquendo de illa et similibus, vera e doctrina SSal.m Videat N Cona.l predo 5 q.e D.n n.º 43 et 44.º

Arg. 8.º plura reperiunt in sacra scpta tanquā dicta et prolata ab ipso scriptore et n̄ a Deo: g.º ad minus illa n̄ erunt a Deo dictata: Pa ant 1.º ex D.a ad Corintos cap. 7 ubi dicit: his, qui matrimonio conjuncti ss, precipio n̄ ego, s. Dominus. Et postea: Ceteris ego dico n̄ Dominus. Et Cap.e 11.º dicit: Quod loquor n̄ loquor quoad Deū, s. quasi ex insipiencia, quod explicat D. Hiero.s n̄ ex humilitate, s. ex conciencia veritate procedere. D. p̄r quia D. Hiero.s

in translacione vulgate latine. sepe multa retractabit ex his, que antea fuerat interpretatus: g &

Resp. qd. sicut dum in Scriptura dicit, impius dixit: non e Deus; ly non e Deus, non e verbum Dei, nec ab eo dictatum, s. solum qd. impius dixit non e Deus, qd complexum e infalibilis veritatis; ita proporcionabiliter in nostro casu dicimus qd. relatio illorum, que ab Scriptore ut propria referuntur, e à Deo peculiariter dictata, v ut inuat, ee consilium et non preceptum, ut in 1º loco alegato; v ut instruat Ecclesia in humilitate, ut in 2º. & ad illud D. Hieroni dicimus qd. retractabit plura, s. illa retractabit, ut monitus, et elevatus à Deo, et solum ea qe antea fuerat interpretatus absque tali elevacione, in quibus nil minus, qd errabit, qa tunc non erat Scriptor canonicus.

Questio 4ª
An ut aliqua Scriptura sit et dicatur Sacra sufficiat qd Deus eam inspiret Sacris Scriptoribus, v postquam humano Spiritu fuerit Scripta illam Deus aprobet

Ad questionis intelligenciam nota 1º Sacram Scripturam dupliciter Sacram apelari posse, 1º extrinsece, hoc e quia tratat de Deo v de rebus sacris ad ipsum dirigentibus, v quia postquam humano Spiritu fuit exarata adprovacionem Divinam meruit ut SS. Scriptura D. Thome, pro quibus audibit: bene scripsisti de me Thoma: sed sufficit ut sint sacra extrinsice et moraliter: 2º dicitur sacra, qa fuit immediate scripta aut dictata à Deo; et hec e causalitas inferens constitucione scripture sacre, in sacra, prout ab humana essencialiter distinguitur. s. pro maiori nota. nota 2º

Nota 2º Scriptura hoc 2º modo accepta 3pliciter nuncupari posse, nempe; quia solum sensus, et non verba, quibus exprimuntur originantur à Deo: v e converso verba et non sensus à Deo provenient, v tandem quia respectu utriusque autor e Deus. 1º modo accepta Scriptura tantum

inadequate dicit Sacra, quia non provenit ex verbis absolute a Deo, et sic
se haberent decreta Conciliorum et Pontif. loquentium ex cathedra quia hec ab
a arbitrio humano relinquuntur. 2º modo: supponit species in me
nte scriptoris quibus ~~super~~ praeabilitas additur quidam modus quo elevantur
et infallibiles redduntur, certus et verbis a Deo dictatis, divina ~~revelatione~~ inspiratione
exorantur, quae omnia fiunt media revelatione, licet non rigurosa,
tamen sufficiente, et Scriptura hec sit vere sacra, et tandem si Scrip-
ta 3º modo dicatur absque controversia est sacra ab omnibus hab
et quia tunc in ea omnino verificatur dicta Sacrae Scripturae. Noto 3º
quod aprobatio Dei erga aliquam scripturam est quaedam ipsius Dei testifica-
tio conformitatis scripturae cum eterna veritate, et conser cum rebus de qui
bus tractat ipsa Scriptura, quae aprobatio valet extendi vel ad sensus pr
ecise, vel solum ad verba, vel tandem ad utrumque simul. Supponit autem h
ic Dei actus aprovativus scripturam aprovandam esse adequatum quia
prius est esse rei, quam iudicium de qualibet illius perfectione.

Nota 4º quod licet inspiratio et revelatio aliquando confundantur, et constat ex illo
Petri Epistola 2ª Cap 1: omnis profecia Scripturae propia interpretatione non
fit. S. Spiritu Sancto inspirati loquuti sunt Sancti Dei homines: ubi ad dubio Spir
atio pro revelatione accipitur, inspiratione large sumpta, et revelatione inproprie
accepta; tamen re bene inspecta, et in rigore loquendo realiter disti
nguntur, nam inspiratio stricte accepta est: motio, inclinatio, aut excitatio
ad percipiendam veritatem, quam Deus vult alicui manifestare; Reve
latio vero est: actio Divina auferens velamen quod nobis rei intelligent-
ia tegebat; vel ut brevius loquamur, revelatio est: Veritatis manifestatio.
Ex quibus clare constat inter illas discrimen, nam inspiratio non manifestat
veritatem, quod est propium revelationis, sed solum excitat ad percipiendam verita
tem infusam seu revelatam, et de inspiratione in hac instricta consideratione
presens dificultas procedit.

Dico primo est 1: non sufficere aprobationem Dei, ut
Scriptura sit intrinsece, et formaliter sacra. Ita Neoterici. Probatur 1º 9º 3ª et
primo: Sacra Scriptura est propie et formaliter Verbum Dei; sed de ratione Verbi D-
ei est, quod procedat a Deo per verum influxum pequliarem, et dicat ad ipsum
rationem originis: ergo Sacra Scriptura ut talis procedit a Deo ut efectus
a causa pequliari, et ad ipsum dicit rationem originis: sed per solam Dei
aprobationem non dicit Scriptura rationem originis a Deo, sicut efectus ad
sicut

causa pequliari: ergo non sufficit &c. Primus silogismus certa et sana probata doctrina continet. mi. subsumpta probatur 1º. quia licet Deus aprobaberit doctrinam et scripturam D. Thomae non dicunt ad ipsum Deum huiusmodi relatione. 2º quia ex eo quod censor aprobet aliquid librum non est autor illius: ergo &c.

Confirmatur quia scriptura humanum spiritu scriptura licet non sit esse procedit ab homine tamquam à causa adequata particulari, licet aprobetur à Deo: ergo non procedit à Deo licet sit esse tamquam à causa adequata et particulari; sed hoc erat necessarium, ut esset exaliter sacra, et verbum Dei: ergo non sufficit &c. antecedens probatur: quia ut dictum est, prius est esse exale scripture, quam eius aprobacio. consequentia 1ª bene infert; quia idem efectus nequit procedere à duabus causis adequatis et particularibus, ut provant N. Complutenses in Phisica Lib. 2º Disp. 15ª quaestione 3 et 4ª quia licet causa 1ª et 2ª concurrant ut due cause totales ad eumdem efectum, hoc ideo est, quia concurrunt ut inter se subordinate, et causa 1ª concursu generali; in presenti vero concurreret Deus concursu particulari. reliqua vero ex dictis constant

Dicendum est 2º. quod inspiracio ut à relatione distincta non sufficit, ut scriptura sit intrinse et exaliter sacra ita N. Complutenses ubi supra, et probatur: sacra scriptura est propie et exaliter verbum Dei; sed inspiratio ut a revelatione distincta non sufficit, ut scriptura sit verbum Dei propie et exaliter: ergo &c. probatur mi. 1º quia inspiratio ut à revelatione distincta non sufficit, ut scriptura sit verbum Dei propie, si talis inspiratio perficeret circa voluntatem tantum, quia verbum scriptum dicebat ab intus, et ad ipsum dicit relatione originis, quia ab interiori verbo procedit, ut ait D. Thomas quaestione 4ª de Veritate Articulo 3º; sed ita se havet talis inspiratio, quia solum est, ut voluntas mobeat, ut pie et ferbide aplicet scriptorem ad veritatem percipiendam, aut eis scriptura exarandam: ergo &c.

Secundo probatur illa mi: quia licet inspiratio fieret circa intellectum adhuc ad ipsa componendum species humanitus comparate, et verba ab scriptore electo, et pronunciata, alias non esset mera inspiratio; sed eo ipso, quod species et verba sint ita ab homine, non possunt illa verba esse verba Dei propie, ut ex se patet: ergo &

Confr. quia nemo dubitat Dm. Augustinum Gregorium et alios Cele
PP. scripsisse inspiratos à Deo, eiusq. specialissimo auxilio eorum
opera fuisse in Eclesie utilitatem conscripta, ut ex ipsorum operum
dignitate, profunditate et multitudine, pt inferri; S. nullus
dicet, eorum scripta fuisse propie et exaliter Sacra: g &a.

Arg 1o

@ 1a. Etone: cui conbenit Sacre Spre propietas, conbenit esse Sa-
cre Spre; S. Scripte humane et à Deo aprobate, conbenit propietas
Sacre Spre, nempe veritas infalibilis, alias n esset aprobata à Deo
g & Confr. scripta humana à Deo aprobata dicit relone originis ad
ipsum Deum: g e propie scripta sacra: g sufficit.

Respondet ad argum qd
licet talis scripta à Deo aprobet, s semper manifestat per se specifice sulta concep-
tum humanum, et radicat phse humanam certitudinem, cum aprobacio Dei
n desnuat ipsa Spta, quam aprobat; et sic radicaliter semper illa
veritas e falibilis, licet quia e aprobata à Deo gaudeat veritat-
e infalibili. S. solum extrinse et moraliter; sicut disgregacio visus
ab albedine orta n dicit orini à pariete ut cuique accepto, et ex suis
predis, S. ab ipso ut cadit sub albedine. ad Confm. res. qd licet Deus
sit causa ipsius Spre humane ut aprobate, tamen solu e à Deo ut
aprobante, n vero ut à dicente, qd. requirit, ut propie sit sacra.

Argx.

2o Lib. Eclesiastici e Sacra Spta; S. fuit scriptus spiritu humano:
g precise quia fuit à Deo aprobatus e Spra Sacra. Mi. pz: au-
tor huius libri fatetur in prologo se posse deficere in composicio-
ne verborum et ideo venia postulat. S. hoc n componit cum eficie-
ncia Dei: g & Confr. plures sente Hereticorum, q reperiunt in
Sacra Spta, ss propie scripta sacra: S. tales sente n originant à Deo
S. ad summ ab ipso aprobant: g &

Resx. ad argu, qd licet verum sit, qd
quando Deus rebelat scriptoribus Sacris sentas scribendas n pos-
int ignorare ee asuntos ad munus scriptoris Canonici; ad vero q
uando iste n rebelant, S. Spes scribunt ea, q natauriter nober-
unt et eis dictant verba ab ipso Deo, posunt ignorare, ad tale

munus ee asumtos. Ex quo sequit. qd similes Sptores ponunt venia petere, qia tunc ponunt dubitare: an omnes partes boni Sptoris fuerint asequti; et tunc Deus dictaret verba hoc significancia, ut Eclesia instruat in humilitate. Sic q. in nostro casu.

Ad Conf. 1m redet. qd verba Hemicoru in Sacra Spta relata dupliciter pont acipi; 1o. nude, incomplexe et materialiter, qo pacto dicunt ordem ad illoru mentes et proporcionem ad eoru conceptu natali. 2o. modo complexe, et prout relata ad Deu n ut mere aprobantem, s. ut formantem conceptu de conceptu Hemin. et pronunciantem eoru sentas ut propias, et hoc 2o modo accepta sunt propie Spta Sacra.

Arg.a 1o. C 2a. cond: in pluribus locis Spte sacre dicit inspirata ipsa Spta Sacra; s. Iuxta Dm Agustinu verba sacre Spte dt intelligi in sensu propio et riguroso, ubi nullu sequit inconveniens. q. inspiro riguroso acepta sufficit. R. Rex.a distinguendo mai. dicit inspirata, prout inspiracio coincidit cu revelacione, condo; prout distingit nego maiore. Sol. patet ex terminis distinctis ia explicatis notabili 4o.

Arg.a 2o. inspiro ut a revelacione dista sufficit ad sentam Spte Sacre exarandam; s. similis inspiro potest fieri circa verba, quibus Sacra Spta sit scribenda, scilicet sugerendo verba retenta in memoria Sptoribus: q. 1o. Rex.a qd quando n dicant a Deo s. precise sugerunt a ipso Deo verba que in memoria Sptoris retinent, n manifestant conceptu Dei s. conceptu quem Sptor formaret de conceptu Dei: unde illa erunt verba homis, et consequ inepta ad constitucionem Spte Sacre.

Sed Rep.s predicta verba significant conceptu Dei q. 2. Pr. Ans. illa verba ordinant ab Sptore ad significandu conceptu Dei q. 2. Rex.a distinguendo Ans. significarent conceptu Dei immediate nego mediate concedo. Sicut enim verba comentatoris D. Thome et si ultimate ordinent ad explicanda mente D. Thome n sunt verba D. Thome. s. comentoris explicancia conceptu de conceptu D. Thome. ita in nostro casu:

Questio 5.a
Videt quotuplex sit tradicio, et an praeter Scripturam Sacram semper fuerit et requiratur?

Quia in huius operis limine, cum de obiecto Theologiae egimus, tradiciones ad materiale obiectum omnino pertinere dogmavimus, nunc de eis agere oportet, ut opus non relinquatur imperfectum; sed prius notandum est, quod proprius modus accipiendi tradicionem, prout ad presens atinet, importat doctrinam agendorum, et credendorum, ore tenus perse tradita, et absque scripto ex autoritatibus principio ad posteros transmisa. Unde tradicio ius communi, et prout a profana et sacra, communi et particulari astrait, sic defint: Quedam nota, a primis rei tradite inspectoribus quasi de manu in manum a generatione in generatione derivata. Ad prout ad Ecclesiam atinet [illegible] acepcionem ac, sit etc.

Dicendum est 1.o quod tradicio in sua formali ratione, et ut ad Ecclesiam atinet, sic recte defint: Catolice alicuius veritatis utilis et universalis usque ad nos oretenus perse continuata consensio a principio autoritatem habente. Sic ex D.o Dionisio e N Cm. 1 q. 5 et p[r]ecius bonitas: hec defin. traditur per propium genus et differentiam: quia & in ans. illa verba: consensio continuata usque ad nos, habent rationem generis, quia per illa convenit tradicio cum omni consensu, vel eciam cum omni veritate, addito oblico: alicuius veritatis; sed per sequentes particulas disiguitur ab omni eo, quod tradicio non est, licet sit veritas iam pridem hominibus comunicata; siquidem disiguitur a fabulis, quae veritates non sunt; a dubiis, et opinionibus, atque a veritatibus aliis, quae catolice non sunt, cum omnia hec inferioris sint clases, a ceteris quae veritatibus catolicis et divinis, per hy: oretenus; cum reliquis scripto sint commendare

Demum: per hj unibersales, á particularibus disgit tradicionibus, qe quatenus ad rem pertinent, diferunt essentiâ ab unibersalibus, sicut revelaciones particulares essaliter diferunt erga sensum fidei Catolice ab unibersalibus: ergo dicta diso &.

Dicen.m e 2º tradicionem, pro ut ad rem pertinet, dividi in divinam, Apostolicam et Eclesiasticam. Divina dicitur: Que ab ipso Deo v Chro originem duxit, et ore tenus per Profetas aut Apostolos usqe ad nos pervenit. Apostolica: qe ab apostolis v Eclesie Magistris, cum influxu Spiritu Sa. et ab ipso imediacione virtutis ortum duxit. Eclesiastica vero est: Eclesie antiqua consuetudo á Concilis v Patribus, introducta, que paulatim pro populorum consensu vim Canonice legis obtinuit. Et qd hec divisio sit recta pr.; quia tradicio, ut pote doctrina credendorum et agendorum ordinat ad notificandum, qe fideles devent credere ad eternam salutem consequendam; s. similis doctrina dt oriri á principio autoritatem havente, idest scia et santitatem ergo iusta numerum principiorum tali autoritate gaudencium dt disgi et dibidi tradicio; s. tria si solum principia, qe similem autoritatem havent, scilicet Deus aut Chrs. per se ipsum; Apostoli et Eclesie Magistri, et ab Spiritu S.º inspirati; atq Eclesia, ut in principibus v in capite considerata: ergo recte &.

Dicen.m e 3º preter Scripturam Sacram fuise in Eclesia Dei omni tempore aliquas tradiciones, tum ad fidem, tum ad mores spectantes. Clo e de fide, ut ait N. Em.s in presenti; et pr. ex 2ª ad Tesalonicen. Cap 2º ubi dicit Apos.s Itaqe, fratres, state, et tenete tradiciones, quas didicistis, sibe per sermonem, sive per epistolam nostram; ubi sermonem esse de rebus fidei et n. solum de externa Eclesie politica, fatentur ecciam Calbinistæ, et nos cum Tridentina Sinodo Sesio. 4ª idem fatemur et licet D. Paulus precipiat, tenere tradiciones per epistolam aceptas, qd videtur oppositum vere et proprie tradicioni qe oretenus usque ad nos pervenit; tamen bidendum dixit Apos.s ut quid ad eius esam pertinens, s. ut qd conveniens ad ipsius custodiam.

Pa deinde rone, discurrendo per singulos Ecclesie status, et 1.º pro statu legis nate: plures in illo statu Deo recte serbieaunt, et circa finē supernatalē recte operati sᵗ: ġ aliqua doctrinali regula gubernati erant: S. n̄ erat regula Spta ut supponit: ġ erat tradone inter homes acepta: ġ &. 2.º pr quoad statū legis Scripte: plura credebat Sinagoga, q.ᵉ in Sptē Veteris Testamenti ad minus exprese n̄ continebant: ġ credebant, q.ᵃ de illis erat tradō. Pa consa; q.ᵃ qd credit fide Divina, v. constat ex Spta sacra, v. ex tradone. Aūs pr: nā cogno originalis pecati; remediū pro illo delendo in feminis post datā Sptā, et ante illā eciā in hominibus ante octabū diē, in q.º fiebat circuncisio; existā purgatorī; et alia huiusmodi n̄ constant ex sacra Spta adminus exprese, et credebat illa omnia Sinaga: ġ &.

Tercio pr pro statu legis Gracie: Plures veritates ad fidē et mores pertinentes nunc credimus, q.ᵉ adminus exprese, n̄ constant ex sacra Spta: ġ q.ᵃ tradō ē circa illas. Consᵃ paret ex dictis, et aūs pr: tres et n̄ plures ēē personas in Deo ex Spta n̄ constat, licet constet, tres ēē in Deo personas: deinde, equales ēē in omnibus; preterea, propietatibus relatōis distigi; demū, Terciā procedere a Patre et Filio ut ab uno principio; et deniqᵉ B.ᵉ Marie Virginitatē post partū; et alia pluxima, hec omnia, veritates sᵗ ad fidē et mores pertinentes, quas credimus; S. n̄ constant exprese ex sacra Spta: ġ &.

Arg.ᵃ @ 1.ª Clone: ideo tradō pertinet ad presens institutū, q.ᵃ convenit cū Spta sacra in rone Verbi Dei, et ab ea difert in eo, qd sit Verbū traditū, et n̄ perse Sptū: ġ adequata eius disfo erit hec: Verbū Dei per se oretenus traditū. Reᵃ verū ēē argū, si de tradonibus loqueremur tantū Divinis S. n̄ita, q.ᵃ de omnibus, q.ᵉ regulā fidei et cuᵍ.ᵉ continuent, tractamus; q.ᵈ explicat n̄ hac, S. a nobis data difone. S. nota: divisione Verbū Dei in Sptū et traditū tradone Divina, mediata

+

ꝓ imediato, ee sibi in acida.

Arg.ª @ 3ª. Clond: Spta

Sacra ē credendorũ et agendorũ regula: q̃ superflu-
is trado: res.ª qd q.e tradonibus explicant ñ continen-
t. ad minus exprese in Sacra Spta; unde ñ ē hec regu-
la omnino adequata absq.e tradonibus. Et si inquirat
pro g.s complemento, q.e sit dibino tradonis indivin-
a et Apostolica? Rea.ª ee univoca; qia ut ait D. Capri-
ianus de ablucione pedũ: nec minus verũ ē. qd dicta-
nte Spiritu S.º Apostoli tradiderunt, quã qd ipse per
se tradidit.

Disput.º 2.ª
De Canonizacio.e Sac.e Spte.

Ad Disputonis integenciã adverte, qd Spta dicit Sacra,
q.ia ē ã Deo elicitibe, et peculiariter, et ideo apelat canonica,
q.ia in canone librorũ credendorũ ab Ecta colocat, unde totũ
ee canonicũ illius fatemur ab Ecta oriri elicitibe, cuius ē ade-
que hoc Iudiciũ, et quia talis canonizacio ē nesesa Sacre Spte,
quatenus nobis proponit ut regula credendi, ut ait N. C.
Trado 1 Que. 3ª nº 61, ideo postquã de eius esã egimus, de
eius canizacione tractamus.

Quescio. 1.ª
An Canonizacio Sacre Scrip-tur͡e sit de esencia Sacre Scipt.ê

Dicendũ ē 1.º canizacionẽ non ee de esa Sacre Spte. 2.m
se considerate; et pr: Sacra Spta esaliter consistit in loquicione
Dei Scripta ad homes ut patet ex hcius difone; S. hoc iã havet

Sa Spta ante canonizacionem. q. & Pa minor. quia cuilibet subo aliquius acidentis, si consideretur reduplicative quia canonizacio non facit, Spta esse vere loquicionem Dei, et eius verbum, s. tantum testatur, esse verbum Dei, ut patet in canonizacione ss. mi. q &.

Dicendum est 2o: canonizacionem esse de esentia Sae Spte reduplicative accepte, ut proposite nobis tanquam regula credendi; et Pa: quia cuilibet subo alicuius accidentis, si consideretur reduplicative, in quantum illo accidenti aficitur, convenient esaliter, esentia predicata talis accidentis; s. dum Sa Spta accipitur ut in clone, reduplicat accidens canonizacionis: q & maior patet, quia prout sic acidens est pars constitutiba subi accidentis. Cetera patent.

S. obes ex 1a clone: non credit Sae Spte nisi ut canonizate ab Ecta: q canonizacio &. Ante ex Do Agustino libro ex Epistola fundi cap 5 ubi dicit: Evangelio non crederent, nisi me Ecte catolice comoveret autoritas, qua sublata, neque Evangelio credere potero: q &a. Res. qd per canonizacionem et declaracionem ab Ecta factam non credebat. Agustinus Evangelio tanquam per causam formalem motivam assensus s. solum tanquam per causam extrinsecam condonalem, proponentem, et discernentem revelata a non revelatis, ut ait N. Cmal. predo 1. Que. 3 nu. 61. Ubi observa, qd canono est verbum Dei, quatenus Deus concurrit non elicitibe, s. inspirone et manutenencia, ut dicit N. Cml. predo 2 Que 1a. no 12.

Quesetio 2a

An Eclesia posit canonizare Sa. Spta

Notandum est qd titulo q.s 2e. Ques. proponunt 1a de regula visibili discernente libros canonos a non canonis. 2a de regula discernente verum sensum verborum a falso in ipsa Sa. Spta. Videlicet, an illa verba: omnes in Adam pecaberunt faciant sensum rigorose universalem? an vero faciant sensum

ita universale, ut admitat exclusionem alicuius privilegiati, ut fuit B.^a V.^o Maria, concesso.

Dic.^m e 1. dari in Ecclesia catolica potestatem canonizandi Sacram Scripturam, et discernentem eam a non sacra. Ecclesia e de fide, et probatur: Christus D.^s concessit reipublice a se constitute omnia necessaria, ut finem consequeret. S. ad hoc e necessaria talis potestas: ergo &. Maior a nulo negavit quia alias vel necessaria non concessit, quia noluit, vel quia non potuit; et 1.^m argueret magnam imprudenciam in Christo et 2.^m defectum potestatis, quod totum attribuere Christo blasfemum e. probatur min: quia si non daret in Ecclesia talis potestas, confunderet multocies vera doctrina (quae necessaria e, ut provatum manet disputatione proemiali q.^e 2.^a) cum falsa, quae ducit ad interitum: ergo &.

Dicendum e 2.º dari in Ecclesia regulam certam ad discernendum verum sensum sacre Scripture a falso; et probatur: verus sensus Sacre Scripture e omnino necessarius reipublice Christiane ad finem a Christo intentum: S. hac ratione necesse e probatum dari in Ecclesia regulam infalibilem discernente Sacram Scripturam a non Sacra: ergo eciam concedenda e regula certa &. Conf.^r illa verba Christi: quorum remiseritis pecata, remitunt eis &. et illa: hoc e corpus meum, et idem quod dicendum e de aliis, possunt habere duplicem sensum, scilicet metaforum et proprium: ergo necessaria e regula discernens verum a falso. probatur conseq.: quia fides horum misteriorum e necessaria ad finem a Christo intentum in Ecclesia; S. diversitas sensus facit diversitatem sustancialem in fide circa talem finem, sicut circa talia misteria: ergo &.

Arg.^r 1. Heretici si in Ecclesia talis potestas eset regula, hec regula eset ipsa. S. hoc e falsum, quia alias circulus viciosus daretur eo quod infalibilitas canonis sacrarum Lib.^m, quia in Ecclesia daret infalibilitas in proponendo illos ut canonicos; et hec infalibilitas aserit in Ecclesia quia eius autoritas, comendaret in Sacra Scriptura: ergo &. Res.^d quod eodem comit. C. irculum in doctrina Here.^m constituencium hanc regulam

30 in ipsa Spta, v in Spiritu privato cuiuscumq, S. tamen nos dicimus cu N. N. Complut. T.° v.° Disp 14 q.e 6.a n.° 36: duplice dari circulu: alium uniforme et vitiosum in q.° proceditur ab eode fortissima ratione ad idem ans et per idem medium; alterum difforme et scientificum in q.° acto nc materialiter eadem et formaliter diversa redit ad idem ans. Unde in nostro casu n dat circulus vitiosus quia autoritas sacre Spte pr a nobis per autoritatem Ecte tanquam per causam prep-onentem: et autoritas Ecte per Sptam tanquam per rone forte credendi et ita abent inter se diversum modum dependencie in virtute cuius possunt ad invicem provari, quia causeam invicem st cause.

Arg.° Dicitur: superior nequit ab inferiori judicari: s. sa Spta e superior Ecta: q. &. Res.a notando primo, q.d sa Spta e superior Ecta in autoritate et perfectione positiva, intensiva, et negativa radicali, quia circa illam Deus prevet prestanciorem influxum et extensionem, cu sit influxus electivus, et extendat se q.e ad puncta et apices, q.d n invenit respectu decretorum Ecte, circa fidem et mores, ut dictum e. Maxime; quia: n e Discipulus super mag.m ut ait Chs Mater. 10; et Ecta e veluti discipulus a sa Spte edoctus; cu in rebus fidei definiendis ante eorum resolone communiter sa Spta iterum, iterumq scrutet ut juxta ea, que in ea invenerit definiat.

Insuper etiam advertente q.d Ecte autoritas equalis e cu autoritate se Spte, scilicet autoritate pure negativa proxime, et erga sentas ad fidem et generalem morum instrucionem pertinentes, quia autoritas negativa proxima consistit in actuali carencia erroris orta ex auxilio eficaci predeterminante ad verum, et omnino prescindens ab influxu especifico perfeccioris v imperfeccioris, et in hoc equaliter se havent sa Spta et Ecta, ut ex dictis constat.

Ad vero cu hoc recte componitur, Ecta ee aliquomodo superiorem in perfectione et autoritate Spta sacra

quia hec ē regula nostra indigens regula viba, ndpe Ecta ut eius existā et cañone judicium faciat, et ea à mendis introductis ō ignorancia tipografozum ō Hereticozum malicia defendat, qd totum arguit excessum ad minus dup quid. Unde ad arg. res. disquendo mayorē: superior nequit ab inferiore ut tali judicari, co, ut alias ē superior nō & sic manet proposita (ocasione huius lectionis) ques.º extensa à Vo. Cma. te pñdo 2 ubi inquirit an Sa Spta superet Ecta autoritate et perfecione?

S. inquires. 1. in qua Ecta resideat potestas canonandi Sa Spta, et discernendi verum sensum á falso in ipsa Spta Sa? resp. qd solum in Romana; et pr: sola Ecta vera havet hanc potestatē, s. sola Romana ē vera Ecta: g. & pr mi: signa vere Ecte, ss unitas, Santitas, uniberxalitas, succesio apostolorum legitima, et miracula; s. hec solum in Romana Ecta inveniunt: g. & pr. mi. quoad unitatē: illa Ecta ē una, que determinata havet regulam unitatis: s. sola Romana Ecta hoc havet, et ñ Calviniana aut Luterana: g & pr mi. quoad primā partē: nā Romana gaudet supremo Capite visibili ád dubia fidei decidenda, et omnē tenent ei uniformiter obedire: g & quoad 2a vero pr: quia ille Ecte carent hoc supremo originali, quod ex eo liquet, qd intra breve tempus teste Caramuele in theoga fudamentali numerate fuerunt plusquā 3a secte Lutori et Calbini sibi invicē oponīte;

Quoad santitatē pr illa mi: illa Ecta santa ē que filios santos havet, s. hec ē Romana et ñ alie: g & pr mi. quoad 1a partē, quia teste Caramuele S Hieronimum Agustinū et Ambrosium, qui in Ecta Romana militarunt, ipsi Heretici santos apelant. Quoad 2a vero partē constat ex publica et vera noticia, nā Calbinus fuit Presbiter, s. à Diabolo deceptus. qui publice convictus fuit et exilio relegatus. Luterus fuit Monacus. s. apostata, duxitque in uxorē Catarinā Monialē. vixit male et in ebrietate mortuū ē.

Quoad uniberxalitatē pr suponendo, qd catolicū idē ē, ac universale: illa Ecta ē universalis, qe ab omnibus catolica apelat; s. sola Ecta Romana ab omnibs (teste Agustino) sic nuncupat, eciā ab hereticis: g & quoad sucesione pr. illa Ecta, qe ē noviter inventa, non venit per legitimā sucesione a Xpto et Apostolis; s. ita se havent Luterana et Calbiniana; quia Luterus et Calvinus aparuerunt in mundo post añū á na-

+

32
5

tivitate Xpti 1500: g &. Quoad miracula pz ex Apostolo ad He-
breos Cap. 2 dicente: In nos confirmata ẽ fides, contestante Deo, sig-
nis et prodigiis et variis virtutibus Spiritus Sancti. quod etiã pat-
et ex Evangelio, ubi passim legunt a Xpto sanati ceci claudi &c.
nec solus Xpus hoc fecit et Apostoli, s. alii innumeri in Eccla nos-
tra;

Inquires 2: in qua parte Eccle resideat hec potestas? resp. qd
ñ invenit in tota Eccla, s. in Concilio Generali legitime congregato,
scilicet ex aprovacione Pontif. et in ipso Pontifice loquente ex Cate-
dra, independenter a Concilio. Prima pars pz: quia in omni Rep-
ublica bene ordinata universus populus ñ pt ee judex, s. dt ee
in illa, qui gubernet et qui gubernent: g similiter &. 2a pars pz.
Eccla cũ suo capite ñ pt errare in decretis fidei et circa mores: s. h-
oc requirit ad canonẽ Se. Spte: g &. 3a pars pz: qui ẽ absolutum
et perfectũ caput alicuius Comunitatis pt quidquid ẽ necessariũ ad
eius rectã direcionẽ: s. canon Se Spte et discrecio sensus veri a fal-
so ẽ necessa ad rectã Eccle direcionẽ: g &.

Sed notandũ ẽ, qd hec potest-
as in Pontifice circa res fidei et mores declarandas, concessa fuit
Pontificibus dependenter a previa consultacione Theologorũ, v. Pontif.
qe ex termino liquet, v. virtuali, q. dat, dũ ipse in Spturis et Pat-
ribus, Canonibus &. fuerit versatissimus et peritissimus. hoc ta-
liter ẽ necessiũ, qd licet ñ sit tale necessitate medii ex habitudine te-
rminorum, qui absolute pt Deus opositũ disponere; tamen ẽ nec-
essũ necessitate medii ex Dei ordinatione ac providencia; s. dũ opositũ
clare ñ constat, semper presumendũ ẽ qd tota diligencia facta
fuit ante Pontifis decisionẽ. ita Nr Conl. predo 2 que Va a nº 37.

Ex dictis constat qd regula discernens sã Sptã a ñ sã, et verũ sensũ
a falso ñ ẽ privatus uniuscuiusque spiritus; imo nec ipsa Spta. 1a p-
ars pz ex Epistola 2a Di Petri Cap 1, ubi dicit: Omnis profecia
Spte propia interpretacione ñ fit. et ex Ezequiele Cap. 13: Ve pro-
fetis insipientibus, qui sequunt spiritũ suũ. 2a vero pars pz: quia
ex ipsa Spta sa ñ constat, anc determinatã Sptã ee Sã, nec hunc
v. illũ sensũ ee verũ: g ñ ẽ regula discernens &a.

Sed obes: Sa Spta
ẽ regula infalibilis; s. talis regula ex seipsa ẽ sufficiens ad suã pro-
bacionẽ, alias ñ esset infalibilis: g &. Resp. 1. qd ẽ regula infalibilis
qad nos suposita canone facta ab Eccla, s. ñ antea; licet qad se ante
canonẽ sit infalibilis. 2. resp. qd formaliter ẽ infalibilis, s. ñ materialiter

et ex parte rebr, scilicet ex parte librorum inquibus; quia vio pt viciari ab hereticis, o ex ignorancia tipografrum et ideo indiget alia regula viva, nempe rta asignata, q. est directa ab spiritu Sto infalivilis e; ex q. solum sequit q. regula asignata sit magis autentica &c quia et inproponendo; per q. solum manent replica q. fieri posunt.

Obes. 2: ille pt discernere Spta Sa an n Sa, qui e Judex controversiarum ad fide et mores pertinencium: S. Spta Sa e talis Judex, et n Concilium Generale, nec Summus Ecle Pontifex: q &c. Probacionis ang. Solone proponit quescio sequens

Ques. 3a Utrum Sacra Scripta an o Ecla sit Judex Controversiarum ad fide et mores pertinencium?

Ut certa ab incertis separemus suponendum e. 1. necesse ee in Ecla pro statu vie Judice aliquem supremum et Ordinarium, qui controversias de religione extra ultimo et sensiviliter disolvat; quia Ecla e instituta a Deo ad modum Monarquicum, et ideo Mater S. et B. Civitas et Regnum apelat et si n daret talis Judex, destrueret, ut constat ex libro Proverbiorum Cap. 11. ubi dictur: Ubi n e Gubernat Populus corruet. Et Hebraice legit: Ubi n e Judicium. diximus supremum, quia si Judex n eset supremus, nunquam lites terminabunt propter apelacionem ad superiorem. diximus Ordinarium et propium, quia dt havere in litigantes autoritate, vim quoactiba, et potestate externa. et denique diximus qui sensiviliter lites disolvat, quia ecia Ecla e respublica sensibilis.

Suponendum e. 2. q. ob condiciones nuper relatas relegat a presenti quescione Deus et Xptus, quia alias loqueremur de Judice n sensivili o extraordinario. et similiter ob defectum sensibilitatis excludit unccio cuiusque spiritus privatus, ut ex se liquet. Et denique suponendum e. 3; q. Judex (deq. in presenti) n e. nec ptee Princeps Secularis, quia potestas judicandi in rebus fidei et morum e supernaturalis, ut pote per se ordinata ad finem supernaturale, hoc e, ad Salute eterna consequenda, q. minime reperit in potestate Principis Seqular. qui solum ordinet hec ad bonum politicum reypublice. his supsis.

Dicen. 1. e. 1. Sa Spta n ee supremum Judice controversiarum fidei.

et religionis, nec eciam racione adiuncta. Ita N. Cl. pred. 2. Que. 2a. n.º 53 et ē veritas Catolica. Pr. Cto: Sa Spta nec considerata quoad literam, nec quoad sensum pt ēe Iudex controversiarum: q ds; ans pr quoad tam partem. Vº quia qui per sentam inducit errorem. Iudex n ē, nec pt ēe; S. ita se haber Sa Spta considerata quoad literam, juxta illud Apos. 2a ad Corinthios. Cap. 3: Litera occidit q ds. 2 quia ut ait Ds Augustinus Sermone. 70 de Tempore: Remoto velamine Literæ, vivificante Spiritu fideliter requiramus: q ds Quoad 2a vero parte pr: quia de rone Iudicis supremi, ē lites sedare, et controversias finire; S. hoc n reperit in Sa Spta, accepta qd ad sensum misticum. quia imo ob eius obscuritatem capere dificilem circa verum sensum plures ques. excitant: q ds.

Sed ad hunc de n haber ipsa Spta maiorem vim, licet ei adiungat trado: q d hec minor subsumta pr. 1. sola Spta quoad literam: quia eciam si ab hereticis admiterent trado. et eam adiungerent Spte, nichil eis proficeret ad intentum, quia controversie n st Ques. de facto, S. fundant in verbis, ubi trado n haber pociorem loquam: q ds. Deinde pr. secunda Spta quoad spiritualem sensum: quia per puram racionem n redit indubitata ipsa Spta, cum eciam trado eiusdem qd ad sensum posit nebulis obscurari, neqe ita generalis esse posit, ut omnibus silere cogat: q ds. Et tamen Spta Sa regula fidei perfecior, ut ait N. Cmt. predo. 1. Que 3. n.º 69. proquo videatur ques.º precedens in fine.

Pr. 2. Cto a paritate Iudicis Controversiarum Civilium: quia sicut in rebus Civilibus inveniunt alique dificultates, q requirunt aliquem Supremum Iudicem, qui sentam ultimo proferat, ita acidit in rebus fidei et religionis; S. huiusmodi Iudex in Civilibus n ē lex scripta S. Princeps v Magistratus, quia multocies lex ē obscura indigens explicacione q. similiter.

Dicendum ē 2. qd Romanus Potifex sive loquens ex catedra sive Concilio presidens ē supremus Iudex harum controversiarum ad fidem et mores pertinenciam. Cto ē Catolica ut ait N. Cmt. predo 2. Que. 2. n.º 19. et pr. ex 2. Paralipomenon Cap. 19. ubi dicit: Vbi cumqe que ē de mandato, de lege, de ceremoniis, et de iustificacionibus ... Sacerdos et Pontifex vester, in his q ad Deum pertinent presidebit. et ex actibus Apostolorum cap. 1. constat qd in Concilio Herosolimis congregato decisa fuit controversia quedam ad religionem pertinens a D. Petro summo Pontifice per hec verba: visum ē et Spiritui Sº et nobis. &. Pr. rone ille ē in monarquico regimine supremus Iudex Controversiarum, q ceteros preeminet autoritate, valet q de controversiis certum et infalibile judicium formare ac ireformabilem proferre sentam. S. soli hoc soli Ecle Capiti. seu summo Ponti ē concessum, Vbi cumqe ut Pastor universalis loquit, ut constat

ex illo Luce. cap. 22. rogavi pro te Petre, ut non deficiat fides tua;
et ex illo Matt. 16. tu es Petrus et super hanc petram edificabo
eccl[esi]am... et tibi dabo claves regni Celorum et quodcumque ligaveris su-
per terram &c. ergo Clo liquet et maior patet ex dictis pro Jud. Supremo.

Cap. 1a Clone arg. 1. pluribus authoritatibus sacrae Sptae 1a desumitur ex
Cap. 1. Isaie ubi dicitur: ad legem magis et ad testimonium. quod si non dixer-
int juxta verbum hoc, non erit in eis matutina lux; Ubi remittit popu-
lum ad legem et testimonium pro inquirenda veritate. 2a ex cap. 5.
Joannis: ubi dicitur: Scrutamini Sptas.... et illae sunt quae testimonium pe-
rhibent de me. Resp. quod ex is et aliis similibus testibus solum probatur
quod Sa Spta sit Judex controversiarum in suo genere, et ut est regula inanim-
ata, non vero ut Judex explicans, et ut regula viva: sicut enim lex
Principis secularis dicitur judicare per modum juris, sed non per modum
Judicis, ita de Sa Spta dicendum est.

Arg. 2. Judex supremus contr.
est ille, qui cum maiori dominio controversias dirimit; sed hoc competit
Sae Sptae ergo &c. probatur min. 1. quia authoritas Sae Sptae excedit Ecclesiae authoritatem, ut
que in praecedenti dictum est in responsione ad 2um. 2. quia Eccl. vel Pontifex est
minister Sptae, quia ut ait Philus 3 politicorum Cap. 12: Judex est mi-
nister legis decernentis. 3; quia tantum valet Senta Judicis, ac verum
Judicis; sed Sa Spta est verbum Dei: ergo eius Senta est Senta Dei: ergo etiam exced.
et in authoritate &c.

Resp. maior esse vera, si sermo sit de eo, qui ut quod dirim-
it controversias, quod non invenit in Sa Spta, cum solum ut quo illas dirimat
, scilicet, informando Judicem ut bene determinet; sicut licet idea ar-
tifice instruat, ut bene ea operet, tamen solum ut quo concurrit ad opus
et artifex ut quod, ut dicunt RR. CC. aurelian. To 2. Disp 9a Libr. 2i
Ses. 4. num. 10. Ad 1um iam constat loco citato in arguto. Ad 2um resp.
quod licet Pontifex, et quilibet Judex sit quoad aplicacionem minister legis
gaudet tamen aliis condonibus, ut in probacionibus Clonis dictum est,
quibus ipsa lex caret ut Judex esse posit. Ad 3um resp. quod Sa Spta est Se-
nta et verbum Dei radicaliter judicantis, non vero formaliter; hoc enim
concesit Deus Summo Pontifici, quia cum voluerit, Eccl. suam suabiter et
humano modo regere, Judicem humanum constituat visibilem ac supremum.

Arg. 3. ideo Spta non est Judex supremus controversiarum, quia sepe
est obscura et difficilis; sed licet in aliquo loco sit obscura, in alio solet esse
clara: ergo respectu illius loci obscuri poterit esse Judex, quia per testimon-
ium clarum potest ferre Sentam de obscuro. Confa. quia plures loci obscuri
Sptae reducuntur ad claritatem per rationem Divinam: ergo Sa Spta ad minus
ut ad iura per rationem erit Judex supremus.

Resp.ª q.d licet verba Scripturae sint clara, et ideo quilibet gramaticus possit gramaticaliter ea intelligere, tamen sensus Scripturae multoties est obscurus, quia dependet ab intentione Spiritus S.ti, et ex eius obscuritate controversiae oriuntur, q.e ab alio Iudice distincto ab Escriptura dissolvendae sunt. Ad Conf.m resp.ª q.d trado solum est idea et forma, qua Iudex supremus actibus constituit ad ferendam sententiam.

Contra 2.am conclusionem arg.r 1.º nulli conceditur judicare de re propria, ut constat ex cap. nequid; Sed si Pontifex esset Iudex Controversiarum ad fidem et mores pertinentium, esset Iudex de re propria, quia Controversiae ad Ecclesiam et Papatum pertinentes sunt propriae Pontificis: ergo &. Resp.ª; q.d tales Controversiae sunt propriae Dei et totius Ecclesiae, cui Papa praeest loco Christi in cuius signum videmus, q.d Christus non dixit Petro et in illo suis successoribus: Pasce oves tuas; sed pasce oves meas. Et si arg.m convinceret, etiam urgeret contra Iudicem assignatum ab haereticis, nempe, Scripturam sacram, quia etiam circa illam oriuntur controversiae plurimae: maxime; quia Iudex supremus potest aliquomodo judicare de re ad se aliquomodo pertinente ut ex se patet.

Arg. 2: Supremus Iudex non habet equalem; Sed Pontifex habet equalem, sicut et D.s Petrus habuit; Iudicium illud, Matei 18.º est facta contentio inter Apostolos, quis eorum videretur esse maior; q.e contentio non daretur, si constaret, Petrum esse maiorem: 2. quia si D.s Petrus non cognovisset equalem, exequiset supremam potestatem super alios Apostolos, q.d non constat ex Scriptura; imo quilibet Apostolus habuit respectu hui Ecclesiae eandem autoritatem, ac Petrus respectu Ecclesiae Romanae, pro q.o videantur N.K. ell Mo.s To. 3. Tra.u 11. cap. 3. à n.º 15 ergo &. Conf.r: quia Supremus et absolutus Iudex Ecclesiae non potest à fide deficere; Sed D.s Petrus pluries à fide defecit: ergo non erat supremus Iudex. &. ergo nec alii Sumi Pontifices. Resp.ª neg.º mi.m q.ad utramque partem quia solum D.º Petro, et in eo suis successoribus, ut dicunt Concilia Generalia dixit Christus: Tu es Petrus, et super hanc petram edificabo Ecclesiam meam.... et tibi dabo claves regni celorum &. Ad illam probationem ibi inclusam resp.ª, q.d cum Christus post contentionem Apostolorum dixerit; qui maior in vobis est, fiat sicut minor, manifeste supposuit aliquem illorum esse maiorem, et cum nulli dixerit q.d dixit Petro ut supra dictum est, clare infert, D.m Petrum, et eius successores habuisse à Christo primatum Ecclesiae.

Ad 2.am dicimus q.d exercicium preeminenciae Petri patet in electione Mariae, in promulgacione nobae legis, et in abrogacione veteris, ac in omnibus apostolicis actibus, semper Petrus prefert, ut habetur actorum 2. et 15 et alibi; et 1.º loco nominatur, S. non quia senior aut ... vocatur quia he sunt Andreae prerogatibe: ergo quia &. Ad id q.d addit resp.ª, q.d etsi concessum sit et D.s Petrus fuerit Episcopus Romae sicut ceteri Apostoli suarum ecclesiarum, ad hoc factum est ex institucione ipsius D.i Petri, S. ex institucione Christi, D. Petrus fuit constitutus Generalis et supremus Ecclesiae Pastor ut de Christo docet D. Thom. 3 parte 9. e 2.a. ad Petrus fuerit illius Vicarius in terris: nec obiurgacio D.i Pauli aliquando contra Petrum facta est contra hanc doctrinam, quia solum fuit, ut dicit D.s Thom. apud N Com.e hic n.º 7. D. quaedam admonicio non correccio;.

Ad Confirm.ᵐ resp.ᵉ q.ᵈ illa peccata, q.ᵉ de Petro possunt referri, fuerunt illius ut particularis, ñ ut pontificis, ex q.ᵒ nihil contra nos. maxime, quia nulla crimina referri possunt de eo post quã Xpto celos ascendit, S. q.ᵉ Petro obiciunt, Xpto regente ecclã in terris, comisit. Ydẽ dic proporcionaviliter de eius succesoribus, nempe, q.ᵈ ñ possunt deficere á fide quando operant ut universales Pastores, scilicet, ex Catedra. S. pro mayori integencia proponit quesᵒ sequens.

Quesᵗⁱᵒ 4.ᵃ

An Sumus Eclesiæ Pontifex sit infalibilis in rebus fidei et morum difiniendis, et in quo hec infalibilitas consistat?

Notandũ ẽ 1. q.ᵈ Sumus Pontifex pt considerari ut Doctor autor particularis, et ut universalis Eccl.ᵉ pastor loquens ex Catedra. 1. modo consideratus pt errare in rebus fidei et morũ ñ solũ ex ignorancia, S. eciã ex malicia, q.ᵃ pro ut sic ñ habet speciale asistencia Spiritu S.ᶦ Vnde quesᵗⁱᵒ procedit de Pontĩfice 2. modo acepto. Nota. 2; q.ᵈ tunc Pontifex loquit ex Ca.ᵃ quando aliquid defit, ut credat â tota Eccl.ᵃ, ad q.ᵈ premittere dt, ut diximus Quesᵗⁱᵒᵉ 2.ᵃ, diligente inquisicionẽ veritatis, q.ᵉ defimienda ẽ. Nota. 3. q.ᵈ Pontifex loquens ex Cath.ᵃ nunquã erravit, neq.ᵉ venterrii ẽ q.ᵈ erret in rebus fidei et morũ, q.ᵃ Xptus ex maximo amore erga Ecclã asignabit illi sumũ pastorẽ: q. huic concesit, quid q.ᵉ ẽ necesũ ad seguritatẽ Eccl.ᵉ; S. hoc ñ concesiset, si pontifex ut loquens ex Ca.ᵃ erraret: q̃ & maxime; quia hoc ad minus colligit ex DD Luce, vbi dixit Xptus: Ego pro te rogabi, ut ñ deficiat fides tua, et tu aliquando conversus confirma frates tuos. Vnde solũ circa posibile procedit Quesᵗⁱᵒ.

Dicendũ q.ᵉ ẽ 1, q.ᵈ sumus Pontifex ẽ infalibilis regula

38 +

fidei et morum, ita ut nulla haveat potentiam ad errandum, quando loquitur ex Cathedra. Ita N. Cmm.[1] pred.o 2. q.e Va à n.o 37 et quest.o 2 à n.o 77. et predo 5. quest.o 3. à n.o 63. Pr. Pontex nullam havet potentiam ad complexum simplex impossibile; Sed errare ex Cat.a loquens circa res fidei et morum est complexum simplex impossibile, q.a importat complexum ex extremis essaliter repugnantibus, q.a qua parte loquitur ex Cat.a, importat infallibile asistenciam Spiritu S.i, et auxilia eficacia, ne erret Pontex, et qua parte dat errorem, importat carenciam horum omnium: ergo

Conf.a q.a nulla est potentia, ut predestinatus condemnetur, q.a hoc complexum: predestinare condemnari, est implicatorium, coniungens eficacem hominis elecionem ad Gloriam cum carencia talis elecionis; similiter nulla est potentia, ut voluntas eficaciter a Deo premota ad amorem non amet, q.a coniungeret carenciam amoris actualis cum premocione ad amorem: ergo nec in Pontifice est aliqua potentia ad errandum, quando loquitur ex Cat.a q.a alias coniungeret asistenciam Spiritus S.i cum carencia illius.

Dicendum est 2. q.d Pontex loquens ex Cat.a havet potentiam ad errandum circa res fidei et morum. Ita N.ri S.Sal.s Tractu 21. disp. 9. à n.o 10. Et pr. q.d Pontex potest errare, ut est homo particularis, in rebus fidei et morum, ut diximus notabili 1. ergo loquens ex Cat.a &. Cons.a pr. ideo an est verum, q.a Pontex ut homo particularis nullum havet donum intrinsecum determinans eius intellectum in actu 1; Sed nec illud havet, dum loquitur ex Cat.a, ut dicemus conclusione sequenti: ergo &. Conf.a q.a ex q.o Pontex haveat, quando loquitur ex Cat.a talem potentiam, non sequitur, q.d haveat potentiam ad coniungendum errorem cum loquicione ex Cat.a ut patet exemplo premocionis v.g. ad consensum, cum qua solum componitur potentia ad disensum divise, et in sensu diviso: ergo &.

Dicendum est 3. q.d in Pontifice loquente ex Cat.a non datur donum aliquod intrinsecum havituale, Sed sufficit asistencia Spiritus S.i mediis auxiliis eficacibus ad non errandum, dum loquitur ex Cat.a Ita bb. So.i ubi supra; et pr. Quia infalibilitas, quam havet Pontex ad non errandum ex Cat.a consistit in impotentia, quam havet ad errandum ex Cat.a ut diximus in 1a. conclusione, non excludendo potentiam ad errandum 2se ut diximus in 2a. conclusione: Sed ad illam impotentiam non indiget Pontex dono aliquo intrinseco havituali, q.a est impotentia consequens, ut constat ex dictis. etiam in homine predestinato: ergo &. Doctrina harum conclusionum tradit à

Dicta Sta quodl. 9. ārlo 16. Arg.ᵃ @ 1ᵃ Clone. Pontex loquens ex Catᵃ. pt errare in rebus fidei et morū. g eciā pt errare in rebus fidei et morū loquens ex cathedra. Consa patet: qᵃ dicte propoiciones sſ equipolentes: g si 1ᵃ ē vera eciā 2ᵃ. Resᵃ has prones n̄ ee equipolentes, qᵃ 1ᵃ facit sensū divisū. cū solū significet, q. Pontex, dū loquit ex Catᵃ. retinet potā ad errandū; 2ᵃ vero facit sensū compositū, et denotat, q. in Ponte dat potā ad coniungendū errorē cū loquicione ex Catᵃ. qd ē falsū. Ro huius doctrine ē, qᵃ in 1ᵃ prone loquicio ex Catᵃ. et potā ad errandū ponunt ex parte Subi, et ideo potā illi coniuncta solū ē ad errorē Dvise, n̄ vero ut coniunctū cū loquicione ex Catᵃ.; in 2ᵃ vero error et loquicio ex Catᵃ. ponunt ex parte predi, et ideo Subiū respicit per modū unius totū predū. Arg. @ 2ᵃ Clone: si Pontex loquens ex Catᵃ. erraret, coniungeret errorē cū tali loquicione: g. loquens ex Catᵃ. pt errare, eciā poterit coniungere errorē cū loquicione ex Catᵃ.: qᵃ qd facit actu actu, facit potā possibiliter; S. hoc n̄ pt concedi: g &c. Confir. qᵃ si Pontex loquens ex Catᵃ. poset errare, eciā loquens ex Catᵃ. poset Ecclā decipere: g eciā Eccla poset decipi; S. hoc ē falsū: g &c. Resᵃ. nqᵒ. 1ᵃ consa cū eius probo n̄ urget, qᵃ dt intelᵃ de potā ad actū sibi correspondente et in nostro casu n̄ ē error ut coniunctus cū loquicione ex Catᵃ.; S. error Dvise. Ad Confᵐ. resᵃ. nqᵒ. Sequela, qᵃ Pontex solū dirigit Ecclā dū loquit ex Catᵃ.: et error correspondent potē Pontis loquentis ex Catᵃ. n̄ pt coniungi cū tali loquicione.

Argᵗ 4. @ 3ᵃ Clone. Pontex Confᵗ in fide saltē respective ad Ecclā quā docet, ut constat ex illo Xpi ad Petrū Luce 22 Ego rogavi pro te ut n̄ deficiat fides tua et tu aliquando conversus confirma fratres tuos. g Pontex habet aliquod donū intrinsecū et habituale determinans eius intū ad verū. Consa liquet ā paritate, homīes confirmati in Gracia qui habet aliquā modificacionē intra Gracie, rone cuius v reddit ab intro inpecabilis, ut aliqui asserunt, v reddit ab intro dificilis ad pecandū, suplente Divina Providencia ab extro per colacionē auxiliorū eficaciū quidquid deficit illi intrīse determinacionis ut docent NN. & traᵗᵘ. 9 disp 3 nᵒ 29.

Resᵃ. neg. consaᵈ et ad eius probacionē dicimus ex ea solū inferri qd sit possibilis talis confirmacio in fide, modo proposito, n̄ vero qd de facto det in Ponte ad loquendū ex Catᵃ. quia alias daret in eo eciā ut

10

persona particulari e, q̄d e falsu ut diximus in 1. notabili, confir-
macio aute in fide, q.ᵃ convenit Pont.ⁱ respective ad Eccl.ā consis-
tit in impotē docendi falsu in Cat.ᵃ sive in impotā coniungendi
auxilio Spiritus Sancti medis auxiliis eficacibus ad actuali errore,
q.ᵃ cu n̄ sit conf.ᵒ diverse ronē ac conf.ᵉ in Gracia, n̄ requirit
modu in arg.ᵒ explicandu. Arg.ʳ 1.: Pontex in sua consecracione reci-
picit expeciale caracter seu expeciale modu illius diversu ab aliis
caracteribus; sed ie dat ut Pontex constituat impotens ad errandu ex
Cat.ᵃ eo precipue munus Pont.is sit infalibiliter dirigere fideles:
g habet modu intrinsecu & maj. p̄z quia ubi e diversa potestas
de jure Divino, ponendus e caracter salti modaliter diversus, ut
patet in Episcopatu quo doctrina comunem DD.ʳᵐ S. Pontex hab-
et de jure Divino diversa et superiore potestate ab ea q.ᵉ e
in aliis Sacerdotibus et Episcopis g. Res.ᵉ neg.ᵒ maj. et ad provacio-
ne distingo maj: ubi e diversa potestas ordis, et erga sacramenta
co. ubi e diversa potestas solu jurisdictionis, no, et dista e @ mino:
negat consta solo pater ex terminis distonis. Sed pro completa notre
quescionis inquires: quomodo componat q.ᵒ sit necesa necesitate
medii, previa consultacio theogeniu Sr. mi PP. mi et Ce spte, ut Pon-
tex aliquid decernat ex Cat.ᵃ ut diximus Qua.ᵉ 1a in 1a inquisicione
et q.ᵒ hoc n̄ ostanti, id q.ᵈ decretu e sit de fide, cu tamen talis previa
consultacio sit humana et falibilis? Res.ᵉ ex N.Cm.ᵉ predo Q.q.ᵉ
1a n.º 37 in fine, q.ᵈ sicut Eclo ex duplici de fide deducta, v in pri-
ncipio universali revelata, du credit n̄ e ex vi discursus, sed ex
vi revelacionis prerequirentis discursu ad claritate; et sicut, ro.
fortis credendi misteria fidei e Divinu testimoniu, q.ʳ ostest q.ᵈ
prerequirat propo Ecle, similiter decretu Pont.is ex Cat.ᵃ, licet sit
infalibile rone auxilii manutencie aut impironis, n̄ impedit q.ᵈ
prerequirat juxta suabe Dei providencia consultacione explicata.

Ques. 5. An supposita legitima eleccione sit imediate de fide hunc numero hominem nempe Clementem 13m esse verum Eclesie Sumum Pontificem

+

Notandu ē 1, qd licet ex dictis quæ antecedentibus constet Ponte loquente ex Cat.a havere infalivile potestatē, definiendi res fidei et Sād Spta canonizandi; tamen quia hec potestas ñ reperit in Ponte in comuni et in confuso, s. in illo ut determinate existente, ideo inquirimus: an eadē fide, qua credimus D. Petri succesorē, ēe summū Ecle Pontē, deveamus credere qd hic ho (Vg) Clemens 13s. hodie Eclā feliciter guvernans sit summus Ecle Pontex; pro qua dificultate enodanda

Notandu ē 2, ñ omnē elecionē in Ponte, ēe legitimā, s. solū illā quā ut legitimā aprovat et declarat Ecla, s. ad hoc inter alias condiciones requirit, qd elecio libere fiat, hoc ē absq metu cadente in virū constantē ut statuit Concilium Constanciense sesione 39. et hec elecio fiā a cardinalibus, qi quantū ad hoc, ii representabe tota Ecla a qua receperunt talē potestatē, qd elecio perficit dum electus consentit aceptando Pontificatū, ex quibus sequit qd quando orit dubiū circa validitatē elecionis ipsa Ecla corrigere valet tale dubiū, ut statuit Concilium Constanciense sesione 41. imo et practicabit, in elecione Martini 5i. ablatis tribus existimatis Pontificibus Gregorio 12. Benedicto 13 et Juane 23: quia licet Concilium generale acefalū v sine capite, nequeat ultimo definire res fidei, s. deveat spectare confirmacionē capitis, havet tamen potestatē eligendi et declarandi illud alias deficeret in necesariis

Notandu ē 3. dupliciter pote aliqua propone ēe de fide; 1. imediate, quando scilicet ei damus asentire per asensū a fide elicitū, qd contingit, quando propo ē a Deo imediate revelata, v in se ipsa sicut hec: Christus ē homo, v in aliqua propone universali, cui fide divina asentiri devemus, sicut ē ista: Salomon pecabit in Adamo, qe continet in hac universali: omnes in Adā pecaverunt, cui asensū fidei divine devemus prestare. 2. modo pt ēe aliqua pro de fide, scilicet mediate, qd contingit, quando ñ ē a Deo imediate revelata ut explicatē ē, s. solū deducit ex alia revelata, in qua continet, sicut efectus in sua causa, et huic ñ asentimus per fidē, s. per havitū Theologe, ut se havet ista: Xps ē risivilis, qe deducit ex hac revelata, Xps ē homo.

+

42 Notadū ē 4.º q.ᵈ longe inter se diferunt hec 2. scilicet: hec pro ē de fide, et de fide ē hanc p̄onē ēē de fide; q.ᵃ licet ipso Ecclē liquido aliquando constet, q.ᵈ requirit ad veritatē 2e p̄onis, n̄ tamen semper certo constat ad minus omnibus, s. sub aliquo dubio manet talis ipso. Unde q.ᵃ hec pro: Xp̄s hevet 2as voluntates, n̄ ut q.ᵘᵐq.ᵉ ē de fide. s. eciā ē de fide ēē de fide, n̄ solū eset hereticus qui illā negaret, s. eciā q.ⁱ negaret illā ēē de fide; cuius opositū accidit respectu illius p̄onis, q.ᵉ licet sit de fide, tamen n̄ ē de fide ēē de fide. quo supo dicimus, q.ᵈ in presenti solū inquirimus: an supa legitima elecione, sit imediate de fide, Clemente (Vg) 13.ᵐ ēē verū summū Pontē.

Dicendū ē q. ēē imediate de fide. q.ᵈ hic n.º h.º (Vg) Clemens. 13. rite electus ē verus Eclē summus Pontifex. ita N. Paulus a Concep.ᵉ trac.ᵘ 15. et N. Cm.ᵗ ad 3.ᵐ H. p̄edo 2. q.ᵉ 2a. a n.º 77. et p̄r 1. ex Concillio Constanciense, Ubi Martinus 5. statuit, q.ᵈ q.ⁱ vult redire, ab heres ad fidē, profiteat se credere, q.ᵈ Papa canone electus, q.ⁱ pro tempore electus fuerit eius proprio nomine espreso sit sucesor B. Petri haveris supremā autoritatē in Eclā, q. fiurdo mentē Pontē ē imediate de fide, q.ᵈ hic h.º canone electus ē verus Eclē Pontifex.

P.r. 2.º rone: p̄o particularis directe contenta sub aliqua universali, q.ᵉ sit imediate de fide, eciā ē imediate de fide. s. hec p̄o: Clemens XIII rite electus ē verus Pontx ē particularis directe contenta sub hac universali. omnis Pontex rite electus ē verus Pontex q.ᵉ ē imediate de fide. q. mar videt certa, q.ᵃ p̄o universalis et omnes eius particulares gaudent eadē veritate aut falsitate, alias posent dari 2.ᵉ Ctorie simul vere v. false. mix. quoad 2ā partē constat ex pluribus Concilliis et Sanctis Patribus citatis a N. Salm.; et insupra constat ex omnibus autoritatibus quibus provant DD. q.ᵈ suma potestas. D.º Petro comunicata transit ad eius sucesores legitimos. Quoad 1ā eius primā partē p̄r, q.ᵃ p̄ones particulares directe contente sub illa universali n̄ st aliē q.ᵃ iste: hic h.º et ille rite electus ē verus Pontex. q. ad modū q.ᵒ hec p̄o Salomon in Adā peccavit, ē particularis contenta directe sub illa universali; Omnes in Adā peccaverunt, q.ᵉ idē ā sitꝫ particularis et universalis, saltim inadequate: cū ly omnis h.º, equivaleat huic: hic h.º, et hic h.º

P.r 3. rone; idea hec p̄o: Clemens XIII. 8. n̄ eset imediate de fide, q.ᵃ fides n̄ ē discursiva et talis p̄o deducit medio discursu: nempe omnis h.º rite electus in Pontē, ē verus Pontex; s. Clemens XIII ē rite electus. s. hec n̄ ē nulo: q. p̄a mix: q.ᵃ discursus mere aplicantibus et explicantibus n̄ expellit clonē ad rone obi imediati de fide; s. predictus discursus ē huiusmodi: q. mar p̄r 1. quia clō in predicto discursu dependet tanquā ex motivo adequato, et fiali ex premisa revelata imediate, et ex alia solū dependet, tanquā a condone manifestaba, continente conclusionis sub p̄one imediate revelata. Constat 2.

quia in hoc discursu omnis homo descendens ab Adamo peccavit in eo: et Salomon descendit ab Adamo: ergo pecabit in eo, certo est immediate de fide, quia minor solum est propositio applicativa et mere explicativa: ergo similiter minor vero probatur: quia in discursu supra posito in presenti materia hoc reperitur.

Sed ut efficacia huius rationis intelligatur notare oportet, quod discursus est duplex, unus illativus et alius explicativus, seu improprie talis. Primus est ille, qui innititur per verum medium deducit effectum ex sua causa seu principio, et hic discursus reddit obiectum omnino incapax terminandi assensum fidei, quia per eum deducit aliquid distinctum a premissis. 2us est ille, qui licet importet aliquod motivum compositum ex pluribus actibus intra, non infert aliquid distinctum a premissis, sed id quod formaliter et implicite continetur in illis, explicat tamen in consequenti ex vi premissarum id quod in ipsis non ita clare explicatur, et ideo non reddit obiectum incapax terminandi assensum fidei et huius generis est discursus ex quo deducitur hec propositio: Clemens XIII rite electus est verus Ecclesie Pontifex.

Confirmatur 1. evertendo aliud fundamentum adversariorum: nam quod dicta propositio deducatur per discursum in quo una premissa est naturalis non probat quod ipsa sit naturalis ergo probatur antecedens quia illud axioma conclusio sequitur debiliorem partem solum verificatur quando conclusio dependet ex utraque premissa tanquam ex motivo adequato, non vero quando hoc modo dependet ex una et ex alia tanquam ex conditione ut patet, sed huiusmodi est dicta propositio: ergo. Confirmatur 2. quia ideo dicta propositio non esset immediate de fide, quia ex premissis ex quibus deducitur una nempe minor non est certa, nec physice nec moraliter sed hoc est falsum: ergo probatur minor: quia ille est electus legitime in Pontificem, quem Ecclesia ut legitime electum approbat et recipit; sed hoc modo se habet Ecclesia circa Clementem XIII: ergo maxime quia una regula ut ex titulo sequentis apparet, procedit supra legitima electione; et hac ultima ratione cum suis confirmationibus solvuntur argumenta precipua Contraria unde ad alia solvenda procedimus. Vide N. Paulum t. 1 Disp. 1a Dub. 5. a nº 67 et dub. 4. a nº 57.

Contra nostram conclusionem sentiunt Caietanus Canus Bañez Aragon: quia ut aliqua propositio sit immediate de fide debet cadere immediate sub Divina revelatione, que nobis innotescat vel per Scripturam Sacram, vel per divinam vel Apostolicam traditionem; sed talis non est hec propositio: Clemens XIII est Summus Pontifex ergo probatur minor: quia neque in Sacra Scriptura nec in traditionibus habetur, quod hic homo determinate sit Summus Pontifex. ergo Respondetur negando minorem cuius probatio non urget, quia quod hic homo determinatus sit verus Pontifex est immediate revelatum in illa propositione: omnis homo rite electus in successorem Divi Petri & qui habet in omnibus Sacrae Scripturae locis, in quibus Dominus Petro concedit potestatem

19 +

ligandi, et solvendi, virtus confirmandi fratres in fide, et autoritas pascendi oves, nã hec (sicut nec Ecclia) fine ñ traxerunt ad D. Petro, s. pertinent ad omnes eius legitimos succesores, sicut ē Clemens XIII. y

Arg.ª 2 q.ª

licet aliq. sit rite electus in Ponte pr in heresi lavi et eo ipso desinit ēe Pontex, q.ª iā ñ manet amplius membrū aut pars Ecle mediante fide; s. ñ ē imediate de fide q.d Clemens XIII post suā electione ñ fuerit in heresi labsus, ad hoc sit contingens, et defacto Victor l. Liverius Anastasius 2. et Dnonius l. erraverunt in fide ut ait Banez 2a 2e. q.1 v. aūlo 1. ǫ. Conf.ª q.ª pt dari legitima eleccio Ponts et comunis Ecle aprovacio, circa personā incapace, ut aparet in Juanne 8.º q.ª ut postea declarvit erat mulier: ǫ licet Clemens XIII. sit rite electus et ab Ecla aceptatus ut talis, ñ sequit ēe imediate de fide q.d sit verus Pontex.

Res.ª ad arg.m

negando mãr q.º ad 2ā parte, ad cuius inserta provone dicimus, q.d licet Pontex fiat hereticus ñ statim amitit suā dignitate, usq. dū ab Ecla deponat et hec ē comunis senta. ut videri pt apud Juane à D.º Thā Disp 8a aūlo 3; manet enī tunc Pontex caput et membrū Ecle ñ rone sue fidei. s. rone sue dignitatis ā qua ñ dū ē depositus; Unde licet ñ sit de fide, q.d Clemens XIII. perseberat in fide, ñ sequit inde, ñ ēe imediate de fide, q.d sit verus Pontex. Ad Conf.m Res.ª ēe fabula id q.d dicit de Juane, ut Belarminus ostendit Libro 3. de Romano Ponte Cap 24. et Baronius analio año 853. y

Arg 3. ñ ē imediate de fide Concilium Tridentinū v.g. fuise verū concilium esto sit imediate de fide, q.d concilium legitime congregatū ē verū Concilium: ǫ similiter: pr ans: ñ ē imediate de fide predictū Concilium compositū fuise ex veris Episcopis, q.d ē de rone legitimi Concili, alias ecia eset imediate, q.d hic Episcopus determinate asistens Concilio eset verus Episcopus q.d ē falsū, ad ñ sit de fide q.d vere sit bapizatus: ǫ. Conf.ª q.ª ñ ē de fide q.d N.ª S.ª M.ª Therera et S. P. N. Juanes à Cruze sint vere Santi et in Gloria: ǫ similiter: pr consa; q.ª sicut Ecla aceptat illos ut Santos, ita aceptat Clemente ut Ponte: ǫ si hoc ñ obstante &.

Res.ª ad arg.m neg. ans ad cuius provone dicimus, q.d de nulo Episcopo determinate tali ex his q.ª Concilio interfuerunt, pt ut certū de fide afirmari, ēe verū Episcopū q.ª hec universalis: omnis Eps legitime electus ē, ñ ē imediate de fide, cuius opositū contingit in Ponte ut dictū ē, et in Conlo Generali, q.ª ad Conle eos Ecla congregabit, q.d in his errare ñ pt; Unde verū omnino ē illos Episcos vere ēe tales, sicut certū ē veros ēe Cremiales, q.ª Pontex Conlū confirmavit et aprovabit in q.º decipi nequit

et sic licet gremiales in particulari non sint certe Episcopi veri, bene vero vage accepti, ut ait N. Com. ubi supra n.o 82. Ad Conf.m resp.r quod pro hec universalis: Omnis rite canonizatus est receptus ab Ecclesia in numerum existenciud in Gloria ex qua oligit hec particularis. S. Thomas &c. non est immediate de fide, ut docet D. Thomas Quodl. 9. arto 16, cuius oppositum accidit in illa: omnis ho rite electus &c. est tamen temerarium, erroneum et scandalosum illam negare et saperet heresim Lutheranorum: qua dicta intelecta nil sequitur contra nos.

Arg.r 4 non est de fide reflexe, hoc est: non est de fide esse de fide, quod Clemens XIII. est verus Pontifex, quia nec erit imediate et directe de fide, ans constat, quia ita tenetur est provabile, quod pro particularis est de fide, consa vero pr: quia pro universalis scilicet; Omnis ho rite electus &c. non solum est de fide directe, sed ecciam reflexe: quia si pro unibersalis neque Clemens XIII rite electus &c. non est de fide reflexe, neque erit directe de fide. patet consa quia non minus particularis illa continetur, ut refexa, sub dicta universali reflexa ad particularis directa sub universali directa. Conf.r quia hec pro Clemens XIII est verus Pontifex non est credibilis fide Divina et supernaturali: quia pr ans. quia non pr dari asensus fidei Divine et supernaturalis cum nota tantum provabilitate de opsita revelatione ut declarabit Ynocencius XI in damnacione propis 21. sed tantum est provabile talem propnem esse revelatam quia &c.

Resp.r nego consa et ad eius probnem nego eciam est consa et eius paritas, quia ut aliqua pro sit de fide reflexe, revelatio Dei circa illam debet certo constare vel ex scriptura, vel ex difinitione Ecclesie, ut difinimus notabili 4. Licet enim ex scriptura certo constet, quod hec universalis: Omnis ho &c. erat Deo revelata non tamen constat de ex scriptura vel ex difinitione Ecclesie, quod revelatio illius universalis est revelatio immediata huius particularis: Clemens XIII, quia nec ex difinitione ecclesie nec ex Sacra Scriptura constat, quod hec particularis est vere particularis contenta sub illa universali; sed solum hoc est sub opinionibus ab Ecclesia permissis, et ideo licet illa universalis sit de fide reflexe, non tamen particularis, sed tantum est provabile esse de fide.

Ad Conf.m resp.r propone illam non esse credibilem fide divina, usque dum Ecclesia declaret, quod revelatio universalis illius est, eciam revelatio illius particularis, unde nullus tenetur ei asentiri fide divina, sed solum vel fide humana vel asensu theologo similis ei quem prestamus huic propni: Christus est risibilis, ad quo tamen non oponitur quod talis pro inse especulative sit imediate de fide, quod non ut provabile defendimus.

S. dices huic propni Salomon peccabit in Adamo asentimur fide divina, quia eciam

+

huic: Clemens 13s. & Ans px. qa. sicut illa pro e particularis illius universalis: Omnes in Adã peccaverunt, ita hec ô particularis illius universalis: Omne Po rite electus &. q sicut & Rex. qd ro disparis consistit in eo qd. de 1o. prorsus certo constat qd continet in illa universali, nec de hoc aliquis catolicus dubitat, quod n verificat respectu 2i. et sic nulla pars excedit limites provaltitatis

Argn. S. nẽ de fide, qd. hec numero hostia consecrata contineat Corpus Xpti. q nec ẽ de fide qd. Clemens XIII, sit verus Ecle Pontifex. Rex. qd dispas ẽ in eo qd n intervenit autoritas Ecle testificans vera consecracione in hac n. hostia bene vero in elecione huius n. homis in Ponte. Insuper n dat unica sola hostia rite consecrata, et suceribe a tota Ecla proposita, et adorara ut regula fidei, sicut dat unicus Pontifex: q disparet ro:

Ques. 6a. Qui Libri sint Canonici, et quomodo ab Eclesia sint Canonizati. pro qua sit

Ad quescionis inteligenciã. sciendũ ẽ, n ẽe idẽ librũ aliquẽ ẽe Divinũ et Sacrũ, ac ẽe Canonũ: qa liber ẽ Sacer et Divinus a Divina autoritate eũ imediate continente per significacione forte a Deo specialiter dictata; liber autẽ canonus ẽ talis per autoritatẽ Ecle, qa post diutinũ examen, eũ in Canone colocat eũ, et ẽe divinũ declarat. et omissis varis accepcionibus huius nominis Canon, in presenti sumit pro regula infalivili, per qa libri Sacri a n Sacris discernunt. S. sciendũ ẽ, libros alios ẽe protocanonos, nẽpe decorũ autoritate, nũquã dubitavit Ecla, Deuterocanonos alios, scilicet, quorũ autoritas aliquando fuit dubia, sposea ut sextos sacri recepti, II. alios qa asochrifos, et ii illi de quibus ẽ ocultũ, an ab Spiritu So. dimanaberint, quapropter a sacrorũ librorũ relegant catalogo. his sup:

Dicendũ ẽ libros canonizatos ab Ecla ẽe in presenti narrone vere descriptos, scilicet:

Protocanonici Libri ex Veteri Testamento.

1. Liber Genesis	6. Josue
2. Exodus	7. Judicũ et Rut
3. Leviticũ	8. Samuelis 1 et 2. Regũ
4. Numeri	9. Malaquie. 1 et 2. de 3. Regm
5. Deuteronomiũ	10. Paralipomenon. 1 et 2
	11. Esdre. 1 et 2.

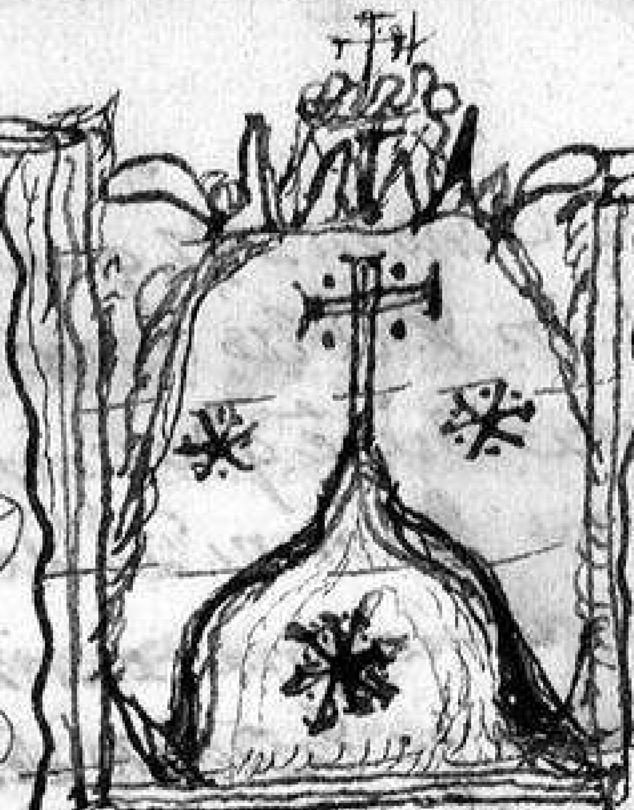

12. Ester.
13. Job.
14. Phalterium
15. Proberbiorum
16. Eclesiastes
17. Cantica Cantorum
18. Isaias
19. Ieremias cum trenis
20. Ecequiel. 21. Daniel. 22. Duodecim Prof. Min.

Protocanoni ex nobo testamento.

1. Mateus
2. Marcus
3. Juanes excepta historia adultere
4. Lucas
4. Lucas
5. Acta Apostolorum
6. Epistola ad Romanos
7. Epistola 1ª ad Corinthios
8. Epistola 2 ad Corinthios
9. ad Galatas Epistola

Deuterocanoni ex Veteri Testamento

1. Tobias
2. Judid
3. Baruch
4. Ieremie Epistola
5. Sapientie

6. Eclesiasticus
7. Orõ Azarie ex Daniele
8. Macabeorum 1. et 2.
9. Himnus 3um Puerorum
10. Susane Historia

Deuterocanoni ex testamento nobo.

1. Caput ultimum Marci
2. Historia de agonia Xpi caput DD Luce
3. Epistola ad Ebreos
4. Apocalipsis
5. Epistola Jacobi
6. Epistola 1. D. Petri
7. Epistola Joanis 2 et 3
8. Epistola Jude Apostoli
9. Juanis. Historia adultere
10. Epistola ad Efesios.
11. Epistola ad Philipenses
12. Epistola ad Colosenses
13. Epistola ad Tesalonicenses 1 et 2.
14. ad Timoteum 1ª
15. ad Timoteum 2ª
16. Epistola ad Titum
17. Epistola ad Philemonem
18. Epistola D. Petri 2ª
19. Epistola Juanis 1ª

Omnes hi libri sunt equaliter Canonizati, quatenus antea non fuerint
quorum numerus et ordo invenitur in Biblis ante Genesi et ut Canoni in
Tridentino proponuntur. Sed observandum est quod originales horum librorum cum
non stent nunc in Ecclesia ut provat Bañez 2a 2e. q. 1a. a. 1o. non tam can-
onizati ab Ecclesia nisi pro ut in Vulgata latina continentur, quae quo ad omnes su-
as partes canonizata est, ut constat ex Tridentino sesione 4a ubi relatis li-
bris canonizatis sic ait: Si quis autem libros ipsos integros cum omnibus suis p-
artibus pro ut in Ecclesia Catolica legi consuebuerunt et in Veteri Vulgata Lati-
na edicione havent pro sacris et Canonicis non susceperint anatema sit.

Libri apocrifi qui adhuc Ecclesia Divinam autoritatem havere non decrebit licet inter Sacra Volumina colocentur sunt sequentes

1. Oracio Manases.	5 Psalterii actiarium sive Psal. 151.
2. Esdre lib. 3 et 4s.	6. Libri Eclesiastici aditamentum
3. lib. Job apendix.	7 Trenorum Prefaciuncula
4. Usoris Job Oratio.	8 Macabeorum lib 3s et 4us

Sacra Scriptura dividitur scilicet in Veteris et nobum testamentum; Veteris comprendit a Gen-
esi usque ad librum 2 Macabeorum inclusibe; Novum vero amplectitur omnes li-
bros et Epistolas ab Evangelio Matei, usque ad Apocalipsim Joanis inclusibe.
Veteris testamentum est Profecia nobi, et nobum est perfeccio Veteris. Jam veteris quam nobi
testamenti libri in 4or clases dividuntur, nempe in libros legales, historiales, Sapien-
ciales, et Proferales. Legales in Veteri testamento sunt 5 contenti in Pentateucon Mosis
nempe Genesis, Exodus, Leviticus, Numerorum, et Deuteronomium, quibus in nobo
corresponder 4or Evangelia, historiales veteris testamenti sunt libri Josue, Judicum, Rut,
Regum libri 4or, Paralipomenon libri 2, Esdre 2 libri, Tobie, Judit, Estea, et Maca-
beorum libri 2; quibus acta Apostolorum correspondent in nobo testamento; Sapienciales
Veteris testamenti sunt Psalterium Proverbia, Eclesiastes, Cantica, Liber Sapientiae, et Eclesias-
ticus; et istis correspondent in nobo testamento quatuordecim Epistole Pauli, Epistola
Jacobi, alia Jude Apostoli, 2e Petri, et Epistole Joanis. Proferales ex Veteri te-
stamento sunt quator libri Profetarum Maiorum, et Duodecim minorum, quibus
in nobo testamento corresponder apocalipsis Juanis.

Sed ocasione huius corresponde-
ncie, inter nobum et Veteris testamentum inquires scilicet: an vetus testamentum et nobum, in ratione
Sacre Scripture sint equalis perfecionis? Respondeo utrumque testamentum omnimoda equalitate in
sua perfecione gaudere in ratione Scripture se et canone. Ita N. Conm. predo 2. q. 3. n. 90
Ecclesia est de fide et constat ex Tridentino sesione 4 in decreto de canonicis Scripturis,
ubi ait: omnes libros tam veteris quam nobi testamenti cum utriusque unus Deus sit
autor, Ecclesia catolica pari pietatis afectu, ac reberencia suscepit et veneratur

Ex quibus

cquibus verbis hec nō formant. Sa Spra in rōne sacre, solū dicit verbū Dei scriptū ipso Deo peculiari autore, S. ex Verbis Concilii constat in hoc ēē equalia duo testa q̃.

Inquires 2: an nobū testū in rōne legis sit veteri perfecius? hec interrogo supōt qd lex vetus fuit bona, et santa absolute et utilis ad finē ipsius legis assequendū. Vᵗ. quod ē verū ē ut ait N. Cmᵘˢ loco citato nº 116. quia lex vetus fuit quasi medicū preparans, et dirigens hominū mentes ad legē Evangelicā, et ad Christū, qᵃ ut ait D. Paulus: finis ē veteris legis; S. mediū sub rōne talis ē intra bonū, et exactiter utile, qᵃ ut ait N. Paulus: ut tale dicit intrā convenienciā cū aperire: q̃ &. ad vero dicimus qd n̄ fuit perfecta absolute. S. justa sibi debita attentis circunstanciis temporis et hominū quibus data fuit; qᵃ perfectū qd cui nichil ē ex his qᵉ sibi debent justa omnes circunstancias, S. veteri legi nichil deerat ex debitis pro illo statu umbratico, qᵃ erat opus Dei et ut dicit Deuteronomii 32. Versiculo 4ᵒ. Dei perfecta s̄t opera: q̃ &:

Unde ad principale quesitū nobū testū in rōne legis ēē veteri absolute perfecius. ita N. Cmᵘˢ ubi supra nº 123. et pr rōne: perfectio cuiuslibet rei, et excessus in illa sumendus ē ā causis, effectibus, v̄ circunstanciis, maxime ubi querit̄ excessus accidentalis ut in presenti; S. nobū testū in rōne legis habet causas, effectus et circunstancias perfecciores veteri eodē modo accepto: q̃. Pr miʳ. 1. quia lex vetus respicit nobū ut sui finē, ut iā diximus ex D. Paulo; S. finis eo qd talis ē perfecior is qᵉ s̄t ad finē: q̃ &. finis autē legis nove ne lex vetus, S. vita eterna. 2. pr ex parte cause eficientis ipsius sub rōne legis: qᵃ Moises n̄ fuit legislator S. promulgator legis antique, S. unice proveniebat ā Deo illa legex v̄ imediate, v̄ mediantibus Angelis ut postea dicemus; at vero lex nova orta fuit v̄ ā Deo unice v̄ ā Xpto legislatore et vero Deo; licet plura promulgaverit mediis apostolis. 3. pr quoad causā matalē, qᵃ in nova lege n̄ dat̄ tanta multitudo preceptorū, ac in veteri. 4. quoad effectus pr; qᵃ lex vetus nec continebat Sacramenta Gracie media intrinseca virtute, nec celi ianuas aperiebat sicut lex nova: q̃

Aliqua argᵃ proponunt ab hereticis quibus provare volunt dictos libros canonos n̄ ēē recte canonizatos quia in ipsis reperiuntur (ut ipsi dicunt) plures contradiciones et falsitates ex quibus argis, aliqua proponemus aliquā aparentē dificultatē que havent omnis alia, qᵉ nec illā havent; ut s̄ que @ Genesim circuferunt. Maxime qᵃ argᵐ precipuū desumunt ex diversa computacione annorū ut inter Genesim et translacionē septuaginta tractari sequenti dissolvet q̃

Argᵘᵐ q̃ @ Exodū: talis liber mendosus ē: q̃ &c pr āns. 1. qᵃ accedens Moises

ad ribiu inquir se vele videre visionē, que n̄ ē visivilis. 2. qª ipse ad Pharaonē mitit dicente Deo: Yndurabo cor Pharaonis; cū Deus nulius homīs cor ad peccandū induxet: 3. qª cap. 12. dicit; Yzraelitas egresus fuise nocte et ibi versiculo 51. egreus asignat in die; et deuteronomi 16 ante Solis ocasū &c. Resª. nigo ans et 1m dicimus. ibi sensū verborū n̄ fuise forte, S. obiectibū, et ide dic de alis similibus textibus scē Sfe: Ad 2m respª. qd iter integit permisibe n̄ vero active, qª sic ab ipso Pharaone probeniebat indurao cordis. ad 3m respª. cū tirino qd incipere remit multocies pro facere.

Argª. @ Leviticū; in lege precipit Deū diligere ex toto corde, et ex tota mente; et nec proximū nec nos amare permitimur cū nil remaneat ex ipª. dileccione exercendū; male igitur levitice 19 amicū diligere iubemur, et nos a nato ipsa. 2. cap. 7. iuber victimā oferri pro delicto, et pro pecato quasi inter hec aliqd fuerit discrimen qd ē falsū. Resª. ad 1m. qd devemus amare nosmetipsos et proximos propter Deū, et id qd atingit rone alterius n̄ ē dicendū ab illo in ese obi, et in rone forte atingibilis, ut ait Nm. predo 2. 9e. 4. nº 160. Ad 2m dicimus qd Dr. Aqs. 9e. 2a in leviticū integit nomine pecati malū factū et nomine delicti bonū omisū.

Argª. @ librū Numerorū cap. 5 dicit qd si quis suspicatus fuerit de usore adulterato, et testibus provari n̄ posit usorē traducere devevat ad sacerdotē, qª sumens aquā sanctā in vasi ficili, et pauilū terre de pabimento tavernaculi, mitebat in eā, ad qe quibusdā sacerdotis ceremoniis et malediccionibus, mulier vibebat aquā, et si adulterium comiserat in flato ventre putrescebat, et moriebat; S. hec disona aparent: tū qª hoc continū miraculū speciē afert superesticionis, v bane observancie; tū maxime qª Stus. Ipth cū eset iustus, noluit traducere Virginē pregnantē; ḡ qª iniustū erat preceptū ḡ &c.

Resª. qd nefas ē dicere, Dei expresa opera superesticionē aut vanā observanciā includere; quia illa ē: Yndevitū cultū alicui tribuere, et hec ē cū Demonis tacito v expreso comercio operari; qd nil plus extraneū Dei prodigio, id preposito, in qº xo miraculū reperiebat, ut docet exprese D. Thō in 2 Sentarū distone 18. arto 3; per qd patet ad 1 Ad 2ū dicimus qd illa lex erat sola permisiba, n̄ preceptiba, et ideo maritus poterat cedere iuri sūo.

Argª. @ Deuteronomiū nā cap 32 dicit de Moise, qd in terrā promisionis n̄ ingrediet, et ex libro Numeri cap 32 constat qd ingresus sit Moises ḡ. resª. qd Moises ingresus ē partem terre promise, qd sufficit ad veritat. S. obicaba, qd circa autorē ultimi libri agentis de is qe post Moisem morte acciderunt ē questio inter autores; nā ali Esdrā et ali Iosue, asignant, et Philo, et Iosephus aserunt, qd ipse Moises profetica luce ilustratus, illū finivit ante eius morte.

Arg.^a @ lib.^s historiales: ideo isti lib.^i esent canoni.^i q.^a esent profetici: Sic hoc e falsu, q.^a per contare res gestas, vel aq.^e enarrare, n e contenere profecias: q. Res.^a 1. q.^d p.^r aliquis liber canonicus ee, q.^r sit profeticus, q.^a ad 1.^m sufficit et requirit q.^d a Deo dictatu sit, et p.^r a Deo dictari q.^r sit profeticus. Res.^a 2. neg.^o mia. et ad probacione dicimus, q.^d vela q.^e in ipsis feliciter patrata narrant, profecie st, q.^e statuent victoria, inducione q.^e in terra promitionis, id e in Celeste Hierusale per Christu in futuro seculo prefigurabant; et ide dic proporcionabiliter de alis.

Arg. @ 1.^m Regu cap. 1. ubi Elcana dicit vir Efrateus, cu constet ex 1. Paralipomenon, fuise ex tribu Levi. Domne Ugentu Levitaru erat lege divina ex Numeroru lib.^o cap. 3. Domino consecrandu: q. male uxor Elcane promisit sed Domino 1. Reg.^m Ade; q.^d mater n poterat Deo vovere filiu ad Celivatu sga ad aliu Donu si filius noluiset q. Res.^a ad 1.^m q.^d Civitas ubi Elcana fuerat ortus, duplici parte constabat et una tangebat linea tribus Efrain, et ideo Efrateus nominat. ad 2. dicimus, primogenitu levitaru tantu fore obligatu ex lege ad ia dicta a 25 año usq.^e a 50 sue etatis, et ana filiu su devovit perpetuo templi famulatui. ad ditament res.^a q.^d n valet illa promisio Parentu ad onus personale filioru, nolentibus istis et sic integitur textus.

Arg.^a Paralipomenu na libro 2.º cap 22. verso 2. dicit de Ococia, q.^d quadraginta doru erat cu regnare cepiset; et 4. Regu cap 8. dicit, q.^d 2.^i doru annoru erat cu regnare cepiset q. Res.^a q.^d ut recte inquiunt Caietanus et Tirinus et ali, hic locus Paralipomenon librarioru ignorancia mendosus e. dignusq.^e ut ait Grabina, q.^d Ecle autoritate emendet. Et ex eo colligit Tirinus mendu abere, q.^a in veteri ejed piani Ebreo verbu signans numeru 22 similimu e verbo significanti numerum nostru 42, et ideo textus dicere devebat: Viginti doru añoru erat Ococias.

Arg.^a @ libru Tobie: na cap. 6. aserit de iecore piscis calionimi, eiusq.^e fumo, q.^d diabolu compescat, S. hoc e falsu, cu n posit agere in spiritu q. Res.^a q.^d licet directe n posit agere res corporea in spiritu iusta recta phila vene vero indirecte agendo q.^e videlicet directe in corpora obsesa, p.^r illud compescere.

Arg.^a @ libru Judit; na in libro laudat illius industria, in qua plurima mendacia fuerunt comisa, et plura lascibiam redolencia: q. res.^a q.^d ut ait D. Agustinus libro de mendacio verba Judit veritate habebant 2.^u aliquod misticu sensu; et aliunde divina rebelone e firmisimo spei presidio periculo se comisit, quibus supps erat periculu remotu, imo et remotisimu: et cu dicit, q.^d nasa ab eunuco consentit constat ex textu, q.^d consensit ut pateret q.^d q.^d volu fuerat ante oculos Domini sui hoc e Dei.

Arg. @ libru Iob, na in pluribus dis

+

a 2ª Liber Job, q.a refert @ Deu, et maledicens dicit nativitatis nec, atq sui ipsius comendonie, S. hec iniqua ii. q: Res.a ad 1.a parte mea, q.d Job ut humilis de judicabat digne severioris suplicii, et ideo querulos ostendit, ad 2.a dicimus ex D.o Gregorio Cap. 5. prefaccionis, q.d ille maledicciones directe fuerunt ad culpa originale signata per nocte, et ad concepcione, qua tenus sub predicta fuit culpa et signatur pea dic. ad 3.a Res.t q.d illa verba, n undres sed 1. cap. W. n. ii Jobi, S. Sofaa amici eius in Jobus directa, ut notabit Comentarius.

Arg.a @ omnes libros Salomonis; na in corpore subiecto peccato, n intrabit sapa, et Spiritus S.s disciplinæ efugiet fictu, ut dicit Sape. V. Salomon subiectus erat peccatis: q. 8. Res.a q.d iuxta pluxes DD.s scripsit sua Volumina, priusqua in tot pecata laberet: et ali judicant, q.d proberbia, Eclesiastes, et Cantica post penitencia scribsit; S. quid quid sit de hoc dicimus, q.d licet Spiritus Sa.s et Sapa ut sumit pro gracia santificante, pea qua ipse Spiritus S.s modo especiali asistit in anima justi, n componat cu pecatu mortali: ad vero cu gracia auxiliante, et gratis data, ut e profecie Spiritus S.s et Sapa, bene componit ex nata res pecatu, licet n ex decencia, qua nonne pluxies denegat Deus ecia adquisita sapa libidinosis.

Arg.a @ librum Eclesiastes; na illo dicit cap. 1., q.d omnia vanitas, et pugnat cu illo Genesis cap. 1. vidit Deus cuncta q.e fecerat et erant valde bona: q. si omnia bona, n omnia vanitas. 2. q.a cap. 3. dicit unus interitus e homis et Jumentorum, et hequa utriusq.e condo; q.d faver errori Ateistaru, negancium anime imortalitate. 3. q.a cap. 2. dicit: n he melius e comedere et bibere; q.d docuit Epicurus. Res.t ad 1.m q.d ~~rer~~ res create si bone solum in orde ad sua bonitate, et si recedit ab illa si vane. ad 2. dicimus, q.d intelligit quantu ad corpus solu. ad 3. dicimus q.d procedit @ abaru, qui jejunus manet ut conserbet bona temporalia.

Arg.a @. cantica Cantoru et @ librum Eclesiastici: na ille lascibia sonat profanu amore sapit, cu mutat metafora sponsaliu carnaliu: q. 8. et in lib.o Eclesiastici, dicit cap. 46 q.d Samuel rexurexit a mortuis opere fitonise v Sage, q.d e falsu cu hoc sit miraculu et illud nec aliud miraculu posiut demones, v Sage eficere, ut ait D.s Ths. 1. parte q.e 110 arto. 4. q. 8. Res.t ad. 1. q.d Deus cognoscens fondu et infirmitate nostra disposuit, q.d Salomon uteret illa metafora, et hoc modo ad alciora ducceremur. ad 2. dicimus q.d vera Samuelis anima de limbo rebocata in corpore etereo Sauli aparuit, S. Dei virtute, preveniente magica artifiziosa et juxta propia Divina Voluntate operante, ut ait D.s Ths 2a2.e q. 95 arto 4. ad 1.m @ Evangelia proponunt varie antilogie de quibus postea agemus, q.do de propietatibus S.e Spe tractemus tranu 3.

Angª ultimo Ⓒ acta apostolorū. 1. rā cap. 2 dicit: penitenciā agite et baptiset unusquisqᵉ vestrū, qᵈ inconsā afferre clare constat, rā Baptismus ē omniū scelerū ablucio perse; ad quid ꝙ penitencia?

2. rā ipse D. Petrus ibi: verso 15. provat, se et ceteros sn̄ Colegi immunes fuise ab ebrietate quia erat ora 3a; qᵉ ineficax videt provacio, cū quativis hora posint inebriari. Resp.ª ad 1.m qᵈ divi D.s Petrus nomine penitencie atricionē intelegit, qᵉ ut supernaturalis requirit in adultis baptisandis necesitate precepti. Ad 2.ū dicimus qᵈ Judeis erat religio, ante horā 6.ª diebus festibis n̄ comedere; unde argū fuit topicū in consuetudine et honestate fundatū; n̄ ꝙ incongrue argumentabat omnibus inspectis

Sed ad completā huius dispusitionis inquires an plures libri, qᵉ nunc n̄ extant, et plura scripta qᵉ perierunt, s. citant in libris sacris canonizatis ab Ecl.ª, fuerint canonica, vl saltē sacra et Divina? et precipue inquirit de epistola illa, qᵉ a N. P. Elia misa fuit ad Jorā ut dicit 2. Paralipomenon cap 21. verso 12: ante cuius resolonē supimus, (quidquid aliqui dicant) hunc Eliā ita scribentē ēē Protoparentē Nostrū; tū quia semper qᵈ in Stā dicit Eliās Profeta absdubio N. Parens intelegit, in comuni usu PP.ū et DD.ª tū quia mata, series, et stilus illius Epistole sapiunt N. Elie geniū et spiritū; et qᵉ plura voluerit circa hoc consulat N. Emanuelē predō, 5. qᵉ 4.ª a n.º 99.ª

Quo supo res.ª ad questiōnē talē epistolā et alios relatos lib.s sacros fuisse, et Divino spiritu exaratos. P.r; tū qᵉ autores illorū iā Profete, iā Videntes apelant, et verba qᵉ ex illis remanserunt predicunt futura; qᵈ ē signū talia verba ēē a Deo, juxta illud Isaie 12. Annunciate qᵉ ventura ſt, et sciemus quia ꝙ dii estis vos. Insuper; qª aliqua pars et aliqua verba horū librorū ad nos pervenerunt ut s. aliqua ex Salomonis Parabolis, ex Canticis, ex Elie Verbis, adqᵉ ex Enoc scriptis, qᵉ credunt ut Divina: s. n̄ ē rō quare hec plena fide credanī, et cetera n̄ sint divina et canonica, qᵈ erat ostendere: ꝙ.

Deniqᵉ qª canonica Scpta remittit pro aliquibus adiscendis veritatibus ad dicta volumina, s. n̄ ē credendū, qᵈ ex apocriphis voluerit nos Deus veritates aurire, et necesaria ediscere: ꝙ. Deus autē permisit hos libros perire; qª sic Deo placuit, qᵉ suma providencia Eclā et singulos gubernat sua bitri, atenta omniū temporū, et circustanciarū rōne. s. duplex regla asignari pt ad conoscendū, qᵉ scripta ex dictis qᵉ perierunt fuerint sacra, et qᵉ n̄. 1.ª regula: qᵈ absolute aliqᵉ ex predictis libris, citatur in sās paginas ad conf.m veritatis erat lib.s sacer; qᵉ ex lib.º inferioris autoritatis

59

male confirmaret sacer scriptor ea q[ue] autoritate divina scripsit. 2a regula e[st]; quocies lib[e]r citat[ur] nomine personæ aut profeciæ, v[e]l illius autor apelat[ur] titulo videntis aut Profete, ut lib[e]r sacer reputat[ur].

Disputo 3a de Causis Sacre S[cri]p[tur]e

Havita iã notã ese S[acr]e S[cri]p[tur]e et Librorũ, q[ui] in ea continent[ur], supeaest ut ipsius S[acr]e S[cri]p[tur]e causas investigemus, ut eã per suas causas sciamus ideoq[ue] sit

Questio 1a

Que sit causa materialis et formalis Sacre Scripture

Ad integenciã Ques[tion]is suponendũ e[st] q[uo]d mat[eri]a e[st] 3plex, scilicet circa quã, in qua et ex qua. 1a e[st] illa circa quã tendit accio: 2a e[st] illa in qua recipit aliqua f[orm]a; et 3a e[st] illa ex qua veluti ex parte aliquid componit[ur], s. recipiendo aliquid, si cũ f[orm]a compaxet; q[uo] supo:

Dicendũ e[st] 1o q[uo]d mat[eri]a circa q[ua]m S[acr]e S[cri]p[tur]e, s[un]t conceptus Dei, tã mentalis, q[uam] obiectibus. R[ati]one: q[ui]a S[acr]a S[cri]p[tur]a e[st] signũ locucionis Divine; s. relo signi in loqucione terminat[ur] ad conceptũ mentalẽ ut ad principale significatibũ, et ad obiectibũ, ut ad principale signatũ, q[ui]a per hec constituit[ur] illa relo et ab eis specificat[ur]. q[uo] s. obserba, q[uo]d dicti conceptus mentales semper s[un]t ipse Deus, et conceptus obiectibi, p[ossu]nt e[ss]e omnia illa, q[ue] in S[acr]a S[cri]p[tur]a s[un]t revelata, v[e]l p[ossu]nt revelari; qua r[ati]one diximus disp[utatio]ne proemiali, q[uo]d obtũ mat[eri]ale Theologe exposé e[st] omne ens revelabile.

Dicendũ e[st] 2, mat[eri]a in q[ua] S[acr]e S[cri]p[tur]e e[ss]e omnia illa, in q[ui]bs significacio Divini Conceptus recipi p[ote]st, q[ue] varia s[un]t; q[ui]a si consideremus S[acr]a S[cri]p[tur]a in mente Profete, q[ui] recipit revel[ati]one, mat[eri]a in q[ua] s[un]t sp[eci]es intequiviles mentis Profete, v[e]l de nobo imprese, v[e]l de nobo condinate a Deo, ut sint signa sue mentis, si in imaginacione erunt sp[eci]es imaginarie; si in lingua erunt soni articulati, q[ui] s[un]t queda qualitates reales, si in scriptis figura literarũ, et hec omnia p[ossu]nt informari et formalicari a signacione Divini Conceptus, q[ue] e[st] f[orm]a S[acr]e S[cri]p[tur]e ut dicemus, s. n[on] requirit aliud ut verificet mat[eri]a in qua: q.

Dicendũ e[st] 3 q[uo]d mat[eri]a ex q[ua] S[acr]e S[cri]p[tur]e e[st], papirus, atramentũ, litere, materialitas sonorũ intencionaliũ, et q[uo]dq[uo]d inmare p[ote]st ad integrandũ fundũ in q[uo] recipit signacio Divi conceptus; q[ui]a hec omnia componunt per modũ partis materialis simul cũ f[orm]a signanda S[acr]a S[cri]p[tur]a: q[uo] que fuerit mat[eri]a determinata ex q[ua] S[acr]e S[cri]p[tur]e?

Nihil certu pt responderi, qª diverse partes Sᵉ Stᵉ, diversis temporibus fuerunt exarate, et in ac diversitate temporu diversa fuit mata ad scribendu; nã aliquando scribebant homes ferro in lapidibus; aliqdº in foliis; et corticibus arboru, et sic pro diversitate etatu: Videat Nᴺᵐⁱ. predo 8 que 1ª.

S. aserimus, qᵈ ars scribendi et litere elemtales Hebraice, et earu moralis significativa convinacio, fuit mundo coeva, adamo qᵉ à Deo indita, qª hoc erat necesariu in 1. Parente ad regimen humanu et politicu; licet Egibci agnoscant ut precipui inventores literaru fica oglificaru. Diximus: litere elemantales Hebraice, qª talis ars comincidabat Adamo, ut qᵈ ore manifestavat, manifestaret ad mayore duracione scripto. Lingua ū idioma, qº Parentes primi à Mundi origine fuerunt loquti, fuit illud, qᵈ nunc Ebreu proū vocamus, ut ait D. Agᵉ. et D. Ths citati à N. Cml. 1ᵉ ubi supra nº 1º; Ubi ecia probat, ubi nº 2º. qᵈ in celo loquent Beati hoc idiomate.

S. pro maiori integencia huius cause materialis, inquires: An liceat ū expediat comuniter et absolute, etã Sᵃ lingua vulgari, vernacula ac materna havere legere, ū in tale lingua vertere? Ante resolone obserba, qᵈ justa expurgatoriu Hispanie citatu à Nᵐⁱ. predo. 10. quesᵉ 1ª. nº 13º. nomine lingue vulgaris integit omniu pretera Ebrea, Greca, Latina, Caldaica, Siriace, Etiopica, Persica et Arabica, qº supo, resᵃ 1. qᵈ ñ expedit, qª alias iubenes et mulierculae pasim legerent libˢ. Sacror; S. ex hoc sequerent gravissima inconveniencia: q &; pᵗ min: qª legendo aliqua, nempe qᵈ precepair Deus Osee. acipere usore fornicaria; qᵈ Sᵃ. Judit exierit, ut ornatu et pulcritudine Olofernē interiret; qᵈ Sara et Lia et Raquel dederint ancilas suas viris suis inconcubinas, et alia huiusmodi judicarent, hoc sibi licere; S. hec majima inconbeniencia, si: q &.

Respᵒ. 2 D. qᵈ ñ licet: et pᵗ: qª qᵈ ab Ecla interdicit, et ñ nisi suma precaucione aliquibus tantu concedit, absolute et simplex ñ licet; S. relatu in interrogacione supra posita sic se havet, cu sit prohibitu à pluribus Pontibus relans à N. Cm. nº 12, et pro Hispania ē prohibitu à Sᵃ. Inquisicione: q &. Hec resolo quoad unaqᵉ parte admitt ut de fide à Thogis @ Calbinu Luteru et als hereˢ.

Dicendu ē 4. qᵈ fã seu causa fortis Sᵉ Spte ē significacio Divini conceptus ab ipso Deo expresa in Sᵃ. Spta. et pᵗ: qª Sᵃ. Spta ē in genere signi artificialis sicut quelibet alia Sta; S. fã huiusmodi signi ē significacio, qª per illa consitt formitex in rone signi: q & S.

+

S. Obes: Signacio relata e finis imediatus S.e Ste, qa finis imediatus ad quod ordinat quelibet locutio e manifestare audienti loquentis sensu v scribentis: q talis signacio n e causa formalis. patet conta; qa idem respecu eiusdem n pt ee causa forma et finalis. res.; qd finis imediatus S.e Ste, sicut cuiuslibet Ste, n e signacio Divini conceptus, s. eius manifestacio, qe inter se xx disguuntur, qa signacio e relo signi ad signatu; manifestacio vero e genero note in pota cognoscente, et ab illa relone resultantis, ad quam producendam ordinat signu v signacio; et pr una a b alia separari

Quaes.o 2a

Quae sit causa eficiens particularis et principalis Sacre Scripture?

Quaesito hec satis constat ex dictis pro difone S.e Ste, s. pro mayori claritate in presenti proponit. supimus aute, Deu ee causa universale reru omniu, qa omnia atingit sub universalissima rone entis; s. in presenti nos n agimus de Deo nisi ut causa particulari, qe re sub specifica rone atingit; s. qa causa particularis pt ee v eficiens principalis, v instralis, in hac quest. solu de principali eficienti agendu e.

Dicendu q e; Deu ee causa eficiente particulare et principale S.e Ste. Clo e de fide, licet aliqui Catolici in asignando modu causalitatis disenciant. Ita N. Cm. Predo, S. q. 1a et pa rone: qa rona ee particulare, et specificu S.e Ste Deo correspondet: q &. conta patet; qa cause particulari correspondent ex parte efectus formalitates particulares, nepe specifice, sicut cause universali correspondent formalitates universales. Ans pa: qa rona ee particulare, et specificu S.e Ste consistit in his vocibus scriptis, hac significacione formatis; s. hoc correspondet Deo ex parte S.e Ste, qe nil aliud e, quam Verbu Dei scriptu; &.

Arg.a I. Juani 6. dicit: cu remigasent q quasi stadia 25.e aut 3ta &. s. illa disjunctiba: aut, n pt originari a Deo, ut a causa particulari: q &. Pr mia: qa pro disjunctiba signatur nceptu confusu; s. hic n pt ee a Deo: q & Rex.a neg.do mia. et ad probone dicimus, qd pro disjunctiba pt procedere ab intu havente ignorancia unius extremi proponis, et pt procedere ab intu utriusqe extremu determinate cognoscente, nolente tamen manifestare su conceptu secundu omnia, s. tantu quu comune determinacione, et modu expicandi, et hoc modo procedit illa disjunctiba a Deo, ut se comuni modo historie humane atemperaret; Oy dia 20 de Abril de 1761 ubo un terremoto aqui en Huesca ala una y medio quarto del dia. abiendo abido otro, dias antes &.

╪

Arg. 2. In 1ª ad Corinthios cap. 7. dicit Paulus: Precipio n̄ ego, s. Dominus; et versiculo 12 ait: Ceteris ego dico, n̄ Dominus; s. in his evidenter distinguit inter ea q. Deus loquit, et q. Paulus a se ipso profert: q. ad minus n̄ totius Sª Stª. Conf. q. 2ª ad Corinthios Cap. 11. dicit Apos.: qd loquor, n̄ loquor secundum Deum, s. quasi in insipiencia. Et v. 22. dicit: In insipiencia dico; s. hoc eset falsum et blasfemum, si hec verba esent a Deo ut a causa particulari. q. Ꝫ.

Rer. Apostolum n̄ facere distonem inter diversos autores s. inter diversos modos loquendi eiusdem autoris; quare dicimus, omnia verba relata ēē a Deo ut a causa principali et particulari; dicit vero Apos. precipio n̄ ego, s. Dom. ut manifestet rigurosum preceptum; et cum dicit: ego dico n̄ Dom. significat consilium; q. sic sumit ex D. Tho. lec. 2ª. ad conf.m rer. qd apostolus ait se n̄ loqui secundum Deum, quantum ad judicium hominum, q. laudes in ore propio comuniter judicant n̄ ēē secundum Deum; s. aliqdo expedit, dum modo q. gloriat in Domino gloriet, ut dicit Ap. 2ª ad Cor.

Arg. 3. causa principalis ē illa q. operat per virtutem sue fe. s. Deus n̄ exarabit scripturam sacram per virtutem sue fe. q. Ꝫ. Pr. min. q. Deus illam exarabit mediis scriptoribus sacris; s. isti eam exararunt virtute propie fe. q. actio, qua scribserunt, ut pote vitalis, petit procedere a propia fa. vitaliter impelente. q. Ꝫ. Conf. q. causa principalis particularis asimilat sibi efectum; s. Deus n̄ asimilat sibi sacram scripturam. q. Ꝫ. Pr. min. q. intra cuiuslibet scriptoris ē propium conceptum per scripturam exprimere. q. scriptura n̄ asimilat Deo, s. fe. existenti in mente scriptoris sacri.

Rer. ad arg. negando min. et ad probonem neganda ē min. ad cuius probonem ibi inclusam dicimus qd actio scriptoris sacri ut terminata ad significacionem Divinam n̄ ē vitalis, licet presuposibe vitalis sit; qd declarari pt. exemplo locucionis asine Balan, ubi locucio ut vitalis erat ab asina et ut significabat erat a Deo. ad Conf.m rer. negando min. et ad probonem dicimus, qd licet intra scriptoris ut exprimentis propium conceptum sit, asimilare sibi scripturam, intra tamen illius, ut exprimentis conceptum Dei, ē scripturam asimilare Deo.

Neq. obest, qd spes, q. Deus per adronem intendit exprimere, in mente scriptoris aliqdo contineat, q. hoc ē de materiali, et n̄ tolit, qd Deus operet propia fa. seu idea, q. in mente scriptoris colocabit. Maxime; q. licet asimilet fe. in mente scriptoris sacri existenti, hoc tamen ē, ut scriptor ē instrum Dei, ad vero ut cause principali Deo asimilari dr.

Arg. 1: ex q. Deus mobeat Sacrum Storem ad scribendum n. sequitur q. Deus sit causa principalis Ste: q. &. Pr. ant: q. iuxta D. Agustinum lib. 13 @ Faustum. Cap. 15, Libri Sibilarum speciali Dei concursu fuerunt scripti; n. s Deus n. fuit causa principalis et particularis horum librorum, debuissent in Canone collocari: q. &. Resp. distinguendo ant: ex q. Deus mobeat motione generali previa, aut simultanea co; motione speciali, et constituta instri, ño. Ad exemplum librorum Sibilarum, dicimus cum D. Tha. 2a 2e. Que. 2a arto 7. ad 3m, Sibilas vere profetase, et sentas et verba per revelone accepise, s. q. nunc earum opera in multis si depravata, ideo canone n. si digna.

Que. 3a utrum Sacri Stores fuerint vera instra Dei in exaracione Sacre Stre?

Ques. hec n. procedit de instris inpropie et large acceptis, q. cum ad hoc suficiat quelibet subordino cause 2e. ad 1a, supponimus, Sacros Stores sic ee instra Dei; qua rone in senta Thomistarum, intus lumine glorie elevatus licet n. sit propie instrum in eliciencia visionis beate, a rone tamen instri inpropi n. recedit. Procedit q. Que. de instris propie acceptis, q. iuxta D. Tha 3a parte Q. 62a. arto 1. n. operat per virtute sue fe, s. solum ut mota a principali agente: q. supo:

Dicendum e. Sacros Stores ee vera et rigurosa instra Dei in exaracione S. Ste. Ita N. Cm. pred. S. Que. 2a, et pr. ex illo Psalmi 44: Lingua mea calamus scribe. velociter scribentis; q. verba sic exponunt. a D. Tha in exposicione Psalmorum: n. integat, q. ex propio hoc fecerint, s. auxilio Spiritus Santi, q. utit lingua mea, sicut Stor utit calamo; s. calamus e. riguerosum instrum ad scribendum: q. &.

Pr. deinde rone: q. Sacri Stores influunt active in Sa Sta; s. n. ut cause principales: q. &. Pr. min: causa principalis operat virtute sue fe; s. Sacri Stores n. scripserunt virtute sue fe: q. &. Pr. min. 1. q. S. Sta ut pote divina significacione predita, exaliter excedit fajultate propia Sacri Storis, q. virtute sua solum pnt scribere Sta humana significone predita. Pr. 2: q. nula causa atingit virtute sue fe efectum propium alterius cause exaliter alcioris; s. Sa Sta, ut pote Verbum Dei, e. efectus propius ipsius Dei, q. e. causa exaliter alcior qlibet humano Store: q. &.

Pr. insuper cu. alia rone: q. Profeta e. Sacer Stor asimilat operanti miracula phise et potestabe, ut docet D. Ths. 2a 2e. Que. 178. arto 1. ad 1m dicendo: Sicut profecia se extendit ad omnia.

qe supernaturaliter cognosci pnt, ita opera virtutu se extendit ad omnia, qe supernaturaliter fieri pnt; s. operans miracula e instrum Dei, q. a recipit a Deo gracia miraculorum qo ut docent communiter theogi: q & Consa. qo ideo operans miracula e instrum Dei, q. recipit a Deo gracia miraculorum, rone cuius elevat, et determinat ad aliqua operone prodigiosa, et excedente sua virtute; s. ecia sacer scor recipit a Deo donu profecie rone cuius elevat, et determinat ad sta, qe qa gaudet significacione divina excedit sua propia virtute: q &.

Arga. 1. @ clone si. scrs ss ex se vitaliter operatibi ut pote sensibentes ad scribendu; s. hoc e @ rone instri, qo solu operat ut motu a principali agente, ut docet Ds Ths 3. par. que. 62. artlo. 1. q & respa. disguendo maiore; ss ex se vitaliter operabi prerequisibe, seu rone acionis prebie, co: forliter ut instra Dei; no. mar. et dista e @ mi. nego consa. Igit duplex acio in qolibet instro disguenda e ut ait Ds Ths ubi supra ad 2m his verbis: Dicendu qo instrum haver duas aciones, una instrale secundu qua operat n in virtute propia, s. in virtute principalis agentis; alia aute haver acione propia, qe conpetit sibi secundu propia fa. Ex qa docrina dedicit, qo licet instrum sit causa principalis respecte acionis prebie, qe procedit ab ipso secundu propia fa; tamen respecte acionis instralis n e causa principalis s. riguroru instrum. Unde licet acio prebia scris si, ut pote vitalis sit ab ipso ut causa vitali et principali; acio vero illius ut terminata ad significone divina neqe vitalis e ne ab eo principaliter procedit, qa excedit simpler sua propia virtute.

Quod pt recto explicari exemplo illius, qi literas scit formare, s. nescit latine loqui, cui sibe verba latina dicente a Petro. Vg. nesciente scribere, s. lingua latina optime calente, ut motus manus, qo caracteres eformant, e dispo caracteru naturaliter sumta, qe resultat a motu, sunt ab scribente tanqua a causa principali; ceteru dispo caracterum, ut forliter substat signacioni latine, et ipsa signacio ss principaliter a Petro dictante, licet cetera, qe ibi concurrant n sint ab illo, qo ss vitalia. Ita q. in no casu.

Arg. 2: eade e acio, qua sacer scor scribit, et qua canone scribit, qa nunqa aparent due aciones, du canone scribit; s. acio, qua ut cuiqe scribit, procedit ab eo ut a causa principali: q ecia acio, qua canone scribit. Consa. 1: ideo n eset eade acio, qa per acione, qua ut cuiqe scribit, ut pote prebia, disponeret ad acione, qua canone scribit. s. hoc e falm q & pr mir: acio qua ut cuiqe scribit, ut pote prebia, e naturalis, et acio

quo canone scribit e supernaturalis; s. per acione naturale non praecedente disponi ad acione supernaturale, q^a sapit Pelagianismum q & Conf.^a 2. acio instrui non e alia ab acione principalis agentis, ut ait D^s Thom. 3. parte Q^e 19^a Art^o 1 ad 2^m; s. ubi acio e una, solum datur una virtus tribuens ei varietatem ad efectum: q v. sacer scriptor e vigorosum instrum respectu acionis, qua ut cumq^e scribit, v. non e tale instrum respectu acionis, qua canone scribit.

Resp.^r ad arg.^m negando ma^r cum D^o Tho 3. parte Q^e 62^a Art^o 1. ad 2^m. ubi dicit: instrum habet duas aciones, unam instrumentalem, secundum q^a operat non in virtute propria, s. in virtute principalis agentis; alia autem habet acionem propriam, q^e competit sibi secundum propriam formam, sicut securi competit scindere ratione sue acutitatis, facere autem lectum, inquantum e instrum artis; non autem perficit instrumentalem acionem, nisi exercendo acionem propriam; scindendo enim facit lectum. Unde enim sacer scriptor propria virtute et accione, eformat scripta secundum se, scriptura ut divina e efectus virtutis et acionis Dei, licet sit ipsius scriptoris ut iste e instrum. Nec opus e duas aciones ibi sensibiliter cognoscere, quia adhuc ipse sacer scriptor pluries ignorat se prophetice scribere ut dictum e et vide questionem S.^a

aqui faltan dos papeles

Ad Conf.^m resp.^r neg.^o ma.^r q^a sacer scriptor e instrum Dei in exaracione sacre scripture. Deus autem non utit instrumentis ex indigencia, ut agencia creata utunt, s. eis utit ex sola dignacione, et ideo non indiget scriptore, ut disponente per modum adiuvantis, sed ut ipse scriptor aptior redatur ad recipiendam formam supernaturalem, et ad cooperandum cum ipso tanquam ab superiori agente.

Finis Primi anni de MDCCLXI.

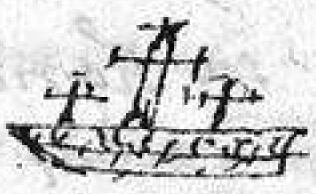

Q.^o 4.^a Utrum sacri scriptores libere exaraberint sacram scripturam

Ut certu suponimus Sacros Scriptores, n̄ fuise liberos in cordinacion-
e et recepcione specieru à Deo in eoru intelectibus infusaru, q.ª h
oc n̄ fuit in eoru potestate; et ideo solu procedit quæ.º circa usu illo-
ru, suposita Dei mocione aplicante et determinate S.ᵗⁱ Scriptore ad
scribendu; an videlicet sacer Scriptor eficaciter motus ab Sp.ᵘ S.ᵗᵒ ad
scribendu scripserit libere tan libertate contrarietatis, q.ª contradic-
ionis. Pro cuius intelegencia pre manibus habenda ē doctrina circa cont-
itutiva libertatis voluntatis indiferentia, et eficacia auxilii Dei multoc-
ies tradita.

Dicendu q.ᵈ ē. 1; Scriptores sacros ita motos ee ab Sp.ᵘ S.ᵗᵒ
ad veru scribendu, ut nulla habuerint pot.ª ad falsu pro tunc
scribendu, nec ad suspendendu actu scribendi. Ita N. Cons.ᵗ predo
S. Quæ. 3, et Pr: impossibilis ē pot.ª aut libertas ad complexu simpliciter
imposibile, s. scribere falsu, v ab actu scribendi cesare, posita moci-
one eficaci Sp.ᵘs S.ᵗⁱ ad scribendu S.ᵃ Sp.ᵃ, ē, complexu simpliciter
imposibile: q.ᵈ &. Pr min: q.ª qua parte sacer Scriptor dicit eficacem mo-
cione Sp.ᵘ S.ᵗⁱ, importat ipsius indefectibile actu ad scribendu,
et ad scribendu veru, et qua parte considerat falsitas v cesacio
ab actu scribendi dat carencia mocionis eficacis; s. moció efi-
cacis ad scribendu veru, et carencia predicte mocionis in Scriptore
S.ᵗᵒ ē complexu simpliciter imposibile, ut ex se patet: q.ᵈ &

Conf.ª licet
predestinatus habeat pot.ª ut damnet, tamen nulla dat pot.ª
ad hoc ut damnet predestinatus; q.ª hoc complexu: Predestinatu
condemnari, ē implicatoriu, coniungens eficace homis elecione
ad Gloria cu carencia talis elecionis. Similiter; licet premo-
tus eficaciter ad amore habeat pot.ª ut n̄ amet, nulla tamen
dat pot.ª ut premotus eficaciter ad amore n̄ amet, v act-
u odii eliciat, q.ª in hoc complexo coniungit eficacia premocion-
is et carencia talis eficacie: q.ᵈ similiter, licet sacer Scriptor motus ab
S.ᵗᵒ Sp.ᵘ ad scribendu et ad scribendu veru haveat pot.ª ad n̄ scr-
ibendu, v ad falsu scribendu, nulla pot.ª habet ut motus ad v-
eru scribendu et ad scribendu n̄ scribat v falso scribat.

Dicendu
ē. 2; q.ᵈ Sacer Scriptor motus ab Sp.ᵘ S.ᵗᵒ ad veru scribendu ht. pot.ª et
libertate, ut posit falsu scribere, et ideo ht. libertate contrarietatis, seu
q.ᵃᵈ specificacione. Ita N. Cons.ᵗ ubi supra. Et Pr: q.ª licet nulla det pot.ª
ut damnet predestinatus, nec n̄ ut premotus eficaciter ad amore
actu odii eliciat; tamen predestinatus ht. pot.ª, ut posit damnari
et premotus ad amore, ut posit odiu elicere: q.ᵈ licet sacer Scriptor motus

+

ab Spu Sto ad verum scribendum nullam haveat potam ad falsum prone scribendum, tamen illa hr, ut posit falsum scribere. Consa px: ideo ans e verum, qa ad eius veritate n requirit, qd predestinatus et premotus ad amore, posit componere actualem damnacionem et odium actuale cum predestinacione et premocione ad amore, s. solum, qd posit damnari secundum se, et elicere odium Dei; s. licet sacr scriptor n posit componere, scribere falsum cum mocione efficaci ad verum scribendum, tamen pt scribere falsum Dei, ut aparitate probari pt. q.

Confa qa ut veritas infalibilis Se Ste salbet, n requirit, qd eius Scriptor sit Deus inpotens ad falsum scribendum, s. suficit, qd ut motus ab Spu Sto n habeat potam, ut falsum nunc scribat; s. in sacro Scriptore ut moto ad verum scribendum hec ultima inpota dat, licet n det prima, ut constat a paritate predestinacionis et premocionis: q &.

Dicendum e. 3; qd sacer Scriptor motus a Spu Sto ad scribendum habuit potam, ut posit n scribere, et ideo habit libertem Contradictionis seu qd ad exercicium Trasl. Con. ubi sup. et pt. 1. ita se haber sacer Scriptor, premotus ad actum scribendi, sicut se hr Profeta premotus ad actum prophetandi, qa ex matali se hr, qd conceptus Dei exprimat verbo v scripto; s. Profeta licet eset premotus ad profetandum, poterat ab illo actu cesare, ut dicit D. Pls supra cap. 14. Prime Corinthiorum: q & Turo ecia; qa aliqua disto dr dari inter verba Profete loquentis, et inter verba prolata ab Asina Balan qa stilus Dei e se acomodare instrumentis: s. qa asina liberate carebat, et a Deo mota, protulit verba necesario: q. qa Profeta liber e. & Tuerc denique, qo incredibile videt, qd Deus sacros Scriptores relinqueret in suo exercicio adqe liberte necesa ad meritum: q &.

Arg. @ 1a clone: sacer Scriptor motus a Spu Sto, ad scribendum pt falso scribere: q. ans constat ex 2a clone, et consa px: qa pro antecedentia, et conse, respe: q sacer Scriptor pt falsum scribere motus ab Spu Sto, sunt equipolentes: q. si 1a e vera ecia 2a. Confa: qa sacer Scriptor motus a Spu Sto pt falsum scribere, et ab actu scribendi cesare. q. ecia pt falsum scribere et ab actu scribendi cesare ut motus ab Spu Sto. consa consa ex rone proxime data; et ans px: qa hec pro atenta disposicione terminorum, signat conivnccione pote ad falsum scribendum, et ad n scribendum cum mocione eficaci ad scribendum; s. hoc afirmamus in 2a et 3. clone q. &.

Resp. niego consa ad cuius probone dicimus, predictas prones n ese equipolentes, qa 1a faciunt sensum divisum 1a. et 2a sensum compositum

Iusta id dicta disputatione precedenti, quest. 4. ad argum. 1. cloni. ad Confirm. resp. quod anim. pot absolute concedi, licet nonne particulae red. uplicantis, propter impenicioxed, disquenda sit, et iuxta sensu explicated dt concedi v negari.

Contra 2a. clonid arg. 1. ex sa. Scriptura: quia libro numerorum cap 23. dixit Balan. Prophetae nuid aliud possu loqui, quam quod regerit Dominus; quod non erat liber liberte conditionis. resp. qui quod Balan non poterat pota morali loqui oppositio iussioni Divine, quia urgebat et Divinum preceptum: poterat tamen pota fisica et ideo libere loquebatur. Vel 2. d. quod Balan non poterat pota consequenti, et in sensu composito; bene vero pota antecedenti, et in sensu diviso, quia de se ad utrumque erat indiferens. Sic pot. reddi ad alia arg. ex auctoritate desumta.

Arg. 2. si sacer scriptor motus ad verum poset scribere falsum, falsitas tribueret Deo; sed hoc dici non pot. quod prob. maior 1. quia Deus est causa particularis de scr. sed quia Deus est causa particularis 1a. operationis Angeli non pot Angelus illa pecare quia tribueret Deo. quod prob. 2. quia sacer scrip est instrum Dei; sed efectus instrumenti tribuit cause principali ut liquet in semine respectu prolis. quod resp. disquendo maiorem poset scribere falsum pota consequenti, no, pota antecedenti co. maiorem; et ad eius probationem dicimus, quod illa doctrina est vera, non solum quia Deus est causa particularis, sed quia ille actus erat 1. et incipiens cum esse Angeli, de cuius ratione est, quod sit expecialiter ab agente a quo Anglus dhaver esse, quod non reperit in nostro casu ut ex se constat.

Maxime, quia hec pota non dat in scrore, ut ea reducat ad actum, dum scribit canone, no berbum Dei, quo pacto concurrit Deus ad eius scriptum ut autor particularis; sed dum scriberet modo et significatione humana, et tunc solum concurreret Deus ut causa universalis. ad 2a resp. quod efectus instrum. formaliter accepti tribuit causa principali, defectus vero instrum. materialiter sumpti in virtute propia ipsius reducitur. cum igitur sacer scriptor de se consideratus, quo pacto pot falsum scribere, sit instrum materiale, quod considerat in sensu diviso Divinitatis elevantis, et eficacit mobentis, fit inde, quod eius defectus non dt reduci in Deum.

Arg. 3. ubi virtus actiba agentis excedit resistentia pasi, opus est ipsum bincere et cogere; sed sic se haber motio spiritus sancti respectu scriptoris Biblici: quod urgebis: quia ex oposito sequeretur, quod sacer scrip. poset bincere, et supnare motionem spiritus sancti, quia qui pot ponere formam incopatibilem cum alia, potest eam destruere, et etiam quolibet cum ea exaliter connexum; sed falsitas est forma incompatibilis cum veritate: quod qui sacer scriptor motus a sp. sto ad verum scribendum pot scribere falsum etiam poset destruere beritatem et motionem cum beritate exaliter connexam

69 Rex nego min, qa qdo in paso n dat virtus resistens, virtus acti-
ba agentis, n pt excedere resistad pasi. In sacro enim store licet ete
p virtus qua poter resistere gracia suficienti, n vero gracia eficaci,
ut constat ex illo to Ester: Non est qui posit resistere voluntati tue.
Ad angu rex nego asdrum, et ad eius probone dicimus, qd mocio s-
tus Sri, ad verum scribendum licet sit equaliter conexa cum veritate sc-
ibenda, solum pt destrui ab eo qi pot ponere extremum imediate et
directe opositum ipsi mocioni. Hoc autem extremum n falsitas scib-
enda, s. e mocio eficax ad falsitatem scribendam, o ad eius maxale-
unde cum hac n posit ponere voluntad, s. solum posit scribere falsi-
tatem in sensu dibiso, sequit qd n posit destruere illam mocionem efic-
acem ad verum

Ꝯ 3a. cone angr 1o. si sacer stor motus ad scribendum potn
scribere, eciam pot frustrare mocionem Dei ad scribendum; s. hoc e inposibile
q. pr. mar: qa si n scriberet, frustraret mocionem Dei ad sbendum: q si pot
n scribere, eciam pot &. patet consa, qa qd facit actus actu facit pota
positiver. Conf. qr: qa si sacer stor in eodem instanti, in qo e motus ad sbendum
pot n scribere, pot conponere carenciam scripcionis cum mocione ad
sbendum; s. hoc e pose redere ineficacem illam mocionem qd inplicat: q.
pr. mar qa si n scriberet, conponeret carenciam scrip̄cionis ad dictam mo-
cionem, q.

Rex nego ma, et ad probone negat consa, qa arguit a sensu conp-
osito ad sensum dibisum; nec illud axioma aliquid probat, qa solum verificat de
actu et pota ei corespondente. Sacer enim stor motus ad sbendum n ht
potam ad conjungendum hoc qd e n scribere cum mocione ad sbendum, s. solum
ht potam ad n sbendum Dusre. Si enim defacto n scriberet, n frustraret
mocionem ad sbendum, s. suponeret aliam mocionem ad n sbendum, qe imedi-
ate oponit mocioni ad sbendum: per qd constat ad Confm.

Argr 2. n minus
eficax e mocio ad determinandum sacrum store ad exercicium sbendi
qua bonum in comuni ad determinandam voluntem qo ad spem amandi; s.
hoc absolute necesitat voluntem quoad spem amandi: q &. Conf. 2a. ita se ht stor
motus ad sbendum, ut n sbat, sicut ligatus forti catena, ut n ambulet; s. hic
neceso n ambulat, qa absolute inpotens e ad ambulandum: q &. Urgebis: qa
sicut mocio Dei, n destruit potam storis ad sbendum, ita catena n destruit
potam ad ambulandum; s hoc n obstanti, ho ligatus forti catena, neceso n a-
mbulat: q &.

Rex ad angum nego consa, et no dispe e; qd licet utraqe mocio sit
eficax, n tamen eodem modo, s. una e eficax ad sbendum libere, alia vero
ad necesitandum, qa bonum incomuni ita aparet bonum, qd in ipso nula ap-

areat ro mali; et ideo intus n̄ pt illud proponere voluntati cu indiferencia; et cu radix libertatis sit indeferencia judici, proponentis unu et aliud extremu libertatis, sequit qd voluntas n̄ sit libera quoad spe circa tale bonu. Mocio vero ad sbendu ita mobet, qd nec aufert indiferencia judici, nec tolit potestate ad n̄ sbendu et ideo stor libere scripsit.

Ad Conf.m rex 1. nego mā; qa potestas deambulatiba sumit proxime ab expedicione membroru, licet eciā importet voluntate, imaginatiba et aperitu sensitibu, et ideo qi caret pedibus, n̄ dicit potens ad ambulandu, quabis habeat voluntate et cetera omnia. Homo aute qi catena ligat concipit quasi carens pedibus, et ideo inpotens dicit ad ambulandu. Stor aute sic ligat (ut sic dicamus) mocione Dei ad hoc ut scribat, qd retinet omnia, á quibus orit determinacio potentis n̄ sbere, nempe indifal judicii, et nata voluntatis judicio indiferenti instructe, per qd contrat ad urgencia.

Ar. 2. nego iteru mā; qa catena n̄ e consona pote deambulatibe, s. pocius ei violencia infert, et ideo conducere n̄ pt. ut ho dicat libere n̄ ambulare, s. inportat absoluta necesitate n̄ ambulandi. Mocio vero Dei ad sbendu e consona pote storis libere, n a participat imperiu Dei, qi magis quā ipse stor sit in sua potestate storis potestate et libertate, et ideo mobet store, juxta eius modu nempe libere.

Ques.o 5.a

An Sacri Scriptores de facto ignoraberint se ee ad tale munus asuntos, et ea qe scripserunt, et ut Prophete loquti fuerunt?

Dicendu e cu N. Com.o predo 5. Q.e 2. n.o 31. in fine; qd plures omnia hec n̄ cognoberunt Sacri Stores et Profete, ut patet in Caifa prophetante, in Luca suu Evangeliu sbente, atque in autoribus Prologi Eclesiastici, et 2i Macabeoru; et pr. qa talis cognio n̄ requirit nec ex parte rebelantis, nec ex parte rebelonis, aut eoru quibus fiebat rebelo, nec ad certitudine nostra: q8. ans quoad 1a 2a et 3a parte pr. qa Dus Dns rebelat arcana, qdo quomodo, et qbus vult. quoad 4a pr. qa ad nostra sequiritate suficit, qd nobis constet de certitudine rebelonis Ecle facte pro eius sequiritate et firmitate. q8 nec ex hoc sequit sacros Stores ee solu amanuenses, qa licet n̄ cognoberint aliqdo omnia

 q. [illegible] Deus per eorum Scriptura significabit cognobexunt ea, q. requi-
arit ex cognoscunt ab Stoxe, ut in sua Spta modo humano procedut
S. dices: Profeta et Stor canonius procedunt in suis muneribus per reb-
elone; S. gaudens rebelone ad aliq. opus necescixe minime pr. se pref-
atum obire munus, q.a ut ait N. Cm. Predo 1. Q. 3. n.o Agenmo 5, lumine
ipso, q.o Spes quoad sustam infundit, ut accidit media rebelone in Profe-
tis et dictis Storibus, omnia clarescunt. q. d. rer. q.d licet doctra mino.s
sit vera tamen ibi loquit N. Cm. de rebelone perfecta; et noi dum aserimus,
q.d Profeta v. Stor posunt omnia illa ignorare, loquimur cum
dicto P. ibidem, q.do solum per inspiracionem, v rebelonem imperfectam pro-
cedunt.

Ex q.bus n. sequit, ut ait citatus D.r, q.d nunc vere n. sint Profe
et Stores canoni, q.a licet tunc eis n. infundant. nobe Spes, q. sic dare
rebelo perfecta, tamen modus suis preabitis Spebies superaditus reb-
elatus e, sicut ecia berba, q.bus senta eparat. q. omnia infalibilitate
in prehabitis Spebus omnino infundunt; q.o suposito is proprie reabium
Dei, licet ipse Cm. aliud videat dicere n.o 44 in fine. S. pro mayori h-
onum integencia nota, q.d profecia e. Inspiracio v rebelo Divina rerum eventus
immobili veritate enuncians, ut dicit N. Cm. ubi supra: ex q.o liquet, q.d Pro
fecia pt dari, v per inspironem v per rebelonem.

Inquires 1. an sacri Stores
habuerint ebidenciam Divine rebelonis ad fide rei revelata, et e. @. rer.
afirmabe. ita N. Pa.s Tomo 4. tract 15. Dis.c 1.a dub. 5. Et pr. nam stante mo-
tibo forti fidei, pt elici asensus fidei; S. stante ebidencia Divine rebelonis,
stat motibum forte fidei, q.a tunc stat ipsa rebelo Dei, prout mobet ad
asensum, co q.d n. pt asignari motibum aliud illius mocionis ad asensum. q. d.

Sed dices: actus fidei petit obcurum obiet. S. ebidencia revelonis redit illum
ebidens. q. d. rer, q.d licet ebidencia asignata faciat rebelonem ee eb-
identem q.o ad an e, n. tamen redit ebidentem veritatem ab ipsa dictam;
qua propter talis rebelo, semper e motibum forte fidei stricte dicte.

Inq.s
2. an Deus imediate, v mediantibus Angelis aliquam partem S.e Stre exa
rabenet? rer. Deum imediate, imediacione Supp. Scripsisse q.as Decalogi
tabulas, licet plura alia rebelabexit mediantibus Angelis. ita N. Cm.
predo 5. que. 4. et pr. nam S.e Stra berba dnt intega in sensu propio et
rigoroso quocies n. sequit inconbeniens; S. ex S.a Stra constat quid quidas-
erimus, et n. sequit inconbeniens ex hac intega q. d. pr. min. q.o ad 1.a
partem cap 31. Exodi ubi dicit, Dedit q.e Dominus Moisi 2 tabulas testimo
nii

Lapideas scriptas digito Dei; ubi dixit Lira: id ē opere eius, et n̄ op-
ere humano. Quoad 2ᵃᵐ partē pz ex illo Actorū 7. ubi dicit. Iudeos
acepisse legē in disposicione Angelorū. Quoad 3. partē constat, qᵐ nulū
aparet inconbeniens, q ab adversariis proponat. q. &.

§ Et pro totali nota

huius matᵉ nota; q̄ᵈ Xtus licet scripserit aliqua imediate iuxta illud Iua-
nis. 8: Digito scribebat in terra; tamen nichil sprit in Eccla permani-
nū. V. B. Mᵃ. ut constat ex pluribus tradicionibus scripsit 3. Epistolas
1ᵃ ad Sctū Ygnacium Mᵐ. 2ᵃ ad Florentinorū Civitatē, et 3ᵃ ad C-
ivitatē Mesanensē in Sicilia; q. n̄ s. canonizate ab Eccla

Questio 6ᵃ An Salomon Sctor Canonicus in Dei Gracia Vitam suam finierit?

1 Dicendū ē Salomonē Penitencia finalē egisse. Ita N. Cōn. pres. 2. qᵉ.
6ᵃ. nᵒ. 231. ubi ita dicit, ad Confᵐ pro nunc respondemus, negdo. Salo-
monē fuisse finaliter reprobū. Ita D. Cyprianus, Hieron. Ysidorus
et eā D. Thomas satis expresse docet Opusculo 20. Lib. 3ᵒ. Cap. 8. et Nicē-
rilus Alexandrinus cū D. Ambrosio q. Cap. 43. agens de Templo Salomˢ. hec
dicit: Cius edificator Salon. pecabit, licet egerit penitenciā postea, scribens
proberbia, in qᵇ ait: nobissime ego egi penitā, et respexi, ut elegerē disc-
iplinā. Et licet hec Verba Proberbiorū n̄ sint in Vulgata Latina, st tam-
en in 70ᵃ Interpretibus; Unde hec senta maxime probabilis redit.
Et pz eto ex 2. Regū cap 7. ubi Deus dicit de Salomᵉ. q si iniqᵉ aliquid g-
eserit arguā eū in virga Virorū, et in plagis filiorū hominū; Mi-
sericordiā autē meā n̄ auferā ab eo, sicut abstuli a Saul, quē amo-
vi a facie mea; S. Deus ita abstulit a Saule suā misericordiā, q
iste n̄ egerit penitā finalē: q. Salon.

Confᵃ. qᵃ cap 3ᵒ. Proberbiorū ait
Salon. Stultissimus sū Virorū ubi humiliter confitet sū pecatū.
Et postquā Salon. persona Eclesiastē, docet contemnere diviciae, volu-
ptates, &. et dicit, omnia illa ēē vanitates, hanc conficit argumentac-
ionē: Deū time, et mandata eius observa, hoc ē enim omnis hō; S. h-
ec omnia satis indicant, verā penitā egisse: q. Et Maxime Libᵒ 5.
practice de espiritualiti dicit, qᵈ cū Sᵗᵃ Metildis quereret a Deo, quid
actū ēē de Salonᵉ responsū ei fuit: quid misericordia mea cū anim-
a Salonˢ. fecerit, volo hoc hominibus latere, in qᵒ Deus insinuare vid-
et, se egisse cū illo misericordiā.

Argᵘ 1. Sᵃ Sptᵃ refert pecata Salonˢ.
S. n̄ refert eius penitā: q. qᵃ illā n̄ egit. insuper cap 47. Libᶦ Eclesᶦᵃᶦ

refert Stus Stus omnia magnalia Iubentutis Salo.s et eius senectu-
te, solu refert pecata, omissa relacione de eius penita, q. Sr. Ver. totu
hoc argu ee negabis, ideo q. nichil probare, Maxime; q. ponunt ee
cause ad ocultanda penita Salo.s Sapientissimi et alias Virtute de-
diti, ut nos insipientes pecatores cu timore et tremore nostra salu-
te operemur. Insuper q. ut dicit D. Amb.s, ideo n e manifestata
Salomnis penita, q. Vulgus Iudaicus existimabit aliq.do, ipsu venise
pro Xpto, et ideo eius ocultat Gloria, ut herror eoru facilius excludat.
Ade; qd loco citato aliquomodo manifestat eius penita, q. porqua
refert pecata illius, dicit: Deus aute n dereliquit misericordia sua.

Arg. 2: Si Salom.n penita egiset, destrugiset omnia templa idoloru,
cu poset ut Rex Potentissimus, et teneret ut e fidelis serbus eset, alias inef-
ficax eset eius penita; s. n destruxit idoloru Templa, s. permanserunt usq.
ad Josia, ut habet 4. Regu Cap 23: q. &. Conf.r Deus in pena suoru pecatoru
cominatus e Salom. regni sui dibisione in filio suo; s. hoc factu fuit: q. q.
n egit penita.

Res ad argu, qd cu facilius sit, plebe ad Idolatria probocare,
quia ea rebocare ab illa, n potuit Salo.n Templa destruere; cuius rei dificult-
as satis constat ex eo, qd ali pisimi Reges ei sucedentes, ut Asad, Josaphat &.
illa Templa n destruxerunt, s. eis n inputat ad culpa: q. nec Salom. inpu-
tari dt. Ad Conf.m res; dibisione Regni fuisse in pena sui pecati ia a Deo di-
misi, quia multocies Deus n dimitit, dimiso pecato, ut patet in 1s Parentibus,
et in Dabide, cuius filius ex adulterio cu Bersabe genitus fuit mortuus, in
pena pecati ia dimisi a Deo quoad culpa

Questio. 7a
Que sit causa finalis Sacre Scripture?

Dicendu e 1. Deu ee fine simplex ultimu Se Spte: et px: q. Deus e
finis simplex ultimus omniu reru, iuxta illud Prober.m 16: Uniberso prop-
ter semetipsu operatus e Dominus: q. eciã &.

Dicendu e 2. Xpm Dominu ee
fine imediatu ante ultimu S.e Spte. et px: ille e hoc modo finis S.e Spte, q.
magis aproximat ultimo fini ipsius, nempe Deo; s. huiusmodi e Xps
ut ex se liquet: q. &.

Pro solone argu.m adberte q. sit necesse illa proponere, qd cu
illa media ordinent ad alia proximiora fini, pluries inbenies doctras asse-
rtes, Spta Sacra ordinari velut ad fine ad Virgine V. ad aliud distinctu
a finibus asignatis; s. dicend.me e n ordinari tanqua ad asignatos fines.

Dicendu 3.

Dicendũ ẽ 3. alios fines intermedios ẽẽ plures iusta pluralitate veri-
tatũ ad quas Deus Sã Sptã ordinabit: nã alius finis ẽ Vita eterna ob
hominibus consequenda iusta illud Joannis. 20. hec autẽ Scripta st, ut credatis
qa Jesus ẽ Xptus Filius Dei, et ut credentes vitã habeatis in nomine eius.
Alii fines st instruccio hominum, informacio morum, illustracio mentium
medicamentum infirmorum, merencium solamen, et alia plura q.e
Ds Hiero.s pie et eleganter prosequit in prologo super exposicio.m Psalm.

TRACTATUS SECUNDUS.
DE
Existencia Sacre Scripture

Posquã tractatu precedenti de esa, canone, et causis S.e Spte tractab-
imus, ad eius existã declarandã progredimur in presenti. parũ enim
proficeret scire, Sã Sptã ẽe verbũ Dei &. si eã in Ecla Catola existere
nobis ñ constaret; et ut innotescat, proponitur.

Disputo 1.a
De existã sacre Ste in Eclesia

Ex dictis disputone proemiali satis constat; S.a Spta ẽe necesa in Ec-
lo; s. eius temporũ varietate, alique partes S.e Spte perierint, ut constat
ex disputone de canone S.e Spte in fine, restat nunc examinare quid
quid atinet ad eius existã, ideo q.a sit:

Que.o 1.a An hodie existat Sacra Scriptura in Eclesia Catolica

Suponendũ ẽ 1.o ut probabilius Sã Sptã, saltẽ quoad se extitise an-
te Moisen. Sic plures apud N. Antm a Matre Dei in presenti Dub.o
§. 82. et pr. 1: Liber velorum Domini, de quo Moises mencione facit
erat S.a Spta; q.a ñ ẽ credibile Moisen Spture Sacrum et Canonicũ aux-
ise in confirm. sue Historie, librum ñ sacrum: & pr 2: nulũ ẽe inconbenie-
ns, afirmare Librum Enoc, cuius fit mencio in Epistola Canonica D.
Jude, ẽe sacrum: & pr anm: Quia ita tenet D. Agus. lib. 18 de Civ.e Dei cap.
23. his verbis: Scripsise ñ nula divina Enoc ... negare ñ posumus cum hoc
in epistola canonica Iudas Apo.s dicat;

Suponend.

7o Suponendum est 2º; talem Scripturam existentem ante Moisen, non esse sacram quoad nos: et probatur: quia decretum Tridentini possibile decrevit sessione 4ª, quod pro canonis non habeantur alii libri praeter ibi enumeratos; sed ibi nullus reperitur liber ante Moisen scriptus: ergo &.

Dicendum est tanquam de fide certum sacram Scripturam hodie existere in Ecclesia Catholica. Probatur: Ecclesia nobis proponit, in Ecclesia existere sacram Scripturam; sed Ecclesia in re tam gravi proponenda errare non potest: quia ut constat ex Tridentino sessione 4ª. minor est de fide, quia Ecclesie promissa est a Deo directio Spiritus Sancti, ut diximus tractatu precedenti disp. 2ª. que. 4.

Arg. 1: ideo Deus conservaret talem scripturam in Ecclesia, quia est necessaria ad eius directionem; sed hoc est falsum, quia Epist. 1ª. Ioannis cap. 2 dicitur: Et non necesse habetis, ut aliquis doceat vos, sed sicut unctio eius (scilicet Spiritus Sancti interius loquentis) docet vos de omnibus: ergo &. Resp., quod iuxta suavem ordinariam Dei providentiam regula qua ducit nos in finem nostre salutis, debet esse communis et certa, non vero periculis erroris et falsitatis exposita; interna vero uniuscuiusque inspiratio non est communis, sed singularis, et contra rationem regule, quae, cum sit una, mensurat omnia; et alias est exposita pluribus periculis, ut diximus tractatu precedenti disp. 2 quae. 2. nec verba D. Ioannis urgent contra nos; quia ibi solum excluditur doctrina seudoapostolorum sive illorum qui sequuntur spiritum suum, contra id quod ex Ecclesia loco Statis traditum est; exortat enim ibi Ioannes fideles, ut in doctrina, quam ab veris Profetis et Magistris acceperunt, permaneant, ut ex textu constat.

Arg. 2: Sacra Scriptura non est necessaria in Ecclesia: ergo &. Probatur ant.: tempore legis nature non erat necessaria: ergo &. Conf.: quia Luce 16 dicitur: Lex et Profete usque ad Ioannem; sed in lege et Profetis totum testamentum vetus comprendit: ergo ad minus istud &. Resp. quod licet sacra Scriptura non sit necessaria ex habitudine terminorum, vel in omni providencia, sicut gracia est necessaria ad Gloriam, et libertas ad meritum; tamen est necessaria ex divina ordinacione, sicut in lege Evangelica Baptismus in re vel in voto susceptus est necessarius ad graciam. Ad conf. m. resp., sensum D. Luce esse, Profetas solum durare usque ad Ioannem in ratione promissionis Christi venturi, quia spe adimpleta, cessat promissio in ratione talis, sed perseverabit usque ad Ioannem, quia precepta ceremonialia et Iudicialia abrogata sunt per Evangelium; ceterum licet lex vetus cessaverit in ratione legis, non cessabit in ratione Scripture S.e

Arg. 3: in Scriptura, quam sacram apelamus, plura nociva et fabulosa continentur, sed hoc de Scriptura vere sacra dici nequit: ergo &. Probatur prima parte: nam in ea referuntur, incestus Lot et Amon, adulterium David, et

qª rapuit Proti Parentis N.

alia huiusmodi: q & Pr q ad 2am partem: qª raptus Proti Parentis N.
Dic. ide videt ee 2ud narracionem, ut ad minus assimilat fabule currus
igneus Phaetontis; Deinde, Jobis concilium, ut mundus in pietis inbeterato
opem daret, et ut ipse indutus humana forma inter homines apareret
ad curandum bulnus humane nate, n apparet dissimile narracioni
Verbi Divini relate in Spta q &.

Rex nego ma q ad utramq partem. et ad 1m partis probonem dicimus, pecata in Sa Spte relata nullum scandalum prase audare, neq licet heretici, et ali prabi homines scandalum sumere: qª solum referunt in Sa Spta in exemplum, ut homines timeant, ad modum qº Dei supplicia referunt. Unde enarracio eximme admonicio e, n provocacio. Aliquando autem pecata referunt, ut spes benie firmet, penitencie fructus inotescant, et necesitas Gracie comendet

Ad probonem 2e partis rex, in Sa Spta ee aliqua similia Fabulis Ber-oum, n qª q in Sa Spta continentur fabulosa sint, s. qª ut inonorarent nostra ut magnificarent sua Columnia, furtibe plura acceperunt ex Sa Spte historiis, ut constat ex 1º Macabeorum Cap 3. ubi dicit: expandebant libros legis, de qbs exqurebant gentes similitudinem simulacrorum suorum

Questio 2ª An omnes libri Sacri aliquando perierint.

Dicendum e 1. Sacrorum librorum exemplaria q Sti Stores propiis manibus scripserunt, in Ecla Catola nunc n existere. Clo probone n indiget, quamq. enim a nulo e asignatus locus, ubi conserbent, licet eciam ignoret, qdo perierint, quamvis de Originalibus 7ginta Interpretum afirmare possimus, qd in Bibliotheca Alexandrie tempore Iulii Cesaris succensa sint.

Dicendum e 2. n ee necesse qd libri originales Sª Spte in Ecla catolica permaneant, et pr; tum qª alias Deus probidiset qd permanerent. tum qª eiusdem autoritatis et utilitatis sunt translationes ex illis, ab Ecla aprobata, quam libri originales; eo qd 1ª exemplaria esent qº ad nos Sacra, rone aprobonis Ecle, ut constat ex disp. de Canone Sª Spte: q &.

Dices: si Ecla conserbaret 1ª exemplaria n esent tot, tamqª varie opiniones inter DD Catolos, circa varias lecciones in edicionibus Sacrorum librorum: q & rex, qd ire et similia ipse autoritate Ecle, potius quam colacione translacionum cum originalibus s. vicende, qª originalia sine Eclesie autoritate nullius

ponderis sit quoad nos.

Dicendum est 3: Sacra Scriptura nunquam totaliter periise, sed usque nunc in Ecclesia catholica perseverare. Et probatur: Iuxta regulas iuris, quae tunc melior est conditio possidentis, et in dubio nemo privandus est iure suo; sed Sacra Scriptura est in posesione sue existentiae; ergo non debet illa privari nisi plena aprobacione; sed contra ipsam nec semiplena probatio potest dari; ergo &c. Probatur minor: Non subsistunt: in incendio Nabuzardan et quod apud 4. Regum cap. 25 solum periierunt illa, quae in Sacra Scriptura referuntur, non vero libri sacri, de quibus nil dicit. In nulla enim loco est bona, nec constat: Nabuzardan templum incendit; ergo omnes libri sacri incensi sunt. Scripti enim nullibi esse libros sacros nisi ibi, quod non est credibile.

Quis enim credet, Iudeos, qui ubique terrarum disseminati habitabant, libris sacris totaliter caruisse? praesertim, cum quolibet sabato in suis Sinagogis libros sacros legere consuevissent, ut constat ex Lucae 4. et 13 et 15 Actuum Apostolorum. Sed non constat, quod alio tempore essent libri sacri expositi nec destructioni, quia nec tempore Antiochi, ut constat ex 1. Macab. primo; ergo &c.

Sed dices: tempore illo, quo dicitur Ita interpretatio fuit viciata, et non emendata ab Origene, neque Hexaminiana aperiit, et translatio ex Hebreo fonte prodierat, fuit corrupta Sacra Scriptura et solum in eadem Ecclesia remansit; ergo similiter poterat accidere, licet aliquando libri sacri &c. Verum cum Divo Augustino libro contra Faustum cap. 2, quod dicte codices Sacrae Scripturae in casu dicto, in antecedenti, ab originali non fuerint multae, et iste notissime studiosis Sacrae Scripturae; unde licet in aliquibus fuerit viciata, non in omnibus, maxime in rebus pertinentibus principaliter ad fidem et mores.

Questio 3: Utrum aliqui libri sacri antiquitus fuerint qui nunc non existant.

Dicendum est plures libros sacros antiquitus fuisse, qui nunc non existunt, Ita Nos. a M. Dei preludio 1. quaestione 7. et probatur: in libro 3. Regum cap. 4 dicitur, quod Salomon conposuit 3000 parabolas et 5000 cantica; sed hec omnia non existunt; ergo &c. Quod autem tales libri essent canonici, iam est probatum tractatus 1. Disp. 2. questio ultima in fine.

Argues 1. Mathei 5 dicitur: Iota unum aut unum apex non preteribit a lege. Et cap. 24. Verba autem mea non preteribunt; ergo &c. Verum, quod ibi non loquitur de Verbo Dei materialiter scripto, nempe Scriptura Sacra, sed de rebus significatis, et de verbo formaliter accepto.

Argues 2.

Arg. 2. ad Dei curam videtur pertinere, conservare libros sacros, ex qui-
ibus accipiende sunt regule credendi et recte operandi; et ideo liber
sermonum Jeremie, a Rege Joaquim combustus, iterum a Jeremia sc-
riptus fuit providentia Spiritus Sancti, ut constat ex 36 sue prof-
etie; ergo signum est libros deperditos non esse sacros.

Resp. non esse contra Dei
providentiam et curam aliquid facere, et deinde factum destrue-
re vel destrui permittere; quia pro diversitate circumstanciarum
expediens est, quod antea non erat, et econtra. Neque ex eo quod pereat
aliquis liber sacer, perit regula bene vivendi, quia eius defectus
suppleri potest per alios; sicut sine epistolis canonicis libro actuum
Apostolorum Apocalipsi et Evangelio Joannis ut canonizatis ab Ecclesia
vixerunt santissimi primi Christiani.

Arg. 3: communiter adseritur
quod Esdras libros sacros, qui perierunt, recuperavit, sed de libris de-
perditis de quibus nunc agitur, nichil restauravit; ergo quia non fuerunt
sacri. Conf. quia nichil ex predictis libris deperditis citatur ab Apostolis
et Evang. in novo testo: ergo &.

Resp. quod communiter illud dicitur de Esdra, quod
codices, qui ab incendio evaserunt, colegit, correxit, et aliorum exem-
plarium colacione purgavit a mendis; libri de quibus nunc, vel perie-
runt multo antea, vel post tempora Esdre. ad Conf. in primis resp. quod D.
Judas in sua Canonica citat librum Enoc, et Paulus ad Colosenses
cap 4 citat epistolam suam ad Laodicenses, qui libri non existunt. Resp.
2. quod ex Canticis, Eclesiaste, Eclesiastico, Judit, et Macab. libro
nichil in novo testo citatur, et tamen sunt libri sacri

Questio 4.a An Veritas Sacre Scripture in Eclesia Catolica ilibata persistat, et ubi?

Nota 1. scripturam aliquam esse illibatam, esse idem ac omnimodam in singulis
continere veritatem, exorsque macula non inficiari; esse vero autentic-
am, dicitur, fidem certam et publicam in judicio facere posse. Dificultas ve-
ro questionis precipue procedit circa veritatem ilibatam Scripture, licet ali-
qua dicamus circa eius veritatem autenticam, resolvendo 2.am partem questionis
pro quo nota 2.

Nota 2.o hoc quod est scripturam fidem certam et publicam in
judicio facere posse, duplex posse contingere, quia vel per generare fidem

Divina directe et per se, vel tantum politice, moraliter aut indirecte. 1. modo solo illa Spta dicitur autentica, quae canonica est, et potest ab Ecla aprobata, et ut talis ab ipsa Eccla fidelibus proposita. 2. modo illa Spta autentica dicitur, quae ut conformis cum originali ex fide publica habetur, quin ab Ecla sit aprobata aut reprobata. Dificultas huius 2e partis quaest. procedit de Spta 1º modo autentica; quia de Spta autentica 2º modo Disp. sequenti erit sermo.

Nota 3.

Spta Sa illibata et autentica esse in corde Eccle: quia ad Cor Ecclesie sit Spus Sanctus ut docet N. Em. Fredo 1. quest. 1. in quo est 1a et suma Veritas testificans et fidem generans, non potest negari, ibi Sa Spta illibata et autenticam esse. eo quod posse hoc modo Eccle dictare. Presens quest. in hoc sensu non procedit; sed inquirit: an in aliquo instro Spta Sa sic illibata permaneat, et ut autentica in ipso instro praesistat et quodnam sit hoc?

Dicendum est 1. Sa Spta a tempore Moisis usque hodie in Ecla catolica illibata fuit, et nunc est. Haec 2º est comunis inter catolicos, et probatur; quia in primis a Moise usque ad Xpm Sa Spta illibata permansit in Ecla Catolica Judaica; deinde a Xpo usque ad nos semper in eadem puritate permansit ergo &. Antecedens probatur quoad 1am partem: si a Moise usque ad Xptum non mansisset illibata Xps non aliceret Judeos ad lectionem Se Spte: sed illos excitabit, juxta illud Joannis 5. Scrutamini Stas: ergo &. Confirmatur: quia licet Se Spte originalia perisent, tamen antequam totaliter perierint, ex diversis quodicibus Esdras colegit, et edidit fidelia transumpta speciali influxu Spus Sti, ex quibus edictio 70inta interpretum prodit, quae a Xpo fuit aprobata, ut constat ex testim. Joannis citato.

Deinde probatur illud antecedens quoad 2am partem: tam vetus quam nobum testum permansit cum sua puritate a Xpto usque ad nos: ergo &. Probatur antecedens quoad 1am partem: si vetus testum non esset nunc illibatum, deficeret Dei providencia erga Eclam suam, quia ista nec posset predicare, et probare contra Judeos inpugnantes Evangelium, promisiones factas in veteri Testo, videlicet circa adventum Xpti adimpletas esse ergo &. Quoad 2am vero partem probatur: quia Apostolus ad Colosenses Cap. 1. dicit: Audistis in verbo Veritatis Evangelii ergo &.

Dicendum est 2. Sa Spta existere in Vulgata latina, tamquam in instro canonico. Ita N. Em. ubi supra et probatur: quia Ecla in Concilio Tridentino Sesione 4a asignat Vulgatam latinam ut instrum canonicum, in quo existit Sa Spta, dicendo: Si quis ipsos libros integros

ad omnib. suis partibus, pro ut in Ecla Catolica legi consueberunt et in Veteri Vulgata edicione habentur, pro sacris et canonicis n. sus- ceperit.... anathema sit: q &

Arg. 1. C 1a. Clone: ex Sa Spra contar ipsa Spra fuisse viciata, q. cap 8 Jeremie dicit: Vere mendaci- um operatus e. stilus mendax scribarum; et Cap 23: perbertistis verba Dei viventis: q n. permansit & Rx nego ans, et ad textus dicimus, q stilus mendax scribarum operatus e. mendacium per malam exposicione Se Spre Crid, ut ibi decit Ds Ths; similiter exponit 2a auctoritas.

Arg. 2 Ds Heroni. afirmat in libro Ester plura scribere, q. neq. in ebreo, nec in Greco fonte, neq. apud alium interpretem inbeniebat: q Sa Spra, pro ut nunc dat, e viciata per adicione aliquorum. Rx disgdo ans: q. neq. in ebreo, nec in greco, nec apud alium interpretem inbeniebat, totaliter in qual- iber particulari, co; partim in uno et partim in alio, et totaliter in omnib. simul sumtis, no.

Licet enim Ds Hier. in nulo instro in particulari inbenerit omnia q. scripsit, inbenit tamen in colec- ione omnium instrorum, q. consuluit ad translacione Se Spre: S. ex hoc n. sequit, q Sa Spra sit viciata per adicione aliquorum, ut arg. intendit, sicut a simili patet in verbis consecracionis Calicis, na licet omnia berba fe in nulo Ebangelista in particulari inbenia- ntur, inbeniunt tamen omnia, scilicet, alia in uno, et alia in alio, et omnia per racione dibina, q. ex hoc arguat recte, tale fam ee viciatam.

Arg. 3. Ds Hi. diminute procesit in translacione sue Vulg- ate; q. n. translulit ex ebreo omnia verba, nec omnes significaciones verborum, ut omnes conceduntur: q & Rx ntg. ans, et ad probone, ibi inclu- sa, disquendum e: non translulit omnia verba, et signif.s pertine- ntes ad ornatum propium, et fecunditate idiomatis ebraici, co; perti- nentes ad senta et fidei dogmata, no. 1. n. potuit q. idioma Ebr- aicum e fecundium multo magis, q. alia idiomata. 2o patet ex exam- inis dictorum.

S. obes: q Sa Spra ut a Ds Hi. translata n. e propie Verbu Dei: pr consa: Sa Spra solum e translata q. ad verba, significones, et sensus pertinentes ad senta, et fidei dogmata, n. vero q. ad omnia Verba: q solum e Verbum Dei q. ad senta, n. propie et riguroze, sicut diximus a decretis Concil. et Pontif loquencium ex catedra. Rx neg. consa.

Et ad eius probonem dicimus Dbm Hexm habuisse specialem influxum Spiritus Sti, ut disp. 3. videbimus; unde adminus ex cap. omnia eius verba sunt peculiariter verba Dei et Sa Spra.

Contra 2am clonem arg. 1º. Textus ebraicus ex cuius fonte fuit translata Vulgata latina continet Spra Sa Canona, alias non esset fons talis translacionis: ergo nobis in Vulgata latina est Sa Spra &. Resp. dist. cdo ant. quia textus ebraicus formaliter sumtus est verbum Dei, s. hoc modo non ponit in numerum Vulgata latina, s. ipsa Vulgata formaliter, licet materialiter sint 2e Spe diverse; ad vero hoc modo non est Spra Canona formaliter, s. materialiter.

Arg. 2º. epistola Di Pauli ad Ebreos, Apocalipsis Joannis, et epistole Ssm Petri et Jacobi aliquo tempore non fuerunt habite ut canone in Ecclia: ergo neque hodie debent haberi ut canone: ergo nec Sa Spra est in nostra Vulgata tanquam &. 2a consa infert ex 1o. quia sic pr: pro illo tempore in quo predicti libri non erant canoni, hec propo: tot sunt libri canoni erat indefinita in mata dogmatica equivalens universali, excludens omnes libros qui in ipsa non continebantur, ut patet in hac propo: Persone Divine sunt 3, in qua inmanifeste excludit alia persona: ergo pro illo tempore, in quo aliqui libri erant canoni, hec propo: tot sunt libri canoni, excludebat a canone alios libros: ergo nec sunt nunc canoni &.

Resp. nego consam, cuius probo distinguenda est; excludens de facto omnes libros, qui in ipsa non continentur, co; excludens de posibili nego. pro quo notandum est, quod propo dogmatica, vel pt esse de predo necesso et esentialiter convenienti subo, vel pt esse de predicato convenienti ei contingenter. Propo prioris generis excludit tam de facto quam de posibili omnia que in ipsa non continentur, ut patet in illa propone, Persone Divine sunt 3, in qua modo dicto excludit alia Persona Divina; propo vero 2i generis licet excludat de facto omne, quod in ipsa non continetur, non vero excludit de posibili; et sic in illa propo: tot sunt libri canoni non excludebat, quod in alio tempore alii libri potuerint esse canonici, sicut nunc sunt.

Disputacio 2a. De Existencia Sacre Scripture in interpretacionibus et translacionibus ipsius.

+

Licet in disputatione anteriori actum fuerit de existentia Sacrae Scripturae: tamen, quia usque nunc egimus de subjecto particulari, in quo existit, ideo hanc disputationem inchoavimus; quapropter sit:

Quaestio 1.a Utrum textus Ebraicus hodie illibatus existat in Ecclesia Catolica?

Supponendum est 1.o quod ebraica editio propie interpretatio non est; sed quia origo omnium translacionum et interpretacionum, quae circa Sacram Scripturam prodierunt, proponimus presentem quaestionem ut plura circa illam scitu digna examinemus. Sed non procedit dificultas de exemplaribus, quae Sacri Scriptores propriis manibus exaraverunt, quia supponimus ex disputatione precedenti quod nunc non existere in Ecclesia; unde tota dificultas reducitur ad quaestionem an talis textus sit regula fidei ad transmitta, et ex dicendis constabit.

Supponendum est 2.o textum ebraicum a primevo sui origine usque ad Christum illibatum permansisse, et in illo Sacram Scripturam; quia nunc non dabantur motibus, quibus Iudei auderent, poluere Scripturas Sacras, ut post Christum fecerunt; quia hoc motivum superbienti Christo nato, et eius ebangelica lege florescente, quorum invidia Iudei nichil intentatum reliquerunt, ut propriam excusarent infamiam, et in ostinata cecitate persisterent. Supponendum est 3.o quod licet textus ebraicus a tempore Christi usque ad Divum Hieronymum in aliquibus codicibus Iudeorum malicia et odio in Christum fuerit viciatus; tamen in pluribus codicibus illibatus permansit. 1.m patet ex supositione antecedenti. 2.m probatur Divus Hieronymus qui cap. 3. in Zacariam hec dicit: Cogimur ad Ebreos recurrere et sciencie veritatem de fonte magis, quam de rivulis querere: sed incredibile est, Divum Hieronymum quesivisse veritatem ex fontibus, ubi veritas non eset: ergo tempore Divi Hieronymi plures ebraici codices incorrupti permanebant. hoc supra.

Dicendum est, quod post tempora Divi Hieronymi excepto codicibus illis, qui vice originales dicuntur, et Ecclesia Catolica secum conserbat, cetera omnia Ebreorum volumina esse in plurimum viciata, Iudeorum, et Hereticorum malicia. Probatur ratione: Iudei predicant Mesiam nascendum: sed hoc dicere nequeunt, nisi verum textum depravantes, quia ipse textus in sua puritate docebat, quod ipsa Ecclesia Catolica ex ipso credit; ergo &.

Confirmatur quia aperitio lingue ebraice afirmat, dari nimiam diferenciam inter recenciora volumina ebraica, et inter ea, quae in Ecclesia Catolica

aserebant, et illa discentire omnimode à Septa interpretibus, et à nos-
tra Vulgata; S. hec continent infallibilẽ veritatẽ, et ẽq. assertio autorita-
te n̄ contemnenda, ut postea dicemus, et deniq. volumina ebraica ser-
bata ab Eccla Catolica saltẽ moraliter continent veritatẽ: q. hec volumina ebrai-
ca, q. n̄ conformant cũ vice originalib. et nostra Vulgata sr viciata

Pr. mar. adducendo aliqua loca, in qbus viciatus ẽ textus ebraicus. q. inter Iudeos ex-
cudent: qa teste Iustino in Psal. nonagesimo in antiquis ebreis legeb-
at: Doms regnabit a ligno, et Iudei abstulerunt verbũ illud, a ligno,
ut Crucis Misteriũ occultarent; similiter antiq. codices ebraici in Psal.
21 legebant: Caru, id est: foderunt manus meas; et nunc legunt: Cari
id est: sicut Leo, ne confiteri cogant, hanc profeciã in Xpto impletãẽe
et deniq. in Cap. 2 Amos ubi nos legimus: pro eo q. vendiderit pro arg-
ento Iustũ; Iudei legunt: Sedehe, id est: Iusticiã. Pro Sadic, id ẽ: Iustũ: q.
&.

Arg. 1: Vulgata Latina ẽ omnino pura: q. eciã &. Pr consa: aqua purior
ẽ in fonte qã in rivulis: S. textus ebraicus fuit fons, ex q. educta ẽ Vulgata:
q. &. Dr neg. do consa, ad cuius probonẽ dicimus, dicto solũ verificari cete-
ris paribus; si eni in fonte proiiciat aliquid immundiũ, postquã aqua
pura ex eo nata ẽ iã in rivulis, purior erit aqua in istis, q. in illo,
et ita contingit in nostro casu. textus ebraicus fuit depravatus post
tempora D. Hie: q. hoc fuit factũ in magna illa congregatione Iudeorũ,
q. convenerunt in unũ post ultimũ excidiũ Hierusalẽ, circa post Xpm
natũ S.Q. in urbe Tiberiadis in Palestina; ubi puncta loco vocaliũ inv-
enta, usq. tunc fuit aliq. volumi ignorata à Masoretis, quibusdã Ebreo-
rũ Magistris superaddita sr litteris loco vocaliũ; quare facillime poterant
unt hoc v. illo puncto mutato sensũ verborũ mutare, et ita fecerunt
in pluribus.

Arg. 2: Si textus eb. esset viciatus, careret Eccla Catolica recursu pro e-
mendacione aut claritate Vulgate latine, si aliq. in codicib. viciaret, S. hoc ẽ
maximũ inconveniens: q. eciã asserere, q. post tẽpora D. Hie. &. Nec valet
dicere q. Eccla semper conservat codices ebraicos autenticos, q. n̄ sr viciati, ut
diximus in clone, nã @ẽ, qa eciã dicti codices pnt maculari et perire, in
q. casu Eccla careret omni recursu: q. &. Dr sustinendo solonẽ datã, et ad
probonẽ dicimus, q. quãvis dicti codices phire et sigillatĩ sũti possint perire
n̄ tamen colective, et annotata Divina providencia. erant omnes ebraici codices
servati ab Eccla, quantumvis essent aliqualiter viciati, ingrederent ad regule a-
utentice constitucionẽ, n̄ ut viciati, s. ut integre colati, et dicta annotacione div-
ine providencie speciali muniti. S tamen resolutorie dicimus, q. ad talẽ

Dei providencia atinet disponere, q^d tales codices n̄ pereant, nec maculent^r

Questio Secunda

An textus Grecus hodie maneat in Eccla Catolica illibatus?

Q^a testum nobi mayori ex parte greco idiomate ab Ap^s et Evang^s fuit exaratum, ideo post quam de testu ebraico egimus, conveniens erat aliquid de testu greco in hac ques^e breviter dicere deberemus: et quamvis originalia ipsa a primis autoribus propria manu exarata hodie n̄ permaneant, hoc n̄ obstanti, dicimus, q^d Ecla Catola suma diligencia custodit codices grecos nobi testi, et insuper plura volumina reverencia(?) referunt tam in Biblies regis, q^d in magsima Biblia, tum greco idiomate, tum aliis linguis ad unguem iuxta vetusta exemplaria translata; quapropter de his sive ipsis sive moraliter, hoc e, sigilatim, v colective aceptis, querit in hac ques^e: an contineant Verbum Dei ea puritate qua primitus fuerunt exarata.

S. ante resolonem supendum e, q^d textus grecus nobi testi, a tempore Apos^m et Evang^m usque ad D. Hi^m illibatus permansit infere omnibus codicibus, licet in aliquibus paucis fuerit viciatus. Hec supo quoad 1 partem px ex dictis a D^o Hi^o epistola ad Damasum: D^s Hi^s ex jure innumeris versionibus latinis ita suam versionem, seu translacionem nobi testi perfecit, ut exemplaribus grecis fecerit usus, et ceteras versiones jussu Damasi greco fidei redideit, ut in eius oficio dicit Ecla: S. ipse eficere n̄ poset, si talis textus n̄ eset in codicibus vetustis illibatus, q^a turbato fonte rivulus illibatus n̄ curit: q^o 2. quoad 2^m partem px: q^a D^s Greg^s plura in illis diciona reperit, et D. Hi^s ad Marcelam scribens absolute fatet, q^d ille textus Apos^i ad Rom^s cap 12 Domino servientes, infectus legit a grecis dicendo: tempori servientes.

Dicen^m e; q^d a tempore D^i Hi^i volumina textus Greci maiori cura fuerunt ab hereticis viciata, q^dbis superiori diligencia plura volumina custodiuntur in Ecla Catola magna castigacione emendata, tum in Vaticano, tum in aliis Bibliotecis. Px clo ex D^o Hi^o q^i in exposicione ad Cap 5^m epistole ad Romanos dicit: greci diversos habent codices, q^i ob estudium et conceptiones interse discrepant. Maxime, q^a hoc experiencia ipsa testat, nempe volumina greca in pluribus discrepare a nostra Vulgata; S. vulgata nostra

in omnib^s concordancia dicit cu originalib^s grecis elaboratis: q plura Volumina greca ss viciata, prout a V^s autorib^s sacris diget, licet certu sit, q^d in illis codicib^s emendatis n reperiat certo de fide Verbu Dei adminus in omnib^s, ex q^bs constant. 2^a pars clonis probone n in

Arg. 1: edicio greca nobi tenta, nunc e autentica, q^a e ab Apos. exarata: q n e in tot voluminib^s viciata. der dgo ani: e autentica ut ab Ap^s exarata, co; ut nunc permanet, no. Pro q^o notandu e, q^d ly autenticu b facit re fidei Divine omnino certo, v tantu politice v cibiliter. 1° modo solu exemplaria ab Ap^s edita, et ab aliis certo fideliter transcripta erant autentica. 2° m^o pnt dici autentica cetera volumina, q^e hec n hnt certo, s. solu quada maxima probabilitate, q^a nimiru n continent aliquid exprese @ fidd e bonos mores, et alias ipsis exemplaaib^s in aliis communiter correspondent.

Arg. 2: Si textus grecus eset viciatus, pt probari ee viciatu, s hoc probari n pt, q^a debebat probari per Sta originale, q^e ia n existit: q & der nq de mir, et probo, ibi inclusa disgtt: per Spta originale aut per alia Spta autentica, et originali in omnib^s conforme, eo; precise per originale, no. Dicimus eni, q^d anteq^a fidelia transcripta Sacroru originaliu viciarent, elaborata e noma Vulgata conformiter ad originalia Sacra a 4° H.^o cu speciali asista Sps Sti, ut dicemus disp^e sequenti; unde hec pt deservire ad correcione cuiusq. transcripti.

Questio 3^a
Quot tam veteris quam novi Testamenti versiones fuerint?

Mata hec propissime ad teologu expositivu pertinet, et e scitu dignissima, maxime concionatorib^s, q^t n ita sane intelexerunt plures q^i concionib^s ocupant, et sacros codices vix nomine norunt, eoru interpretes nec a limine salutarunt, versiones q^e sacri textus, eoruq^e autores, et q^a fide et autoritate mereant, ignorant. S. ne nobis simile contingat, hanc q^e scione excitamus. ad vero nota, q^d cu ex his versionib^s plures perierint et alie raro aducant ab autorib^s, solu de his agemus, q^e aliqua utilitate conferre pnt v ad conciones eformandas, v ad fidei @oversias integendas; qua propter

Dicendu e 1 q^d preter 7ta interpretu versione, de qua postea, alie s pure grece, alie aute n pure ebraice, ut versio Caldaica, qua vocant targu, q^e licet apud ebreos autoritate obtinuerit, in Ecla Catolica

fere nullus censet hodie autoritatis et utilitatis, quam nungis talmu-
disticis inspicit. Ita N. Em. predo §. que 3. n.o 93. et sequentib. siriaca v-
ersio est, que ex ebraica et Caldaica, seu Babilonica lingua expraxerit.
que versio, ut non paucis habetur in Biblis Regis et Maximis circa finem,
Arabica versio, Persica, Etiopica, Armenica, uno Samaritana fere nu-
sibi reperiunt. Ex puris grecis versionib. tempore P.o post Ita re, que
dicitur Alexandri Magni, et ex qua Gentiles, dicit, furatos esse quam
plura, que in suis fabulis sacra redolent.

Deinde sequitur versio Aqu-
ile Pontici, qui Judiciariae astrologiae deditus ex Gentili Christianus et ex Christiano
factus Judeus vetus testamentum ex ebreo vertit in Grecam; opus tamen eius,
maxime in his que ad Christum pertinet, est suspecte fidei. Praeterea Sim-
acus Samaritanus ex Judeo Christianus et postea factus Judeus, satis sini-
stre sua edidit interpretationem. Vltra, Teodocio efesinus ex eretico
Judeus factus vetus testamentum in grecam vertit, etiam suspecte fidei, maxi-
me in his que ad Christum pertinent. Sequitur Jericuntina sic apelata
a Hierico eiusdem ubi atque autoris nomine fuit reperta. Similiter Nic-
opolitana, Nicopoli inventa atque autore. Ex inde Origeniana ab ea
sic sequitur, ab Origene autore nuncupata, ubi Ita versionem emendab-
it. Deinde versio Luciani Martiris. Denique correctio versionis Toza per
Hesiquium facta. Denique datur versio, que Biblia Complutensis comuniter
vocatur, elaborata cura et sumtibus immensis, laborib. atque vigiliis emi-
nentissimi D. Fr. Franci Ximenez de Zisneros, Cardinalis et Arquiepiscopi
Toletani Hispani.

Etiam datur Biblia que Regia nuncupatur elaborata jussu Cato-
lici Hisp.m Regis Filipi 2i. ab Hispalensi Doctore toto Orbe Celeberrimo Bene-
dicto Arias montano Theologo insigni, et vocem linguarum dialectorum calente
in quo opere posita est etiam parafrasis caldaica quae licet non semel, sed
vix et iterum expurgata a quamplurib. mendis et errorib. fuerit,
nunquam tamen adeo perpolita fuit ut libera ab omni labe predicari;
unde hec parafrasis legenda est caute ob motivum infra quaestione ponendum
Ita N. Em. a Mre Dei prelidio 2. dubio 16. Observa pro intelligencia termino-
rum, quod parafrasis differt a versione in hoc, quod versio verba autoris solum in al-
iam linguam transfert secundum illam significationem propiam, quam verba origina-
lia secundum mentem vel minimam fecunditatem idiomatis habent. Parafrasis autem
vel sibe in eadem originali lingua sibe in alia aliqua verba adit, detrait vel
mutat ut clarior sensus apareat.

Dicendum est 2. nobis tentum una tantum fuisse
versionem ex greco in linguam siriacam seu ebraicam corruptam. Circa hanc ob-
serva, quod vero similius est multo post Apostolorum tempora versionem hanc in certo-

autore prodire, cum antiqui PP.s q.i in Siria, Palestina et Cipro versati
ss, eius n. meminerint, q.d n. videt credibile, si tunc iam daret. S insuper
nota, quod in translacionib.s nobis testu greco edicio n. computat, q.a ut dixi-
mus fere totu nobis testu greco sermone 1.o fuit scriptu. Et licet Evang.m
Matei ebraice fuerit scriptu, tamen ex ebreo in grecum fuit translatu ab
Apo.o Jacobo ut ait D.s Atanasius, v. ab Apo.o Juane ut dicunt alii, v. ab
ipso Mateo ut aliq.bs placet. Epistola ad Ebreos a D.o Luca greco sermone f.
fuit translata; et tand.e Evang.m Marci, juxta senta. asserente fuisse prius
latine scriptu, ab ipso greca lingua fuit translatu. Unde grecus textus no-
bis testu apostolicos viros h.t autores.

Dicendu e. 3. Versiones latinas quoad vetus
testu ex versione greca. 7ta interpretu et quoad nobis textu ex greco fonte
deductas innumeras fuisse tempore D.i Hiero.i et Agusti, ut ipsi fatent.r Ex his v.
ero una erat tunc comunior ab incerto autore edita, q.e vetus vulgata tunc
dicebat.r illa vero (ut credit.r) e. illa italica versio, d. qua D. Ag.s lib. 2.o d. Doctrina
Chri.a Cap. 15.c loquit.r Ad vero cu D.s Hie.s lingue ebraice et latine peritissimus
plures defectus in latinis versionib.s, q.e circu ferebant, reparasset, sua translat
vulgatam, ut postea dicemus.

Dicendu e. 4. multiplices e.e translaciones ex
ebraicis et grecis fontib.s in latina lingua a recencionib.s editas, quaru al-
ique ab Ecla Catolica n. probite; alie vero, q.a aliquid utilitatis h.nt, ab Ecla
ss permise, inter quas sequentes precipue enumerant.r 1.a a Santes Pagn-
ino elaborata. 2.a ab Isidoro Claro. 3.a ab Arias Montano. 4.a a Fran.co Bata
blo, licet ab alio eius nomine elaborata sit. 5.a licet n. adequa. ab Emm.o Tho.
d. Vio Cayetano. 6.a a RR.o Tho.e d. Maluenda Dominicano, q.i cu ad Cap.
16.m Ecquielis vers.o 16 pervenisset, plenus meritis et operib.s obiit Valencie in
Hispa. D. his o.s omnib.s equaliter e. senciendu quoad autoritate, cu nulla sit
ab Ecla aprobata, et omnes sint permise tanquam Ecle utilissime. Ita N. Emi.
predo t. 7. q.e 4. n.o 104.

Quest.o 4.a

An edicio Greca Septuaginta Interpretu q.e nu-ne, datur sit Scriptura vere Sacra.?

Edicio 7ta interpretu 1.a fuit, in qua vetus testu fuit translatu. Pro integra
tamen sciendu e., q.d anno a mundo condito 3773, et ante Xtu natu 278,
juxta Saliani computu, florebat Jerosolimis Sinagoga maxima, et Bib.a ab
Hesdra restituta sub Eleazaro Ponte Maximo. Regnabat interea in Egipto
Pholomeus Filadelfus; cu o.s Rex in instituenda Biblioteca plurimu inhab-
eret, alexandrie sui Regni metropoli ex omnib.s in circuitu Provincias obtimos
os lib.s congregare curabat. Audito itaq.e q.d Judeoru lib.s aliqui Gentilium Lege

ebant eos legendi ardenti desiderio flagrabat, atque ipsis suam Bibliote-
cam ditare cupiebat. Missis igitur ad Eleazarum super hoc legatis, viros
expostulat Ebraice et Grece lingue peritissimos, Voluminaque Sacra
ut in grecum converteret, et sibi placitum, et forte utilitatem in Veritatis co-
gnicione reperiret. Annuit Eleazarum, et electos de unaquaque tribu sex
viris, atque omnibus 70 congregatis, cum totius veteris testamenti voluminibus
ebraicis ad Regem misit. Ad Alexandriam tandem pervenientes, Regiaque beni-
gnitate recepti in totidem separatis celulis includuntur. Ibi autem unusquisque pro-
pria versionem fecit; sed cum esset in omnibus unus Spiritus influens, unaque fides infor-
mans, ita (interne colare) omnes versiones convenerunt, ac si a solo unico
autore fuisent elaborate, et hoc fuit huius Venerabilis versionis 70 testim-
onium. et licet per 70 Viros fuerit exarata, comunis usus obtinuit, ut
versio 70 apelet.

S antequam ad decisionem questionis perveniamus, supponendum est
ad omnium calculo SS PPum, hanc versionem dictatam fuisse ab Spiritu Sancto, ac
proinde eam fuisse proprie Verbum Dei. Et patet ex D. Augustino lib. 2 de doctrina
Christiana cap. 15 ubi dicit: Spiritus enim, qui in Profetis erat, quando illa dixerunt, ille
idem ipse erat etiam in 70 viris, quando illa interpretati sunt. hoc sufficiebat, ut de-
ipsa Profetarum esset Scriptura et proprie Verbum Dei, ut dictum est. tractu l. &c.

S. dicendum est, quod versio 70, prout nunc est, non est Scriptura Divina vel Sacra quoad
nos: quoad se vero, et ut in codice Vaticano reperit, autoritatem Divinam habere
censet; in ceteris autem voluminibus, que circunferunt, si moraliter et colective
usurpent, contrariis rationibus Divina Providencia, et PPum operibus divina quo-
ad se autoritas dat; si demum singulatim et particulariter accipiant, mere politicam et ci-
bilem autoritatem continent. Hec conclusio constat ex quadruplice parte, et defendit
a N. Cmi. predo 1 que est 3. a n. 1gesimo 8, et vide n. 83. Probatur ratione quoad primam partem
ante: illa Scriptura est Divina quoad nos, que ut regula fidei ab Ecclesia a nobis propo-
nit; sed preter Vulgatam latinam, que hoc habet ex Tridentino sesione 4a nullum alius
liber neque per rationem, neque per aliam formale positiva et universalem dec-
laracionem est ab Ecclesia probatus ut regula fidei: ergo versio 70, ut nunc est, non
est Divina quoad nos

Probatur conclusio quoad 2am partem: nam volumen quoad manu sc-
riptum antiquissimis literis, que vocant unciales in Vaticano aservatum est plus
quam per M, et CCC annos ab hodie enumeratos, et tempore Augustini Hier. et Am-
brosium longe precedit; atque ex tunc summa diligencia, et veneracione ab Ec-
clesia aservabat, sed volumina talis temporis ut inpluraimum erant illibata, et justa
originales 70 interpretum, et manibus predictorum PPum pervoluta, et non expun-
cta neque expretata; ergo tale volumen quoad se habet autoritatem Divinam.

Nã hec contra q^a ex suma Ecle diligencia, ex actuali Veneracione et custodia, ex dictorum PP^m veritate, et erga Ecla amore, et ex Di^a Providencia presumi n̄ pt, q^d codex viciatus acciperet^r servandus, at q^e ideo judicat^r illibatu fere in omnib^s. Diximus fere in omnib^s, q^a de aritmetica et quarismo, scilicet computacione anoru limitanda e norma Clo, q^a ut ait D^s Ag^s lib 15 de Civ. Dei Cap. 13, hic defectus dt tribui n̄ Ita Interpretib^s. S. ei q^i de Biblioteca supra dicti Regis originalia transcribenda l^r. acepit.

(1) Denique pr Clo quoad 3^a et 4^a parte ibi e autoritas divina et Spra S^a. salte quoadse ubi querit^r ab Ecla ad claritate et recuperacione Spre Canone; S. Ecla n̄ consulit peculiare volumen ex his ibs et SS. PP^m operibus, ac divina providencia a in voluminib^s grecis Ita Interpret id colective sumtis cu dictis conotacionibus dat^r S^a Spra et autoritas Divina salte quoadse, n̄ vero in particularib^s codicib^s sigilati sumtis. Pr mia ex D^o Ag^o aserente (apud N Cl^m ubi supra n° 83) q^d licet in particularib^s voluminib^s salte poset error dari v ex ignorancia v malicia, tamen moraliter e imposibile, q^d in omnib^s codicib^s ubiq^e terrarum existentib^s, maxime cu dictis conotacionib^s error inroducat^r, unde autoritas ista horu voluminu cibilis e et fida ut ait citatus N Cl. n° 85 prq^e vide que dcta ad 1^m Q

Arg^a 1 versio Ita inter^m apelat^r Divina a SS. PP^s et in singulis autentica: q e Divina quoad nos, patet contra, q^a alias interdicere^t recursus ad ea; S. hec proibicio n̄ constat: q. dex dgo ans apelat^r Divina et autentica in originali et eo tempore, in q^o manuscr incorrupta eo ans, absolute et pro nunc n̄o ans et contra; ad cuius probone dicimus, q^d corrupcio ut in plurimu illoru voluminu n̄ e in dogmatibus, et ideo n̄ interdicit^r recursus ad singulos codices, q^a licet apocrifi sint, ss tamen magne utilitatis; n̄ tamen dat^r recursus ut ad volumina Diva, q^a dat^r suspicio erga dictu volumen, eo q^d in aliq^bs (de q^bs nobis determinare n̄ constat) e tempore depravatu.

Arg^a 2: Sixtus 5 Pontex Maximus in suo diplomate prefixo versioni Ita Int^m in omnib^s codicib^s q^i circunferunt, vocat hanc interpretatione autentica, proibens aliter imprimi, nisi juxta illius tenore: q e S^a Spra ecia q^d ad nos. Patet contra q^a alias n̄ eset autentica, ut ait Sixtus 5. dex neg^o contra; q^a Sixtus 5. eo tendit, ut inter omnes alias translaciones factas ex versione Ita, hec translacio in qua afixu e sui diploma, credat^r emendacior, et conformior exemplari Vaticano; et q^d sicut hoc maxima ht autoritate; ita si quilibet alius codex omnino ei conformet^r, habebit autentica fide ex decreto Pontis, ita ut sit certa conformitas cu illo

Arg^a 3. Ecla in calendario Romano

in Vigilia Natib^s Dom^i utitur computacione etatum justa edicione 7ta Int^m
q^a ut eset secundum normam Vulgatam sic legere deberemus: Anno 3000 nonegent
esimo sexagesimo 3; s. Ecla ut pote ab Espu S^to directa, n̄ pt uti Spta falsa
et viciata nec q^o ad se nec quoad nos: q̄ &. Ex q^o sequit^r, q^d hec edicio et n̄ Vulg^a
Latina sit prorie S^a Spta et regula fidei.

Nr digo m̄a: utit computacion-
e etatum justa edicione 7ta, eam permitendo justa opinione aliquorum
illius temporis, in q^o hoc scriptum fuit in dicto Kalendario, co; eam aproba
ndo, n̄o m̄a; et dsta ē @ minori, negat conse. Sicut enim Sp^s Sanctus n̄
nula refert in S^a Spta justa opinione aliorum ebidenter falsam et @riam S^e.
Spte; ita potuit Ecla eodem Spiritu directa computum etatum justa 7ta
versione in hoc evidenter falsam referre; q^a tunc temporis talis opin̄o erat
probabilis in opin̄one aliquorum, licet certo sciat Ecla, talem opin̄onem ee
ebidenter falsam ut pote @riam Vulgate Latine.

Rem explico exemplo Joann-
is 5. dixit Xtus: si ego testimonium peribeo de me ipso, testimonium meum n̄
ē verum, q^d n̄ aliter ē intelligendum nisi justa audiencium opin̄onem quamvis
falsam; cum ipsa Veritas dicat Joannis 8: si ego testimonium peribeo de me
ipso verum ē testimonium meum. Sicut q̄ Sp^s S^tus in opin̄one aliorum quam-
vis falsa potuit aliquid dicere, q^n ex hoc inferat^r, talem opin̄onem ee veram
q^a illud n̄ profert aprobando, s. solum permitendo, ita similer in n̄ cas^u
ex quo nichil sequit^r contra nostram Vulgatam.

Questio 5.^a Quam fidem mereant alie grece versiones?

Dicendum ē, 1. q^d versio Aquile, Simaqui, et Teodocionis in illis rebus,
q^e ad Xtum et fidei Catolce misteria pertinent, exiguam, v̄ potius nulam fidem
h̄nt; in aliis vero n̄ parum lucis ad S^am Sptam intelligendam in illis resplendet
; unde colacione ipsarum inter se et cum nostra Vulgata, pt huius nostri tes-
tus sinceritas aliqualiter comprobari. 1^a pars pr: quia teste D^o Hi^o zel-
ati interpretes ob motibum propositum que^e 3. in odium Xti multa depraub-
arunt et dolose celaberunt. 2^a pars pr: q^a Origenes^s has translaciones, in
suis exemplarib^s aposuit et Ecle dedicabit; D^s vero Hi^s ex ipsis translacio
nib^s sepe verum sensum S^e Spte exuit: q̄ in his q^e ad fidem n̄ pertinent &.

Dicendum
ē 2. versiones Jericuntinam et Nicopolitanam, vero similius ee, autores habiuse
catolos; q^a nulibi legimus, eas ut infideles reprobatas ee ab antiquis; imo D^s.
Hi^s et Ato^s eas comendant, et ideo fragmenta, q^e ex illis remanserunt, quamvis

n̄ sint canona magna gaudent autoritate.

Dicen.^m ē 3: versiones Origenis Lu-
ciani et Esiqui, n̄ tam versiones dicendas ēe, quā emendaciones codicis
Ita Snt.^m, unde sunt in Ecla Catola magna autoritate, nā ut ait D:
H^s. ita fuerunt ab Ecla recepte, ut Alexandria et Egiptus Esiqui emend-
aciones sequerent, Constantinopolitani et Antioqueni, Luciani Mar.
exemplaria probaberint, et medie Provincie inter has codices ab Origene
emendatos legerint.

Dicen.^m ē 4: q^d Siriaca versio, et parafrasis Caldaica
n̄ hnt equalē autoritatē in Ecla cū textu greco, neq^e ut canone ten-
ende sunt. Pr prebiter; tū q^a in his plura reperiunt, q^e displicent viris
Doctis et Catolicis, et in originali Greco minime habent. Tū q^a in illis n̄
dat historia audulterae, Et qua Joannis 8.

Hec n̄ ostantibus, si caute leg-
ant, aferunt secū plures utilitates. Nā in primis Siriaca versio, n̄
ostrā Vulgatā firmat in multis in q^bi cū illa convenit, et luteranos con-
vincit, q^i leccionē dibersā a nostra introducere conant. Deinde dificilia
loca ex illa n̄ modicā lucē acipiunt; et deniq^e ut alia omitamus, in ea
plurima reperiunt, q^e heretici tanq^m ablo Romano Ponte inventa resp-
uunt. Similes fructus colligi pnt ex parafrasi Caldaica, n̄ obstanti q^d dix-
imus quc. 3, nā loca aliqua, q^e Iudei aliter debere intelligi dicunt, in hac
parafrasi aperte adaptant Mesie. 6. pre oculis habenda ē sempea cau-
tio, q^e antidoti loco, inicio huius Parafrasis aponi dt, ut precipit in ea pur-
gatorio Hispano, ubi inter alia dicit: ex ea neq^e satis firmū argn̄ dedu-
ci pote, neq^e magnificandā, s caute et cū maturo judicio ubiq^e legi oporte-
re.

Questio 1.^a Quis fuerit Autor nostre Vulgate Latine:

este titulo ha de estar de

Quia ubi dant expeciales dificultates, dnt proponi speciales disputiones, ut ex
oposicione lux veritatis magis resplendeat; ideo q^a circa titulū propositū par-
ticulares dific^s dant sit:

Disputacio 3.^a De existencia Sacre Scripture in Vulgata Latina

este titulo es de arriba

Dicendū ē: autorē nostre Vulgate Latine formiter sūre fuise D.^m H^r.
ita N. Cm. predo. 1 quc. 4 et pr rōne: Vulgata Latina formiter sūta ē q^a Hieronimo

aprobabit, ut constat ex sesione 4a dicente: Statuit et declarat (scilicet S.
Sinodus) ut hec ipsa vetus et vulgata edicio... pro autentica habeat; S. V
ulgata, qa Concilium aprobabit, e opus D. Hi. q & pr mia: nil canonum
e in Vulg.a Lat.a; qd D.s Hi.s n vexterit, aut jusu Damasi Pape n recogn
overit, et emendaverit, ut constat ex Do Hi.o lib. de scriptorib.s eclesiasticis
ubi dicit: nobum opus me facere cogis ex vetere. Et insuper dicit: nobum
textum grece fidei redidi, vetus juxta ebraicum transtuli. Insuper vide
at epistola ad Damasum; S aprobo Concilii sicut n cadit supra latinum n
versum, qa erat aprobo Vulgate Lat., ita n cadit nisi supra emendatum, et
jusu Pontis recognitum; alias poset aprobare n emendatum, licet indige
re de emendacione, qd e falsum: q &.

Arg. 1. aliquos libros veteris testi n
ht Ecla a Do Hi.o q adminus n autor adequatus &. Rx disquendo con
sequens n autor adequatus Vulg.e Lat.e materialiter et remote sumte, con
nseat; proxime et formaliter ut emendate, et ut Vulgate seu vulgande, ad
qe canone proponende, no conseq; sub hoc enim rone mereri nomen Vu
lg.e Lat.e seu aprobone Ecle. Solo patet ex terminis.

Arg. 2. versio Hieroni
miana dicebat noba Vulg.a et versio Italica, qua utebat Ecla tempore
D.i Hi. dicebat Vulg.a Vetus; S. Tridentinum loquitur de antiquisima Vulga Lat.a
ut constat ex eius verbis: q &. Rx nego conseq; qa versio hieroniminiana ne
alia ab Italica, S. ipsa recognita et emendata a Do Hi.o Rde, qd hieronimi
ana versio tempore Tridenti iam erat vetus Vulg.a; qa Ecla Catola plusqd
per mile anos ante Tridentinum jusu pontibo Damasi, Gelasi, et Gregorii Pon
ificum saltem tacite et usu aprobante consuebit legere Vulgam D.i Hi. in pu
blicis disputacionibus et predicacionib.s

Arg. 3: ex pluribus autoritatib.s D.i Hi.
constat ipsum n ee autorem adminus adequm Vulg.e La.e: q & Pr ant. 1. qa ep
istola Ha ad Aquinum fatet, se singulis lib. ab ipso translatis prefacionem
as prefixise, S ante libros Sape et Macab.m hoc n dat: q & 2. qa in libris
Paralip.n promisit, disquere suam edicionem per asteriscos et obeliscos; S isti
n dnt in nostra Vulg.a: q & 3. qa in prologo ad libros Sape, eclesiastici,
Macab.m, Jeremie epistole, et Baruc eos apocrifos apelat, et parbipendet
q & Tandem qa ipse D.s Hi.s dicit, plura ee in sua Vulga, qe nullum redunt sensum
et sepe citat interpretem ut terciam personam: q &

Rx nego ans, et ad 1.a prob
onem dicimus, qd iniuria temporum perierunt aliquae ex illis prefaci
unculis. Ad 2a rx, qd D.s Hi.s suam edicionem distinxit sicut promiserat
ad significandum, qd aditum eset, et hoc patet in emendatissimo

codice Vaticano ut ait N. Cm. ubi supra. Ad 3m rex. qd D. H. predictos libros apelat apochrifos, n quia eos ut divinos interpretatus n fuerit, s. q n reperiebant in antiquo Hebreorum canone, circumferebant tamen grece, et in magna autoritate habebant, recognicioneque ab Ecla suposita, absdubio eos vertit ut dibinos. Ad Confirmationem mente D. Hieronimi solu ee, qd n omnia loca S. Spre sint secundum literale propium, s. minime negat qd absolute illa verba significent; ad qd addit, dicimus, qd cum H. citat autorem ut terciam personam, n loquit de sua interpretacione et Vulga nostra, s. de opinionibus alioru, ut ex eodem constat lib. 2. ad Rufinum, v dicimus cum Grabina, qd licet loquat de sua Vulga, n oportuit sua apelare ut servaret leges modestie et invidie vias precluderet.

Questio 2a

An Divus Hieronimus in translacione sue Vulgate habuerit speciale asistencia Spiritus Santi?

Dicendum e D. H. habuisse speciale asistta Sps Sti, ad omnia, et singula sue Vulge interpretaciones, ita N. Cm. pre. 1 q. a. n. 115 et pr rone Spta n pt ee Sa quoad nos seu in actu secundo canona, n si ecia quoad se seu in actu 1o sit Sa, hoc e, ex speciali Dei influxu conea omnia, qe ex se talis Spta includit; s. Vulga latina D. Hie. nobis proponit a Tridento ut Spta Sa quoad nos, seu in actu 2o ut regula fidei: q. secundum se fuit speciali influxu et asista Spus Si exarata. Mior cum consa constat, et mar e certa; q. Spta e in actu secundo canona per aprobone Ecle; s. Ecla n pt eficere Sa Spta si ex se Sa n e, neqe pt aprobare Spta ut intre Sa, si spiritu humano bt ee et significare: ḡ.

Haij pex. D. H. in prefacione in Petateucon: ubi dicit: aliud e ee vate, et aliud e ee interprete; q ibi Spus bentura predicit, hic erudicio et verborum copia, ea qe intelligit transfert; ubi Interpreti ut tali solu tribuit propia erudicionem et laborem; s. D. H. fuit verus Interpres: ḡ. Conf. ex eodem D. H. ad illud Isaie cap. 19 et erit terra Iuda egipto in pavorem, ubi fatetur propium errorem: s. error n componit cum especiali asista Spus Si. ḡ. Rex ad argum

sensu D. H. solum est, quod Interpres pure humanus, et qui simul non
est vates, aut fuit dono supernaturali interpretandi, ut sunt illi Catolici, qui
propio spiritu Sancto spiritu sunt interpretati, solum unum propia exclusione
ne; sed minime aserit Interprete Divinum (sicut fuit D. H.) non gaude-
dere dono supernaturali interpretandi; imo hoc colligitur ex autoritate Divi H.

Ad confirmationem dicendum 1º, quod donum prophetie et interpretationis, non semper cognos-
cuntur ab illis quibus comunicatur, ut patet in Caipha et Pilato, cuius ratio est, quia p
rædicta dona solum comunicantur per modum transeuntis; unde mirum non
quod D. H. ratione huius ignorancie propium errorem confiteret, ut dicebatur
& ceteris Scriptoribus Sacris tamen 1º dicendum 1ª q. A. Sic solbunt plures alie autori-
tates. dicendum 2º; nostra ratione solum loquitur de publica et comuni interpreta-
ne D. H., non vero de qualibet ipsius interpretatione pribata. Unde licet D. H.
in pribata interpretatione erraberit, non vero in publica. In Vulgata vero s.a
solum continet, quod D. H. ultimo dixit ut publicus Interpres.

Arg. 2 ex D.
Agustino ep. 11, arguit D. H. de sua interpretacione: quia & ratio, quod quando Ag.
scripsit ea, nesciebat, quo spiritu D. H. interpretatus fuerat Sancto spiritu.

Arg. 3: si D. H. in translacione sue Vulgate habuiset specialem asis-
tentiam spiritus Sancti fuiset Propheta: sed hoc est falsum: quia P. mia quia D. Ag. epi-
stola dicit ad H.: nolo tuam interpretacionem in Eclesiis legi; sed hoc non
diceret, si D. H. fuiset Prophetam quod &

Resp. dando maiorem; fuiset Propheta lato mo-
do, concedo: propie et riguroxe, subdistinguo; in iis que de nobo aposuit et mutabit
concedo, in iis que transtulit, nego maiorem. Pro intelegencia nota, quod spiritus Sanctus dupli-
citer potuit asistere D. H. modo speciali: 1º dono prophecie simili
illi, quod sacris Scriptoribus comunicatum est. 2 modo, dono interpretationis ser-
monum, quo mens interpretis ilustratur, ut valeat conformare verba
a sue interpretationis cum mente et sensu principalis autoris, et qu-
ambis hoc donum formaliter disquat a dono prophetie reducitur ad illud, ut
ait D. Ths 2ª 2e q. 1166. artº 2. ad 4um.

Ex his quia iam constat dicto. dicimus
enim, quod D. H. respectu eorum que transtulit, habuit specialem asistentiam spiritus
Sancti medio dono interpretationis sermonum; et ideo solum fuit Propheta lato
modo, quia tale donum ad donum Prophetie reducitur. At vero respectu eorum
que de nobo aposuit et mutabit, habuit speciale asistentiam spiritus Sancti medio do-
no prophetie et ideo fuit propie Propheta ad illud D. Ag. constat ex solutione precede-
nti.

90. -t-

Ad 4.^x D. pr fieri ab Ecla perfecior Vulga; & hoc fieri n post si D. H.s hab-
uisset speciale asista &c. q. vera dedo m: perfecior perfecione accidentali-
co, substanciali no mo. duplex enim e perfeccio Vulge, scilicet accid-
alis et substancialis: hec e significo Divina, et respectu huius n e po-
sibilis Vulga perfeccior, hoc e verior. Acidalis consistit in claritate
gramaticali, et respectu huius posibilis e Vulga perfecior nostra, qd
nulu e inconbeniens, ut patet in ipsis stori bs Sacris, ex q bs ali pulcri-
ori stilo, ali clariori scripserunt.

Obserba, qd in ac disputone solet inquiri
an Vulgatus interpres nostre Vulge erraberit in his, q e pertinent ad fide
et bonos mores, v salte in rebus minimis extra bonos mores et fide? Sed
suposito, qd talis interpres habuit speciale asista Sptus Sti in translacione
cione sue Vulge, clare constat, neg aba senta eligenda ee.

Questio 3.a An sit de Fide Sacram Scripturam existere in aliquo codice Vulgate Latine et quomodo existat?

Nota 1, qd n e ide Sa Spta ac Biblia, secundu qd hec nomina expliant; siquide Spta Sa dicit exaliter ee verbu Dei, Biblia aute solu explicat particulariter illas rones qe pertinent ad exista, na superaddit capitu titulos, marginales numeros &c. a q bs Spta Sa quoad esencialia prescindit; et cu predicata esencialia ab exista reru prescindat, inde e, qd n e ide Sa Spta hac Biblia secundu qd explicant.

Nota 2, triplice ee regula fidei ex q bs 1.a et 2.a dicunt mortue, q a nula ipsaru valet propiu sensu explicare, nec ab inpugnacionibus defendere, si q e Sa Spta et omnes tradiciones Divine et Apostole, de q bs tractu 1. disp. 1.a que 5.a actu e, na continent infalibile veritate, si q e formaliter verbu Dei, Spta formaliter scriptu, iste formaliter traditu, modo explicato ubi supra que 2.a in fine. 3.a regula fidei q e viva dicit, e Sum.s Ecle Pontex loquens ex Catra, et Concilium Generale autoritate Pontis congregatu; et cu Ecle promisa sit asista Sptus Sti, ne erret in rebus fidei bene infert, qd ta Concilium generale, qua Sum.s Ecle Pontex hnt infalibilitate in proponendo aliqua Spta ut vere Sa, ut diximus tractu 1. Disp. 2.a que e 3.a

Nota 3 tanqua de fide certu Sa Spta existere in Vulga latina tanqua in instro canono. Ita Conc.m Trid.m Sesio 4.a et pr rone desu ta ex Concili autoritate: ibi existit Sa Spta, ubi Ecla designat

existere; S. Ecl.a designat Vulg.a Latina ut instru.m canoni.m in q.o exis-
tit S.a Sptra: q.o & P.r mir: Ecl.a in conc.o Trid.o ubi supra enumerans libr-
os sacros à lib.o Genesis usq.e ad Apoc.m Joannis inclusive sic dicit: Si q.s
libros ipsos integros cu omnib.s suis partib.s, prout in Ecl.a Catol.a legi co-
nsueberunt, et in veteri Vulg.a lat.a editione hnt, pro sacris et can-
onicis n. susceperit... anatema sit: q.o &.

Dificultas vero ques.s procedit
in hoc sensu; quomodo scilicet S.a Sptra existat in quodicib.s Vulg.e lati.e
hoc ē, in Biblis, quas in usu habemus, an existat ibi ñ secundu se,
ñ q.o ad nos. Certu enī ē, q.d ubiqumq.e S.a Sptra existit q.o ad nos, existit
ecia q.o ad se; na cu existere q.o ad nos unice dependeat ex decreto Ecl.e
ita decernentis et proponentis, et decretu Pontis veritate seu Sptra ia
rebelata supat, ideo propo Ecle, ia supit ipsa Sptra ut sa q.o ad se. Ideo p-
rocedit ques.o circa modu q.o existit S.a Sptra in codicib.s particularib.s
Vulg.e lat.e, an vage, an vero determinate et exercite; hoc ē: an exis-
tat in aliq.o determinato codice ipsius Vulg.e edicionis, ñ solu existat
in Vulg.a lat.a vage sumta, nulo codice in particulari designato.

Dicendu,
q.e, Sa Sptra, q.e juxta declaracione Concili existit in Vulg.a lat.a ut ini
nstro canono, determinate existere q.o ad nos in codice ñ Bib.a Vaticana
hoc ē, in Vaticano serbata, et in alu Biblis ei fideliter correspondentib.s
ita ut in illo ecia exercite sumta existat, et sit certu tanqua de fide
quo ad nos; in alis aute sumtis quoad nos tantu signate; si vero exe-
rcice considerent tales codices, tantu sit q.o ad nos moraliter certu, Sa
Sptra in illis existere. hec clo ē expresa doctra N. Cm. q.o ad 1.a et 2.a parte
et quoad 3.a est ipsi valde conformis. Quoad 1.a parte constat, q.a predo.s 1.
ques.e 4 n.o 139 in responsione arg.i dicit: Verba Conc.i Tridenti decernentis Sa
Sptra autentice existere in Vulg.a lat.a, directe et exercite apelant supra
illud volumen, q.d tradebat vulgandu, et nunc in Vaticano servat. Qu-
ad 2.a vero parte patet q.a ibi prosequit sic: Cetera volumina impri-
menda eatenus per illud decretu manserunt aprobata, quatenus
cu suo originali emendatissime conformarent, q.d ide ē ac signate
,cu nullu volumen ibi in particulari et in actu exercito determinet.
Quoad 3 vero parte constat ex dictis in hoc tractu disp.e 2.a que.e 2.a ad 3.u
arg.u, et que.e 4 in rone proba quoad 3.a et 4.a parte.

P.r clo quoad 1.a par-
te: ibi existit S.a Sptra exercite et directe, ubi Ecl.a designat existere: S. Ecl.a
designat existere in Biblia Vaticana exercite et directe: q.o & P.r mir: q.a
Conc.m Trid.m decernens Sa Sptra existere in Vulg.a lati.a ut in instro au-
tentico utit verbo demonstrabo directe et exercite cadente, et apelante,

supra Vaticanam Bibliam quod decernit tanquam de fide praeillo nunc Sacram Scripturam existere determinate in illa exercite sumta; sed eadem existit nunc illibata in Vaticano: ergo in illa exercite sumta determinate tanquam de fide quoad nos existit Sacra Scriptura. Vera consequentia est legitima, et antecedens liquet; tum ex verbis Concilii in sessione 4 sic ait: Statuit et declarat, ut hec ipsa vetus et vulgata editio.... pro autentica habeatur; sed ly hec est demonstrativum: ergo &c. Tum et maxime, quia Concilium his verbis declarat certam et determinatam regulam fidei; alias regeret regula incerta, et indeterminata, ad minus quantum ad hoc, quod aliae Bibliae quae communiter prae manibus sunt, recte imprimantur; quia tunc non daretur regula certa, cui ceterae Bibliae deberent correspondere, ut ex se liquet. Ex his etiam patet probari minor illa subsumpta, quae indigeat alia aprobatione.

Consequentia vero patet: quia implicat verum fuisse aliquando Sacram Scripturam determinate et in actu exercito autentice existere quoad nos in Biblia Vaticana, ipsaque Biblia nunc illibata et imutatam existere, et quod nunc certo et determinate non existat in ea in actu exercito: ergo si Sacra Scriptura determinate et exercite existebat in Biblia Vaticana, quando asignata fuit a Concilio ut regula cui ceterae Bibliae deberent correspondere, certum erit eadem certitudine, existere etiam Sacram Scripturam in illa pro ut nunc in Vaticano aservatur. Consequentia liquet et antecedens patet a paritate Sacri Eucharistiae; quia implicaret, Ecclesiam decernere Christi corpus determinate existere in aliqua particulari hostia et quod nunc vero, certo constet, hostiam illam esse imutatam, et quod corpus Christi non existere certo in illa particulari hostia; quia alias illa hostia esset et non esset imutata: ergo pariter.

Deinde patet Conclusio prima quoad 2am partem: quia Concilium post illa verba quae supra diximus, directe et exercite cadere supra Vaticanam Bibliam, pro Bibliis deinde imprimendis statim subjunxit: potissimum vero hec ipsa vetus et vulgata editio, quam emendatissime imprimatur: ergo determinat vel sentit Concilium, quod si aliae Bibliae fideliter et emendatissime imprimerentur, essent formaliter eaedem cum Vaticana; sed in illa determinate et exercite sumta existit autentice Sacra Scriptura, ut probatum est: ergo in aliis quae fideliter et emendatissime existunt impresae, saltem signate quoad nos existit autentice Sacra Scriptura, alias non essent eaedem formaliter cum Vaticana.

Patet 2a quoad 2am partem: hec propositio: Sacra Scriptura existit certo et autentice in Biblia Sacra latina, est propositio dogmatica et indefinita equivalens universali sicut ista: libri canonici continent autentice Sacram Scripturam; sed hec cadit determinate saltem signate supra quaelibet librum canonicum: ergo et illa cadere debet signate supra quaelibet Bibliam Vaticanae fideliter correspondentem. Ergo &c. Consequentia: quia non minus est certum de fide, Sacram Scripturam autentice

rice existere in Bib.ª S.ª latin.ª, ac corpus Xpti existere in hostia, q.e sit consecrata; s. corpus Xpti existere determinate in qualibet hostia vere consecrata, salte signate, et base, e certu de fide ecia q.o ad nos: q. ecia q.o ad nos e certu de fide, S.ª Sptã existere salte signate et base in qualib.t Biblia S.ª latina Vaticane fideliter correspondente.

Deniq. e pr. Clo q. ad 3.a parte; q.a Concilium decernens existã autenticã S.e Spte, preter Vaticanã edicione nulã aliã in particulari determinatã in actu exercito solu e moraliter certu S.ª Sptã existere in alis Biblis distinctis a Vaticana. Hoc e certu, ut patet ex dictis. Conse pr. ibi tantu in actu exercito moraliter existit S.ª Spta, ubi nec certo determinat. ipsã existere, nec certo constat n existere, s. solu e valde probabile ibi existere; s. huiusmodi st omnes Biblie, q.e nunc ut vulgate sint pre manib.s Vaticana excepta: q. &.

Arg.º 1.: ut S.ª Sp.ª existat in aliq.o codice determinato q.o ad nos, necesse e decretu Ecclesie determinans exercite existã illius: s. Ccle decretu nulu codice in particulari determinat, ubi S.ª Spta determinate existat: q. n in aliq.o determinato codice, s. solu in Vulgª base sedta Sa Spª existit. pr. min. aducendo verba Concili, q.e st hec: statuit et declarat ut hec ipsa vetus et vulga edicio, q.e longo tot seculoru usu in ipsa Ccla aprobata e, pro autentica habeat. s in hoc nulius codicis in particulari fit mencio: q. &.

Conf.ª si in aliq.o codice determinato eset de fide, q.e existeret q.o ad nos S.ª Spta, maxime in illo emendatissimo, qud Eccla catolica maxima cu diligencia serbat ad corrigendos errores alioru codicu, q.s ignorancia tipografoni aut hereticoru malicia introducunt; s nec de illo codice pt admiti hoc; q.a tale decretu n cadit super illu codice ex defectu specialis expresionis illius: q. &

Respondet ad argu cu sua confirmacione; nego min, et ad probone similiter nego min, q.a ut manet probatu declaracio sibe decretu Ccle directe et exercite cadit et apelat supra Vaticana Biblia, et signate supra qualibet Biblia Vaticane fideliter correspondente; q.e decretu Concili ucit verbis demonstrabis imediate cadentibus supra volumen Vaticanu, q.d tradebat vulgandu. Nec probacio in Cnariu urget, q.a Biblia Vaticana n continebat noba Spta, s. eande, ac Vetus D. Hi. vulgata correcta a pluribus mendis, pro ut in pluribus Bib.s antiquis continebat

24 t

Arg. 2. ita se ht. S.a Spra respectu quodicis determinati, sicut se ht. Sacrum Eucaristie respectu Ostie determinate; s. esto sit de fide, Sacrum hoc existere in Ecclia, n. e. de fide, existere in qualibet Ostia; ergo similiter esto sit de fide, Sam. Spram existere in codicibus quibus utit Eccla, n. e. de fide, existere in aliquo determinato codice. Paarts tenet; quia sicut Xptus promisit se existere in Eccla, n. tamen in aliqua determinata Ostia; ita Eccla determinat, Sam. Spram existere in Vulgata lat. n. vero in aliquo determinato seu particulari codice.

Confirmatur: sicut enim de fide e. tenendum, quod Sacrum Eucaristie existit in illa Ostia in particulari, quam suis manibus et Verbis Xptus consecrabit, et nunc n. existit; ita similiter e. tenendum de fide, quod existit S.a Spra in illo determinato codice, in quo primo fuit exarata a Sacro Spiritu, qui nunc n. existit; s. n. e. de fide, Sacrum Eucaristie existere quoad nos, in qualiber Ostia in particulari ergo neque &.

Resp. ad argum. distinguendo maiorem: ita se ht. quoad determinacionem signatam, co.; exercitam, no.; et distinguo minorem: n. e. de fide existere in aliqua Ostia determinata exercite sumpta, co.; signate, no. mi. et conseq. Xps. enim, cum promisit manere in Sacro Eucharistia, nullam Ostiam directe et in actu exercito designabit; signate vero in qualibet Ostia vere consecrata, promisit existere. Ecclie vero determinacio circa existentiam S.e Spre in Eccla, et in quodicibus quibus utit, directe et in actu exercito cadit et apelat supra Vaticanam Bibliam, et signate supra qualibet Bibliam in particulari Vaticane fideliter correspondentem.

Ad Conf.m dicimus quod licet quodices originales in quibus fuit 1.o exarata S.a Spra, perierint, manent tamen eius transumpta, et ex illis solum Vaticana Biblia e. aprobata ab Eccla, ut determinata regula aliorum codicum, quod n. invenit respectu aliquius Ostie particularis.

Arg. 3. multa in Biblia Vaticana aliqua emendari possunt; ergo &. pr. ant.: nam in prefacione ad Bibliam dicit: Sicut n. nulla consulto mutata, ita eciam alia, que mutanda videbantur, consulto inmutata relicta sunt; ergo &. Resp. negando ant. et ad probationem dicimus, quod dicta verba solum denotant, quod aliqua potuerunt melius transferri, et que consulto fuerunt omissa tum quia n. erant menda necesarissima, tum quia sic oportebat, n. solum ad vitandum escandalum, s. eciam quia D.s S.e Spre autor, huiusmodi frasibus n. ad lenocinium, s. ad profectum maluerit uti.

Questio 4.ª

Utrum Scriptura Sacra ut in Biblia aprobata debeat adorari. et qua adoracione.

Dicendum est: Sacram Scripturam, pro ut in Biblia aprobata continetur Deique conceptum representat, debere adorari adoracione latrie. Ita N. cum predo q. 4. et probatur: Imagines sacre debent adorari eadem specie adoracione qua earum exemplaria, s. Scriptura Sacra ut dicit abitudinem ad Dei conceptum est formalis imago illius: ergo debet adorari eadem specie adoracione; s. Deus debet adorari; adoracione latrie: ergo &. Ilaciones constant et maior subsistere 1.º min. eciam patet ex dictis tractu 1.º disp.e 1.ª ques.e 2.ª et maior preter quam constat ex Tridento Sesione 25 decreto 2 probatur: quia adorantes imaginem, magis intendimus exemplar colere, quia exemplar adoramus per se, imaginem solum propter exemplar: ergo primo et imediate attingit exemplar, s. a 1.º atacto sumit speciem actus: ergo eadem specie adoracione &.

Patet consequentia; quia Imago in esse Imaginis, licet aliud sit minimum entitatis, non aliam naturam et dignitatem importat, quam exemplaris; et quamvis imago et exemplar habeant diversam esse morale, vel in alia linea, non tamen diversum esse scelencie et dignitatis, quod quidem est adorationis motibum. Nec comparant ut medium et finis, sed ut obium motibum et terminabum, quorum una est dignitas et natura in esse representabum. His atente consideratis solbuntur argumenta precipua, quin opus sit ea proponere.

TRACTATUS 3.us DE PROPRIETATIBUS SACRAE SCRIPTURAE.

Cognita ideo et existentia Sacre Scripture tam in comuni quam in particulari, tam in orde ad se, quam in orde ad nos ipsius propietates sunt examinande;

Disputatio Prima de obscuritate sacre scripture.

Sicut ad qualibet nata sue consequunt pasiones, ita ad Sa. Spta sue consequunt propietates; s. qa ya. qe consideracioni se se ofert e obscuritas. ideo sit

Questio 1a. An Sacra Scriptura sit obscura dificilis, et profunda? Et an requiratur specialis gracia ad eius inteligenciam?

Scripturas Sacras facilime posse integi, heretici judicarunt; s. @ ipsos stat veritas catolica. Suponimus autem, Sa. Spta qo ad aliquas sui partes, claram ee et captu facilem, et no e manifesta: qa pluribus testimoniis pt clare, Sa Spta ee obscuram, dificilem, et profundam; s. si Sa. Spta qo ad omnes suas partes eset obscura, n eset textus in illa, q clare probaret, Spta ee obscuram: q & qo supo

Dicendum e 1. Sa. Spta absolute et simpliciter ee obscuram, dificilem et profundam. Clo e de fide. Ita N Cm. predo 3 que 1. et pr. 1: na cap 29 Isaie dicit. Et erit vobis visio omnium sicut verba libri signati &; qe locum explicans Origenes homil. 13. in numeros de Spta Sa. integit. Pr. 2: qa ad declarandam Sam Sptam plura concilia si congregata, ut manifestum erit cuilibet in lectione Conciliorum versato: q qa. &

Pr, 3. clo: qo Sa Spta pt considerari v qo ad rem propositam v qo ad sensus in ea latentes, v qa ad verba, q bs res et sensus significant; s. in iis omnibus Sa. Spta e obscura, et dificilis: q &. pr. min, qo ad 1a partem: quia res a Spta Sa. proposite, e e v si altissima misteria, v si futura, v preterita, et denique omnia si sub divina revelatione contenta: s eo ipso si intui humano, a optime inproporcionata, dificilia et obscura: q & qo ad 2a partem pr: qa nulus pt sensus Dei cognoscere, secundo illud ad romanos. 11, qs cognovit sensum Domini: q & Maxime qa multiplicitas sensuum e e se Spre reddit ipsam obscuram. qo ad 3a partem pr: qa Sa Spta habundat pluribus parabolis, figuris, et tropis; s eam dificultas tanta e, ut Apostoli ipsa dificultate victi pecierint a Christo parabolarum inteligenciam, dicentes: Edisere nobis parabolam: q &

Dicendum e 2. intui humanum indigere speciali gracia ad perfectam integenciam Sa. Spre. Pr clo: perfecta integencia Se Spre e inproporcionata saltim proxime intui humano q & pr ans: qa perfecta integencia Se Spre, e integencia sensus

et verborum Spiritus Sancti loquentis per ipsam: sensus et verba Spiritus Sancti, non solum quoad supernaturalitatem, sed etiam quoad extensionem et pluralitatem sunt improporcionata nostro intellectui, ut docent theologi cum D. Thoma: quia licet quatenus naturales sunt, non transcendant sphaeram intellectus, tamen multiplicitas veritatum comparata penalitatibus naturae lapsae excedit captum intellectus humani, sed tot sunt sensus et veritates in Sacra Scriptura, ut possit dici epilogus omnium veritatum, et ideo D. Augustinus in libris de doctrina Christiana dicit, omnes requiri sciencias ad sui integentiam: quod &

Sed observa; quod licet ad hoc, ut aliquis discat necessaria ad salutem, et ut inteligat aliqua Scripturae loca ad suam peculiarem utilitatem, sufficiat iubamen externum magistri, supposita fide, predicacione ebangelica, et librorum leccione; tamen ut dicitur in conclusione ut quis Scripturam Sacram ut magis et ex integat, indiget gracia speciali intrinseca, ut ait N. Com. ubi supra num. 18; quae quidem gracia a D. Thoma 2a 2ae quaestione 176 articulo 2 apelatur interpretacio sermonum.

Arguitur 1. contra 1am conclusionem: cap. 31. Deuteronomii dicitur: mandatum hoc, quod ego precipio tibi hodie, non supra te est: ergo ad minus haec pars est clara et facilis. Insuper psalmo 118 dicitur: lucerna pedibus meis verbum tuum; et epistola 2a D. Petri cap. 1 apelatur Sacra Scriptura lucerna lucens: quod & Respondetur, ex his solum probari, Sacram Scripturam esse claram quoad aliquas partes, ut diximus n. 1. Insuper Sacra Scriptura est lucerna lucens, sed supposita explicacione SS. PP., et sic explicant omnes aliae autoritates.

Arguitur 2.: quia licet Sacra Scriptura usque ad Christi mortem fuerit liber sigilis clausus; tamen Christus agnus occisus aperuit librum, et solbit signacula eius: ergo nunc Sacra Scriptura non est obscura. Respondetur, quod liber Scripturae sic est apertus per Christum quoad adimplecionem misteriorum Christi, quae sub sigilo promisionis erant signata tam scienti quam nescienti ut dicitur Isaiae 29; sed non ideo sententiae Sacrae Scripturae quoad integenciam adequatam sunt clarae, et sic dixit Origenes homilia 12 in Exodum: adhuc opus est, ut agnus Dei aperiat nobis librum signatum.

Arguitur 3.: Sacra Scriptura, vel est obscura ex Dei voluntate, vel quia Deus non potuit, eam clare tradere, sed utrumque est falsum: quod & minor quoad 2am partem est ebidens quoad 1am vero probatur 1.: quia ex obscuritate Sacrae Scripturae facile oriuntur hereses in Ecclesia, quod Deus velle non potuit: quod & probatur 2.: quia misteria fidei, quae ad salutem omnium pertinent, omnibus debent esse clara: ergo ex Dei voluntate non est obscura Sacra Scriptura. Respondetur; quod Sacra Scriptura ex Dei voluntate est obscura, licet sit clara in aliquibus, et maxime in his, quae singulis sunt necessaria ad salutem

Neque probationes urgent, quia ad hereses vitandas, et ut omnibus misterea fidei necesaria ad salutem sint clara, dedit Deus Ecclesiae pastores et doctores, quibus intelligenciam Scripturae prebuit. Quare licet Sacra Scriptura sic non sit clara omnibus in particulari, tamen omnibus est clara eius perfecta intelligencia in suo corpore morali, scilicet Ecclesia.

Argumentum 1: Sacra Scriptura est regula fidei, et ostensio Divinae Voluntatis; sed ex utroque capite debet esse clara: probatur maior quoad 1am partem; quia nemo potest perfecte servare regulam obscuram: probatur minor quoad 2am partem: quia voluntas Dei est nobis ignota, et per Scripturam manifestatur: probatur, respondetur; quod regula fidei, et ostensio voluntatis divinae debet esse clare respectu illius, scilicet Ecclesiae, quam imediate dirigit, et cui voluntatem Dei imediate ostendit; et sic iam datur claritas sufficiens respectu particularium membrorum ipsius Ecclesiae.

Contra 2am conclusionem arguitur 1o. Scripta Sanctorum Patrum obscuriora sunt Sacra Scriptura, quia sancti Patres comprobant sua scripta per Sacram Scripturam; sed ad illa intelligenda non requiritur specialis gracia: ergo. Respondetur negando maiorem, et distinguo probationem ibi inclusam: probant sua scripta per Sacram Scripturam ratione veritatis, concedo; ratione claritatis, subdistinguo: si forte ocurrat textus ab Ecclesia declaratus, concedo; si nec talis ocurrat nec aliquis ex gaudentibus claritate, juxta iam dicta, nego. Solo patet ex terminis.

Argumentum 2: tota Sacra Scriptura reducitur ad precepta Decalogi, Simbolum fidei, Oracionem Dominicam, et Sacramenta; sed hec omnia sunt in Scriptura clara testimonia, et ideo dicuntur a Davide nimis credibilia: ergo. Confirmatur quia testimonia divina dicuntur lucida et iluminativa oculorum mentis; sed ad lucem et iluminacionem non datur nova lux et iluminacio: ergo. Respondetur ad argumentum negando maiorem; quia preter ea quae in argumento referuntur, sunt in Scriptura plura preterita enarrata, et plura futura anunciata nec non et alia, quae non ita clare reducuntur ad ea, quae referuntur in argumento. Ad confirmationem respondetur, quod talia testimonia dicuntur iluminativa, postquam sunt intellecta per graciam interpretandi, quae elevat virtutem radicalem intellectus.

Argumentum 3: intellectus noster habet proporcionem cum omni Scriptura: ergo. Probatur antecedens: quia sive eius veritas sit naturalis sive supernaturalis est intra sphaeram obiecti specificativi nostri intellectus, ut docent NN. Complutenses de Anima disputatione 16, quaestione 1a; sed quodlibet potentia habet proporcionem cum suo obiecto specificativo: ergo. Respondetur distinguendo antecedens: habet proporcionem commensuracionis esencialis, concedo; virtualis proxime, nego antecedens; et sic distincta minori nego consequentiam ex eo

q.d intra nos. stat 1.a illa comensuracione, solie sequit, q.d sibe propriis sibe alienis, ô super aditis viribus posit tale ofiu attinge.

Questio 2.a Quenam sint causæ obscuritatis Sacræ Scripturæ?

Dic.o dud.e e; q.d causa matralis e ipsa rerum magnitudo de q.bs agit in S.a Spra, q.a ibi futura prenunciant, et preterita n. visa et inaudita referunt. Causa formalis substancialis, e significacio ad.tu. Sto intenta, q.e q.a multiplex e sub una litera et inscrutabilis, obscuritate generat. Accidentalis, consistit in abundancia tropoum et figurarum, q.e retardant nos. intui integencia. Causa eficiens, e D.s, q.i ut agnoscamus, illu ee incomprensibile, verba sua, voluit, quadd infinitate habere. Deniq. pro causa finali huius obscuritatis plura asignant.

Prima ut agnoscamus Dei sapa. 2.a ut honesta ocupacione in disputando Deus homib.s concederet. 3.a ut nos metipsos in humilitate firmemur. 4.a ne Spta S.a habeat ut contentibilis. 5.a diniq.e ut da inbecilitate nostra agnoscimus, in oracione exerceamur, et hac media consequamur luce, qua S.a Spt.m inteligamus videat N. Cm. predo 3. q.e 1.a § 4. a n.o 31

Questio 3.a An sint aliquæ regulæ ad intelligendam Sacra Scriptura aut illam exponendam?

Quia S.a Spta obscura e, et captu dificilis, ut diximus q.e 1.a, opus e inbestigare, an ad eius integencia sint aliq.e regulæ, q.bs eius sensus (licet n. adeque et perfecte, q.a ad hoc specialis gracia requirit, ut constat ex dictis loco citato) aliquomodo a nobis percipi posint, et ideo presente ques.m instituimus, in qua modo resolutorio procedemus.

Dicendu q.e e, plures ee regulas ad integenda et exponenda S.a Spta, S q.a brebitati consulimus n. omnes aducere conamur. Solu q. mencione faciemus de 7.e regulis seu clabib.s Ticoni. Has regulas seu clabes valde necesas ee ad S.e Spte integencia unanimiter fatent DD.s q.a sicut du fores n. clause, domu ingredi n. poremus nisi clabib.s utamur; ita neq.e S.e Spte domu, qua sibi Sapa edificabit

juxta 1.m Prober; n potevimus ingredi nec ad celestes eius opes ad quas nos invitat accedere, nisi utamur his regulis seu Clavibus; qa pluxibs dificultatis nobis fores precludunt, nisi utamur his regulis seu clavibs. Harum clavium inventor fuit Tyconius Sc. Spre studiosus licet heret. donatista, qi floruit circa ann Domi 390; S qa Scaliginoso sui innuis fonte observerunt viciate, illas lustrabit et illustrabit D. Agus. lib. 3 de Doctra Chr.a cap. 43 qd eciam fecerunt D. Hisidorus lib. 1o de summo bono cap. 20. S. Cosmas [illegible] in isagoge, cap. 30 quas omnes sequentibs §§ proponemus.

De 1.a Clavi. §. I seu regula Tyconi q e dicit. P. de Xpto et de eius corpore mistico.

Prima q clavis dicit de Xpto et de eius corpore mistico, qd e Ecla; S pro eius intelligencia nota, qd Xptus Domi. preter corpus naturale de Spu Sto conceptum ex Maria Virgine, ht eciam corpus misticum, qd e Ecla, q ita dilexit benignitas redimentis, ut illud pro isto tormentis exponerit, Cruci afixus, et morte turpissima damnatus. Unde hec vox corpus, aliqdo sumit propriae pro corpore Xpti natali, et aliqo metafore pro corpore mistico nempe Ecla, juxta illud ad Corin.s Epis. 1. vos autem estis corpus Xpti et membra de membro. qd sic explicat.

Caput e Xps, juxta illud ad Colosen.s 1: et ipse e caput corporis Ecle. Collum e B.a V. Maria, juxta illud cantorum 4: sicut turris Davidi collum tuum; qa sicut a capite per collum Spiritus in corpus descendunt ita ad nos a Xpo per Verginem, ut dicit D. Ber.s serm. de Nat.e Virg.s Humeri qbs onus portat, ss Patriarce, juxta illud Xpti Joannis 4: ali laboraberunt, et vos in laboribs eorum introistis. Oculi ss Profete, et ideo pasim videntes in Spta apelant. Vraquia et manus, qbs opera perficiunt, ss Apostoli, a qbs orbis conversus e ad Xptum. Scapula, qe verbera suscipiunt, ss Martires. Ubera propter pulcritudinem, juxta illud cantorum 4: quam pulcre ss mame tue, ss Virgines; qa Virginitas, ut ait Ciprianus, e flos Eclesiastici germinis. Crura, qbs corpus Ecle fulcit et sustentat, ss DD.s, juxta illud Prober.m 9: scidit columnas 7. Pedes circa terram ambulantes ss Confesores, Penitentes seu Anaquorite, aliqe justi humiles, qi licet in terra ambulent, eorum tamen conversacio in Celis e: q Ecla e corpus misticum Domini Xpti.

S. observa, qd sicut in corpore naturali ex unius partis perfecione solet totum denominari, sicut ex facie

pulcra, pulcris aliquid dicit, ita in corpore mistico, q^e si capitis pro-
pria corpori adaptant, et hoc propter maximam unionem, qua Xptus
unit Ecclesiae per caritatem, taliter q^d propria unius alteri apropriem
; q^d maxime conducit ad integenciam plurium locorum Sacrae Scripturae. Propon-
amus ergo aliqua exempla pro integencia huius 1^e clabis

Isaias enim cap. 6 sic loquitur: quasi sponsum decoratum corona, et quasi sponsam ornatam monilibus suis. 1^m manifestat Xptum, qui apelatur sponsus S. Mattei. 2^m indicat Ecclesiam quae sponsa dicitur Apocalipsis 21. Sic eciam intelligitur illud Cantorum 1: osculetur me osculo oris sui, quia meliora sunt ubera tua vino. In 1^a parte precatur Ecclesia Verbi Divini incarnacionem quia sicut in osculo os ori coniungitur, sic in incarnacione Verbum Divinum, quod juxta illud Isaie 40: os enim Domini loquetur est, os dicitur, unitum fuit humanae naturae. In 2a parte fecunditatem Ecclesiae 8te predicitur, significata in uberibus, sicut e contra, non habere ubera, sterilitatem signat, juxta illud Cantorum 8: Soror nostra parbula et ubera non habet; ubi D. Thomas dicit: quia parbitate credencium parba existebat.

Deinde ad Efesios 2 dicitur: convibificabit nos in Xpto et conresuscitabit, etc.; ubi clare ea quae sunt capitis propria, membris atribuuntur. Item actorum 9 dicitur: Saule, Saule quid me persequeris? et tamen non persequebatur Xptum, sed eius membra. Similiter explicant berba dificilima psalmi 21, ubi Xptus loquitur Eterno Patri sic: Deus Deus meus, respice in me, cuare me dereliquisti? longe a salute mea. berba delictorum meorum; ubi constat, Xptum sibi atribuisse pecata, sed ut ibi dicit D. Thomas: hec dixit Xptus in persona pecatoris id est Ecclesiae.

Sed obicit Vazquez: nefas esse hanc regulam Tyconii ad acciones pecaminosas transferre; alias hec pro esset concedenda: Xptus cotidie pecat, quia membra eius scilicet fideles cotidie pecant. Respondeo negando sequelam, quia licet in Sacra Scriptura pecata fidelium Xpto atribuantur, tamen non licet inferre, Xptum pecare; quia ly pecat signat proprie acionem prodientem in fieri a supposito, quod non colligitur ex illis loquecionibus Sacrae Scripturae de Xpto, ut satis constat. Sic eciam explicat illud ad Corinthios Epistola 2a: qui pecatum non nobit, pro nobis pecatum fecit; hoc est, fecisse pecatum, id est in similitudinem pecati; vel fuisse punitum, ac si pecatum fecisset; vel quia in lege veteri hostia pro pecato pecatum dicebatur, juxta illud Osee 4: Pecata (id est oblata) populi mei comedent.

Tandem ex hac regula infert, q^d aliq^do alicui ut capiti aliquid in S^a Sp^ra promittit, q^d n̄ in se ipso, s in suis sucesorib^s complet, ut constat ex illo Gen^s: maledictus Canan servus servorum erit fratribus suis: q^d in suis posteris adimpletum e ut constat ex Josue 9. Eodem modo intelligit promissio illa facta Abrae Gen^s 23.

§ 2
De 2^a clabi seu regula q^e dicit^r de Xpti corpore vero, et simulato?

Ad intelligenciam huius clabis sciendum e, q^d Eccla q^m diximus, e corpus mistic^m Xpti, e similis sagene misse in mari, et ex omni genere piscium congreganti, ut dicit Matehi 13, hoc e continens bonos et malos usque in diem judicii, q^o in tempore divisio fiet, bonos in basa, malos autem foras mitendo. Tum q in hac militanti Eccla boni et mali permixti sint unum cuasi corpus constituentes, verum rone Justorum, et rone pecatorum simulatum; inde e q^d pluribus in locis S^e Sp^re contingit, ut illius locucio, q^e ad bonos dirigit, ad malos eciam pertinere videat^r, et^a, licet vere ita n̄ sit.

Exemplum proponamus. 1° Cantorum dicit^r: nigra sum s formosa &, q^e verba sic explicant ab Ago^n. n̄ dixit, nigra fui, s sum, propter unitatem temporalem intra eadem recta bonorum et malorum piscium. 1^a pars ad malos: 2^a vero ad bonos pertinet. Idem observare poteris in pluri^s textib^s in q^os reperies verba laudis et correcionis cuasi ad eos dem directa, s intelligenda s^t per distribucionem acomodam, aplicando illa corpori vero et simulato.

§ 3
De 3^a clabi seu regula q^e dicit^r de Spiritu, et litera

Hec clabis admonet nos, q^d in plurib^s locis S^e Sp^re intelligencia eorum, n̄ e sumenda a litera, s secundum spiritum consideranda; defectu cuius clabis plures in extremos errores abierunt, ut legit^r de Origene, q^i ad literam intelligens illud Matehi 19 de eunuchis, q^i se castrabarunt propter regnum Celorum, ad literam id ipse operatus fuit. Unde juxta hanc regulam intelligendum e eciam illud Matehi 5: si manus tua ū pes tuus scandalizat te, abscinde eum et proice abs te; ubi intelligit^r de abscindenda ocasione pecati.

Aliq^{do} q^{e} n^{ã} curando de sensu spirituali pont verus aliq^{d} justa sensum literalem explicari; ut aparet Parali. 36 ubi D^{s} dixit de Salomone: ego ero illi in Patrem, q^{d} eciã intelligit^{r} literaliter de Xpto; et taliter de Salomone, q^{d} literaliter de illo intelligit^{r} q^{n} Salomon in hoc loco sit figura Xti. frequenter eciã intelligit^{r} Sta Sp^{a} secundum literam et secundum spiritum simul, presertim q^{do} nullum sequitur absurdum.

§. 4.º
De 4.ª regula seu Clabi que dicit de Specie et Genere.

Hec clabis eciã dicit^{r} de toto et parte, q^{a} n^{ã} sumit^{r} hic genus et sp^{es} dialectice, s; idem signant ex D^{o} Agto ac pars et totum, sicut quelib^{t} civitas e^{t} pars totius univerxi. Unde ad usum huius clabis sciendum e^{t} q^{d} verba S^{te} Sp^{te} aliq^{do} in eodem textu loquit^{r} de parte, hac si loqueret^{r} de toto et e@.

Sic Isaie 13 dicit^{r}: onus Babilonis, super montem Sion lebate signum; ecce veniet dies Domini crudelis et indignacionis plenus.... Ecce ego suscitabo medos super eos. Ex trib^{s} partib^{s} componit^{r} textus; 1.^{a} loquit^{r} contra partem, scilicet Babilonem; 2.^{a} @ totum, nempe mundum; 3.^{a} @ partem scilicet Babilonem, ut constat ex Danielis 5. Similiter intelligitur illud Psalmi 13: omnes declinabeurunt, idest magna hominum pars.

§. 5.
De 5.^{a} regula seu clabi q^{e} dicit de temporib^{s}.

Quantum utilitatis aferat hec regula ad intelligenciam S^{te} Sp^{te}, vix explicari p^{t}, cum nichil dificilius et frequencius occurrat, q^{m} temporum opo conciliandorum; unde dixit Agus serm. 16 de verbis Domini: distingue tempora et concordabis Scrip^{tas}. 4.^{or} igit^{r} modis exercet hec regula; 1.º sumendo partem temporis pro toto, ut q^{do} dicit^{r} in Evangelio, q^{d} Xptus 3.^{bs} diebus iacuit in sepulcro, et tamen nec 1.^{s} nec 3.^{s} dies fuerunt integri. Similiter 9 dicit Luce, post dies 8 fuisse factam transfiguracionem, et Mat^{ei} 17 dicit^{r}, q^{d} post dies sex, et uterque verum dicit justa hanc regulam

Secundo exercet hec regula computando minucias anorum, aut illas deserendo. Unde sequitur, q^d S^a Sp^ra loquens de numero aliquorum anorum, computando minucias, ponit plures anos; et illas deserendo, enumerat pauciores; ut cap 1° Danielis dicit: Ano 3 regni Ioachin venit Nabucodonosor; et tamen cap 25 Ieremie dicit^r q^d anus 4 Ioachin fuit 1s Nabucodonosoris. Sed componitur; q^a anus 1s Nabucodonosoris coincidit cum fine ani 3i, et cum parte ani 4 Ioaquin.

Tercio modo exercet hec regula, computando anos n̄ ab eodem tempore, s aliq^do á tempore priori, aliq^do á posteriori. Sic Gene^s 15 dicit^r, q^d semen Abrae peregrinum futurum erat anis quadringentis; et tamen Exodi 12 dicit^r, q^d mansio filiorum Israel in terra Egipti, fuit 430 anorum. Sumobiq^e vere dicit^r, q^a numerus in Genesi asignatus fuit á tempore, q^o natus fuit Abrae Isac filius, scilicet, 3ta anis Abrae post de Haan, ut constat ex Gen^s 12, computo vero Exodi, incipit á tempore, in q^o dictum fuit Abrae: Egredere de terra tua.

Quarto modo exercet hec regula ex variacione temporum et 1 fit q^do preteritum sumit pro futuro. Sic Isaias profetizans Xp̃ri Pasionem dixit: faciem meam n̄ aberti. 2° fit, q^do futurum ponit pro preterito, ut Abacuc 3 Deus ab Austro, veniet, id e venit; nam hec referunt ad lege data Moisi. 3 fit, q^do preteritum sumit pro presenti, sicut dicit Matthei 3: hic e filius meus dilectus in q^o michi bene complacui, id e complaceo; cum semper Pater in Filio complaceat. 4 fit, q^do presens sumit pro preterito, ut cum David dixit: qui facit Angelos suos Spiritus id e fecit. Tandem nota, q^d futura n̄ semper signant rei existam futuram, s aliq^do verba aliqua de futuro signant sola exigencia et debitum: sic Malaquias dicit: filius honorat Patrem id e dt honorare.

§ 6. De 6.ª clabi seu regula, q^e dicit de anticipacione, et recapitulacione?

Ad huius clabis integencia notari oportet, q^d plures in S^a Sp^ra n̄ eodem ordine q^o res gesta e, scribit et narrat, s aliq^do ordine inverso, q^d contingit dupliciter. 1° l. modo proponunt, 1 loco, res q^a postea narrande ss, et sic dicit^r anticipacio. 2° q^do id q^d omisum fuerat postea refert, et sic dicit recapitulacio. Ex exempla anticipacionis: Lebitici 26 dicit^r: recordabor federis mei, q^d pepigi cum Iacob, et Israel et Abram: ubi nomen Iacob anticipat, cum sit alio posterior similiter constat ex illo Mat.^i 27: multa corpora SS^m surrexerunt, q^a iuxta Ag^sm talis resurrecio fuit in die resurrecionis Xp̃ri;

Veniamus iã ad exempla recapitulonis. Cap 2 Genˢ dicit: Plantaberat Dominuˢ Deus autẽ, paradisũ voluptatis à principio, in qᵒ posuit homẽ qᵈ formaberat; et imediate dicit: produxit qᵒ Deus de humo omne lignũ pulcrũ visu, in qᵒ signari videt, produxcione lignorũ paradisi fuisse factã post homis creacionẽ, qᵈ ẽ falsũ, ut constat ex Gensi. Unde integendũ ẽ juxta hanc regulã.

Igit notatu dignissima ẽ hec regula; qᵃ propterea Filaster imemdr huius regule ocasionẽ acepit errandi ex illo Genˢ 1ᵒ: creabit Deus homĩnem ad imagẽ et similẽ suã; et ex illo Capˢ 2ᵒ: formabit Deus homẽ de ligno terre; ubi aserit, qᵈ 1ᵒ loco solũ agit de creacione anime, et in 2ᵒ de formacione corporis. S solũ integendũ ẽ juxta hanc regulã.

Similiter per hanc regulã explodit herror Calvini aserentis, qᵈ corpus Xpti ñ existit in Eucaxistia, qᵃ Matᵗ 16 dicit: acepit Jesus panẽ, et benedixit ac fregit &; ubi arguit dicendo qᵈ illa verba: hoc ẽ corpus meu, dicte fuerunt post benedicionẽ, fracionẽ et distribucionẽ panis: q illud qᵈ Jesus dedit, et discipuli acceperunt et comederunt, nondũ erat corpus Xti. S juxta hanc regulã integendus ẽ textus.

§. 7.

De 7ᵃ regula seu Clabis, qᵉ dicit de Diabolo et eius corpore.

Corpus Diaboli ss mali, qᵃ ut dicit Dʳ Gregˢ humᵃ 16: Certe iniquorũ omniũ caput ẽ diabolus, et huius corporis membra ss iniqui omnes comprendit, sibe sint intra Eclã sibe extra illã. Unde sicut in 1ᵃ regula diximus, plura atribui Xpto, qᵉ combeniunt solũ eius mistico corpori, et e C͡a, propter conexionẽ capitis cũ membris, similiter in presenti verificat.

Sit exemplũ. Ioannis 6 dicit: Ego vos duodecĩ elegi, et ex vobis unus diabolus ẽ, ubi loquit de Juda proditore, sumendo membrũ pro capite. Similiter notabis Isaiẽ 14 ubi quasi de codẽ loquit de Rege Babilonis et de lucifero. Iste ss regule seu Clabes Ticoni; S alias proponemus desumtã ex Dᵒ Agusto lib 1ᵒ de[?] finit cap undecimo.

§. 8.

De 8 regula ex Dᵒ Agusto desumta, qᵉ dicit de filio Dei et filio homis

Suponit hec regula ex fide Verbum Divinum esse et ab eterno fuisse unitum humanitati Xpti, ex qua mirabili unione resultat communicacio ydiomatum, scilicet quod plura que sunt Dei dicuntur de homine et e contra. Nam cum Persona Domini subsistat in duplici natura Divina videlicet et humana, respiciens Divinam illius admitit predicacionem, et concernens humanam, que illi sunt propia admitit, sine repugnancia non dicunt specialem respectum supponi; et ideo dicimus, Deum pasum Chrucifixum et mortuum fuisse pro nobis. Defectu huius cognicionis in varios errores plures prolapsi sunt, non disquentes inter ea que Xpto ut Deo, et ea que ipsi ut homini conbeniunt, ideo que presens regula instituit, ut plura loca Sacre Scripture recte declarentur.

Sit exemplum. Joannes 14 dixit Xpus: Pater mayor me est; ex quo loco male intulit Arrius negabit Filium verum Deum esse, et tamen Joannis 10, dixit ipse Xptus: Ego et Pater unum sumus. Se conciliant hec loca, dicendo juxta hanc regulam, quod secundum naturam Divinam Xpus et Pater unum sunt, non vero secundum humanam, ut constat ex illo ad Filipenses: Exsinanibit semetipsum. Sic potest et debent explicari alii textus. Iste sunt regule, quibus aliquomodo potest homo integere Sacram Scripturam; et licent sint plures alie regule ab aliis proposite, et a Nostro Cmo. predo D. Quesada tamen eas omitimus, quia non sunt tam necese et quia deest tempus, et insuper, quia ex unusquisque dictis, et ab hinc dicendis facilitur colligi potest que ex a nobis omissis colligi utiles sunt.

Disputatio 2a
De infalibili veritate Sacre Scripture?

Quabis veritas infalibilis sit precipua proprietas Sacre Scripture, prius de obscuritate actum est, quia que circa illam predent lucem ad veritatem infalibilem Sacre Scripture integendam; ideo que sit.

Questio 1a
Vtrum Sacra Scriptura sit omnino vera, vel juxta aliquam partem posit ex qualibet pota aliquo mendacio eciam lebi aut falsitate fedari?

Vt sensus, in quo procedit questio percipiatur, nota 1, quod veritas triplex dicitur, scilicet, in esendo, in cognoscendo, et in dicendo. Prima est veritas transcendentalis, cuilibet enti reali conbeniens, et eius esencia consequens; unde hec veritas nequit negari Sacre Scripture. 2a est conformitas

intus cu re intelecta; Et centru qd reperit in Sa Spta, qa a D-
eo pequliariter e. 3a deniqe e quedam sertus residens, in Volu-
ntate Scribentis inclinans illud ad scribendu, conformando verba cu re enunciata.

Hec aute virtus dicit veracitas et constituit autoritate loquentis o Scribentis juxta ma-
e mim rectitudine voluntatis inclinantis, et scia intus verba sugerentis, Et ideo Spta elaborata a Viro virtute predito et scia ornato dicit magne autoritatis; Et licet hec veracitas, seu veritas forliter et rigurose sit in Deo ea tamen in Spta querimus quasi pasibe, o ut recepta qd dum comuner dicit: hoc afirmat o negat Sa Spta, intelig-
mus, id ipsu ee negatie o afirmatie a Deo.

Nota 2; qd licet mendaciu cu falsitate ab aliqbs confundat, tamen vere diferunt inter se propter diversos respectus, qos importam; na falsitas sumit per orde ad res mendiu vero per orde ad mente; qa mentiri forliter e @ mente ire, falsu aute dicere, e, profere verbu enunciatis disonu. Et ideo juxta mente, s n conformit ad res, falsu dicit, s n mendaciu; Et e @. Scribens juxta re, s aliter ac concepit, dicit mendu, s n falso loquit. Vere e, qd utruqe pt simul invenirj.

Nota 3; qd mendu ex genere suo e intre malu, et @ntra ronale, et lege divina et natali prohibitu. Lege Diva; na Levit 19 dicit: n mentiemini, neqe decipiat unusqsqe proximu suu. Lege natali; qa racionale humanu comerciu expostulat, ut unusqsqe proximo suo manifestet propriu conceptu, et ad hoc membra apta destinavit; licet aliqdo liceat, cu suficienti causa propriu conceptu ocultare, modo dicendo qe 3a.

Nota 4; qd que: procedens ipsa Sa Spta considerat dum sua predaquiditala, tam ut nunc existit, qua si consideret dum alia providencia a Deo elicita; Et inquirit: an prout nunc e contineat mendaciu aliqd o aliqua falsitate; an vero posit Deus ea aliter elicere ut autor particularis, et tamen mendu o falsitate aliqua pst includere, quapropter:

Dicendu e 1: qd Sa Spta secundu se considerata pro ut nunc e, n continet aliqua falsitate

v mendacio ita N.m l. probo 3 que 2. Clo e de fide, et constat ex illo Numer. 23: n e Deus quasi ho ut mentiatur; et ex illo Psal. 144: fidelis Dom. in omnib. verbis suis; s Deus e specialis autor Ste Spte, et omnium verborum eius, ut tractu 1o probatum e: q &. Pr insuper: qa si Sa Spta n excluderet omne mendacium et falsitatem, Deus eser causa specialis illius; qa perfeccio v imperfeccio efectus in ee talis a causa dependet; s hoc metafise repugnat, ut ex se liquet. q &.

Dicendum e 2: impliacre, qualibet atenta pota, qd in Sa Spta exaliter considerata reperiatur falsitas v mendacium. Et pr: Sa Spta continet Dei autoritatem, ut ex dictis n 1 constat: s hoc ipso impliacat continere mendacium et falsitatem. q &. Pr mir: qa autoritas Dei per se conotat sapam Dei, ut constat ex 1 notabili: s hoc ipso implicat, falsum continere aut mendacium; qa Dei sapa ita e suma intelectualitas, ut sume bonitati haberet, et illa bonitas ita e suma, ut omnem maliciam excludat q &.

Pr ultimo Clo: qa si Se Spte n repugnaret falsitas et mendacium, Deus n eset dignus omni fide; s hoc est absurdum: q. Pr mar: qa in tali casu verba Dei n esent infalibiliter vera, cum Sa Spta sit formaliter verbum Dei: q. Prima mir pr: qa nula perfecio simpliciter simplex pot Deo negari; s Deum ee dignum omni fide, e perfecio simpliciter simplex, qa e melior ipsa qm n ipsa: q.

Ratio 1a 1a clone: Deus de facto mentitus e et falso loquutus fuit: q. Pr ans: qa 3 Regum cap 22 dicit: Dedit Dom. spiritum mendacii in ore omnium Profetarum tuorum q. dr ex D. Tha super 1a ad Tesalo; qd qdo hec et similia inveniunt in Sa Spta, n integr, qd Deus concurrat positive ad mendacium et falsitatem, s solum pure negative seu permisive; qa cum Deus poset impedire mendacium et falsitatem, conferendo auxilia eficacia impeditiva mendacii et falsitatis, aliqdo ob incomprensibilia judicia eius hoc n facit.

Ratio 2. qa ex promisis in Sa Spta et n impletis infert mendacium in promittente; s profete plura nomine Dei promiserunt que n st impleta: q. Pr mir 1. qa 4 Regum cap 2 et cap 38 Isaie constat qd dixit Isaias Ecequie infirmanti: morieris enim tu, et n vives s Ecequias supervixit quindecim annis: q. 2 Jonas cap 3 minatus fuit dicendo: adhuc 40 dies et Ninive subvertetur; s n fuit subversa q. 3. cum Abram ascenderet ad sacrificandum Isac, dixit servis suis

cap. 22 Genesis: postquam Deum adoraverimus, revertemur ad vos; sed haec promissio fuit falsa; quia ex Dei praecepto pergebat ad immolandum filium suum.

Respondetur, quod quando profecia est cominatoria, vel promissio praecise est contenta in profecia secundum ordinem causarum inferiorum, ex non adimpletis non infert mendacium in prae omittente; Unde licet Ezequias tunc moriturus esset secundum ordinem causarum inferiorum, aliter fuit dispositum a Deo; profecia autem Jonae erat condicionata, hoc est, nisi egerint penitentiam, et quia illam egerunt, ideo Civitas non fuit subversa. Ad 3. respondetur, quod Abraham profetice fuit locutus ut ait D. Thomas 2a 2ae quaestio 171. articulo 1. ad 1.

Arguitur 3. plura loca sunt in Sacra Scriptura, quae continent falsitatem et mendacium: quorum Primum quia Genesis 27 Jacob dixit: Ego sum Primo genitus tuus Esau, quod erat mendacium. 2: 3 regum Cap. 16 dicitur: Profetam Jeu occisum fuisse a rege Basa: sed hoc est falsum, quia constat ex 2 Paralipomenon Cap. 19 loquutum fuisse cum Josapha rege Iuda, anno quo mortuus est Acab rex Israel, qui regnabit post mortem Basa. 3. Cap 12 Matthaei dicitur: qui autem dixerit contra Spiritum Santum, non remittetur ei, neque in hoc seculo neque in futuro, et Cap. 3. Marci idem dicit; sed hoc est falsum, quia nullum est pecatum, quod sit essentialiter iremisibile, ut dicitur Cap. 28 Ezequielis, et 28 Joannis.

Respondetur negando antecedens: ad cuius primam probationem dicimus, quod licet Jacob non esset Esau in persona, erat tamen in representatione, et primo genitus in iure, quia Esau vendidit ei jus primogeniturae. Ad 2am respondetur, quod sicut vera anima Samuelis asumendo corpus aereum virtute divina aparuit Sauli, ut cum D. Thoma ait N. Cm. predicto 2 quaestio 6; ita Jeu potuit aloqui regi Josaphat. Vel potest dici, quod fuerunt duo eiusdem nominis. Ad 3 respondetur cum N N Salmanticensibus tractatu 24 disputatione 7 dubio 2, quod predicta pecata dicunt iremisibilia ob dificultatem remisionis, sicut gravissima infirmitas dicitur insanabilis ob curationis dificultatem.

Arguitur 1o contra 2am Conclusionem, quia verba quae indigent juramento probantur esse falsa, et mendacio subiecta; alias superflue juramento firmarentur; sed Deus firmabit juramento verba Sacrae Scripturae, ut constat ex Cap 6 ad Ebreos: quod.

Respondetur quod Deus hoc facit non ob indigentiam, sed ut eo modo

q° accidit inter homes nos errores faciat.
periri in S.a Spta falsitas aut mendacii q° + Arg. 2: q° ideo n pot re
+ continent materia intrinseca; S hoc e falsu, q° nemo meret laud.
e per intrese malu, et obstetrices Egipti laudant Exodi 1°, q° serb.
averunt filios ebreorum decipiendo Faraone; Et Judit laudat, q°
Olofernem decepit: q. Conf. q° mendacii pt a Deo dispensari: q n
e intrese malu. Pr ans: q° omicidiu furtu et fornicacio pnt
a Deo dispensari, q° ut constat ex 22 Gen. Deus precepit Abrae inter-
ficere filiu suu, et Israelitis Egiptu expoliare, ut habet 11 et 12 Exo-
di; Et tande Osee, mulierem fornicariam acipere, ut patet Ose 1° q.

do min et ad probone dicimus, q° obstetrices Egipti, et Judit Rex n
te fuerunt propter recta intone et opera virtutis, q° exercuea-
unt. Videat Ds Ths 2.2e q. 110 arto 3. Ad Confm dicimus, q° Ds
solu pt dispensare ibi relata dispensacione in proria, nempe mu-
tando mata, ex qua proxime legis obligacio orit, ut ait Ds Ths 1a 2e
q. 100 arto 8, et ita accidit in casib. Conf.s

Etenim omicidiu e: injus-
ta homis ocisio, et cu Ds jus dederit Abrae in vita filii n fuiset ta-
lis occisio injusta. Similiter furtu, ablacio rei aliene invito Domo
racionabiliter, et Ds supremus Domn. reru omniu transtulit dom-
iniu Egipciorum ad Israelitas. Denique Oseas legitime acepit mulie-
re, q° Ds ei precepit conjugiu, et ita n pecabit pecato fornicois, q°
hec e: acesus ad n sua. Et licet filii Ose apelent filii fornicone lo-
cucio e misteriosa; ac si diceret, q° filii primoru Parentiu post desponsa-
cione nate humane cu Verbo Div. adhuc pecaturi forent, et tanti
beneficiio ingrati.

Arg. 3: q° ex eo q° Ds sit suma Veritas, solu sequit q°
falsitas repugnet illi in se ipso, n vero q° illi repugnet causare falsi-
tate in S.a Spta; Sicut ex eo q° sit Ds suma vita solu sequit, q° mors
illi repugnet in se ipso. Conf. 1°. q° Ds pt causare Errore in alio, q in
errat in se; Sicut ho perfecte cognoscens obiu pt aliu falere: q. Conf.
2: q° ideo error in S.a Spta oponeret Scie Dei, q° oponeret obo eius
; S estat bene, q° oponat obo, et Scie n: q. Pr min: q° mors oponit vi-
te create ad qua terminat afectus Dei; S estat bene, q° mors op-
onat vite create, q. oponat afectui Dei, alias Ds n causaret m
orte q. Ergo.

Rex negas ans et ad eius probone e dispas; q° opo inter mort
e et vita e determinate subiectiva, et ideo determinate respicit subie

capax vivendi et moriendi; q. n. e. Deus. Opo vero inter verum et falsum, eciam e. obiectiva; nam hec pro. Vg. Petrus n. e. ho. oponit obiectivae cogni vere, qua cognoscit, q. Petrus e. ho. Unde si Ds. cognoscens, q. Petrus e. ho, expecialiter causaret hanc pronem: Petrus n. e. ho, sibi ipsi eset contrarius, q. implicat.

Ad Vm Consm rex nego consnam, et e. dispar, q. ho illud faciendo, v. faceret malicioso in q. pecaret, q. aprit a Deo, v. rone alicuius exroris invincibilem, q. nequit in Deo reperiri, cum sit sume Sapiens et Verax. Ad 2am Infm rex nego mi, et e. dispar, q. afectus Dei ad vitam, q. vitam destruit ipsa morte, e. ineficax; q. ad sui coexistam n. petit existam termini. Unde mors n. destruit talem afectum Dei. Ceterum cogno Dei ad vitam neceso petit existam termini, ut obiem sit sibi conforme; unde cum error suo modo destruat existam obi veram cogni terminantis, neceso oponit scientifice Dei cogni.

Arg. 4: q. a Ds. per Spm Sm pot precipere alicui, dicere falsum v. mendacium, si ille cui hoc precipit laborat consciencia exronea, judicando, teneri ad sic operandum; S. sic operans vere proferret mendacium: q. Rex q. in sic operante dat duplex judicium, aliud especulativum q. iudicat, aliquid precipi aut prohiberi, cum ita n. sit. q. quidem e. falsum; aliud practicum dictans facere aut vitare, q. existimat precipi aut prohiberi, q. e. verum veritate practica dictante, bonum e. faciendum et malum fugiendum. Ipsi falsitas externa, ut dicit ordinem ad posterius iudicium, a Deo precipit, secus vero ut dicit ordinem ad 1m.

Arg. 5. Ds. in natura asumta potuit dicere falsum; q. a Xptus potuit privari omni nota natali et supernatali infusa: q. in Sa Spra pot falsitas reperiri, licet sit Verbum Dei, q. a ecia verba Xti erant Dei verba, cum actiones sint supositorum. Inf: q. a n. minus repugnat Deo ignora, q. a error; S. Deus in nata asumta potuit plura ignorare q.

Rex nego ant, q. a in tali casu in Xto solum daret nesciencia, seu carencia note indebite, in q. nula e. imperfecio repugnans. In reliquis vero homibus ex defectu note comuniter sequit decepcio et error, q. a posibe iudicant de obo aliter ac e. inse; Xtus vero suspenderet judicium, ne se exponeret periculo errandi.

Ad Infm rex, concedendo mim mim

intelecta de ignorancia negaba, seu nescienca, q[e] Deo n[e] repug-
nat, secus vero si integat de posiba, seu errore admista, q[e] hec v[e]
e formaliter pecatum, v[e] fundaliter.

Arg 6: q[a] D[s] in S[a] Spta per uti
significatione diversa, quo homines utunt; s[ed] tunc arg[e] Dei mendo S[a]
Spta nos deciperet: q. Pr mi: q[a] tunc illa Spta conformaret conc-
eptui Dei: q. rex discado m[a]: diversa significatione specificato, sensi-
bili, acidale, et incomplexa, no. Itaq[e] D[s] in S[a] Spta utit significatio-
ne diva, q[e] spe difert ab humana; ex supone tamen, q[e] nobis lo-
quat[r] uti dt similib[s] verbis incomplexis, ac nos utimur, alias v[e]
suplerflue loqueret, q[a] eius mentem percipere n[e] posemus, v[e] dec-
eptorie, hoc e, cum posib[s] conatu nos decipiendi q[d] illi repugnat.

Questio 2.[a]

An in Sacra Scriptura sint aligue Contradicciones que antilogiæ vocantur?

Dicendu[m] e 1.[o] implicare veram et formalem Conditionem in S[a] Spta. Ro ut carola supit[r] a N.Cm. predo q q[e] g[a] n[o] 87 et pr: q[a] S[a] Spta ecsaliter e Verbu[m] Dei; s[ed] verbo Dei repugnat talis Condicio, q[e] alias Deus n[e] eset sume verax: q.

Dice[e] 2
plures Condiciones, aparentes, q[e] antilogie vocant[r], in S[a] Spta reperiri. et pr
q[a] Concilia et SSti PP[s]. sumo labore explicarunt similes dificultates, q[e] 2
n[e] ariquis proponent: q.

§ 1.[s]

Proponunt antilogie ex Veteri Testamento?

Arg[r] 1.[o] Gen[s] 1[o] dicit, omnia fuisse creata espacio 6[o] dierum; s[ed] Eccles[i] 18
dicit creata fuise simul: q. 2 Gen[s] 4 dixit Dom[s] ad Cain, q[d] nemo o-
cisurus fuiset eum; s[ed] ocisus fuit a Lamec, ut constat ex eodem Capite: q &
3: Gen[s] 4 dicit de Enos: iste cepit invocare nomen Dom[i]; s[ed] ante illum
Ada, Abel, veri Dei cultores extiterunt: q. 4: Gen[s] 23 dicit, q[d] Abra[m]
emit sepulcrum ab Efrom; s[ed] actorum 7 dicit, tale sepulcrum emtum fu-
isse a filiabus Emor: q. 5: Gen[s] 32 dixit Jacob: vidi Deum facie ad
faciem; s[ed] Exodi 33 dicit: n[e] videbit me homo et vibet: q. 6: Gen[s] cap
4[o] dicit: n[e] auferret Exceptrum de Juda &[s] s[ed] pot egresum de Egypto. Reg[s] et Greb[s]

erroretores

fuerunt ex diversis tribubus, et quod Christus natus, regnabat Herodes Idumeus. Quaeritur 7. Exodi 20 dicit Deus, se visitaturum iniquitates patrum in filios; sed Ezequielis 18 dicitur: filius non portabit iniquitatem patris: ergo &.

Respondetur, ad 1um cum Divo Thoma 1a parte quaestione 74 articulo 2, quod creabit omnia simul quantum ad rerum substantiam, quemadmodo informem. Ad 2um dicitur, quod nullus in pugne occisus esset Cain, quod venificatum est. Ad 3 respondetur, quod Enos, primus invocare fecit suo exemplo nomen Domini. Ad 4um dicitur, quod ille ephron nominatus est etiam Cronmen Domini. Ad 5um respondetur quod intelligitur de visione transeunti, et illud Exodi ex. Ad 6um dicitur quod 2y de Iuda intelligitur de possessioni permanenti. Ad 7um respondetur, verba Exodi populo Iudaico, et Herodes vere fuit Iudeus. Ad 7um respondetur, verba Exodi intelligenda esse de pena temporali, vero verba Ezequielis de spirituali ~~populi~~ privationis Gratiae.

Quaeritur 2: 1o Regum cap 13 dicitur: filius unius anni erat Saul, cum regnarer cepisset; duobus autem annis regnabit super Israel: sed 1um pugnat cum hiis, quae cap 1o dicitur, nempe quod Saul in eius electione erat altior universis populi; et 2um sit quod Saul in eius electione erat altior universis populi; et 2um sit aere non potest cum iis quae dicunt actorum 13, scilicet, quod anni regni Sauli fuerunt 40ta: ergo. Confirmatur: quia 1o regum cap 15 dicitur: et non vidit Samuel ultra Saul usque ad diem mortis suae; sed 10 dicitur, quod Saul prophetabit coram Samuele: ergo. Respondetur quod illa verba: filius unius anni significabant Saulis innocentiam, et quod perseverando in illa duobus annis regnabit. Ad confirmationem dicitur quod ille textus intelligitur ita, quod Samuel ex nunc non curaberit videre Saulem ad prebenda illi recta consilia pro populi regimine.

Quaeritur 3: quia 2 Regum cap 13 dicitur: post quadraginta autem annos Absalon ad Regem Dabid dixit: sed haec verba non possunt esse vera cum non sit asignabile tempus, ex quo iste anni computentur: ergo. Respondetur cum Divo Thoma, quadraginta annos computari a tempore quo occidit Iacob Saul Sacerdotes, in Obee et delebit urbem. respondetur 2 cum Abul, illos 40a annos computandos esse a tempore quo Dabid unctus est in Regem per Samuelem.

Quaeritur 4: 1o quia 2 Regum cap 14 dicitur: nati sunt autem Absalon filii tres, et filia una, nomine Tamar: sed cap 18 dicitur: porro absalon, exerexat sibi, cum adhuc viveret, titulum... dixerat enim, non habeo filium: ergo. 2 quia 2 Regum cap 6 dicitur: Igitur Micol filie Saul non est natus filius usque in diem mortis sue: sed cap 21

114 tulit itaque quinque filios Micol filie Saulis; ver ad 1m qd qdo Absalon erexit sibi titulum non dum erant nati filii; dicitur tamen antea erectus titulus, quod filii nati per anticipacionem, juxta 6am Clabem Ticonii. Ad quod dicimus, quod licet non habuerit filios naturales, vere vero adoptivos, quia adoptavit filios Merob sororis sue.

Arg. 5: quia 3 Reg. cap. 7: et

Jeremie dicitur, columnas que erant ante fores templi, habere decem et 8 cubitos altitudinis, sed 2o Paralipomenon, cap 3 dicit, columnas fuisse 35 cubitorum: quod ver cum Batablo et Ribera, altitudinem uniuscuiusque fuisse 17 cubitorum et dimidi; sed quia Sacra Scriptura numeros imperfectos non solet ponere, ut dictum est in 6a Clabi Ticonii, ideo dicit, unam quamque fuisse 18 cubitorum, et sic omnes simul sumpte erant 35 cubitorum. Arg. 6 quia 3 regum cap 8 dicit, quod in arca testamenti nichil aliud erat nisi 2e tabule lapidee, sed ad Hebreos 9 dicit, quod ibi erant mana et virga Aaron: quod ver quod ut colligitur ex 31 Deuteronomii in arca erat divisio quedam ita ut aliquid posset esse in medio arce, et aliquid in latere eius; in medio igitur non erat aliud, quam 2e tabule, in latere quod erant virga Aaron, et urna cum mana, et sic conponuntur textus.

Arg. 7. quia 3 reg

um cap 19 dixit Deus per N Elie: unges Azael regem super Siriam et Jeu filium namsi unges regem super Israel; sed hoc non fuit factum ab Elia, ut constat ex 4 regum cap 8 et 9. quod ver quod licet preceptum fuerit impositum Elie, exequcio illius facta fuit ab Elie discipulo; Unde verificatus fuit 1s textus, quia quod per alios facimus, per nos ipsos facimus. Arg. 8 quia 3 regum cap 21 dicit: si mortuus fuerit Acab in civitate, comedent eum canes si mortuus fuerit in agro comedent eum volucres celi, quibus verbis signatur Acab permansurum insepultum; sed cap 22 dicit fuisse sepultum in Samaria: quod ver quod licet canes et aves comederint carnes Acab, potuerunt eius ossa sepeliri; vel potest dici quod profecia erat condicionata scilicet, si non egerit penitentiam, cum autem illam fecerit, ut constat ex eodem cap, mutata est sententia.

Arg 9: 1 quia cap 24

4 regum, de 2o Joaquin dicit: 18 annorum erat Joaquin cum regnare cepisset, et 3 bus mensibus regnavit in Jerusalem; et 2 Paralip cap 36 dicit: 8 annorum erat [illegible] quod 2 quia 4 regum dicit de Ococia: 22 annorum erat Ococias cum regnare cepisset; sed 2 Paralip. cap 22 dicit: 42 annorum erat: quod ver ad 1m et 2m, quia apud Judeos erat consuetudo, quod filii aliquando cum Patribus regnarent; et ita contingit in exemplis aductis, nempe quod in 1o tempore regnabarunt cum suis patribus et in 2o absque illis

S. obed ex dictis sequit q^d Ococias erat senior 2bs annis patri suo Joran, q^a 2 Paralip, cap 21 dicit, q^d 32 annorum erat Joran Pater Ococie, cum regnare cepiset, et 8 annis regnabit in Jerusm q. mortuus fuit anno 40 etatis sue: q si filius eius, q^do ipse sol. eo, post mortem Pat^s sui regnabit, erat 42 annorum, sequit Ocociam 2bs anis seniorem fuise Patri suo.

Rer^e nego sequelam q^a Joram Pater Ococie, cum eset 32 annorum, regnare cepit cum patre suo Josaf, cum q^o pluribus anis regnabit, et dum Sptra dicit, q^d 8 anis regnabit Joram, integit post mortem patri sui; solum enim numerantur isti ani, q^a ad cronologiam regni Juda pertinebant. unde sequit, q^d Joran obit 6narius, et amsex n sequit propositum inconbeniens.

Arg^r 10, q^a Judit 8 dicit, Judit fuise de tribu Ruben; s. cap 9 ipsa ait, se ad tribum Simeonis pertinere, q^d patrem suum apelat, hoc e caput et principium sui generis: q. rer q^d Judit solum ad tribum Ruben pertinebat, ut constat ex cap 8. in q^o eius genealogia describit; apelat autem Simeonem patrem sui ut communiter antiqui Patriarque patres apelant.

Arg^r 11. q^a lib^o Ester cap. 12 dicit. q^d Mard^o data fuerunt munera pro delacione; s cap 6 dicit, nil mercedis accepise, q. Insuper q^a cum Ester ad presenciam Regis pervenisset Rex iracunde intuitus e illam, ut dicit cap. 15; s. cap 5 dicit, q^d placuit oculis eius: q. Rer ad 1^m q^d Mard^s aliqua munera recepit, s q^a parva pro nichilo reputant. Ad 2um rer, q^d Rex iratus fuit, q^a n vocata acesit Ester, s postea ne periret ipsa gratis oculis eam respexit.

Arg^r 12. q^a Job, cap 7 dixit pecabi, et cap 39; lebiter loqutus sum. s cap 11 dixit n pecabi et cap 1 dicit in omnib^s his n pecabit Job labis suis, et cap 27: neq^e enim reprendit me cor meum in omni vita mea: q rer, q, q^do Job locis citatis dixit q^d n pecabit, integit de aliquo lebi, q^d ante suam tribulatione comisit, nam ut ait D Thos. in tribulatione sua nec venialiter pecabit; cum autem in locis immediate citatis dixit, q^d n pecabit, integit de illis pecatis, q^e sibi ab amicis obiciebant. Et licet dixerit: lebiter locutus sum, integendum e per comparacionem ad Deum, respectu cuius omnes justicie nostre o ut pecata aparent, juxta illud Isai 24 quasi pannus menstruate omne justie nostre.

Rat. 13. qª lib.º cantorum dicit, 6ta si regine et 8ta concubine, S. 3 regum cap. 11 dicit: fuerunt ei uxores quasi regine 7te, et concubine 300; rex. qd 1s textus intelligendus e in principio regni Salomonis et 2s in progressu.

Rat. 14 qª cap. 52 Jierem. dicit qd in mense 5 die decima mensis venit Nabucardan in Hierus.m; S. 4 regum cap 25. dicit: hoc accidisse die 7 mensis q. rex qd Nabucardan die septima recesit de Reblata, et dia decima pervenit ad Hierus.m

Rat. 15 qª Ecequi- elis 26, dicit Deus @ Tirum Civitatem: in nichilum redigam te, et non eris et requisita non invenies, ultra in sempiternum; S Isaie 23 dicit, qd post 7ta annos iterum reedificanda erat: q rex cum Dº Tho, tirum non esse edifi- candum in sempiternum qd ad pristinam opulenciam.

Rat. 16. macab.m 1º cap. 1 dicit: qd Alexander Magnus fuit 1s qui regnabit in Grecia, S @ eum cl- amant historie omnes dicentes, fuise reges 24 Grecie: q. Et macab.m 1º dicit: regem Antiogum mortuum fuise Babilone: S 2 macab.m cap 1º di- cit: in templo Nane, membratim fuise dibisum, et cap 2 eiusdem lib- ri dicit, obisse diro dolore viscerum, et vermibus de illius corpore scat- urientibus circa Ecbatam: q. Et 1 Macab.m cap 8 dicit qd romani dab- ant uni homini magistratum suum, per singulos anos, et qd dominatur u- niberse terre sue; S apud omnes notum e romanos duos consules singulos annos eligere: q. et Macb.m 2 cap 4 dicit: Judeos ductos fu- isse in Persidem; S in Babilonem ducti fuerunt, ut constat 25 Jerem.e q. et cap. 7 dicit qd Demetrius Seleuci filius exit ab Urbe Roma año 151, et qd ad eum venit alcimus Judeus, qui volebat fieri summus sacer- dos; S libro 2 cap. 24 dicit expresse, qd venit ad Demetrium año 150 q.

Rex ad 1m cum Dº Tha in comentario huius libri, qd Alexander dicit 1s rex Grecie, quia 1s obtinuit regnum, Macedonie, vel quia 1s solus in Grecia regnabit ablatis aliis regulis. ad 2um dicimus, qd Antiocus de quo loquitur in 2 macab. fuit filius Antioqui de quo 1 Macab.m dicit, mortuum fui- se Babilone. Ad 3 dicimus qd illi consules romani non imperabant simul, S alternis diebus, ut ait Ds Hie.s in margine textus. vel pot- est dici, qd unus manebat in civitate imperando, et alter progrediebatur ad bellum. Ad argum.m rex, qd nomine Persidis, alie finitime reg- iones significantur, qª omnes ille alcaldeorum imperium ad Persi- das sunt translati. ad 2um rex anos grecorum aliter apud Judeos, et aliter apud caldeos numerari, ita ut inter illos unus anus

diferencie inveniat. Vnde autor 2 mach.m, q. licet fore Judeus eset, in Caldea autem fuerat educatus, computum Caldeorum, sequens easdem aciones grecorum refert. Vno ano ante computum anorum relatum ab autore alterius supra citate. Sic solbuntur plures obes.

Arg. 17

§2

Prosequitur antilogia ex nobo textamento?

Arg. 1 nam Matei 7 dixit Dom.s arta est via que ducit ad vitam, et pauci sunt, qui inveniunt; s. phal.o 138 dicit Dabid: dinumerabo eos et super arenam multiplicabuntur: ergo. Resp. q. licet multi sint electi, sunt autem paucissimi in comparacione reprobrorum. Arg. 2 q.a Matei 9 dicit: non veni vocare Iustos, s. peccatores, s. cap. 11 ait Do. venite ad me omnes: ergo. Resp. q. Xtus venit vocare peccatores ad penitentiam, non vero Iustos q.a isti cum sua justicia cum illo comorant. Arg. 3. q.a Matei 26 dixit Jesus: unus vestrum me tradit, unus est, et interrogant Iudas: numquid ego sum rabi? respondit Dom.s tu dixisti; s. Joannis 16 dicit: hoc autem nemo scibit discumbencium, quod aperte est falsum, cum Dom.s ita clare loqutus fuerit: ergo. Resp. q. Xtus Jude proxime discumbenti ita summa voce loqutus fuit, q.d ali non audierunt. vel dic q. apostoli ita erant remoti ad sic judicandum proximum, ut nec suspicari auderent.

Arg. 4 q.a Mathei 28 dicit de mulieribus, que ad sepulcrum Xti venerunt: vespere autem sabati, que lucescit in 1.a sabati venit. s. Joanis 20 dicit, venise mane cum aduc tenebre esent; et Luce 24 dicit, venise valde diluculo, et Marci 16 habet venise valde mane orto iam sole: ergo. Resp. nulam in dictis locis contradicionem reperiri, si diem dominicam in q.o Xtus surrexerit consideremus a dimidia nocte sabati precedentis usque ad auroram; q.a principium illius temporis, scilicet, dimidia nox, cum tenebrosum sit, dicitur a Mateo vespere juxta morem Ebreorum, q. non solum tempus, q.d est inter meridiem et noctem, s. eciam totam noctem vesperam vocare consueberunt: similiter a Joanne dicitur: cum aduc tenebre esent; a Marco dicitur: valde mane et a Luca valde diluculo: finis vero eiusdem temporis cum eset clarus, et auroram comprenderet, dicitur a Marco orto iam sole. Iuxtaque dicimus cum comuniori opinione q. mulieres illae rexere fuerunt ex suis domibus vespere, id est nocte ut ait Mat. vel cum tenebre esent, vel valde mane, et valde diluculo, ut dicunt ali 3 Ebangelistae, s. perbenerunt ad sepulcrum orto iam sole, vel oriente sole ut ait Marcus.

Arg. 5 qª Marci 2 dixit Xtus, qd qdo Dabid exiuibit introi-
bit in domu Dei sub Abiatar Principe Sacerdotu; S 1º regu cap.
21. dicit hoc contigise sub Aquimelec: q. Conf. qª eode cap Marci
dicit, qd Abiatar dedit panes proposicionis Dabid, et illis qi cu ilo
erant; S loco citato regu dixit Dabidi Aquimelec Sacerdos, quare
tu es solus et, nulus e tecu: q. rex cu Caieto, qd Abiatar de qº
locutus fuit Xtus fuit filius Aquim: ut constat ex illo regu
cap 22, et cu eo fuit simul Sacerdos, unde Xtus loquit de uno, et
textus de altro: Ad Confirm rex, qd licet Dabid solus intraberit ad A-
chimelec, tamen Soci eius n longe erant ab eo, ut constat ex 1º
regu cap 21.

Arg. 6: qª Luce 3 dicit qd Sale fuit filius Cayna
S Filius fuit Arfaxad, ut patet ex Genesis undecimo, et ex Para-
lip. cap 1º. q: rex qd Arfaxad genuit Sale mediate, qª fuit Pater
Cayna, et eode modo solvunt plura arga. Arg. 7. qª Joanes
4 dixit Dom Samaritte; qi biberit ex aqua, qua ego dabo n
siciet in eternu; S Eclesiastes 24 dicit: qi bibunt me adhuc si-
ciunt: q: rex qd qi biberit ex aqua qa Xtus dederit n siciet qª
bona celestia pariunt saturitate, juxta illud Dabid; Saciabor
cu aparuerit gloria tua; Siciet tamen, qª potus ille fastidiu
n causat. q.

Arg. 8 qª cap 10 Matthei dixit Xtus Apostolis nichil tuleri-
tis in via, neque peram neque calceamenta neq virgam: S Marci
6 dicit, precepise in via nichil ferre, nisi virga et Sandalia: q.
2 qª Mathei 10 dicit n veni pace mitere S. gladiu: S Juanis
20 dixit Xtus pace relinquo vobis: q. 3. Juannis 5 dixit Xtus
Si ego testimoniu perhibeo de me ipso, testimoniu meu n e
veru: S cap 8 Juanis dixit Xtus et si ego testimoniu perhib-
eo de me ipso, veru e testu meu: q. 4. qª Marcus atribuit
Isaie illa verba ecce ego mito angelu meu: S si Malaquie
q. 5 Marci atribuit Jeremie illa verba acceperunt trigin-
ta argenteos preciu apreciati: S si Zacarie: q.

Rex ad 1um Xtus
solu prohibuise apostolis virga ofensiva et calcea corea, ma parte
pedis operiencia; ad 2um dicimus Xtu vera pace anime induxi-
se; S ocasione passionu carnis velu, et gladiu q carne induxit,
ut ex victoria vera pax in anima resultaret; ad 3um rex qd Xtus
loquebat secundu judiciu hominu judicanciu, ipsu ee puru ho-
me; et cu inter ipsos testimoniu propiu suspectu erat, ideo simil-
ia loqueit; S qª e verus Deus, ideo dixit testimoniu eius veru ee

Ad 4 dicimus clausula adequata Marci contrariae ex duplici parte, quarum una in Isaia, alia in Malaquia reperitur. Citat autem solus Isaias, forte ob maiorem eius dignitatem apud homines. Ad 5 respondetur, quod D. Hieronimus dicit, se vidisse verba relata, in quibusdam scripturis Jeremie, sed quia plura volumina canonica perierunt, inter quae numerantur descripciones Jeremie, nunc tantum equivalenter in ipso reperiuntur, ut ait Hieronimus super cap. 7 Isaie.

Arg. 9: quia Marci 15 dicitur: erat autem hora 3, et crucifixerunt eum; sed Joannis 19 quod erat quasi hora 6, quando Pilatus tradidit Jesum ut crucifigeretur: quod respondetur juxta D. Thomam, quod Marcus non fuisse facta, sed ut a Judeis postulatam crucifixionem de quo Marcus, non fuisse facta, sed ut a Judeis postulatam crucifixionem, quia gladio oris sui ociderunt Christum hora 3a, quando dixerunt: Crucifige crucifige; Joannes autem loquitur de crucifixione materialiter facta. 2 respondetur quod crucifixio 3 hora, fuit iniciata, sed consumata elevata que cruce, fuit hora quasi 6.

Respondetur 3 quod consuetudo Judeorum in asignacione diei Ecclesiastici sic erat: ab ortu namque solis unius diei usque ad ortum alterius: 4 distinguebant porciones: 1a 3bus horis constabat, et dicebatur hora 3: 2a porcio aliis 3bus horis constabat et dicebatur hora 6a ab eius termino respectu solis ortus; ab inde 3bus aliis horis aditis; que sequebatur, eadem ratione dicebatur hora 9a. reliquum vero temporis usque ad alterius diei inicium, vespera dicebatur. Unde cum Christus cruci afixus hora 3 completa, et 6a iniciata, bene dixit Joannes quasi hora 6, id est ante consumacionem hore 6e. et atento principio porcionis complere poterat dici hora 3. ita N. Cml preso t 2u e 2.

Arg. 10 quia Joannis decimo quinto dicitur: 10 que sequuntur: quod omnia que Christus gessit in ultima cena, fuerunt ante ultimum diem festum Pascae, sed Christus celebravit Pasca in illa cena: quod celebravit Pascam priusquam a Judeis secundum legem celebraretur: hoc non est credibile; quia Christus non venit solvere legem: quod respondetur quod Joannes loquutus fuit de die sumpto a solis ortu usque ad ocasum: Dies autem legalis Pasce incipiebat a vesperis, id est principio noctis, et Christus legem servabit et Joannes bene locutus est.

Arg. 11 quia Apostolus ad Hebreos cap. 9 dicit: statutum est hominibus semel mori: ubi intendit, quod omnes sunt morituri, sed 1a ad Corinthios cap. 15, dicit: non omnes inmutabimur; ubi textus grecus legit; non omnes dormiemur: quod respondetur quod textus grecus, in hac parte non est audiendus, quia expresse est contra nostram Vulgatam.

et licet ibidem Apos. dicat: mortui resurgent et nos immutabimur; pr integri de mortuis per culpam et viviti per gratiam.

Questio 3.a

An in S.a Sptra det. propia, et rigurosa anphibologia?

Noto 1. qd quamvis nunquam mentiri liceat, aliquando tamen n. solum licet, s. etiam obligatorium e. celare veritatem. Ita D. Ths 2.a 2.ae quaest. 9. arto 3 is verbis; dupliciter pt aliquis pr falli ex facto vel dicto alterius, uno modo ex eo qd ei dicitur falsum, v. n. servatur promissum, et istud semper illicitum e. Alio modo aliquis pt falli ex dicto v. facto nostro, q.a ei propositum aut intentum n. aperimus: hoc autem facere n. semper tenemur, q.a etiam in doctrina sa. ss. occultanda maxime infidelibus ne rideant, secundum illud Matei 7 n. licet sanctum dare canibus. NoD

Nota 2 qd anfib.a nihil aliud e. q. eius nata ita conceptum manifestare, ut ansium et dubium de vera inteligencia aliqualiter relinquat audientem. S. advertere, qd anfibologia 4or modis exerceri pt. 1.o cum verba in acepcione comuni eque important duplicem sensum, ut cum dicitur, hic liber e. Petri, in quo eque pt significari et qd Petrus sit eius autor, et eius dominus. 2.o cum verba n. eque s. unum primario et aliud secundario significant, ut cum dicit: Petrus e. vir bonus, qd pt significari ee. home. virtuosum v. simplicem. 3 cum licet verba ex se clare ad unum determinant, s. ex modo loquentis, et circunstancie interrogantis, temporis, loci, et persone, ad alium sensum trahunt, ut si Confesarius quereret a Penitente an furtum comisserit, tunc Penitens si iam illud fuit confessus pt respondere n. comisi, q. ex circunstancia, solum de n. confesso videtur interrogare; nisi alias consuetudinem aut proximam ocasionem, conaret confesarius eruere. Quarto denique cum verba ex se ad unum sensum determinant, s. ex restriccione mentali aut oculta loquentis intencione ad unum sensum trahunt, ut si qs interrogaret: an haberet aliquem librum et habens dicat: n. habeo, intra se dicendo cum tibi dandum, s. advertere qd anfibologia sic acepta, pt duobus modis fieri v. cum restriccio e. ita oculta, qd n. pt percipi ab interrogante, nec ex circunstancia aliqua, pt aliquis sensus loquentis, et ita e. pure mentalis, et eius usus damnatus e. ab Ino. XI proposicione 26, et 27; v. exerceri pt aliquo signo externo, qd mens loquentis ex se pateat externius, quamvis ab interrogante n. percipiatur

qº pacto de Dº. Franᶜᵒ dicit, qᵈ interrogatus an delinquens ibi manserit, respondit: ñ manibit per une loquendo in mando manus in saci manicas; unde queri pot. an hec anfibologia in sª Spta, á Deo potuerit fieri, et in eo sensu circa hoc quartu genus anfibologie, é contentacio cum catolicis, sicut etiam 3ᵒ. li sensu priori.

Dicendum é 1º. defacto reperiri in Sª. Spta loquciones anfibologicas in 3ᵇᵘˢ prioribus acepcionibus, et in 4ª acepcione 2º modo acepta. Itaq. Cm. praedo 3. tu. 3. Et pr 1. Nã Tobie, 5 interrogatus Angelus Rafael de genere et familia, respondit: Ego sum Azarias Anante magni filius, qᵈ ũ falsitatem et mendacium ũ anfibologiam explicatam continet, ñ 1ᵐ. qᵈ dicit. 2. qª Luce, 8 interrogabit Jesus: qˢ me tetigit? et infra in eodem cap: tetigit me aliqˢ. S? qᶜ sine anfibologia nequeunt intelligi? 3. qª Marci 13. dicit: de illo die nemo scit...... neqᵉ filius; et Juannis 5: vos ascendite ad diem festum... Ego autem ñ ascendo. Et cap 2 Juannis: solbite templum hoc, et in 3ᵇᵘˢ diebus excitabo illud. et Matei 9: ñ ẽ enim mortua Puela, s dormit. Et Luce 13 finxit se longius ire: s in his nequit ñ reperiri anfibologia aliqua modis relatis in Clone, cum falsitas et quartus modus in 1ª acepcione repugnet ut clone sequenti dicemus: qᵈ

Pr 2 rone, velamen veritatis per enigma excedit velamen veritatis per anfibologiam supra explicatam; s in Sª. Spta reperit 1ᵐ velamen, ut constat ex illo Ecceqˢ 17. propone enigma et narra parabolam: qᵈ ecciam dat Sᵗᵒ Pr 3 cto. anfibologª. in clone explicata ñ oponit infalibilitati et veritati Divine. qᵈ patet conia; qª ñ alia rone ei repugnaret. ans pr, qª ñ é mendium: qᵈ pr ans: qª verbum conforme menti loquentis ñ é mendium. s sic se ht anfibª explicata, qª verba equivoce prolata ex justa causa celandi veritatem conformat menti loquentis, quabis in audiente requirat ad integenciam spᵉcialis atencio. Obserba tamen has anfibˢ, si fiant absqᵉ necessitate ee falendi pericula, nec adeo incongrue conformari fini naturalis politice et Caritati. ideoqᵉ ñ licere sine necesitate illis uti cum hoc absqᵉ causa fieri ñ pst. ut ait N Cm. in presenti nº 81.

Dicendum é 2 qᵈ ñ pt reperiri in Sª. Spta anfibolª. 4º modo acepta si fiat

1° modo supra explicato, hoc e per restrictionem puram mentalem. Ita N. Cm.
ubi supra, et pr: mendacium n pt reperiri in S.a Sptra: s. locucio anfib.a explicata
e mendm: q. pr mir q.a ut locucio sensibilis sit mendm solum requirit, q.d ut e lo-
cio sensibilis, sit Cmente; s hoc reperit in locucione anfibologica explicata: q.
pr mir q.a licet respondens velit formare nobm conceptum de alia re dicta
ab interrogata, hoc n tolit q.d talis locucio sit proprie @mente respondentis
q.a talis locucio e locucio, ut e sensibilis responsio facta interroganti; s dm
dat solum restriccio mentalis modo explicato, n e propre vera responsio sensi-
bilis q. S.

Arg.r 1° C done d. omnib.s illis testimoniis, a nobis adductis pro pr-
ima clone, q.a dicunt contrari ibi solum reperiri anfib.m cum restricione p-
ure mentali. S ut nostra 1.a clo clarius pateat, dicimus ad 1.m dcndm ex
Tobie. S q.d erat Azarias in oficio, licet n in persona; unde solum dat quedam
equibocacio in verbis et signis externis, ut cum Baptista dictus e Elias, et
Jacob Esau. Ad 2m dicimus, interrogacionem illam fuise misterium, nã ut ait
Ags, ad nostram utilitatem, et n ad propiam notam Xtus interrogabat freq-
uenter, q.d n e mendm, q.a ut ait D.s Ths 2.a 2.e que 111 arlo 1 ad 1.m cum
ficcio nostra refert ad aliquam significonem, n e mendm, s aliqua figura
veritatis.

Ad illud D.i Marci dicimus, q.d homes fius n hnt ad interrogandum
illum diem et ideo sine hac restriccione potuit hoc illis respondere, ut diximus
de Confesario. Ad illud Joan.s dicit, q.d Discipuli suadebant Xpto, ut in T-
emplum palam ascenderet, et hoc modo dixit n ascenderem. Ad illud Jon.s
2 dicimus, q.d ly templum erat equibocum ad matale, et ad Corpus Xti
et sic absq.e ac restriccione potuit Xtus respondere. Id dicimus ad
textum Mathei, q.a dormire e equibocum ad somnum et ad mortem. Deniq.e
ad ultimum rex cum D.i Tha ut supra, ad 2um responsum fuit; maxime q.a ibi
S.s Doc.r hoc idem exemplum proponit.

Arg. 2 q.a iuxta Sa Sptra licitum e simu-
lare in externis usum ceremoniarum false religionis, ob onestum finem; s.
hoc nequit fieri sine pura restriccione mentali: q. pr maior, nã 4 reg.m
Cap 5 S.P.N. Eliseus concesit Naman Siro, ut poset cum Rege suo ad-
orare Idolum Remon in Templo: similiter Jeu, finxit se cultorem Baal
ut eius cultores poset facilius occidere, ut ht ibi cap 10. q.d videt
Deum laudase his verbis: q.a studiose egisti, q.d rectum erat et placebat
in oculis meis. Id patet ex Actorum 15. ubi Judaismus permitebat
Gentilib.s recenter conversis; et ex illo Tamar de qua ht Gen.s 38.

se meretricem finxisse, pro quo meruit à Juda laudari. ac deniq.e ex illo Dabid 1º Reg.m cap 21. qui se finxit amentem.

Rex nodo ma[illegible] nec opositum suadent exempla alata. n 1.m, quia Naaman non peti[illegible] labit ab Eliseo licenciam, ut adoraret Remon, sed pocius promissit opositum; solum consuluit; an intrante rege in templo ad adorandum Remon, eum poset sustentare in manibus ad genuflexiones. ad quod Eliseus respondit vade in pace, inueniens hoc non esse pecatum, quia solum erat ex se politica accio; hac ratione docet Lira licere Christiane Ca[illegible]tibe, in ede Mahumetica prestare domine sue similia obsequia, quae extra soler prestare; unde non requirit mentale restricio.

Ad 2. rex cum D. Tha 2.a 2.e que. 110 arto 2. quod Heu laudatur pro celo non pro simulacione, quia non potest excusari et mendo. ad 3um dicimus, quod Judaismus illo tempore licet eset iam mortus, non tamen adhuc erat mortiferus, et licet non eset necesarius ad salutem, proficiebat tamen ad conciliandos animos Judeorum, ut sic rebocarent ad vitam. ad 4 dicimus quod Tamar pecabit et solum minuit à Juda eius culpa, quia non tam grave pecatum comisit omnibus inspectis. Deniq.e ad 5 dicimus, quod ficio Dabid fuit figuralis ficcio, quae non est mendium ut diximus supra ad 1.m

Arg 3.º

restricio pure mentalis facit quod locucio externa non sit amente: quod et quod non sit mendium: quod potest reperiri in Sa Spta locucio anfibologica ad tali restriccione. omnia liquent preter ans quod probatur 1º, nam interrogatus v.g. an comederit carnes? potest stati formare conceptum de comedicione piscium ab ipso non executa, et asserere juxta hunc conceptum se non comedisse, ita ut audiens inteligat hoc de carnibus. sic hic non loqueretur amente ut patet: quod 2 quia in equibocis, et in casu proposito carnium, si respondens adderet sumisa voce: hora v.g nocturna; et in casu relatu D. Franci et in similibus casibus, ex ista causa potest uti anfibologia taliter quod sic respondens non loquatur amente, quamvis alias decipiat audiens: quod simi[illegible]

Rex nodo ans et ad 1.m probonem rex cum doctrina data in ratione probaba 2.e clos. quod dr ede quod sic respondens, hic in mente conceptum de carnibus preter nobum conceptum de piscibus; unde à mente recedit. ad 2.a probonem rex esse dispa juxta dicta in observacione post 3.a ratione provabat 1.e clonis; quia data justa causa talis locucio, vel responsio vera justa politicam humanam, quod nunquam in casu arg.i reperiri potest.

Arg 4 licitum est simulare veritatem, qua utuntur false secte

secte profesores, et DD. docent; s hec fieri nt absq. restricione mentali q. rer non mi; qa vestis ex se, nisi sit religionis protestaba, q. pacto ea uti n licet, indiferens e ad unu et ad aliud, solu q. perse e instituta ad corpus tegendu, et ad designanda nacione. Vnde cu nacio monastica ex se n sit damnabilis, s profecta iniqua qd sequit, nullu exit peccatu absq. tali restricione mentali, uti monastica veste. Vg.

Arg 5. Christiani Chinenses q. pluries templa idolorum ingrediebant, atq. eoru sacrificio imiscebant, genuflectentes ante idola hac fumigacione exalantes, intone dirigendi hec omnia ad crucu latente e sub altaris foribs. v sub beste propia, licite hoc faciebant, semel q. uterent hac restricione pure mentali. Conft. q. conceptus insensibiles pt complere conceptu sensibile, ut patet in Sacramento Euch., q. componit ex speciebus sensibilibus et Chri Corpore: q. rer ad argu q. totu in antt content damnatu e sub Inocencio X. et nobisime sub Clement XI. unde n e audiendu. Ad Conf. rer cu NN. SS. moralibus t. 1 tracte 4: cap 2, q. corpus Xpti tantu e constatu n vera pars sacrimenti et sic nil probat. Maxime q. sacratu ad supernatale ameaciu desabit. tractus 4. de sensibus S. Spre.

Tractus 4s
De sensibus Sacræ Scripturæ

Ablita ia nota de esa, causis et propietatibus, et exista, S. Spre, rectus ordo postulat ut nunc de eius sensibus tractemus, q. sensus si relati efectus. Ipsius S. Spre, et q. comunioribus e incipiendu, ideo sequens disputo proponit. disputo 1a de sensib. S. Spre in comuni.

Disputo 1a
De sensibus Sacre Scripture in Comuni

Licet multocies disputando de re aliqua aponat quescio de an sit, in presenti tractu, comisso de ex ista sensibus. S. Spre, n agimus, q. ab omni supit, unde sit. Qu. 1a quid sit S. sensus.

Questio 1a
Quid sit Sacre Scripture sensus

+

Nota 1: q^d nomine sensus, aliq^{do} pota animae, n. solu externae, s. ecia internae, q^{bs} oba sensibilia percipiunt, ut visus auditus significant. Deinde translatus e hoc nomen sensus ad significandu oficiu, int^{us} ipsiusq^e integencia aut judiciu, mentis q^e conceptu, juxta illud Sape. 7 optabi, et datus e michi sensus. Deniq. ut ad propia accedamus, sumit^r sensus pro senta teste Quintiliano, lib 8 cap 5.

Nota 2: q^d senta quid nomine sensus integimus in 3pli statu, concipi posse, et ideo sensus in 3plici ecia statu consideraxi d^t, na senta aut sensus, o concipit in mente autoris a q^o fabricat, o in Spta, aut signo aliq^o in q^o exprimit, o tande in mente audientis, o legentis, quare sensus, o sente S^e Spte, co in^s valet v^t in mente Dei, o in Spta S^a, o in mente asequencis vere Spte sensus.

Nota 3: q^d sensus, prout concipit in mente Dei dicit^r obiectibus et ecia efectib^s. p^m q^a e Divina idea rerus, et sentarus, q^e in S^a Spta inveniunt. 2us q^a causat sensus, conceptu, seu senta in S^a Spta inclusa, q^a e 2 linea virtutis intelectualis Divine efectibe et idealis. Deinde sensus, ut in S^a Spta recipit, dicit passibus, et ecia dici p^t fortes, et efectibus juxta diversos respectus. Na ut iste sensus, terminat acione Dei, dicit^r pasibus; ut representat conceptu internu Dei e forliter signu, et deniq^e ut causat in legentibus conceptu conforme conceptui Dei, dicit^r acribus; tande sensus, ut e in mente legencis dicit causatus, et dici p^t ecia folis q^a Spes a Deo per Spta, e in nobis producta. Scopus o noster n e agere 2 sensu Dei in 3plici hac consideracone s. solu de eo juxta 2da accepcione, hoc e, de sensu subiectibo, et pasibo, ut in S^a Spt^a includit^r

Dicendu e 1° sensus forte sibu S^e Spte sic recte defit^r. conceptus, ex intone Sp^{us} S^{ti} in S^a Spta significatus. Sic N^r Con. predo 6. q^e 1^a et p^a: Difo constans genere, et difa e recta s. huiusmodi, e hec difo. q^d p^t mia: na ly conceptus e ro genera, q^a in hoc convenit cu alis conceptib^s Divine et humane mentis et cu conceptu vocali mentali, aut scripto; alie partie hnt rone dife; q^a per ly ex intone S^s S^{ti} difert a conceptib^s q^s ab Spte S^o n intendant, ut si prabe hereticoru integencie, et a sensu acomodaticio, q^s licet erat ex S^a Spta n e ab Sp^{tu} S^o intentus, ut dicemus postea. Et deniq^e per ly in S^a Spta signatus difert a tradicionib^s Divinis, et Apostolicis.

+

et ab omnib^s aliis, cum q^bs genere convenicbat. q.

Conf. q^a a sensu S^e Spte filosofandum eo proporcionali modo, ac a sensu Spte humane, si difiniret, S. Sensus Spte hume e conceptus ex intone eo scribentis, in ipsa significatus. q. a paret consa q^a Sptus S^e e autor S^e Spte n minus q^a quilibet ho e autor, sue Spte hume: q. a.

Dicendum e a sensum S^e Spte sic recte difiniri difone descripta: conceptum infalibilem veritatem ex intone S^i Sti, in S^a Spta significans. Ita N Con. ubi supra. Et pr: difo descripta e illa, in qua servato genere difiniti ponit loco dife aliqua proprietas rei difite, e q^o magis essentie e princ[illegible]ior, eo magis nota rei difite declarat; S veritas infalibilis e proprietas cuiuslibet sente divine et intimior S^e Spte: q. a.

Oa. dcone aagr 1° illi difoni exali deficit aliquid exale difito: q. n e recta. pr ans conformitas cum mente divina e qd exale sensui forli subiectibo S^e Spte alias n pot dicere in cogne conceptus Dei: S hoc deficit difoni exali a nobis tradite: q. Conf. na ad minus, deficiunt illi difoni: ille parle mediate, v imediate, significatus, quas adunt plures autores, q^a difitum huius difonis e sensus S^e Spte in comuni; S in eo continent^s sensus literales, q^i imediate per verba significat, e sensus misticus q^i imediate significat, hoc e per res q^e referunt in S^a Spta medio verbis q.

Rex ad. anoqu ngdo ans, cuius probo maris disgit, conformitas e quid exale exalitate lata, extenriva et subsequuta co, primaria, et forli, no ma et concesa mi, negat consa. Itaq^e dicimus q^d n omnia preda, q^e v subsequunt ad ea, v in ea includunt, dnt in difone explicari S sufficit exprimere, imediatum exale connaetibum generis ut liquet in difone homis cui e radaliter sensibile, e quid exale, et tamen hoc in difone n exprimit.

Ad Conf.^m rex q^d ille parle, mediate v imediate superfluunt in difone sensum S^e Spte accepti in comuni; q^a licet sensus S^e Spte in hac consideratione sit sit contraibilis per literalem et misticum quorum dife per lis mediate v imediate, explicant, n tamen dnt in dicta difone explicari, q^a tales dife n forliter, S ad summum tantum in pota continent, in conceptu comuni sensus S^e Spte, hoc autem explicari, et exemplo: na licet al in comuni sit contraibile per home, et equ. Ig.

quoad dife explicant per radale et inibile, tamen in difone alia, scilicet, vivens sensibile, tales dife n explicant.

Argr 2. qa ille par le ex intone Stus S. ss extra esa sensus S. Spre, q in eius exali difone superfluunt; pr ans: qa prius e sensu constitui in suo ee adeque, et redente exaliter verbis significatibus, qa qd ex intone ad illud dirigat: q &. Conf. qa licet into Dei n explicaret, si tamen significacio divina tribueret rebus aut verbis Spre, verba, et res sensum haberent, seu et significarent, sicut si ho ordinate scriberet pricisa qualibet alia intone significatibe scriberet, q ly ex intenoro Stus Santi e extra esa &.

Rex ad argu ngdo ans et ad probone dicimus qd in his, qe ss exaliter in genere signi, ide e ee et ordinari ad significandu, unde cu S. Spra sit in genere signi dibini, ide ipsa constitua in rone significatibi, ac ordinari ex intone Dei ad mente divina nobis manifestanda, et hic respectus e exalimus S. Spre, et sensus illius. Ad Conf. rex ngdo supu, scilicet qd sit dabilis acio Dei, aut Domini et operantis, qr sit ~~dabilis~~ ex intone finis, ro e eade ac illa per qd pr a N. Paulo tractu 10. disp. 3. dubio 3. n dari acione indiferente in indibiduo quare si ho ordinate, et rr scriberet, eo ipso propia mente et intone significaret.

Arg. 3. in data difone dicit. in S. Spra: S. hoc e difinu ingredi in difone. q. & pr mir, qa difinu e sensus S. Spre S in Sa Spra includit sensus ipsius, qa Sa Spra n e adq sensu q. & Rex qd in Sa Spra includit sensus, si sumat in concreto, n vero si in abstracto, et precisibe; qa licet Sa Spra n sit sine sensu tamen du sensus qo significabo e defit. a sensu ex modo significandi prescindit, sicut cu ho defit per hoc, qd sit al rale, si ly rale concretibe et ex parte rei significate sumat totu home signat; si vero sumat precisibe, et ut pars difonis, seu ex modo signandi n continet, S pocius excludit comparte.

C 2a Clone argr 1. veritas infalibilis n e proprietas, S Spre: qn recte per veritate defit sensus S. Spre in comuni difone descripta. Pr ans, qa proprietas cuiuslibet ese conbenit, omni soli et semper habenti tale esa, S veritas infalibilis, n conbenit sic S. Spre qa in ea proponit Sus Job sume aflictus, et Ds. nunequa afligit inocentes, qa afliciones semper deserbiunt, v ad puniendu pecatu. v ad purificandu pecatatem. q &.

Res. ngdo et ad eius Probone ngdo e mix, qa veritas infallibilis modo qo diximus tratu 1o disp. 1a que 4. ad 1m e vera proprietas, omni S. Spre convenient, neqe inserta probo convincit, nd qa e una ex propietatib. scilicet Va Quesneli a Clemente XI in Bulo Unigenitus damnata, nd qa si alia morba propterq Deus hommes affligit, ut paret in cecitate Tobie, qua fuit afflictus, qa Deo erat aceptus, ut dicit Tobie 12

Questio 2a

Quotuplex sit sensus Sacre Scripture?

Dicendu e sensu S. Spre ee duplice, secundu literale scilicet et misticu, v. ut ali dicunt historicu et spiritualem. Sic Nem. probo 1 qe 1a qa Xptus i n sensu literali, et mistico, Sa Spra interpretatus fuit. q& Consa constat qa Xptus n potuit interpretari Sa Spra nisi iuxta sensus, qbs ipsa constat. Pz ans: qa Xtus querens qna fuerit 1m mandu in lege, et ad eius observancia exortans, absdubio S. Spra in sensu literali intelexit. Deinde Matei 12 clausura Ione in ventre Ceti & se ipso in sepulcro posito interpretat; et Ioan. 3 exaltacione serpentis in deserto, & se ipso Cruci afixo intelexit, qe interpretaciones sue integencie mistice, si et in rebus fundate: q&

Confa 1. qa iuxta comune PPm integencia liber ille scriptus intus et foris, de qo Apos. 5. sa Spra signat, s scriptio extrinseca teste Do Hieron. signat sensu literale, et intrinseca sensu misticu: q& Confa 2. qa D. Paul. Gencium et Eclesie Dr. qd literaliter dictu e Genesis 16 de duobus filis Abra inteligit epis. ad Galatas cap. 4 de duobus testis dicens, se acipere alegoria, qe ad sensu misticu pertinet, ut infra dicemus.

Pz 2 rone qa Deus in S. Spra loquit n solu verbis sed a rebus; s in verbis dat sensus literalis, et in rebus, misticu ut dicemus: q& Pz mar ex Do Agu. tratu 44. in Iuane. Ca qe fecit Dominus, et opera et verba si; opera qe facta, verba qe signa si. Hoc ipse docuit Ds Paul. ad Hebreos cap. 1o his verbis: multifarie multisque modis olim loquens PPbs in Prophetis nobis, nove vero diebus istis loquutus e nobis in filio; s hoc qd loqui in filio ut oponit modo loquendi Prophetaru e mistica locucio orta ex rebus, hoc e ex exemplis et miraculis Xti: q&

Pz 3 ab inconvenienti, qa si in aliqbs locis S. Spre preter sensu literale n eset sensus misticus, sola litera Deo atribueret: s hoc n e dicendu: q& Pz mix: qa si in S. Spra n eset sensus mis-

ticus

Verba illa Deutero. n.º 25: n alligabis os bovi triturganti, indigne Deo autori Sptae tribuerent, ut constat ex illo D. Pauli 1.º ad Cori. cap. 9 his verbis: Nunquid de Bobibus cura e Deo, an propter nos, utique hoc dicit? ac si aperte dicat Aps indignum ee Deo tale preceptum si simul noluisset significare mistice, danda esse alimenta ministris Evangelicis: q. E.

Contra senta tenent heretici: Pr. q. Ss. Arg. 1.º Sensus misticus n e verus sensus Se Sptae: q & pr. ant. Sensus ex intone Dei expressus n pt nisi ex voluntate Dei nobis manifestata cognosci: S nec per Sa Spta, nec per tradone diva nobis manifestatur Deus mistice loqui, in S. Spta e q. & rox nego ant. et ad pm dicimus, q ex Sa Spta constat Deus mistice loqui per S. Spta q. per ipsa loquit n solis verbis, sed ecia rebus ut ex dictis constat: Deinde trado Ecle ab eius exordio docet Sa Spta pluribs in locis integenda ee in sensu mistico: ut patet ex D.º Paulo citato pro clone, et in aliis pluribs: constat ecia, ex Evangelis, q. multocies res promissas in veteri testo, interpretant de rebus in novo adimpletis: Et deniqe stat approbo Tridentini circa interpretatione SS. PPum q. in sensu mistico S. Spta interpretant.

Arg. 2: ille sensus Se Sptae, q. per ipsius S. Sptae verba significat, S. sensus misticus n significat: q & Conf. 1a q. Sa Spta secundum sensum q. signat dicit vera, v falsa; S secundum sensum misticum n dicit vera, v falsa: q & pr. mi: q. nunc pro dicit vera o falsa, qd.º res signata per illa e v n e, sicut ipsa verba prônis sonant v signant, q. q. per verba, n signat n facit prone vera v falsa; S. sensus misticus n signat per verba, S per res prius, per verba signatas: q.

Rx ad argne distinguendo ma; q. per verba S. Sptae signat mediate o imediate, co, mediate tantum nô ma, et distamn negt consa; duplex enim signant per verba sensus Se Sptae, v imediate per ipsa verba v mediate per res scilicet per verba prius signata, si 1.me e sensus literalis, si 2.me e sensus misticus et uterqe sensus e intentus ab Stu S.to ut probatum e. Similiter ad Conf. resp. ut pro secundum sensum misticum dicat vera sufficit q. res mistice significantes, significent prius per verba.

Arg. 3: juxta Philum implicat, q pluxa q. simul inteligat: q nec Stus S.

nes Sacri Scriptores potuerunt intendere plures sensus simul, dum exararunt S.a Spta: q. hec conclusio constat ex 1.o q. sic pr: implicat plura simul intendi, si impliciat plura simul integi: q. Conf.a q.a @ consuetudine recte scribenciu e q.o Spta aliqua hat plures sensus; S Stud.s, q. e autor S.e Spte superat omnes Scriptores in his, q. secundu recta rone dnt disponi: q. n intendit plures sensus. Rer q.d licet verum sit, q.d n pot aliqs plura integere, ac proinde, neqe intendere, nichil ominus pt integere plura per modum illius, sibe inter se coordinata et ut unu e figura alterius, q.a ibi tantu e aliq.d modo unu: juxta illud ubi si plura propterea, unu n si plura, s unu. Ad Conf.m rer q.d licet verum sit ee preter consuetudine, plures intendere sensus, q.do Scriptores si finiti, et limitati, n vero, q.do Scr e infinite integens, qualis e Deus.

Arg 4.o

Spta n e ee abq.e aliqua confusione, et equibocacione s pluralitas sensu confusione et equibocacione causat: q. Conf.a 1. q.a ex pluralitate sensu sequit q.a nulus sit locus in S.a Spta de q. n pott dici, q. e completus, secundu aliquem sensu, et incompletus secundu aliu, s hoc confusione generat, et equibocacione. q. Conf.a 2. q.a S.a Spta in comniu utilitate scripta e juxta Cap. 15 ad Roma. et ideo dt ee clara, ut ab omnib integat, s si preter sensu literale, daret sensus misticus, S.a Spta n eset clara, s, obscura, q.a hoc denotat nomen misticu. q. &.

Rer ad arg.u ngdo mi, q.a confusio solu generat ex pluralitate q.e caret subordinacione, q.a si inter plura subordino datur, n si plura, s unu. Sensus aute misticus fundat in literali q.a res signans miste, prius signat literaliter per verba. Ad 1.am Conf.m rer q. nula e contradicio, in doctra maria, ut liquet in 12 Exodi, ubi loquit de esu agni pascalis, n fractis osibus, q. locus fuit literaliter adimpletus in lege veteri, et erat adimplendus miste in morte Xti, ut constat ex 19 Joan.s

Ad 2.a rer, q.d licet sensus misticus, ocultus sit n obstat utilitati, q.a omnes fideles ex S.a Spta exquere dnt, imo conbenientissimu fuit, dari in S.a Spta preter sensu literale, aliu sensu ocultu, seu magis obscuru, ob dicta, in actu precedenti disp 1.a qu 2 n.o ultimo.

Aaquir. 5.o in S.a Spta dt vitari, q.d pt ee causa erroris, s adm-

admittere sensum misticum, praeter literalem, est dare ocasionem erro-
ris: ergo &c. Pr. min., quia cum praeter sensum literalem possint excogitari
plures sensus mistici, sequeretur quod unusquisque expositorum posset eru-
ere pro suo libito sensum quem voluerit ad suam opinionem probandam, sed
hoc est se exponere maximo periculo erroris, et dare ocasionem, ne
ceteri errent: ergo &c.

Resp. cum D. Tho. quodl. 7 art. 4 ad 3um ubi dicit:
dicendum, quod sicut Aug. dixit lib. 2 Doctrinae Chr., nil est quod occulte in
aliquo loco S. Scripturae tradatur, quod alibi manifeste non exponatur; unde sp-
iritualis expositio debet habere fulcimentum in aliqua literali expositione
S. Scripturae, et ita vitatur ocasio erroris. Idem docet 1a parte, art. 10 ad 1um:
his verbis nil sub spirituali sensu continetur fidei necessarium, quod Scriptura
per literalem sensum alicui manifeste non tradat. Ex quibus colligitur non li-
cere unicuique pro suo libito tribuere S. Scripturae sensus literales seu
misticos, sed debere se acomodare sensui literali S. Scripturae vel traditioni
Ecclesiae. Verum quidem est quod si non lebe aliquid fundum (?), sic potest quis prob-
abiliter tenere quod in S. Scriptura datur aliquis sensus misticus, licet non
ita expresse, ex litera vel traditione constet.

Arg. 6 quia magnum est inco-
nveniens, quod tale instrumentum, ut est sacer Scriptor, non integrat signata
rerum, quae scribit, sed admisso sensu mistico praeter literalem, hoc
eveniret: ergo &c. Pr. min., quia sensus misticus tot species et individua
sub se continet ut sit quasi innumeri sensus mistici, sed impos-
sibile est S. Scriptorem integrare omnes sensus misticos S. Scripturae, si ita
multiplicantur: ergo &c.

Ad argum. resp.: quod cum S. Scriptores fuerint vere Ph-
rophetae aliqua in suis scriptis intellexerunt, quia opus est integra in
visione ut colligitur ex Dan. 10 et ideo D. Thom. quodl. q. 6. art. 14,
ad 3um dixit: neque est inconveniens, quod homo qui fuit auctor instrumentalis
S. Scripturae plura in uno verbo intelligeret, sed quia mens Prophetae est ins-
trumentum deficiens ut idem D. Aug. dixit (praeocupat tacita obiectione) etiam
vere Prophetae non omnia cognovit, quae in eorum visionibus verbis,
aut factis Spiritus Sanctus intendit. Ex quibus constat, quod Prophetae cognoscunt ea
quae dicunt, vel scribunt, juxta modum luminis communicati ipsis.

Arg. 7. Solum sensus misticus qui mores dirigit, est utilis in S. Scriptura
ergo. Pr. ant.: sensus literalis multoties est nocivus, ut ait Ap. 2 ad Co-
rint. 3: ergo, resp. 1. ex D. Aug. lib. 3 de Doctrina Chr. cap. 5 quod litera

Sᵉ Spᵗᵉ ocidit in duplici ocasione: 1 qᵈᵒ idqᵈ dt integr in signacione manlatiba seu in propia, integit insignacione propia. 2 qᵈᵒ eaq. ẽ in lege veteri dicta ss ut figura futurorum, integit in sensu litterali sistendo ibi ut faciunt Judei, et n̄ perveniendo ad sensum spiritualem. Vẽr 2: Apos.ᵐ ibi loqui de lege veteri, qᵉ in rone legis ocidebat, qᵃ per promulgacione legis Evangle facta fuit mortifera; S. in rone umbre et figure vivificabat, qᵃ semper erat signum legis Evangle, et hoc modo pt predicari, quabis n̄ liceat observari in rone legis. qᵒ 3. an divino testes Sᵉ Sᵗᵉ in literale et misticum sit adequa

Questio 3ª

An dibisio sensus Sᵉ Spᵗᵉ in literale et misticum sit áquate generis in species?

Dicendum ẽ divisioné sensus Sᵉ Spᵗᵉ in literale et misticum ee adequatam et generis in spẽs. Ita N Cm. predo 6 q. 1 nᵒ VI. Clo qᵒ ad 1ª parte satis constat ex dictis quẽ anti. et pt: qᵃ omnis sensus Sᵉ Spᵗᵉ ẽ manifestabus conceptus Dei; S Deus n̄ aliter manifestat conceptus in Sᵃ Spᵗᵃ, nisi per verba res significancia in qᵒ consistit sensus literalis, v per res significatas verbis, in qᵒ stat sensus misticus: q: pt min: Deus in Sᵃ Spᵗᵃ manifestat propriu conceptu per id qd ht rone signi ide invisibilis Dei, S. verba et res in Sᵃ Spᵗᵃ, hnt rone talis signi; cu ab ipso agente intelectuali sint institute ad significandum, et in Sᵃ Spᵗᵃ nil aliud psit habere rone signi q.

Pr Clo qᵃ ad 2ª parte. V. tu dibisio ẽ univoca et generis in spẽs qᵈᵒ divisum predicat in eo q quid de inferioribs, a qbs equaliter, et exaliter conmait; S. hoc reperit in dibisione sensus Sᵉ Spᵗᵉ in literale et misticum: q Pr min: conceptus ex intone Sⁿᵗᵒ Stᵢ explicandus equaliter notificat et explendet in Sᵉ Spᵗᵉ verbis, historia vᵉ narrantibs: ac in rebus ipsis, aut historis narratis per verba.

Conf.ª detegendo radice equalitatis; qᵃ eadẽ accio Dei equali virtute gaudet, ut ẽ locucio, ac ut ẽ producio, qᵃ cu sit accio intelectualis regulata per ideam, et idea deserbiat tã ad loquendum qᵃ ad operandum, accio Dei equali virtute gaudere dt, ut ẽ loquicio, ac ut ẽ producio, q efectio in rone signorum seu ex intone Spᵗᵘˢ Sᵗⁱ ad signandum divinu conceptu producti, equale

dnt gaudere virtute in rone significandi: q ro sensus S.e Spte equaliter participat a verbis S.e Spte, in qbs sensus literalis invenit, et a rebus S.e Spte mistice significantibus.

Pr 2clo qo ad 2da parte: divisio q fit per, difas opositas ex qbs, et de rone comuni dibisi, constituit no adequa, cui usibet membris dividentis, e uniboca, et generis in spes; s sic se ht sensus S.e Spte in comuni sumti: q. pr mix: qa sensus literalis e ille, q verbis significat et sensus misticus e ille, q signat rebus, s signare rone verborum et n rerum et signare econtra, ss difs esaliter oposite ex qbs et de rone comuni sensus, constituit spes adequatas sensus literalis, q mistici: q.

Contra 1a parte Clonis arg: preter sensum literale et misticum, ss in S.a Spta plures sensus: q pr ans 1: qa in S.a Spta teste D. Aug. lib de utilitate credendi cap 2. dant sensus historicus, Thologus, Analogicus, et Alegoricus, s isti nec literales nec mistici ss: q. pr 2 ide ans qa in S.a Spta dat sensus phisicus gramaticalis, parabolicus, et profetalis; s isti n ss literales aut mistici: q. pr 3 ans; qa ultra literale et misticum sensum, reperit in S.a Spta sensus acomodaticius, elementalis, seu cabalisticus, et metaforicus: q.

Rr nego ans et ad 1a probone dicimus cu D. Tho 1. q. 1. arto 1o ad 2u. qd predicti sensus n constituunt spe distincta a sensu literali o mistico, s ad unu ex istis reducunt, superadditis quibusda accidentibus, intra eande spe; na tres primi literales ss. qa historicus e q sincere simplex factum narrat, et proponit, sicut Moises narrat creacione mundi; Thologus dat qdo redit causa in ipsa istoria narracione, ut cu Dominus asignabit causa, quare Moises permisit Iudeis libellu repudi, Matei 19; analogicus invenit, qdo veritas unius loci comprobat per veritate alterius; Alegoricus vero ad sensu misticu reducit, ut postea dicemus.

Ad 2a probone rr. dicimus sensus in ea relatos n constituere spe diversa a iis propositis in nostra clone; na sensus phisicus e q mute o literaliter signat cu alusione ad proporcione ad res natales, sicut triplex tabernaculu structura, q proponit Exodi 26 refert ad mundu visibile ad celu diafanu, ad q e ad Impireu Gloriosu; sensus gramaticalis, literalis e. s exercitus tantu penes superficie litarae, et significat propie o impropie, juxta ipsaru vocu significone. Sensus parabolicus ecia e literalis, et versatur in translaticia significacione, ut cu ex agno, in qo metafore signat Xtus

deducti mansuetudo ad probandam eius pacienciam. Deniqe sensus pronosci, et ad Deum referi. ad 3m probone dicimus, qd sensus acomodaticius proprie loquendo n e sensus Sc Spre; ut infra dicemus; sensus elementalis v cabalisticus literalis e, v misticus ut infra constabit; et sensus metaforus omnino ad literam pertinet ut infra dicemus

Forma 2a parte

clonem. arqt 1 sensus literalis significat verbis et misticus signat rebus s ab is signacionibus n pt abstrai conceptus univocus qd erat necesse ut nostra divisio eset univoca, seu generis in spes: g. pr mix: qa abente rale et rone n pt abstrai conceptus univocus, ut dicunt NN CC: s signacio rerum e ens rale, et signacio verborum e ens rone, ut pote signum adplacitum: g. rex 1o nego min, et ad probone dicimus, qd abente rali et rone n pt abstrai una ro univoca in ce entis bene vero in ce obi, cum g ro signi ad qd pertinet sensus Sc Spre sit de linea obi, bene poterit enti rali et rone aliqua ro univoca convenire. rex 2 nego min, et ad probone dic qd licet signacio verborum incomplexe sumta sit ens ronis, complexe e ens rale, nam ut ait Ds Th 1a parte q. 1. arto 10: autor Sc Spre e Deus in cuius potestate e ut n solum voces ad signandum acomodet s ecia ipsas res. Unde sicut Deus acomodando res ut in Sa Spta significet, tribuit eis signacionem, ralem, Divinam, misticam ita utendo verbis, ut in Sa Spta complexis proprium conceptum explicet, confert eis signacionem ralem, Divinam et literalem. His g e signacionib: optime pt abstrai conceptus univocus equaliter participatus a sensu literali et mistico.

Disputo 2a
De Sensu literali Sacre Scripture.

Expeditis iam a comuni rone Sc Spre rectus ordo postulat, ut ab eius spes in particulari explanandas acedamus, s. qa sensus literalis e fundus sensus misti, ideo prius de literali tractabimus: pro qo sit.

Quesito 1a
Quid sit sensus literalis Sacre Scripture?

Omissis variis sensibus sensus literalis, sit n.a Clo. Dicendum est, sensum literalem S.e Sp.re sic recte difiniri: Conceptus ex intione Sp.tus S.ti in S.a Sp.ra verbis signatus. Ita N.r Cm. praed. 6. qu. 2.a, et constat ex D. Tho. q. 1.a parte, qu. 1.a art. 10 sic dicit: illa q. 1.a significo, qua voces signant res, pertinet ad 1.m sensum, q. est historicus, et literalis. Pr. rone: haec difo constat genere et difa: q. &. Pr. an. explicando eius parlas; q.a illa verba: Conceptus ex intione Spiritus S.ti in S.a Sp.ra signatus, ss ro generica in qua sensus literalis convenit cum mistico; s. illa parla: verbis est differentia sensus literalis a misto: q. &. Pr. min: q.a sensus literalis dicitur talis quatenus literis seu verbis significat; misticus vero, quatenus signat rebus: q. &.

Arg.r 1.o: q.a ut talis difo esset recta, sic erat proponenda: Conceptus ex intione Sp.tus S.ti in S.a Sp.re verbis immediate signatus: q. &. Pr. an.: q.a ro constitutiva sensus literalis dr opponi roni constitutivae sensus mistici; s. haec consistit in significari immediate rebus, et n. verbis. q. &. R.r q.d proprium est verborum signare imediate, q.a verba sunt instituta a nat.a ad signandum, et ideo parla imediate superfluit. Et licet sensus misticus dependeat a verbis, est solum velut a condone, ut res q.e in S.a Sp.ra colocari n. pnt significent, ut patet in petra Deserti serpente exaltato &. q.e antequam scriberent a Moise, signabant mixte ex intione Dei id ipsum q.d in S.a Sp.ra signant.

Arg.r 2.o: in illa defone superfluit illa parlta ex intone Sp.s S.ti: q. &. Pr. an.: q.a licet S.e Sp.re sensus sit a mente Sp.tus S.ti, hoc sufficienter innegit q.r talis parla in defone ponat; q.a S.e Sp.re sensus n. colligit ex intione loquentis, s. potius ex verbis et eorum sensibus infert into scribentis: q. &. Conf.r q.a eo ipso q.d sensus literalis S.e Sp.re sit conceptus Divinus in S.a Sp.re verbis signatus, colligit q.d est ex intione Spiritus S.ti q.a omnis Sp.ra ronalis dr procedere ex intione scribentis: q. &.

R.r ad arg.m neg.do utrumq.e cons.; necessarium enim est in dicta defone addere: ex intione Sp.tus S.ti, q.a cum voces plura signent tam in acceptione propria, q.m inpropria, solum ex intione scribentis posent ad hunc vel illum sensum determinari et licet ex verbis quasi a posteriori colligatur into, q.a illa sunt signa illorum q.e sunt in anima a priori tamen ex intione scribentis colligenda est actualis verborum significacio; q.a haec determinat illa ut haec et n. alia signent, et q.a multoties nobis n. constat de intone scribentis, propterea fatimur multoties in explicone verborum;

t

136 S. dex: qª si hoc ita se ht, into Spūs Sti ē probacio à priori conformitatis sensus S.e Spte cū mente Dei; S hec probo impossibile ē, qª nobis certo n̄ constat, de tali intōne: ǭ &. rex. nºdo mīn., et ad probōnē dicimus, qd ex pluribs capitibs pt nobis certo constare: an into Spūs Sti sit hec ō illa, v utraqe v neutra; nā in primis adest fides qe ē habitus primorū principiorū Theoe, et per fidē credimus ēe Deū sumē Sapē, Perfectū et Veracē, et ex hoc pt à priori Deū n̄ posse fallere nec falli, et ideo rectissimā debere ēe eius intōnē. Vnde si sensus S.e Spte conformat sumē bonitati, Sapē, et Veritati Diue, ex hoc ō priori probabit, qd orit ex intone Spūs Sti. Deinde dant tradiciones Diue et Apostōle, in qe bi Deus posuit Veritatē Divinā; et tandē dat Ecclā Dei, cui promiso facta ē dē n̄ errando in his rebus; quare si ex aliqº ex iis capitibs nobis constat qd into Spūs Sti ē hec v illa ex hoc ō priori probabit, qd sensus S.e Spte conformat cū mente Dei.

Ad Conf. rex. nºdo ān̄s et ad probōne dicimus qd omnis Spta natalis procedit ex intone scribentis; S dat hec difa inter Spta humanā et Divā, qd humana ex intone scribentis solū pt includere per se unicū sensū et ideo in eius defone superfluerer parla: ex intone &. Ceterū in S.a Spta si plures sensus unde dabit periculū, si qs acipiat Verba S.e Spte solū qº ad signacionem humanā et gramaticalē, S n̄ dabit si n̄ admitat tanquā ex intone Spūs Sti id qd n̄ sit Divinū significatū cognitū ex regulis in solōne precedenti explicatis.

Questio 2ª

Quotuplex sit sensus literalis Sacre Spte.

Dicendū ē, sensū literalē S.e Spte ēe duplicē, propriū scilicet et impropiū, seu metaforiū. Ita N. Cm. predo q. 2ª. Rx ea rone: Sensus literalis ē, qi verbis S.e Spte signat, S verba S.e Spte aliqdo signant propie, et aliqdo inpropie seu metafore: ǭ &. mir qº ad 1ª partē admit ab omnibs; qº ad 2ā vero ō expresa D. Th. 1ª parte, qe 1ª arto 9. et insuper pt: qª sepius in S.a Spta dicit de Deo, qd oculos ht, qd braquiū extendit, et qd manu operat. S erroneū eset concedere Deo membra matalia: ǭ dicta Verba metafore dnt intelegi: qd &.

Arg. 1.º metafore locuciones, indigne si S. Spte, qª flosculi retorice, si ornamenta Spte profane, et tales si locuciones metafore: ǭ &. Conf. qª Spta ordinat ad manifestanda

veritate ut a nobis ocasio erroris auferat; s per metaforas ocultat veritas, et dat ocasio erroris: q. &. Conf.a 2: q.a locucio metafora, e inpropia locucio; s locucio inpropia ducit ad impropia et sinistra rei integencia: q. &.

Res ad argu.: negdo ant. et ad eius probone dicimus q. tropi et flosculi indecori, et sinistre usitati s.a dedecent S.pta, ad vero figure e tropi de corast usitati in S.a S.pta dnt admiti. Poete enim figuris et tropis utunt, ut aures delectent, et forte ibi sistunt, ad vero S.a S.pta ibi n sistit, s ad diva veritate manifestanda tendit et ne decor pulcritudinis, et energie robur ei deficiat, his utit hornamentis, ut sic nostro sensibili modo intendi conformet. Ad 1.a Conf.m rea, q. obscuritas S.e S.pte n e ocasio erroris, s morbus ut diximus, nostre humilitatis; SS. eni in Ecclesia Catola plures regule ut S.a S.pta integat recte prebia fide estudio ac diligencia, consultis q. e PP.bs et DD.bs

Ad 2.a res diago ma: e impropia locucio ex parte vocis abiunte ad signandum, co; ex vi significonis, no ma. dicet eni hec vox: agnus vox tantum inpropie significet Xtu; q.a eius propia signacio ordinat ad manifestandum prius obm; tamen si sumat penes mansuetudine, q.a signatibe inportat ex propria signone, et referat (maxime a Deo in S.a S.pta) ad signandum Xti mansuetudine, propissime, et eficacissime ea signat. Itaque inpropietas, se tenet ex parte vocis, q. e extendit, n vero ex parte signonis, q.a Dt; q.a manifestat conceptu Dei et obm perfecte inotedeit, juxta intone loquentis, et nata sensus inpropi omnino salbat. Diceret tamen inpropia locucio, si leges debitas sue spei n obsearbaret. q.

Arg. 2: S.a S.pta, q.a e Theoga doctrinalis et Scia de Deo, dt procedere per descensu, hoc e a Deo ad Angelos, et ab istis ad homes; s metafore procedunt per ascensu, id e a rebus corporeis ad res spirituales &: q. &. Rx q. Theoga et S.a S.pta cogna judicaba procedit per descensu at vero cogne aprensiba ex creaturis, ad Deu ascendit, juxta illud Pauli ad Rom.s 1o invisibilia Dei &.
Metofore eni locuciones describunt ut homes materialib.s asueti facilius spiritualia percipiant; s tamen necesitas metafore solu e ad melius, et ideo n requirit q. S.a S.pta semper metaforis utatur.

Arg.a 3 sensus literalis e, q. verbis significat. Sed.

S. sensus metaforicus signat rebus q. non literalis. s. mistus. q. rn recte dibidit &. Px mixto q. a q. do Epis. ad Cori. dicit: Deus noster ignis consumens est signat Deus metafore, s. signat per rem nempe per ignem. q. & Rex diogdo mixtos. signat rebus ut res facta no non ut factae n. ut formiter vocibus signant eo mini. Sic enim literaliter metaforice signant non iam res. s. eius proprietates ut formiter signate per vocem. Vacio est q. a cum sit propriu s. Spte rebus miste signare, tunc ipse res ut miste signarent, aceperunt a Deo in sua produccione non solum orde ad esendum, s. ecia ad significandum, antequam in s.a Spta colocarent, signabant saltem in actu l.o q.o ad se, et ex intone Dei id ipsum qd nunc signant; Unde berba solum concurrunt, ut condones et aplicabe ut in s.a Spta colocent.

Ad vero in sensu metaforo aliter accidit q.a vox significaba rei usurpat in recto et quatenus signat proprietatem aliqua rei signate, juxta q.m cognoscit similitudo et proporcio, cum intone Dei explicat q.e eius conceptus ut cum dicit Deus noster, ignis consumens est, nam licet in igne ut est res facta posit Deus miste signari, ut res tamen signat per hanc voce ignis, q.e sonat activitate et explicat Dei gracia aut caritate -metafa continua.

Questio 3.a

An divisio sensus literalis in propriu et inpropriu sit adequa et gene.s in Spes?

Notandum est l.o qd metafora, ex qua secundum membrum divisionis nominat: duplex sumit, l.o ut est especialis tropus retorice, qd D.n Aug.s tomo 4.o lib 2. Compendium cap. 2 ita difinibit: De re propria ad rem non propriam, verbi alicuius, usurpata translacio. Et metafora sic accepta solum est quidam singularis ornatus s. Spte accidaliter adveniens. 2 sumit pro ut comprendit omnes tropos sub rone comuni inpropie significandi, q.a tropus, teste Quintiliano lib 8 cap. 6. sic difin. Verbi, vel sermonis est propia significacione in alia, cum virtute mutacio: In hac q. acepcione usurpat metafora quando, in s.a Spta reperit: Unde sensus literalis dibidimus in propriu et inpropriu, seu metaforicum, q.a metafora ut tropoum dux quasi pro omnib.s suponit.

Nota 2. qd usus iã obtinuit, ut vox significans proprie rẽ aliquã, extendatr ultra ad aliquã rẽ significandã improprie et similitudinarie, ex modo significandi, qd tũ re vera rẽ significet et conceptũ loquentis exprimat, atqe in audiente verũ conceptũ producat: Vg hec vox visio imposita ẽ ad significandũ actionẽ oculorũ, sed etiã extenditr ad significandũ actũ intell. qª quãdiu, licet n̄ videat proprie, videt tamen seu intelligit, juxta propriã naturã similitudinarie, et ita contingit, qd in Sª Spra aliquid extenditr ad significandũ improprie, q. supposito.

Dicendũ ẽ 1. talẽ divisionẽ sensus literalis ẽ adequatã. Ita N. Cm. prædo 6. q. 2. Et px. qª sensus literalis ẽ qi verbis Sª Spre significat. S. verba Sª Spre aliq. proprie, et aliq. improprie seu metaforẽ significant. et nullũ aliud modũ hñt significandi. ẽ illud adjonet. Cui. q.

Dicendũ ẽ 2. talẽ divisionẽ ẽ univocã, et gen. in Spes. Et px. Significare proprie, qd convenit sensui literali proprio ẽ significare verbis absolute et juxta 1ª intionẽ imponentis, et significare improprie, qd sensui improprio convenit, ẽ significare verbis n̄ absolute, S. ut verba connotant res, ex qbs accipiunt similitudinẽ, quã assimilent rei quã Deus extensiva intione manifestare intendit: S. significare absolute verbis, juxta 1ª intionẽ Dei et significare verbis cũ dependencia, ã rebus, ex alia intione Dei, ss differentialiter opposite, et eque dividunt nẽpe sensũ literalẽ contrahentes: q. &. patet conseq. qª divisio q tradit per differentias exaliter oppositas, eqe dividunt contrahentes ẽ univoca: min. vero px ideo divisio sensus literalis et mistici, ẽ univoca qª 1us verbis, 2us vero rebus ex diversa intione Dei eque significant conceptũ Dei: q. &.

Finis Secundi Anni: MDCCLXII.

Contra 1ª Clonẽ arguitr. Sensus parabolicus ẽ literalis. qª verbis initit, S n̄ ẽ proprius nec improprius aut metaforicus: q. &. Px min. quoad 1ª partẽ: qª historia parabole semper ẽ ficta; Vg Decẽ Virgines, Prudentes et fatue: Homo querens bonas margaritas: &. q. &. Px min. quoad 2ª partẽ: Metafora adeque distinguit ã parabola, cũ sint diversi ornatus retorice: q. &.

Rex. nego mi, qª parabola qualescit ex sensu proprio et inproprio
n sicut aliquod tercium resultans ex confusione eoru, s. ut ante factu
consexbans uniuscuiusqe natã completã. Est enim Parabola iuxta
Dm Hiexm. in Luca cap. 4: Rerũ discrepanciũ rerũ sub aliqua
similitudine facta comparacio. In qua difone per illa verba: Rerũ
paracio sub similitudine facta; convenit parabola cũ comparac-
ronibus mere historicis, et cũ apologis, ã qbs differt per alias partes
quia comparacio historica n petit discrepancia rerũ; et apologus
exigit n solũ discrepanciã, s repugnanciã, ut constat ex legacione
Carduí ad Cedrũ filiã in uxorẽ postulantis, ut habet 4 Regũ cap.
14. Ex qo liquet, qd parabola continet narracionẽ et comparacionẽ
cũ aliqua similitudine inter rẽ enarratã, et comparacionis ex-
tremũ, et ideo in Parabola continet sensus literalis proprius seu
historicus, qª ita enarrat, ac si res defacto accideret et etiã inprop-
rius. qª representat quandã similitudinẽ cũ alia re.

Cõ 2 cionẽ arg.
1o inpropie signare ẽ rõnẽ sensus inpropie habere; s id qd inpropie
participat rõnẽ comunẽ n pt constituere verã spẽ: q nostra divisio ẽ
Rex disgdo mã; inpropie signare preter intẽnẽ loquentis, aut ex eius
ignorancia, cõ; inpropie signare ex intẽne loquentis, et iusta eius
conceptũ et voluntatẽ, no mã. Hec et dicta ques. precedenti ad 2a
Conf. 1 argi sufficiunt ad completã solonẽ.

Reg 2: si sensus literalis
inpropius constitueret verã spẽ sensus literalis, tot erunt sensus
literales inpropri, qt sũ in s.a Sptã tropi seu loquciones inpropie: s. hoc
ẽ falsũ: qª unicus tantũ sensus literalis inpropius in spe infima ag-
noscit: q &. Rexr disgdo mã: tot erunt sensus literales inpropri ẽs-
ncialiter diti no mã, acidaliter cõ; qª hec diversitas n illa colligit
ex multiplicacione troporũ, in qo nulũ sequit inconveniens.

Reg 3: mo-
dus rei n variat eius spẽ: s. signare inpropie ẽ quidã modus sen-
ui literali superadditus, et ipsũ metaforũ denominans: q & Conf: mod-
us inpropius participandi conceptũ comunẽ constituit divisionẽ
analogã, ut patet in ali et urina respectu sanitatis: s sensus met-
aforus dicit inpropius sensus: q n constituit spẽ s. solũ minus p-
rincipale membrũ analogie.

Rex disgdo mi; signare propie seu
metafore, sumta metafora pro speciali tropo, cõ; sumta metafora

in comuni no mi; Sicut eni; licet mixtu debeat ee coloratu et hoc sit ei propriu, tamen accidit ei, qd sit viride ō purpureu, similiter sensui literali ta proprio qua metafore ō inproprio accidit ornari hac ō illa metafora, figura ō tropo: S tamen qd sit sensus proprius ū improprius rone vocis extensibe significantis, n sunt modi, S. dise esenciales. Ad Confrm rer, qd inpropietas, qua sensus inpropius denominat talis, n e inpropietas sensus S. vocis: Et cu hac inpropietate, seu extensione vocis ex intone Dei, stat optime, qd manifestet eius conceptus, et inotescat obiu jupra intena loquentis.

S. pro complemento quē inquires: an divisio sensus literalis in propriu, et inpropriu sit infima, ytu ut nullu ex membris dividentibus sit ulterius esaliter divisibile? rer afirmabe; et fn: qa si propter aliqua rone aliqua ex hiis speb eset ulterius esaliter dibisibilis, maxime propter figuras et tropos, q ornant; S dise, qc ex figuris et tropis especialiter acceptis proveniunt n ss esales, qa figure tropi, ō modi accidales, sine q conceptus Dei pt manifestari: qd.

S. Obes: Sensus literalis ta proprius qa inpropius dibidit in tropologicu, alegoricu, et anagocicu; S. sensus misticus esaliter dividit per hec tria membra: q literalis ta proprius qua inproprius. Pa mar qo ad 1a parte: Sensus tropologicus e, q mores instruit; alegoricus q fidei misteria proponit; et anagogicus q de celestib agit. S omnia hec reperiunt in sensu literali proprio, et inproprio; q & mr 1 constat ex Cap 6. Deuterono. Ubi literaliter proprie instruit ho in moralib his verbis: Diliges Dominu Deu tuu; et ex Psal 99 ubi ad litera misteriu fidei proponit dicendo: Scitote qa Domins ipse e Deus; et ex Cap 3 ad Colosen. Ubi de celestibus proprie literaliter agit per hec verba: Si consurrexistis cu Xpto & q &.

Deinde pr illa 2a mr qo ad 2a parte: qa in metafora de proiciente granu in terra bona invenit sensus literalis inproprius tropologicus; In Parabola de sagena misa in mari dat sensus alegoricus, quatenus designat distone Iustoru et Impioru; et insuper in vite et palmite, qui ss eiusde nate designa juxta Augusn tractu 88 in Ioanne, Xpto habuise vera humanitate; et deniqe sensus literalis inproprius anagogicus reperit in similitudinib regni Celoru: q &.

Res concedendo premissas et negando consq.am, et ro disparitatis e q. sensus misticus, q. rebus a Deo ordinatis significat, ht. a forti et pere ctex intone Dei, animu excitare a diversa oba virtute teologalium. Scilicet tropologicus ad Caritate, q.e e vinculum perfectionis. Alegoricus ad fide, qe in credendis exercet, et anagogicus ad Spe, q.e circa futura con sequenda versat. in q.bs omnibus ut Deus nos intrueret, res S.e Spte sua omnipota ad significandum imtinuit, ut homes materialibus auert alciora ex his discerent. Literalis vero sensus solum ht referre ad gere nda res gestas, et legentis mentem informare, si aute rone alicuius gi gere v tropi contingat animum legentis excitare, hoc e illi preter pri maria Dei intonem. Que.o 4.a an in S.a Spta sit aliq. locus q. sensu literali careat.

Quæstio 4.a

An in S.a Spta sit aliquis locus qui sensu literali careat?

Ex dictis constat q.d sensus literalis, alius e proprius et improprius alius proprius sic defini pt: Conceptus ex intone Sptus S.ti in S.e Spte verbis prop rie aceptis signatus. Sensus improprius seu metaforicus sic defit. Conceptus ex intone Sptus S.ti in S.e Spte verbis improprie, seu quoad significonem exten sibe acceptis signatus. De utroq.e tamen procedit quero

Dicen. q.e n. nullus e locus in S.a Spta sine sensu literali proprio v improprio. Ita Non. prob. 6. quo 3. et sop: Nullus e in S.a Spta locus sine sensu alias talis Spta eset inutilis q.a eset n significaba; S. si eset in S.a Spta aliq.s locus sine sensu literali proprio v improprio, careret omni sensu: g. & P.z m.r q.a si talis locus haberet aliq. sensum eset sensus misticus; S hunc n haberet. g. & P.z m.r: q.a sensus misticus supra literale fundat, et eu supit; S res fundata n dat absq. fundo g. &.

Arg. 1.o q.a aliq.a loca si in S.a Spta, q.e in sensu literali proprio n pnt integi; S. q.e sic n pnt integi, carent omni sensu literali; q.a sensus metaforicus ocius e misticus q.m literalis, q.a immediate fundat in rebus. g. & Conf. q.a SS.ti PP. communiter docent, recurrendum ee ad sensu mistic, q.do deficit sensus literalis; S hoc n docerent, si in omni loco S.e Spte daret literalis sensus: g. &.

Res ad argum neglo m.r, ad cujus probonem dicimus, q. sensus metaforus fundat in rebus, ut vocibus forsitan signatis; ita ut ro vocis sit subiu imediatum significonis. Metafora enim e: immediata signacio vocis

inpropie signantis rē per similitudinē, q̄ ex alia re accipit; et ut signare sensu vero mistico, fundat. imediate in rebus ut res s̄t, et ut signare hnt a Deo; q. autē colocent. in S. Spta mediis vocibus, ē quid acidale et hoc solū requirit ut condo. Ad Conf.m rex. q. SS. PP. aliq.do sensū met aforū apelant spiritualē et misticū, q.a hīt quandā dependenciā à rebus à q.bs accipit similitudinē.

Arg.a 2.o Sensus literalis dividit. in propriū et inpropriū; g. sensus q.i n̄ fuerit proprius n̄ erit proprie literalis. S. sensus metaforius n̄ē proprius g. &c. Rx. disgdo an.s; dividitur in propriū et inpropriū rōne sensus, nō; rōne vocis cui illa signacio n̄ e propria co an.s. Ao patet ex dictis quer. 2 ad 2.am Conf.m p.i argi.

Arg. 3. q.a Mathei 18 dicitur si manus tua v. pes tuus scandalizat te abscinde eū &c et cap. 9 dicit. iverunt ligna, ut ungerent super se regē. S. in hūs et similib.s locis n̄ dat sensus literalis; q.a q.d in is locis imediate signat ē falsū et absurdū, ut ex se liquet g. &c. Conf.a 1.o q.a ad Corin. 2 cap. 3 dicit. litera occidit; g. juxta Apost.m querere in omnib.s S. Spte locis sensū literalē, ē causa et ocasio ruine spiritualis; g. &c. Conf.a 2.o q.a D.s Agus. in Psalm. 113 dicit: quare quedā in reb.s visibilib.s quasi absurda miscet Sptus S.tus nisi ut ex eo, q.d n̄ possumus accipere ad literā, cogat nos ita spiritaliter querere: g. &c.

Rex ad argu, q. in predictis locis vere dat. sensus literalis n̄ propriius s. metaforius. Nā 1.s textus integit de separatione, procurando abs ominib.s illis, q.i adversarios in via Dei patimur. Locus libri Judicū ad literā integit de filis sique juxta contextū; q.d vero homes per arbores significent, ē familiaris metafora S.e Spte; Imo nata ipsa homines velut arbores inversos produxit, ut radices ad celos extendentes, ibi conent.r inseri et florere. Ad 1.a Conf.m rex, q. litera ocidit, si n̄ recte intelligat. hoc ē si integat proprie, id q.d metafore dictū ē. Per q.d constat ad 2.a Conf.m q.a ex eo q.d n̄ posumus plures textus ad literā proprie intelligere cogit nos Sp.s S.tus querere sensū metaforū q.i à SS.is PP.s spiritualis aliq.do apelat, ut dictū ē.

Questio 5.a

An in eodem loco S.e Spture plures sensus literales reperiatur?

Dicendũ ẽ 1°: q^d sub eadẽ litera, seu in eodẽ loco Sᵃᵉ Spᵗᵉ sepe reperiunt^r plures sensus literales proprii; Et aliq^do posunt reperiri in eodẽ loco plures sensus literales, ex q^bs alius sit proprius, et alius metaforicus seu improprius. Ita N. Em. p̃nedo 6. q̃ 3. ñ 61. et 67. Prima pars Clonis p̃r 1°: q^a illud Gene^s 1°: In principio creavit Deus celũ et terrã, quintupliciter ad literã proprie intexit D. Aug^s lib. 12. Confes^ium cap. 20, et D. Ths q^e 4 de potẽ art° 1°. tres sensus literales agnovit, scilicet: In principio, id ẽ temporis, antequã aliud fieret. Deinde. in principio id ẽ in filio seu verbo, q^d ẽ principiũ cũ Patre. Demum In principio, id ẽ primũ in ordine rerũ faciendarũ: q̃ &. Insuper illud Psalmi 2°: Ego hodie genui te, intelligit literaliter proprie ab Apos^lo ad Hebreos cap 1°. de generatione eterna, et idẽ Apos^s Actorũ 13. intellexit de resurrectione Xpti; Et Eccl^a in festo Nativitatis Domⁱ intelligit de generatione temporali; Et deniq^e alii dant sensus apud N. Em^m ubi supra qui sic intelligunt: q̃ &.

P̃r 2° eadẽ 1ª pars Clonis; digniori Spᵗᵉ concedendũ ẽ, id q^d ẽ dignius et excelencius; s. Sᵃ Sptᵃ ẽ dignissima Sptᵃ: q̃ illi concedendũ ẽ, q^d ẽ dignius, et excelencius, s. continere sub eadẽ litera plures sensus literales, q^d ad excelenciã et dignitatẽ Spᵗᵉ pertinet, q^a Sptᵃ in ẽe talis constituitũ per significationẽ seu sensũ: q̃ &.

P̃r 3. eadẽ 1ª pars, ñ implicat q^d eadẽ vox plura diversa significet proprie: q̃ id ipsũ dr̃ de Sᵃ Spᵗᵉ concedi; s. dari plures sensus literales proprios, nihil aliud aliud ẽ, q^a plura et diversa proprie signare: q̃ &. P̃r ans: q^a hec vox Lima signat Civitatẽ in Regno Peruano apud Indos accidentales Hispanos signat eciã fabrile instrũ, et deniq. signat, quendã fructũ cuiusdã Arboris: q̃ &.

P̃r Clo q^o ad 2ᵃᵐ partẽ. 1° Sensus literalis ẽ, q^i per verba signat^r; s. verba possunt salvo contextu signare plura sibe proprie, sive improprie: q̃ &. P̃r mir, nẽ ex illo de Agno Paschali q^o dicit^r Joannis 19 os ñ comminuatis ex eo, q^d literaliter de agno esũ a Judeis proprie intelligit^r, juxta 12^m Exodi, s. eciã Xptus fuit Agnus mansuetus, in sensu metaforico, cuius osa ñ fuerunt fracta in passione: q̃ &. nẽ eciã ex illo Proverbiorũ 11°: Statera dolosa abominacio est apud Dominum: Ubi utraque sensus reperitur: statera enĩ in sensu proprio, est qua quolibet apenditur, et in sensu improprio, significat Judicium cibile vel canonicũ iniquũ: q̃ &.

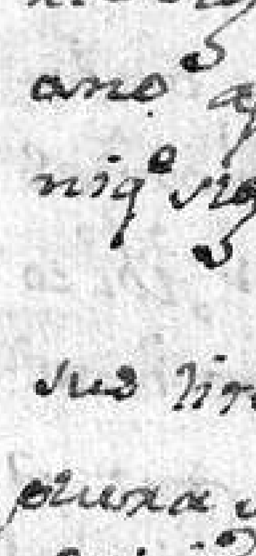

P̃ro^r 2° loco—

Pr 2º: in Spra et loqucione humana, judicat perfecio et excelencia, iniba, et cande clausula hos coniungere sensus, s nefas eset Spre Divine denegare, quidquid perfecionis e in Spra humana: g. & Mar exemplo comuni suadet; na pt acidere, qd regularis Prelatus, subditos in vinea monasterii laborantes visitet, et expiritualli refeccione eos dicat: fratres laborate in vinea Domini; s hec verba sensu literali proprie dicunt, ut ex se liquet, et ecia inproprie seu metaforice, qa his verbis ad perfeccione anime uniuscuiusque adortat, eoq anima metafore soler vinea apelari, ut patet ex 5º Isaie. g. &

Dicen.ma e 2: qd predicta multiplicitas sensuu n e quoartanda ad numeru binariu v ternariu. s omnes illi sensus literales inco ad loco Sª Spre st admitendi qui salba litere circunstancia, decencie, concepu veritatis et consonancie, pnt cuilibet inteligencie bene disposite, et devitis sciencis, et habitibus ornate oferri. Ita N. Com. ubi supra nº 7a: et Pr hec multiplicitas sensu literaliu in Spra Sª e posibilis, utilis, et decorosa: g admitenda. Pr ans quoad 1ª parte: na voces precipue Ebraice, etsi paucissime sint, st tamen fecundissime ut Dr. Hier. dicebat; s ex parte Dei locuentis plurima ecia st simul concepta g e posibilis.

Quoad 2ª vero parte pr antes: qa q liber signatu ab Spra Sª fideliter et racionabiliter exductu mayori devocione et eficacia admitit, sic credat intentu ab Spu Sto: g utilis e & Quoad 3a vero parte pr: Indecorosu esset, qd Spra Sª diceret tesaurus exaustus, et qd n ultra expectemus nobis illius interpretes, nisi v primi damnent, v secundi n admitant, s hoc omne sequeret si Spre Sª sensus penes binaria aut ternaria interprecione solu elarescerent: g &

Conf.r qa Dr. Hier. super caput 12 Danielis sic dicit: precipit ut involbat sermones, et signet libru, ut legant plurimi et querant historie veritate, et propter obscuritatis magnitudine, veritatis diversa opinent. Ubi notanda st verba illa; et querant historie veritate, qbs signat se loqui de sensu literali, et circa illu opinionu diversitate fuisse a Deo intenta.

@ 1ª parte 1e clonis arg.r 1: n st multiplicandi sensus literales Sª Spre, absq solido fundo, s hoc n dat; qa alias contraderet expositione, v ex ipsa Sª Spra, qd e falsu, qa si aliq locus asignet pt exp-

splicari de sensu misto et literali; et n̄ de duplici sensu literali: q. sta-
ndo mi, et ad probone ibi inclusa dicimus, q. ut certo constet cer-
titudine morali, dari in S.a Spta plures sensus literales sub eadē
literatufiat concors fere omnium theolog.m senta hoc asserencium et
insuper Ecle permissio, imo et aprobo expoiciones S.m P.P.m qui
multiplicē sensū literalē in S.a Spta agnoscunt, juxta quas ex-
posiciones precipit in Tridento Sesione 4.a S.a Spta interpretari.
Neqe expplicacio data de sensu misto aliquid minuit, q. in sensibus
de q.s in presenti, satis constat ex contextu, et aliis circunstancis,
nihil ee signatū mediatū, neqe unū super aliud fundari, q.d ne-
cesē erat ad sensū mistū constituendū.

Arg.a Dices in eodē loco S.e
Spre plures sensus literales reperiri posent, nullus eorū poterit credi
fide catola; q.a quilibet poter effugere ab asensu unius sensus literalis,
dicendo, q.d aliud sensus literalis dar in eodē loco; s hoc ē magsimū
inconveniens. q. & rer n̄do mā; q.a aliud ē omnes sensus litera-
les S.e Spre ee de fide, q. omnes s intenti a Spre S.to, et aliud ē, ee
de fide, q.d in omni loco S.e Spre, s plures sensus literales, q.d afir-
mare n̄ audemus.

Quare ad probone mā dicimus cū D.o Aqe
q.d sensus q. precipus videt inter literales ē ille q. aprovacione S.te
v ab Ecle tradonib.s v ab eius declaracione, juxta regulas Tridenti
v alterius generalis Concili, v ille, q. ita expprese colligit, ex contextu
ut n̄ valeat tergiversari: et talis sensus quoad se et quoad nos ē
de fide; ali vero sensus literales q. a P.P.bs exeunt, q. fuerint in-
tenti ab Spu S.to q.d asidere pt, juxta probabilitatē n̄ae eloniē e-
runt eadē provabilitate de fide divina credibiles quoad se licet nos
eos credere n̄ teneamur usqe dū hoc ab Ecla sit declaratū.

Arg. 3, q.a
Concedere plures sensus literales in S.a Spta ē equibocacionē induce-
re, s. equibocacio inducit decepcione v ocasionē erroris, q. omnino ā
S.a Spta releg. regulanda st. q &. m.e mār, q.a tunc dar equibocacio q.do ea-
dē vox plura signat et ideo equibocas cū nomen ē comune,
ro signata diversa; q & Confr. q. D. Thō 1.a parte que 1.a arto 10. cū sibi
opsuiset, multiplicitatē sensū parere confusionē et decepcionē et
ideo n̄ pose ee in S.a Spta sensū literalē, et spiritualē, reader his v-
erbis: ad 1.m q dicendū, q.d multiplicitas ordesensū n̄ facit equibocacio-
nē aut aliā spē multiplicitatis, q.a sicut iā dictū ē sensus iste

ũ multiplicatur per hoc quod una vox multa significet, sed quia ipse res significatae per voces aliarum rerum possunt esse signa: ergo sentit S. D. quod una vox plura significat dat equibocacio.

Respondetur distinguendo maiorem; est inducere equibocacionem confusivam, hoc est, ex intentione adequata Dei concedo; distinctivam hoc est praeter intentionem Dei loquentis nego, et dicta consequentia nego. Itaque tunc equibocacio est oracio deceptionis, quando cum unum est nomen, quod plura potest significare loquens intendit precise significare unum et non aliud, ex quo anceps relinquit mens audientis. Unde cum ex comuni expositorum praxi et intelligencia sit resolutum in nostra conclusione quod omne quod in verbis Sacrae Scripturae sonat, et fidei theologiae aut conclusione non oponitur est intentum a Deo, ideo ac equibocacione confusione admissa non datur erroris ocasio.

Ad confirmationem respondetur quod Sanctus Doctor numquam negabit de equibocacione confusiva in Sacra Scriptura respectu plurium sensuum literalium, sed solum respectu sensus literalis et misticae; quod negavit, non quia reputaret inconveniens talem equibocacionem admitere, sed quia illa non probat argumentum, quia sensus misticus supponit literalem fundatur, et ideo isti sensus non sunt plures, sed aliquomodo unus, ut diximus disputatione precedenti quaestione 2a in responsione ad 4 argumentum.

Arguitur 4 quia iuxta principia thomistica, plura accidentia non possunt solo numero diversa recipi in eodem numero subiecto; sed hoc non verificaret si sub eadem litera possent reperiri plures sensus literales proprii, quia solo numero distinguntur, ut diximus in quaestione 3a in fine: ergo etc.

Respondetur quod licet duo accidentia solo numero diversa non possint recipi in eodem numero subiecto formali, bene tamen in eodem subiecto materiali; significacio enim recipit in entitate caracterum, sub certa disposicione penes potentiam obedencialem, quae sit formaliter hoc non solum est subiecto, sed eciam per respectum ad Dei voluntatem et intentionem, et ad obiecta ad quae terminantur ab ipso Deo, cum ergo quilibet sensus dicat de formali Dei intentionem conferentem significationem subiecto eminenter dirigibili, inde est, quod quatenus per hanc intentionem dirigitur ad significandum obiectum A non est formaliter idem subiectum, ac cum determinatur ad significandum obiectum B sed distinguit a se ipso, sicut differunt obiecta significata ex intentione significandi.

Secunda parte conclusionis arguitur 1. verba Sacrae Scripturae, intelligenda sunt in sensu literali proprio, nisi ex hoc aliquod inconveniens sequatur, quod nos conpelat recurrere ad sensum metaforicum.

ut docet D. Aug. lib. 3 de Doct. Ch.a cap. 10: q si verba S.e Scrip.e admittunt sensum literalem proprium, n licebit ad metaphoram recurrere. ... concesso ant. distinguo consequens n licebit ad metaphoram recurrere negando proprium co: simul cum illo n. conced. D. enim Aug. solum docet n ee deserendum proprium, si n sequitur aliquod absurdum, quod nos facimus, q n deserimus sensum proprium, s huic addimus metaphoram.

Nec datur aliquod inconveniens (in hoc et deserviat pro la rone probanda huius 2.e partis clonis) q si in Scrip.a humana v locucione e perfectio q eadem clausula conjungat sensum proprium et metaphoram, nam fr. Prelatus regularis suis subditis in materiali vinea Monasterii laborantibus dicere spirituali reflexione: Fratres laborate in vinea Domini, ubi coniungit Prelatus sensum proprium et metaphoram, q propie adortatur ad laborem materialem vine et metafore ad perfeccionem anime, q vinea apelatur metafore ut patet ep. Isaia. S cur n poterit hoc concedi S.e Scrip.e?

Arg. 2.o si in eodem verbo S.e Scrip.e daretur uterque sensus dictus, sensus literalis metaphoricus confunderetur cum sensu mystico q sensus metaphoricus suponeret sensum proprium, et signaret mediis rebus prius per verba in sensu proprio signatis s hoc e falsum: q ḡ. Resp. negando maiorem, ad cuius probationem distinguendum e ans: suponeret sensum proprium per se n. per accidens, co ans, et ad q sequitur distinguo: significaret mediis rebus ut res ss seu pertinent ad ordinem rerum n.; precise ut pertinent ad ordinem signi, co; et q nil contra nos; q solum e proprium sensus mistici signari mediis rebus, ut res ss.

Contra 2.a clonem arg. 1.o Sacri Scriptores n fuerunt mere amanuenses, s instrumenta racionalia, q sensus verborum asequebantur; s increibile e, Scriptores S.os asequtos fuise tantam multitudinem sensuum literalium q ḡ. Resp. q ut si Scriptores n fuerint mere amanuenses sufficit q aliquem v aliquos sensus cognoverint, licet n omnes, pro q videatur Disp. prec. q. 2.a ad 6.m

Arg. 2.o n e maior ro ad asserendum dari sub una litera tantam multitudinem sensuum literalium, q ad asserendum dari sub una litera sensus literales infinitos saltem sincategore; s hoc videtur falsum, q S.a Scrip.a et eius sensus, n superflue, s ad educacionem educacionem militantis Ecle, si nobis a Deo concessi, et ideo saltem in fine Mundi exausta manebit S.a Scrip.a

Rex 1.º ex Hie.º Ratierre posse provabiliter dici, q.d in aliq.º loco S.ᵉ Spre ss. sensus literales infiti sincategorimatice, hoc ē q.d dato uno, pn̄t dari plures et plures, ita ut ad ultimū mem nr̄a pervenire nequat; Neq.ᵉ ex eo q.d in fine Mundi cesset Ecc.ª militans, requirit, q.d ante cesacionē exauriat ā nr̄a cognicione omnis signacio Spre, cū nos n̄ possimus adequi cognicione pluriū rerū nanexaliū. Neq.ᵉ soliū ad nr̄ā doctrā Scriptura ss. omnia; s pocius ad ostensionē infitæ sapienciæ Dei, imo hec ostensio ad nr̄ā doctrā pertinet.

Rex 2.º cū N. Ant.º ā Matre Dei, q.d in nulo loco S.ᵉ Spre ss. infiti sensus adue sincatoge, q.ª licet Deus q.i loquit sit infitē sapiens n̄ tamen loquit necesso, s libere et proporcionat in pluribus modo humano, et ideo pt̄ pro eiu adivitio plures in hoc et pauciores in illo loco sensus literales intendere, nec cogit ad prestandū verbis scripture infitate in representando.

Arg.ᵉ 3.º si in S.ª Spra admitteret tanta multiplicitas sensiū literaliū sub eadē litera nimia daret unicuiq.ᵉ licencia illā interpretandi; s hoc ē maximū inconveniens ḡ.

Conf.ᵃ q.ª in humanis videt ee @ consuetudinē recte escribenciū tot involvere significaciones sub eisdē verbis ḡ. Rex ad arg.ū ex tali licencia nulū sequi inconveniens si ea q.d diderō secione 4 precipit, observent imo talis licencia cole utilissima ē ut docet D.ᵉ Aug.ᵉ lib 2.º de Doctrina Ch.ª cap 3 et 27. Ad Conf.ᵃ rex cū doctrā data dis p.ª precedenti q.ᵉ 2.ª in solone, ad Conf.ᵃ 3 arg.i.

S. pro completa intega sensus literalis inquires 1.º quisnā sit sensus literalis in visionib.ᵉ pro fericis et accionib.ᵉ, q.ᵉ Profete usi s̄t. Rex sensū literalē in iis rebus n̄ ee predictas Ymagines manifestatas, in illis visionib.ᵉ et accionib.ᵉ s id q.d illis signari intendit ita D.ᵉ Thōs sub. cap. 6. Isaie et N. Ant.º ā Matre Dei prelugio 3.º dubio 13 et 2oz: q.ª cū cap. 8. Daniel dicit Arcū venientē ab occidente, arietē percussisse certe ē signari regē Grecorū percucientē, regē Medorū ut ex ibi dictis constat, s isti reges n̄ signifi̅cant in sensu spirituali, q.ª ad hoc erat necesse q.d illa animalia efecta esent, ad hoc ut signarent istos reges q.d ē falsū, ut tantū eorū Ymagines apparuerint ḡ. Maxime; q.ª ille Imag.ᵉ et acciones n̄ assumunt per modū rerū, s per modū signi, ut signū cū vocib.ᵉ signat id q.d in eis nobis representat ex intone Dei nec verborū signacio finit, in manifestone ymaginū, s simul cū istis.

signent id qd in iis ymaginibus representatur. Vide N Cm. predo 6. qe 4 nº 94 et qe 3 nº 64

Inquires 2º: an aliquando eadem verba Sª literaliter signent figuram et rem per illam signatam. Resp. nullibi verba Sª figuram et figuratum literaliter signare. Ita N Cm. prelº 3 dubio 12 et pr: Verba Sª representant res gestas, ut geste sunt: si g res ideo geste sunt, ut essent aliarum rerum figure, illa verba non solum significabunt imediate res gestas ut gestas, sed etiam ut figuras ac proinde signabunt mediantibus illis res figuratas: g res figurate non poterunt literaliter signari in illis verbis. Patet conseq; qa ad hoc necessum erat, qd imediate signarent per voces et non mediantibus figuris. Nec valet dicere, qd figure simul cum vocibus hnt rone signi respectu rei figurate, sicut dicebamus nº antº de verbis et imaginibus visionum et acionum proferarum; qa e dispar; eo qd in presenti res qe erat figura, fuit res vere efecta, ut signaret rem figuratam, qd deficit in altero casu.

Questio 6ª Quid et quotuplex sit sensus literalis metaforicus?

Ad rectam integentiam sensus metafori, notari dt ex dictis qui s, qd metafora a qua sensus metaforum suam sortit denominacionem, dfit a Dº Agº lib. 2 @ menda Cap 22 per hoc qd sit: de re propria ad rem non propriam. Verbi alicuius usurpata translacio. Cum enim sensus signatur imediate per verba inpropria acepta per quandam similitudinem et analogiam, literalis sensus inpropriis seu metaforus dicitur. Est enim metafora translacio verbi a propria significacione ad inpropriam per aliquam similitudinem repertam in rebus ad quas refert, quibus si adatur ex intone Spiritus Sti erit metaforo, pro ut de ea loquimur in presenti.

Patet hoc in illo Joannis 15 Ego sum vitis et vos palmites, ubi illa vox vitis proprie signat plantam in terra repertam, et ly palmites signat ramos ejusdem plante; in sensu vero metaforico translato voce ad inpropriam significacionem, per vitem signatur Xtus, et per palmites signantur Nos fideles, consistit g metafora in proprietate vitis materialis, scilicet, qd taliter influat in palmites, ut non posint fructum aliquid aferre absque tali influxu.

Deinde observandum e, qd cum hec translacio signacionis sumatur ex proprietate rerum, ut vera illam intelligamus, oportet rerum naturas et proprietates penetrare, cum ex illis sumatur metafora; non tamen requiritur, qd res acipiantur secundum omnes similitudines quas inportant, sed solum secundum illa vel illas qe conveniunt, vel non repugnant rei illi, ad qd extendit signacio, ut cum apocal 5 dicit:

Vicit Leo de tribu Juda, ubi vox Leo, quae aliunde nata Leonis signat metafore signat Xptum, qui vicit Diabolum, et non signat racione omnium proprietatum quas Leo importat, quia sunt aliquas signantes maliciam, scilicet rugire et devorare, secundum quas diabolum signat, ut dicit Epistola 1a Petri Cap. 5; et secundum alias quas sunt bonas, scilicet quod sit rex, fortis, magnanimus, et generosus quoad nos.

Dicendum est 1o sensum literalem metaforicum sic recte definiri; conceptus ex intentione Spiritus Sancti in Sacra Scriptura verbis impropie aceptis signatus. Bonitas definitionis satis constat ex dictis et adverte, quod hic metafora non sumitur pro ut pertinet ad specialem tropum retorice, et comprendit omnes tropos sub ratione comuni improprie signandi. Similiter antequam parte 2a conclusionis resolvamus scire opportet, quod ut diximus quaestione 3a sensus metaforicus non est ebaliter divisibilis, sicut nec literalis proprius; solum quia loquimur de divisione accidentali neque sub sui accidit.

Dicendum quod est 2o tot esse sensus literales metaforicos quot sunt tropi retorici. Hec est Didaci Lib. 8 Doctrinae Christianae cap. 22. et est omnium inter DD. multaque alio modo potest melius provari, quam ostendendo quid et quotuplex sit tropus, et simul aducendo aliqua loca Sacrae Scripturae, in quibus sensus metaforicus ratione uniuscujusque tropi invenitur; et nos ratione brebitatis remitimus lectorem ad Nostrum Cm. pro quo 10 quaestione 4a a n.o 143. solumque tradimus explicationem tropi.

Tropus est Greca vox est, et Latine sonat idem ac locucionis modus et definitur: Verbi o sermonis a propria signacione in aliam cum virtute mutacio. Ex hac definitione constat quod tropus in sensu literali proprio reperiri non potest, et semper in figuratibus et improprio exercetur. Dicitur: cum Virtute, ut innuat, quod exercicium debet esse significabilem utile, et aptum, alias non erit tropus retoricus et inanis locucio splendens Venere. Duplex autem exercetur hec mutacio; nam vel fit in terminis complexis vel in incomplexis; et de his omnibus sufficiat remissio data a Nostro Cm. ubi supra.

Questio 7a

An sensus figurarum Sacrae Scripturae ad sensum metaforum pertineant?

Suponendum est 1.º Spiritum Sanctum ornasse figuris convenientibus eius fini, auctoris aut materie sicut de tropis retoricis dictum est. Hoc est de fide ut dicit N. Cm. prolog. 10 quest. 4 n.º 89; quia plura Scripture Sacre testimonia non possent juxta divinam veritatem percipi secure nisi juxta aliquam figuram et modum locucionis intelligatur. Suponendum est 2.º quod figura differt a tropo, in eo quod latius se extendit, quamvis ab aliquibus confundantur, et falunt, quia licet in tropicis locucionibus aliquando figure reperiantur, tamen figure sine tropis reperiri possunt, cum tropus solum inveniatur in sensu metaforico, et figuris etiam sensus proprius ornetur ut constat ex difinitione figure, quod est juxta Quintilianum est ista: Conformacio quedam oracionis remota ac comuni, et primo se ofserente racione verborum proprietate verborum; quibus ultimis verbis a tropo distinguitur hoc supposito.

Dicendum est figuram racione sui non facere sensum diversum a sensu verborum in quibus reperitur; et probatur quia ut docet N. Cm. in proemio ad predicta 6, figure potius ad pulcritudinem que sensui accidit quam ad sensus dictam, seu diversum modum significandi, pertinent; sunt quidem figure flosculi et ornamenta oracionis, et sicut de idem corporibus plures vestes adaptari possunt, quarum alie pulcritudinem augent alie gravitatem indicant &. Ita eadem sententia diversis per figuris indui, quarum alie gravitatem alie venustatem, et acrimoniam preseferunt. Unde quando figura reperitur in tropica locucione, tunc sensus illius pertinet racione tropi ad literalem metaforicum, si vero reperitur in verbis servantibus primariam significacionem, sensus erit literalis proprius; Unde sensus figuratum male confundit cum metaforico.

Sed pro aliquali noticia ciendum est, quod figura retorica dividitur in figuram diccionis et sentencie. 1.ª est: certa disposicio verborum erga corpus diccionis, quo resultet dulcis et suabis sonus. 2.ª est: qua res et sensus disponuntur juxta talem et talem afectum oratoris, ut cum interrogamus, et aliquid simulamus nescire, aut in aliquibus trepidare, minare, et precise inuimus. Divagatur figura, ut dictum est, per omnes Scripture Sacre sensus tam proprios quam improprios ut ait N. Cm. ubi supra n.º 87. et ex relacione figurarum, et locorum Sacre Scripture, in quibus figure reperiuntur hoc ab aliquibus probatur; sed nos remitimus lectorem ad N. Cm. prolog. 10. quest. 4 a n.º 95

Questio 8.ª

Utrum liceat, et deceat, usus erudicionis profane tam interpretis Sacre Scripture quam Tyronum, et comuniter populo predicantium?

Quia probatu relinquit, retoricam proprie reperiri in Spta Sª, cu in
ea inveniant topi et figure; rectus ordo postulat ut presens qe excitet
pro qua suspendiu e, qd nomine erudicionis profane duo veniunt inte-
genda; nā 1º hoc complexu sumit late, et ut oponit erudicioni Sª aut
Divine, 2º expresse pro ut sumit pro fabulis Gentiliu. Primo modo amvit
profana erudicio Gramaticā, Retoricā, et omnes natales sciencias spe-
eculabas et practicas, Iura atq Historias. 2 autē modo profana
erudicio usurpat, 1º ut Gentilicas fabulas onestas amplectit, 2º pro ut
indignis et vere profanis, ac inonestis sumit: De iis qe plurqª certu e,
qd Christiano Interpreti aut Concionatori, n licent, ymo omnino dede-
cent, yta ut nec memoriā Christiani DD. polluant spurciciis, qbs
inter amatoria carmina, 2º ut aspis verbo latitant et minant.
Loquimur ḡ de 1º sensu erudicionis profane, imo et de 2 delectabili
onesto. 3 exploso et pocius relecto.

Dicendu qe 1. qd Ecclesie Magistris
et Spte Sª Veris Interpretib. licet et decet usus et pericia profane
erudicionis, pro ut profana erudicio sumit late pro sciencis na-
turalib. et Historiis Sª erudicioni coopositis. Ita Rem' predo 10 qe.
Et pr: Que necesa is ad Sª Spte intelligenciā et defensionē, decenter
et licite usunt illis Interpretes et Magistri dicti: S. profana erudicio
in prefata accepcione requirit neceso ad dicta munera exercenda:
ḡ similis &. Atī pr: nā Prover. 9. dicit, qd Sapa Sª, id e Spta Diva
misit ancillas suas ut vocarent ad arcē; S per has Ancillas intelligit
D. Ths 1ª parte. q. 1ª arlo 6. omnes natales sciencias, qe divine ancila-
ri et deserviunt: ḡ &.

S. obes: In Levitico cap 2 precipit: Ne quidqua
fermenti ac melis adolebit in sacrificio Domini; S per melis sacrifi-
ciu erudicio intelligit profana: ḡ n licet &. Rx ex D. Epifanio, qd licet
prohibeat mel pro sacrificio Domini absolte; tamen ibi permitit, imo
et precipit versiculo 12 primicias melis oferre.

Dicendu e 2: qd p-
rofana erudicio, ut coalescit ex fabulis poetaru, et inventis profa-
noru, et si necesa sit interpretib. et Veris Spte Sª Magistris sim-
plex et absolte; usus tamen eiu n nisi urgente necesitate licet et
decet. Clo pr quoad 1ª partē: plura is in Spta Sª loca, qe minime in-
telligi valent nisi profane erudicionis ecia in sensu clonis dexteritate: ḡ re-
quirit absolte in Spte Sª Magistris. Atu poterat probari pluribt exemplis ex
qbs aliqua tantu davimus. Nā illud Isaie 18: Ve terre cimbalo alaru
qe e trans flumina Etiopie. Qui mitit in mare legatos, et in vasis papiri

super aquas; atque notitiam plurimorum ex his, quae fabulis et profana erudicione continent, non potest perfecte intelligi. Ipse quippe ad agiolum notitiam prerrequirit, ubi quid sit alamum (?) cimbalum reperit, id est, purus sonitus et inanis strepitus. Deinde cosmografia requirit, ut de qua Etiopia trans flumina sita loquatur Profeta, constet. Duplex enim datur Etiopia, ut observat Maluenda lib 6 de Antichristo cap 9, alia Asiatica seu Orientalis; Alia Africana seu Egypciaca, et de hac Isaias loquitur. Deinde subiungit: Qui mitit in mare legatos &, quod minime capiet, qui nesciat, quod prefata Regio ineptis aniversariis colebat Venerem, flentem Adonidem ab Apro interfectum, et ubique ipsum quaerentem; statis quae diebus quas inventum Adonidem fabulantes, vasis fictilibus epistolas papyreas includebant, et in mare missis demonisque arte atque alio vectatore in Insulas finitimas nota perveniebat, ut plangerent Adonis interfectus. Vt denique de invencione ad eberis (?) jubilarent. Ex quibus constat, quod profana erudicione facilis est prefati loci interpretatio &.

2a pars Clonis patet ex practica Divi Pauli, qui etsi in omni erudicione perpolitus, 3bus tantum quatuorbis vicibus, profanorum fabulis in propriis scriptis locum dedit, ut velut David proprio gladio etnicos jugulare, et quod scriptum est provermiorum 26: responde stulto juxta extultitiam suam: &.

Sed dices: finis Christiani Doctoris est fidelium animos movere ad veram devocionem, et ad rectitudinem alicere; sed ex hac erudiccione profana non est credendus similis efectum. Ergo non licet nec in minimis. Resp quod finis Xni Doc. est animos fidelium movere, previa veritatis cognitione, ad quam cognitionem requiritur multocies notitia erudicionis profane, licet cum limitatione supra posita. Nec mirum, cum parum fermenti, eciam districiam masam quae videtur corrumpere, ad malum usum mirabiliter perficiat.

Ex huiusque dictis recte infertur quam exigua facultas concedit concionatoribus qui populo (frequenter rudi) quotidie predicant, ut Gentilium fabulas de intento referant, et quasi pro asumto proponant, quod non semel audit non sine prejudicio populi, atque status religiosi dedecore. si tamen aliqua forte ocurrerit ex fabulis, de cuius mitologia utilis surget doctrina, poterit cum granosalis exemplo vel similiter obiter proponi; Vg. qui de velamine Virginis concionem haberet penelopes in Ulisem potest amorem inuere, quod expreto populo et relictis patribus secuta est Sponso. In his quae parum temporis innumere quasi cursim concionatoribus licebit, minime fabulas lacivas atingere, nam divina humanis comiscere nec decet nec liceret, imo experiencia testatur, plurimos his spebus perire. &.

Similes Similes. Similes =

similes q Concionatores ostendit dr pertimescere judicio, q propria labia mexitticio lacte polunt, indignaq rem ut per ea testu Domini enarret. Dr igit Concionator, cuius e populu edocere, in prefatis exigua delibacione procedere, et pocius divinis atq eclesiasticis inurere. Poterit aute in naturalib scienciis insudare, gemarum et florum, et stelarum proprietates inquirere, ex q's tute moralitates exsurgant ad quod consulat Bercorium Vincencium Joane a S. Geminiano, Bm Albertum Magnum Piccinelum et alios; s precipue Bibliam Sa pocius qa hec omnia legat: qa de Sion exibit ignea lex, et Verbum Domini de Jerusale, n vero de Babilone Gentilitatis, sentina et proprietatis cloaca. Ita N. Cm. ubi supra no 11 videat eciam Nr Misticus Dr Joannes a Cruce in lib. cuius titulus e Subida del monte Carmo. lib 3 cap 44 et ultimo; ubi mirabiliter instruit oratores, qui n se ipsos s. Jesum Chm et proximorum salute quaerant.

Disputio 3a

De sensu mistico sacre Scripture

Postquam de sensu literali Sa Spte sermonem fecimus, opus e agere in presenti De sensu misto Se Spte, et quidem merito, qa cum super literale fundet, ro recta postulat ut postquam egimus de fundo immediate de re funda tractemus.

Questio 1a

Utrum in Sa Spta detur sensus mistus?

Quescio an e. ques. quid e precedere dr, et ideo antequam de esa sensus misti agamus, opus e eius esa in Sa Spta investigare, et licet q hec satis constet ex dictis, qa tamen preter hereticos omnem sensum mistum in Sa Spta negantes, sunt aliqui Catoli, q et si sensum mistum in Veteri Testo admitant, eum in nobo Testo nusqua reperiri contendunt, ideo nunc in particulari De eius existencia tractare decrebimus.

Dicendum q e, dari sensum mistum tam in Veteri qm in nobo testo. Clo e adeo certa, ut oppositum dicere; alii hereticum, alii heroroni proximum, et alii saltim ut temerarium condemnant. Ita N. Cm. presto 3 q 4, et pba qo ad 1a parte: qa Apostoli, q constituti fuerunt a Deo DD. Ecle, plura loca Veteris Testi in sensu misto interpretati sunt: g: Px ans; qa Ds Paulus, ad Efesios cap. 3. ea q de arca Noe literaliter dicunt miste interpretat de Bautismo: g. similiter 1a ad Corint. post qa ex Veteri testo, refert aliquas figuras de mari et de Nube dicit; hec omnia fuisse rerum futurarum figuras: q. ipse res geste

erant figure, et ut geste mistre signabant. Pater consequentia: quia signacio sensus misti est ille, qui rebus sacre Scripture signatur, ut quem 3 videbimus. Tandem, ut alias plures interpretationes omittamus, Epistola ad Efes. Cap. 5, 10, quod literaliter dictum est de Eva Genesi 2, mistice exponitur de Ecclesia.

Deinde probatur quoad 2 partem: quia plura loca novi testamenti exponunt evangelia in sensu misto: ergo. Probatur antecedens: quia Joannis 2, illud dictum Christi solvite templum hoc et in tribus diebus excitabo illud, interpretatur in eodem capite de Corpore Christi Domini his verbis: Ille autem dicebat de templo corporis sui, similiter institucio Eucaristie, pasionem et Christi mortem signabat, et signat, et insuper ipsa Eucharistia est pignus future glorie ut dicit Ecclesia, sed hec omnia mistice signant quia sunt res signate in rebus: ergo.

Tandem probatur conclusio quoad 2 partem. quoad utramque partem: quia Deum loqui mistice tam per vetus quam per novum testamentum est ipsi Deo posibile, et aliunde talis locucio constat ex infalibili practica Sacre Scripture: ergo &. Probatur antecedens quoad 1am partem: quia Divus Thomas in 1a parte Magisterio distinctione 1a questione 2. articulo 2 probat. Creatas esse voces Dei signantes ipsius rebus internum, sed hec signacio est mista: ergo posibilis est. Deinde pro novo testo dicit Divus Augustinus tractatu 44 in Joannem: Ea que fecit Dominus Noster Jesus et opera et verba sunt. Opera, quia facta sunt, et verba quia signa sunt, sed rebus consequenter signari est mistice loqui: ergo &. Deinde antecedens quoad 2am partem constat ex locis Sacre Scripture supra relatis.

Arguitur 1: sensus mistus inutilis est erga Ecclesiam: ergo a Sacra Scriptura relegandus est. Probatur antecedens: nam precipua utilitas, que de sensibus Sacre Scripture poset Ecclesie provenire, eset fidei firmitas, et defensio: sed de sensu misto non oritur efficax argumentum ad res fei comprovandas: ergo &. Minor probatur 1°. quia hec est mens expresa Divi Heronimi ad Cap. 13 Matei et Divi Thome 1a parte questione 1a articulo 1° ad 1m. Et probatur 2°: Nam sensus mistus fundatur in similitudine, unius rei ad aliam, sed quelibet res potest pluribus esse similis: ergo non potest inferri determinata consequentia: ergo &.

Respondeo: negando antecedens ad cuius probacionem negetur minor: nam fidei comprovacio est a Divino testimonio. Unde cum verus sensus mistus sit testimonium infalibile Dei quia est ab Spiritu Sancto intentus, fit quod eque ac a literali sensu sumitur argumentum a misto secundum se considerato, quia omnis vera locucio Dei est infalibile testimonium veritatis demonstrabum. hoc intelligitur cum datur infalibilis certitudo existere sensus misti in hoc vel illo loco Sacre Scripture. regule autem ad cognoscendum verum sensum mistum que ultima colocabuntur.

Cum autem non datur infalibilis certitudo existere sensus misti, sed tantum conientulalis aut prudencialis, provo ex eo desidra non exit demonstro

s influet in topica, et retorica persuasione: et hic e comunis concionatoru usus inter catolos, qos conant suadere n ad fide, qe supponit generata, s ad correccione moru ex gene metus, ex Beatitudinis lucro &c. coincidit qe tunc sensus mistus, cu acomodaticio, de qo infra qe 9 et 1a qo supra.

Dicimus ad 1a min. provone, Dm Aeronm loqui de sensu metaforo, o de misto n ebidenter cognito. Locus aute Di The patit equibocacione; nā aliud e, qd solus literalis sufficiat, ad comprobandas res fidei; aliud, qd solus ille proficiat. 1m quide veru e, et mens Sti Doctri ut consideranti constabit. 2m aute e falsu, cu eci ad proficiat sensus mistus ad simile demostrtione conficienda, ut ex dictis constat; ad 2a provone dicimus, qd licet similitudo poss incertitudine seu ambiguitate producere, contextus tamen litere, et testimoniu alterius loci, tradonis, aut Ecle autoritas indiferencia determinat, scilicet, inferat hec consa o illa, et n alia.

Arg. 2: Deus e obiu adequu Se Spre, de qo tota Spra dt tractare; s ultra Deu nil e, qd in illo miste signari posit, qa ipse ad Creatas referri n valet, nec Deus pt se ipsu miste signare: q &c. rer, ad signandu miste n sufficere, qd res in Sa Spra contineat, s ultra requirit, qd sit sensibilis, et de eade actu producta et ordata ad signandu. Unde qdo Deus iuxta propria nata, et extra similitudine sensibiliu afert in Sa Spra nec erga Creatas, nec erga aliquid sui comparat ut signu; qdo aute proponit sub aliqua similitudine sensibili, refert ad ipse consideratu extra omne similitudine sensibile, sicut columba refert ad Spm Stu et antiques dieru ad Pt Eternm.

Arg 3: ex Do Ago lib de utilitate credendi cap 3. ubi dicit: In lege Ebangla cesabit alegoria, qa veritas venit, et cesabit umbra; s alegoria e sensus mistus: q &c. rer, mente D. Agni solu ee, qd umbre qe in veteri testo de Xpto et eius lege ebangla extiterunt, cesaberunt in nobo testo, quatenus erant umbre et promisiones, qd veru e; s hoc n e negare absole alegorias, s solu in statu imperfecto, et sub rone promisionis. Semper tamen in mana vg. Eucaristia signat, s n sempe ea promitit, qa instituta Eucaristia, cesat alegoria in rone promisionis.

Arg 4: sensus mistus consurgit ex eo, qd res signent futura gerenda precipue in Xto, qa post Deu e finis precipus S. Spre.

s. Xtus in nobo testo non concipit ut futurus. qui valet dicto rex, nulum est inconveniens, quod ea que in inicio vite Xpi gesta sunt, sint figure mortis, resurreccionis et ascens. eiusdem; sicut non est inconveniens, ut docet D. Th. quodl. 7 q. 15 arlo. 5. quod ea que dicunt de primitiba Ecla exponant in orde ad futurum statum Ecle preventis, quia exposicio ad sensum misticum pertinet.

Questio 2a

Vtrum in omni loco S. Scripture sensus misticus inveniatur.

Dicendum est non in quolibet loco Veteris et nobi testi sensum misticum reperiri. Ita D. Ths loco supra citato; et pr Cto. sensus misticus, ut postea videbimus, est qui signatur sensibilibus rebus, que facte sunt non solum ut sint, sed eciam ut signent, et quibus Deus nobis locutus est, sed plura sunt in S. Scripta loca, in quibus nulle res efecte referunt, et quibus Deus nobis loquatur. ergo. Pr. min: quia plura sunt loca S. Scripte, in quibus absque eo quod mediet aliqua res sensibilis per modum sermonis, imediate instruunt mores et virtutes comendant, vel vicia reprendunt, ut illud psalmi 36: Declina a malo et fac bonum.

Arg. 1. quia 1a ad corintios cap. 1. hec dicit Paulus de testo Veteri: omnia in figura contingebant illis, sed res que efecte sunt non solum ad essendum, sed eciam ad signandum, seu ad alia figuranda, mistice signant. ergo in omni loco saltem Veteris testi dicto rex; Respont. non dixise absolute: omnia, sed hec omnia, scilicet, omnia que proxime dixerat, in quibus, et si sensus misticus inveniatur, necesse non est, quod in quolibet alio loco Veteris testi reperiatur, cum non in omnibus res geste ad signandum ordinentur a Deo.

Arg. 2. quia Apocalips. vidit Joannes lib. scriptum intus et foris, per quem S. Scripta foris literali et intus mistico sensu referta signatur. ergo sicut totus hic lib. S. Scripte est foris scriptus, ita eciam intus: ergo sicut in eo nullus locus est sine sensu literali sic eciam nullus est locus sine mistico. Conf. 2a quia omnis locus S. Scripte vel continet rem natale vel supernatalem et in quolibet pt fundari sensus misticus: ergo. Pr min: quia res natalis pt ordinari ad signandum rem supernatalem; deinde res supernatalis ordinari pt ad signandum vel Eclam triunfantem, vel Deum: ergo.

Rex ad arg. concedendo, quod S. Scripta plena est misteriis, scripta intus et foris, sed ex hoc non infertur, quod in omni loco sensum misticum contineat, quia non omnia sint capacitate ad talem sensum, cum non referant res gestas ut tales ad signandum ordinatas quod est simpliciter necesse ad sensum misticum. Ad Conf. rex non sufficere ad sensum misticum, quod una res possit ad aliam referri, sed insuper desideratur, quod talis res sit sensibilis, et eodem actu producta et ordinata ad signandum, que condones non conveniunt omnibus rebus in S. Scripta contentis.

Arg.^x 3. q^a ss^ti PP.^s averunt, esse Spta brebem ee sermonem, sensib.^s longa et plenam ee misteriis, s. tot sensus nequeunt ee literales: q. & Conf.^a D.^s H. proemio in Isaiam dicit: post veritatem historie spiritualiter accipienda sunt omnia. Et Epistola 3 dicit: Omne q.^d legimus in divinis lib.^s nitet quidem in cortice, s. dulcius in medula e.: q. & rex. q.^d ss.^i pp.^s loquunt. iperbolice, q.^a cum PP.^s dicere n. possint, q.^a divicie sint in s.^a Spta, ideo incredibilia afirmant, ut ad credibilia perveniant. Maxime q.^a possunt intelligi de sensib.^s literalib.^s juxta dicta q. 5. c.^a & 2.^a Ad Conf.^m rex. q.^d omnis sensus s.^e Spte e. spiritualis modo dicendo n.^o sequenti. Ad 2 autoritatem dicimus, D.^m H.^m n. loqui de omni loco Spte in particulari, s. de s.^a Spta in genere, in qua sensus reconditus, ubi e. dulcior judicat.^r, q.^a cum labore invenit.

Questio 3
Quid et quotuplex sit sensus misticus?

Suponendum e., q. dicer sensus misticus sepe cum spirituali equivocet, n. e. tamen idem cum illo; q.^a sensus misticus idem e. ac absconditus, et sensus spiritualis manifestus e. multocies in ipsa litera, ut patet in lib.^s doctrinalibus quorum spiritualis sensus reperit.^r in ipsa litera. Maxime, q.^a in omni loco s.^e Spte reperit.^r sensus espiritualis, seu pascens espiritum, q.^a s.^e Spte finis e. nostra doctrina, et recta spiritus direccio; et tamen n. in omni loco s.^e Spte dat.^r sensus misticus. Hoc sup.^o

Dicendum e. 1.º sensum misticum s.^e Spte sic recte difiniri, conceptus ex intencione Sp.^ti s.^ti in s.^e Spte rebus significatus. Sic N.^r Cm. pred.^o 6 q. 1 et per: hec difinicio constat recto genere et difa: q. & genere: q.^a per illas convenit sensus misticus cum sensu literali; s. per illas particulas, in s.^e Spte rebus, diferi a sensu literali, q.^a n. rebus, s. verbis signat.^r: q. &.

Dicendum e. 2 sensum misticum dividi adeque in alegoricum tropologicum seu moralem et anagogicum. Ita N.^r Cm.^l ubi supra et p.: res q.^e in s.^a Spta signant, v. pertinent ad ecclam triunfantem, v. ad militantem, si ad 1.^m s. res esperande quarum signacio e. anagogica, si ad 2.^m pertinent s. res credende quarum significacio e. alegorica, v. s. res gerende, quarum signacio e. tropologica v. moralis, s. n. aparet alius modus misice significandi: q. &.

Conf.^a q.^a juxta comunem PP. doctrinam tres virtutes theologice in nobis roborant.^r per sensus misticos s.^e Spte, s. fides nutritur et roborat.^r per sensum alegoricum: caritas per tropologicum seu moralem, q.^a ut ait Greg. probacio dileccionis exibicio operis, et tandem spes per anagogicum: q. &.

Conf.^a 2 exemplo q.^d usunt comuniter DD.^s q.^a hec vox Jerusalem, q.^a sensu literali signat civitatem illam Judee, in sensu alegorico sumpta signat eccl.am militantem

juxta illud Psalm. 121. rogate q.e ad pacē s.t Jerusalē; si in sensu morali, seu tropologico accipiat, signat animā fidelē, juxta illud Isaie 52, excutere de pulvere consurge sedē Jerusalē. tandem in sensu anagogico, signat ecclā triumphantē, juxta illud Psalm. 147. Lauda Jerusm. Dominū: q hi sensus mistī simul cū literali, ut facilius memoriæ commendet, sequentibus versibus, Doctores describere:

Litera gesta docet, quid credas alegoria
Moralis quid agas, quo tendas Anagogia
Sicut Jerusalē populus ē terra, fidelis
Constans Eccla, mons fortis, Patria summa.

Arg. @ 1a. clone sensus literalis, qi elementalis dicit. fundat in numero; s. numerus aut quarismus n ē verbū s. res: g signari rebus nē propria ossā. Conf.a: q.a plures sensus eruunt a PP.bs ex literis incomplexis s.e Spre, et maxime in ebreo idiomate, ubi singule litere s.t significatibe, tū ex figura, tū ex valore ipsarū: g tales sensus v mistici s.t v literales; si 1.mbe: g sensus mistus fundat in literis; si 2.dū: g sensus literalis fundat in rebus; q.a litere incomplexe s.t res: g &.

Rex. ad argū, q.d numerus gerit rōnē rei et rōnē vocis; res dicit, cū sumit incomplexe et significans aliā rē, et tunc constituit sensū mistū, sicut tres dies, q.bs promisit Xptus redificare templū mistē signarunt tres dierū partes, q.e transierunt ab ejus morte usq.e ad resurrectionē. Si vero numerus historialiter sumat, et inconcreto cū verbis, literaliter signat, ut cū Jone cap. 3 dicit.: adue 4a dies et Ninibe subertet;

Ad Conf.m rex, q.d si litere incomplexe sumant, et ut n conexionē alis literis, ut verba componant, s v juxta propria figurā q.e pertinet ad quantitate continuā, v juxta suū valorē, q. pertinet ad discretā, res quedā ē, et mistē aliā rē signare valet; adque hic fuit ebreorū mos; nā ideo, Beth seu Bet domū signat, q.a domus apud ipsos figurā ducit. S. si litera formaliter ut alis literis conexa usurpat, literaliter signat, saltē ut pars integralis significōnis, ut ex se constat.

Contra 2.a clonē arg. 1.o: preter asignatos sensus datur sensus catagogicus, realiter ab illis distinctus; q.a mata illius nec pertinet ad eccā, nec ad mores, neq.e ad gloriā, s ad infernū et eius penas: g &. Rex. ngdo āns, et ad probōnē ibi inclusā, dicimus, q.d licet mata sit diversa, sensus n ē diversus ab anagogico, s reducit ad illū, q.a @ rionū eadē ē rō. Quia tamen denominatio a principaliori sumit, ideo huic sensui impositū ē nomen per ōdē ad bona celestia, q.e esperamus; et q.a eciā a penis inferni esperamus liberari, ideo sensus catagogicus ad anagogicū reducit. q

Arg. 2: si sensus mistus divideret modo dicto, nullus eset locus in s.a Spra sine his sensibus; q.a conveniret Spre q.a tali, et sic conveniret omni tali; s hoc ē falsū: g &. Rex. ngdo mā, et ad probōnē ibi inclusā dicimus, q.d isti sensus n conbeniunt s.e Spre q.a tali precise, s q.a tali et quali, hoc ē; q.a sacra et q.a significaba ē hoc v illo modo; ig licet s.e Spre conveniat, n illi convenit secundū omnes suas partes, cū n omnes habeant eodē modo signare;

Arg.o 3: sensus acomodaticius ẽ sensus mistus: q̃ divisio data &c.
Res. q.d sensus acomodaticius n̄ ẽ sensus mistus ab asignatis distinctus ima si aliq.s sensus acomodaticius inpropius fundat.r in rebus, erit misticus, ū alegoricus, ū tropologicus, ū anagogicus, juxta respectũ rei significantis, et impulsũ mobentis. Videat.r que q.e 2.a

Questio 4.a

An divisio sensus mistici in alegoricum tropologicum, et anagogicum sit uniboca et generis in species?

Dicendũ ẽ predictã dibisionẽ sensus mistici ee unibocã et generis in sp̃es. Ita N. Cm. Ubi supra. Et p̃r rone: divisio q̃ tradit.r per difãs esaliter opositas, et in qua dibisio equaliter convenit a membris dibidentib.s ẽ uniboca et generis in sp̃es, s̃ hec dibisio ẽ huiusmodi: q. & Ps. min: q.a signare alegorice oponit.r esaliter significoni tropologice, et anagogice, et isti modi inter se; q.a cũ signacio sit respectus, q.e ā termino sumit sp̃em, et termini inspecti ab his significonib.s, scilicet, res gerende credende et sperande esaliter oponant.r, manifestũ ẽ, q.d isti modi signandi eodẽ modo oponant.r: q. &.

Arg. 1.o diu sensus literalis dibidit.r in alegoricũ &, q.a per literã agit.r sp̃a de credendis, agendis, et sperandis, divisio n̄ ẽ esalis s. accidalis: q. & solo huius argi constat ex dictis dispu.ne precedenti q.e 3.a in fine.

Arg. 2 sensus tropologicus ẽ esaliter indistinctus ab alegorico: q. & p̃r ans: quia sensus alegoricus respicit Xp̃tũ credendũ ut ẽ caput Ecle, et omnia eius membra includit, s. sensus tropologicus respicit fideles, quatenus ut membra Ecle emulant.r opera sui capitis: q. & resp.a nego ans, et ad probonẽ disgo min: sensus tropologicus respicit fideles ut membra Ecle specificabe, et ut dirigibiles in morib.s, c., ut formaliter membra cũ capite Xp̃to Eclã constituencia, n̄o min. et conseq.

Arg. 3: sensus anagogicus n̄ difert esaliter ab alegorico: q.a idẽ Xp̃us ẽ caput Ecle militantis et triunfantis: q. & Res. nego ans, et disgimus probonẽ ibi inclusã: idẽ Xp̃us ẽ caput Ecle militan. et triunf. sub diversa rone formali, c., sub eadẽ, n̄o. sensus alegoricus enim respicit Xp̃tũ ut caput Ecle milit. justificans eã, ad vero anagogicus respicit Xp̃tũ ut caput Ecle triunf.s glorificans eã.

Sed inquires: an hec divisio sit generis in sp̃es infimas. Res. afirmabe, q.a ita se hñt, sicut membra sensus misti sicut tres birtutes theologice s. virtus theologica ut sic dividit in tres virtutes theologas ut genus in sp̃es infimas: q. &

Questio 5.ª An habere sensus misticos sit ita proprium sacre Scripture, ut nulli alteri Scpt.e conveniat?

Nota 1.º q.d dum inquirimus: An ita sit propriu͂ &c non loquimur de proprio sumto in 4.º modo, q.d convenit omni, soli et semper; quia in presenti supponimus ex dictis q.e 2.ª q.d habere sensu͂ mistic͂u͂ ñ convenit omni clausule aut periodo S.e Spt.e: solu͂ q͂ loquimur de proprio, dum soli sp.ei convenit, licet ñ omni eius indibiduo. Igitur sensus tituli ē: An licet ñ omni S.e Spt.e indibiduo, clausule, sibe periodo sensus misticus conveniat, tamen soli tali sp.ei Spte, scilicet, S.e misticus sensus tribui debeat.

Nota 2; aliqua reperiri q.e ex sua nat.a, sibe ex sua 1.ª institucione condita s͂t, ñ ad representandu͂ s ad esendu͂, et hec absolute pertinent ad orde͂ reru͂, et ñ signoru͂; Alia vero s͂t, q.e ex propria nat.a potius ad representandu͂ et significandu͂, qua͂ ad esendu͂ s͂t ordinata, ut sp.es impresse et expresse, et alia q.e ex inposicione hominu͂ signant, ut verba bocalia et escripta, pulsacio cimbali &c. et hec absolute pertinent ad orde͂ signoru͂.

Nota 3: q.d sensus misticus ad distinc͂o͂e͂ sensus literalis, ē q.i rebus ut rebus conceptu͂ loquentis signat, q.a licet res sensibiles, de q.bs loquit.r in presenti, pertineant ad orde͂ reru͂, p͂nt tamen asumi ad aliquid significandu͂, q.d duplex contingere p͂t: 1.º per modu͂ signi precise, aut q.a nat.a ipsius rei, v.l aliqua eius proprietas simul cu͂ suo nomine complet unicu͂ signu͂, per q.d metafore signat aliud, q.d h͂t aliqua͂ similitudine͂ cu͂ illa, aut q.a sine aliqua similitudine cu͂ re signata solu͂ ex hominu͂ inposicione asumit.r res aliqua ad alia͂ signanda͂. 1.m invenit.r in metafora, Parabola &c 2.m vero in Vexillo elevato, in ramo ante portā &c.

Secundo p͂nt asumi res ad signandu͂ per modu͂ reru͂, et ut res s͂t s͂t, s tantu͂ ut signa, q.a acidaliter extraerent ab orde͂ reru͂, et constituerent in orde signoru͂. 1.u͂ q͂ q.d requirit.r ē, q.d signacio fundet.r in aliqua proprietate sensibili, et intrinseca rei, rone cuius habeat aliqua͂ similitudine͂ cu͂ re signata, alias ñ signabit ut res, s ut signu͂, sicut ramus ñ signat vinu͂ vendibile ut ramus ē, v.l res; q.a nula͂ h͂t similitudine͂ cu͂ vino. hec signare, q.a h͂nt proprietates sensibiles et intrinsecas, in q.bs talis signacio fundari p͂t.

Secundu͂ q.d requirit.r ē, q.d res sit producta ab eo, q.i ea͂ ordinat ad signandu͂, et ē @, alias ñ signabit ut res, s ut signu͂, et ro ē, q.a q.do q.s loquit.r rebus, res gerunt vices verboru͂, ut patet ex terminis, s nullus loquitur verbo, q.d ñ produxit, q.a ut docet D.s Ths Q. A de veritate art.o 2, de rone verbi ē, q.d procedat a dicente, et ad ipsu͂ dicat relac͂o͂e͂ originis: q͂ &c.

Tandem 3 qd requiritur est, qd actio, qua talis res producitur, sit actus intus alias misteria proprie non significabit, et ro huius est, qa sensus misticus proprie talis est proprie verbum notificans de interno conceptu; sed verbum proprie tale procedit formaliter ab intus, ut docet Ds Ths loco citato arlo 3 hic verbis: qd vero ab intu non procedit, non pot verbum dici nisi metafore; qd erat his ryositis:

Dicendum est, ita ee proprium Sti Spus sensus misticos habere, ut ipsi soli, et nulli alteri Spui conveniat. Ita N.C. pred 6 q. 5a et pa: sensus misticus est qui rebus vice verborum res alias signat: sed solus Deus qui est Autor Sti Spus, pot uti rebus vice verborum: qd erat. pa mir: ille proprie utit rebus vice verborum, qui eadem accione producit et loquitur; nam qui rem producit accione distincta ab ea qua illam ad signandum ordinat, necesso supit rem in orde rerum, et ei supperadit fam adventiciam ipsam extrahente ab orde rerum, et constituente in orde signorum; sed solus Deus, qui intus operat et dicit ad extra, eadem accione producit et loquitur; qa cum ordinari sit opus ronis juxta Philum 1o metafisicorum cap 2, solum qui ronem et intus rem producit, pot ipsam in orde rerum permanentem eadem accione ad signandum ordinare: qd erat.

Conf. qa ut res signent per modum rerum, requiritur, tum, qd signacio activa talium rerum fundet in aliqua proprietate intrinseca et sensibili ipsarum rerum, tum qd res sit producta per eandem acionem, qua ordinat ab illo, qui eam sic ordinat, et tandem qd fiat per actum intus; sed totum hoc a solo Deo fieri pot: qd erat. Mar ex notabilibus constat et min pz: solus Ds cunctarum rerum proprietates cognoscit, et eas per actum intus producit et ordinat ad signandum, juxta illud psal. 32: ipse dixit et facta sunt, ipse mandabit et creata sunt: qd erat.

Arg 1o homo pot uti rebus ut rebus ad signandum qa pot facere aliquod artefactum, ut sit, et simul ut signet: qd erat. Conf. qa pot ad mundiciam cordis signandam; similiter pot qui noxias herbas evellere intendens viriditati pulcritudinem, et simul intendens signare pasionum eradicacionem, vel qd noxi homines de medio reipublicae tolant: qd erat.

Res qd ut res signent ut res sunt, non sufficit, qd a binicio suum ee habeant, qd sint et qd ordinent ad signandum, sed ulterius requirunt omnes condiciones in 3o notabili asignatae, quae in illo artefacto non reperiunt. Ad Conf. rer, qd illa exercicia fiunt a pota locomotiva, et sic ordinata ab intus ad signandum non signant ut res sunt, sed ut ut sunt signa.

S. obes: mundacio cele et exbarum ebulsio fiunt juxta nos a pota locomotiva; sed hec non disgit ab intus: qd erat. rer 1o qd in via Ds Ths est valde probabile, qd pota locomotiva seu executiva disgit rem ab intus; pro qo videant NNCC. de Anima disp 6a q 2a. rer 2o: qd hec pota saltem formaliter sirtualiter disgit ab intus, ut loco citato docent NNCC. qd disto sufficit, ut id qd procedit a pota locomotiva ut disto ab intus non sit verbum; ad modum qd licet sinus sinus procedat per voluntate, qa rer est ide ab intus, non procedit ut verbum, nec eius procesio est generacio.

Arg. 2. in rituali et Pontificali Romano reperiunt(ur) sensus mistic(i); q(ui)a ver-
ba q(uae) Sacerdos et Ep(iscopu)s dicunt, dum sacris bestibus induunt(ur), ipsas vest-
es imediate signant, et ulterius aliqua misteria denotant; quare o-
mne dum S(acr)a Scr(iptu)ra legalia refert ornamenta, sensum misticum continent.
R(esp). Nego ant(ecedens); ad probationem dicimus, q(uo)d omnia illa relata non significant
misteria ut res s(un)t, q(ui)a illa significacio fuit illis adventicia, qua posita et non an-
tea representant illa misteria; ad vero illa ornamenta relata in S(acr)a
Scr(iptu)ra destinant(ur) a Deo autore illius ut sint et significent, modo iam dicto.

Arg. 3: q(ui)a ut ait D. Greg. hom. 17 in Evang.: Dominus Salvator noster
aliq(uan)do nos sermonibus, aliq(uan)do vero operibus admonet; s(ed) Xtus ut h(om)o verbis nos
admonuit: g(o) eciam operibus; s(ed) in hoc consistit sensus misticus: g(o). R(esp). q(uo)d
licet Xtus ut Deus operibus ut rebus nos admonuerit, ut docet D. Augus.
tractatu 24 in Joannem; tamen Xp(u)s ut h(om)o nos non admonuit operibus ut
rebus, s(ed) solum ut signis; q(ui)a potentia executiba in illo ut homine non erat in-
tellectus.

Sed dices: si Sp(iritu)s S(anc)tus carnem asumeret, et miraculose ope-
raret, ipsis operibus mistice loqueret(ur) nobis, sicut nunc Xp(u)s operibus mis-
tice loquit(ur); s(ed) nunc opera Sp(iritu)s S(anc)ti non esent verba Verbi, s(ed) Sp(iritu)s S(anc)ti: g(o) nunc
opera Xpi non solum dicunt(ur) verba mistice, q(ui)a s(un)t a Verbo, s(ed) eciam q(ui)a s(un)t ab
homine. Conf(irmatur): q(ui)a si humanitas Xpi non poset operibus mistice loqui, nec
dibinitas Xtus p(otes)t hoc modo loqui operibus: q(ui)a doctrina per q(uam) suis operibus
nos docet, non eciam s(ua) Patris est, ut dicit Joan. 7; g(o) solus Pater poterit mis-
te loqui.

R(esp). ad argu(mentum), q(uo)d si Sp(iritu)s S(anc)tus carnem asumeret, id ipsum de eius operibus
diceremus, ac nunc dicimus de operibus Xpi; q(ui)a q(uo)d nunc opera Verbi dica-
nt(ur) eius verba, non est q(ui)a opera Dei ad extra non sint a tota Trinitate
s(ed) q(ui)a Verbo atribuit(ur), q(uo)d per illud facta sint omnia, q(ui)a in eo esplendent
omnium rerum imagines. Unde in casu posito eciam opera Dei seu Sp(iritu)s
S(anc)ti dicerent(ur) opera Verbi, q(ui)a per Verbum, per q(uod) facta s(un)t omnia, deber-
ent fieri. Dicerent(ur) tamen a Persona asumente opera Sp(iritu)s S(anc)ti et ut ab
eo esent opera simul et verba, ut nunc dicimus de operibus Xpi.

Ad Conf(irmationem) dicimus, q(uo)d doctrina Xpi ut a Patre ipsi comunicata per generationem eter-
nam p(otes)t dici non Xpi s(ed) Patris: q(ui)a Xp(u)s non est fontale principium ingenendi; s(ed)
omnia accipit a Patre absq(ue) detrimento equalitatis, et cooperationis
non solum ad intra s(ed) eciam ad extra in comunicando rebus esse et insiste-
re. Si tamen locus Joan. inteligat(ur) de Xpi doctrina sive adquisi-
ta sive infusa, p(otes)t eciam talis doctrina dici Patris et non Xti, q(ui)a precepto Par-
ris Xp(u)s docebat; s(ed) hac sciencia Xtus non loquebat(ur) mistice proprie
oporter dicta.

Arg. 4. pecata q(uae) in veteri testo referunt(ur) significant mistice acio-
nes bonas, q(uae) in testo nobo laudant(ur) ut constabit ex dicendis, s(ed) pecata non fiunt
a Deo: g(o). R(esp). q(uo)d pecata reduplicative ut talia, seu ut formaliter et exprese dicu-
nt maliciam, non significant mistice, s(ed) solum materialiter sumpta, q(uo)d parte proveniunt a

Deo intelectualiter operante, ordinante ea ad signandum, et hoc modo non proveniunt ab homine.

Sed pro complemento quaestionis inquires: An habere sensus misticos similitudinarie, et improprie tales, possit convenire opere humanae, seu sere humana industria invente? Resp. afirmative, et probatur ex Ang.co Praeceptore quodl. 7 quaest. 6 arlo 16: ubi dicit: In nulla scientia humana industria inventa proprie loquendo potest inveniri nisi literalis sensus, solum in ista scriptura cuius Spiritus Sanctus est Autor: Pr 2: ratione ex eodem Ang.co Prec. 4a parte q. 45. arlo 6: ubi asimilat Deum operantem in Creatas producente agentibus creatis operantibus: sic proponit: Deus producens Creaturas tribuit eis esse et simul signare per ideam: et ut propriam eorum peragant, quia eadem acione intelectiba dat eis esse et significare; sed homo operans per ideam tribuit rei esse, et signare, et taliter quod licet acio proxima tribuens esse non sit elicita ab intra, est tamen absolute imperata

Quaestio 6a

An in Sacra Scriptura acio peccaminosa signet in sensu mistico, virtuosam et ca.

Ante resolutionem dicendum est, quod ut acio virtuosa signet mistice peccaminosam, duo requiruntur. 1mum est quod similitudo ratione cuius una ex his acionibus mistice aliam signat, sit patens, et clara. 2dum est quod talis signacio in qualibet acione determinata munita sit autoritate alicuius Sti Patris vel grabis Doctoris afirmantis misticum sensum ibi contineri; hoc supo:

Dicendum est: quod acio peccaminosa potest in sensu mistico signare virtuosam, et ca. Ita N. Cm. prdo A quae 2 et probatur quoad 1am partem, ratione desumta ex D. Agustino lib. 12 Faustinus cap. 28, et 33 super Genesim et sic proponit: De opere malo nascitur opus bonum Dei: ergo patet contra: quia erit signare virtuosam, non opere pecantis, sed Dei scribentis, non ratione malicie, sed ratione entitatis a Deo causatae? Pr ans: adulterium est opus malum, sed homo qui est opus Dei aliquando nascitur ex adulterio: ergo.

Pr 2 hec 1a pars: ut acio peccaminosa possit mistice virtuosam signare, sufficit quod secundum entitatem phisice considerata habeat aliqua similitudinem ad rem, quam intendit signare; sed hoc reperitur in acione peccaminosa considerata secundum entitatem phisicam, et sensibilem, seu secundum materiale illius materialiter sumptam ergo: Maior patet, quia acio peccaminosa, quae ad signandum ordinatur

n̄ē necese q.d proponat ut imitanda, ū ut vitanda, s solū requirit q.d secundū tale entitatē habeat aliquā similitudinē cū re, q.e significari intendit q.a sensus mistus in similitudine unius rei ad aliā fundat. Mr pr: acio pecaminosa q.ad entitatē phis.ā a Deo causat, et ipsū refert.

Tandē pr aliq.bs exemplis: Nā D.r Aguctus lib. 22 Cap 86 @ Faustū dicit: illa comisio incestuosa Iude cū Tamar, signat verā penitencia. nā Tamar interpret amaritudo. Iudas confesio, et invera penitē amaritudo et confesio copulant. D.r Amb.s serm.e 33 docet: Samaritanā adulterā signare Eccla. D.r Ths 2a 2e que 68 artlo ad 2ū att. Iemptē q.i filiū inocentē occidit, gerebat aliquid bonū. g.

2a parte q.a acio pecaminosa propter aliquā proporcionē et similitudinē cū aliqua acione virtuosa, ipsā miste signat: g e @ pt ocidere, ut constat in moise, q.i vultū suū irradiante operiebat, q.d bonē et virtuosū erat, et tamen miste signabat prelatos et DD.es, qui luce sciencie, qua alios pñt illuminare absconduent.

Pr 2 aliq.bs exemplis nā s.ns Amb.s in apolog.a Dabid cap. 3 loquens de aqua ex cisterna Betlemitica concupita a Dabide, q.d noluit pirere dicit: tipus fuit populi Iudaici Mesiā petentis et desiderantis, ut veniret: : s post q.a ex Marie gurgite nascit, ab ipsis Iudeis contemnit, et nolunt recipere. Vbi aciū significans fuit bona in Dabid, et acio signata fuit in Iudeis mala. D.r Herom ad illud Mat.e 12: hecce mater eius, et fratres stabant foris, usi dicit: Virginē Mariā foris stantē signare sinagogā, q.e noluit ad Xptū ingredi credendo.

Arg.a 1.o @ 1a parte Clonis: ut aliqua res signet miste aliā, n̄ sufficit q.d inter utraq.e det aliqua similitudo, s. acio requirit q.d fiat a Deo, et ab ipso ad signandū ordinet ut diximus, s opera mala n̄ fiunt a Deo, nec ab ipso ordinant ad signandū, s. solū permitunt ut ex se liquet: g. Rex q.d licet opera mala, quoad formalitatē malicie, n̄ oriant a Deo, causant tamen ab ipso, quoad entitatē phis.ā. Dicta vero opera n̄ signant ut mala formaliter, s solū secundū entitatē phis.ā, secundū quā a Deo causant, q.d brebius dixit Agus.s dicendo: mali facta signare aliqua bona, n̄ pecantis opere, s. Scribentis.

Arg.x 2, res a q.bs sumit signacio mista, signant ex similitudine naturali, q.a h̄nt cū rebus, quas signant: s. acio pecaminosa n̄ asimilat acioni virtuose, aut e @; g Conf.a q.a in s.a Spra nūquā signant leta mistis.s rebera, clementis.s, mine promisionis.s. nec captibitas liberta: g. Rex q.d acio pecaminosa h̄t similitudinē cū acione virtuosa, ut constat ex exemplis aductis; q.a vero ad significacionē rerū n̄ requirit q.d similitudo sit in omnib.s. ita acio exercita ab uno, et cū talib.s circunstantiis poterit ēē figura alterius, q.e et si in aliquo sit ei similis, exercita tamen cū alis circunstantiis erit disimilis, sicut Salom.n ingrediens ad feminas idolatras, pecabit, q.a hoc erat ei lege proibitū, et nil omnino S

mistice signabit Xpum qui Gentiles spirituali matrimonio sibi copulabit.

Ad Confirm. aer negando ans; quia in Sa. Spra nomine convivii mistice signatur mors, et Pasio Xpti, juxta illud, quocies cumque manducabitis panem hunc, et calicem biberis mortem Domini anunciabitis. Similiter Agnus Pascalis, cum gaudio editus pasionem Xpti signabat et si aliqui SS. PP. contrarium aserere videant, interpretari dent juxta dicta, quia solum intendunt, quod in hac materia non est procedendum omnino absolute, sed cum distincione in nostris precacionibus asignata.

2a parte Contra clonis Arg. quamvis mala posint ee figura bonorum non tamen e @ ergo. Pr. ans; ideo mala posunt ee figura bonorum, quia sunt causa: ergo. rer, quod ut bonum sit figura mali, non requirit quod habeat aliquid malicie, sed sufficit quod secundum entitatem privam, habeat aliquam similitudinem cum illo, sicut in casu Urie, portantis literas quibus jubebatur occidi, in quo actu portandi literas, nula fuit malicia et nil ominus magna fuit similitudo, cum populo Judaico habente literas sacras, et cum viris literatis, quibus malum doctrine eterne damnacionis e causa.

Quaestio 7a

An Viri Impii de quibus in S.a Sptura. fit mencio miste Xpm significent?

Dicendum e, quod in aliquibus viris impiis et pecatoribus Xps Ds. significatur miste in S.a Spra Pr. rone; accio mala ut diximus pt. morte significare accionem bonam: ergo Pr. conra: ideo ans e verum, quia accio mala licet aliquid boni, rone cuius pt rei signatae asimilari. sed ecia viri in eo hoc sint ergo 8. Pr. mix: 1o exemplo Jone lucentis in obediencie penas in Ventre Ceti, quod Xtum miste signabat, ut dicit, Mat. 12: ergo Pr. 2o. quia Salomon licet de eius eterna salute dubitetur Xtum signabat, ut docent SS. PP. Similer David in solario deambulans, et usorem Urie concupiscens, fuit figura Xti ut docet Ds. Greg. Praeterea Absalon pendens in quercu. Xtum aliena pecata luentem figurabat, ut ait Nisenus

Arg. 3. l. ad. q. Hiero. in cap. 45 Isaie, in q. agit de Rege Ciro ad literam dicit: Satis mirari nescio, q. stulticia sit legencium, ut hoc ad Xpm referant: q. ex Dn. Hieron. solum reprendere eos, q. ea in q. nulla e cum Xpo similitudo, de Xpto interpretant. Ceterum, quatenus Cirus liberabit Populum Israel à captivitate, et jussit restitui templum, fuit figura Xpti. Solum q. loquit D. Hier. in illa reprensione de stultis impiis spaliter talis, q. nos libenter concedimus; non vero loquit de illis materialiter sumptis.

Sed adverte pro complemento que cum N. Complut. 6. q. 2 n. 42. figuras pro ut proponunt in Veteri Testo signare via figurata, ut illorum erant umbre, et ut proponunt in novo Testo illorum Imagines: hoc constat ex illo ad Hebreos. 10: Umbram hi lex futurorum bonorum, n. ipsam Imaginem rerum, et patet: q. si agnus pro ut proponit in Veteri Testo signaret per modum Imaginis, clare et distincte Xptum, minime opus esset in novo Testo, id declarare dicendo: ut adimpleret q. dictum e. os n. comminuetis ex eo. Ex q. liquet 1a pars et 2a.

Questio 8a. An sensus misticus, sit sensu literali prestancior?

Ex dictis constat sensum Sacre Scripture, dividi in literalem et misticum, divisione equali et univoca, ex q. infert eque ab utroque participari sensum rationes ab Sto Sto intenti: quo supposito Dicendum e: sensum literalem absolute loquendo prestanciorem ee sensu mistico. Ita N. Com. pred. 6. q. 6. Ex pr. ratione Ille sensus e in Sacra Scripta prestancior, q. spaliter et adeque, Dei conceptus scitum necessarium manifestat: s. huiusmodi e sensus literalis n. vero misticus: q. Pr. min: Deus decrevit per Sa. Scripta docere necessaria hominibus ad beatitudinem consequendam, scilicet precepta moralia, sacramentalia, et fidei misteria; s. eo ipso per se primo et spaliter intendit sensum literalem, et n. eadem ni sensum misticum. q. Pr. min: q. eo ipso q. Deus per Scripta intendat exprimere suum conceptum, illum manifestat q. per literam; s. manifestare hoc modo conceptum, e illum per sensum literalem exprimere: q.

Conf. intencio primera cuiuslibet agentis versat circa essentiam rei producte, n. vero circa eius proprietates, et accidencia, s. sensus literalis pertinet ad essentiam Sacre Scripture, et ideo per se primo de illa predicat semper et pro semper et omni eius loco q. de sensu mistico n. verificat: q. primaria intentio Dei &: sed primaria intentione agentis sumit perfeccio et dignitas rei producte: q.

Dr; 2.do Deus plus intendit per S.a Sptra precepta moralia, Sacramentalia, et Fidei misteria, in q.bs continent omnia necesa ad salutē q.a ea q.e pertinent ad excitandos animos, et fovendas virtutes; S D.r proponit nobis, primū per sensū literalē, et 2.ū per misticū q.

Arg. 1.o SS.i PP.s sensū literalē apelant corticē, et misticū nucleū seu medulā, S medula perfectior ē cortice: q. Rx q.d SS.i PP.s apelant sensū literalē corticē, q.a ē 1.s et inmediatus sensus verborū; in illo tamen etiā cognoscunt supremā medulā ut constat ex illo Isaie: Ecce Virgo Concipiet et pariet filiū, et ex illo Joan. Verbū caro factū. in his q. locis clarus ē sensus literalis, et in eis altissima misteriorū medula.

Arg. 2: ille sensus ē perfectior, q.i magis separat Sptā S.a ab humana: S talis ē sensus misticus: q. pr. mir, quelibet mala Sptra ht sensū literalē, S nulā preter Divinā ht sensū misticū: q. Rx ngo mi, et ad provonē Dgo mai: sensū literē grammaticalē cō, literē directe opositū significōni misticē nō. Dic imed q. q.d diffa constitutiba, et distintiba S.e Sptē ab humana, n̄ ē sensus misticus S litelis, et Div.a significacio, q.e in omni Sptē S.e loco reperit: significō vero mista, n̄ dat in omni S.e Sptē loco, cū q.e locus S.e Sptē, q.i sensu mistico caret, vere sit S.a Sptā, eiū forle et sale distintibū n̄ exit sensus misticus S litelis.

Arg. 3: finis perfectiorē q.e ss ad finē; S sensus misticus ē finis sensus literlis, q.a hic ordinat ut ille manifestet: q. Rx ngo mi: q.a finis sensus literis ē Dei conceptū exprimere et obiū intentū a Deo, vocib.s manifestare sicut finis sensus mistici ē manifestare Dei conceptū, et obiū intentū a Deo reb.s exprimere. Quod vero hoc n̄ exequat nisi precedat sensus literalis medio q.o res signate colocant in S.a Sptā per accidens ē, q.a litelis multocies sine mistico reperit, cū tamen si misticus sensus finis eset litalis, sensus litalis nulatenus sine mistico reperiret.

Questio 2.a

An in Sacra Sptura preter litteralem et misticum detur eciam sensus acomodaticius?

VI°

Nota 1° q^d sensus acomodaticius, proprie talis sic difit: signacio in verbis seu reb^s S.^e Spre à nob^s inventa preter intone S.^tus S.^ti Dicit^r signacio; q^a vere ē sensus: adit^r in verbis, ŭ reb^s; q^a sensus proprie acamodaticius abtrit à literali et misto, sequit^r Spre S.^e q^a ñ loquimur d acomodacionib^s, q^e ab alio autoxio^s fieri solent eciā ad movendos animos, s. d illis, q^e à Arogis et Concionatorib^s ex S.^a Spra exuunt^r preter intone Spris S.^ti q^e ultima parte difinis, per quā sensus hic constituit^r et à sensib^s S.^e Spre distinguit^r pro quo videat^r N Com.^l preso 6 q^e 4.^a à n° 110.

Nota 2 q^d sensus acomodaticius alius ē proprius, et impro^s alius. 1^s ē nuper explicatus; Improp^s ē q.^l in S.^a Spra invenit, et ab Spru S.^to eius autore aliter acomodat, ut illud Zacarie 4 q.^d is due olibe iste & ubi loquit^r de Jesu Filio Josedec et d Zorobabel, et tamen Apoc.^s 11. Sp.^s S.^tus acomodat hoc Enoc et Elie, et ē proprie sensus S.^e Spre literalis si fundat in vocib^s et mistus si fundat in rebus; s. q^a presens questio solū procedit d sensu proprie acomodacio, ideo;

Dicendū ē; sensū acomodaciū proprie acceptū, ñ ē ee sensū Spre S.^e et ideo in S.^a Spra ñ invenizi. Et pr: sensus S.^e Spre adeque dividit^r in literē et mistū, ut diximus disp.^e 1ª huius mat^e q 2.ª et 3; s sensus acomodaciū, nec literis nec mistus ē aliqd ñ ect sensus distinctus ab istis; et q^a hic sensus, ut dictū ē n.° 1.° ñ ē intentus ab Spru S.^to ḡ &.

Arg 1°. ad acomodacionē satis ē, q^d ea q^e in Veteri Testō dicunt d aliq^o in nobi aliter adaptent^r; s hoc sepe in S.^a Spra reperit^r: ḡ &. pr. mir: q^a verba illa Isaie 29: Populus iste ore suo et labiis suis glorificat me & literiter dicta s^t d Judeis sui temporis; et Xp^s Matei 15. Judeis sui temporis acomodabit: ḡ & Conf.^r 1. q^a Verba illa Malaquie 3: Ecce ego mito Angelū meū, literiter intelligunt^r d S.^to P.^e N Elia, s acomodant^r Joanni à Xpo Mathei 10: ḡ Conf.^r 2. q^a Apoca 11 Elie et Enoc acomandt^r illa verba, ŭ res: due olibe, et duo candelabra, q^e Zacarie 4. dicta fuerunt d aliis: ḡ sensus acomaciū ē intentus ab Spru S.^to ḡ & Rx ad argū et Conf.^es in illis locis ñ invenizi sensū acomodaciū proprie talē, s solū improprie talē, supra explicatū n° 2, ŭ literē ŭ mistū ut ibi explicat^r.

Arg 2: Eccla utit^r sensu acomodaticio; q^a B.^e Marie acomodat verba illa Ecles.^i 24: Ab inicio et ante secula & et similia s^t iis

DD.ts illa verba Math. 5 Vos estis sal terræ; q. talis sensus e. ex intentione Spus. Sti. Rx, qd. propter aliqua similitudinē eccla. v. DD.s tales acomodaciones faciunt, qn. sint intente per Spm. Stm. v. per Ss. Sptores, ut supra dictū e.

Questio 10.a An sint aliquæ regulæ ad Sacræ Scripturæ sensus cognoscendos, et eruendos?

Rx afirmative; s qa. iste regule s. plures, ne prolixitas fastidiū generet, selecciores tantū regulas tradere curabimus, et ad ut majori procedamus claritate, diversis SS.is eas resolutorie proponemus modo qo. proponunt ā N.em predo D. Ag.s

S. 1.s Regule proponunt. pro sensu literali proprio

Prima regula e. pro sensu literali proprio, qd. semper oportet intendere et inquirere sensū literē proprium, et n. nisi justa causa interveniente ad metafa. recurrere; s notari oportet, qd. in hujusmodi proprio sensu intelecta n. implicat, qd. aliqua vox metafore signet, ut constat ex 3 Gen.s Ubi dicit de primis Parentibus: aperti s. oculi amborū, sicut si esent antea ceci, ubi licet omnis hec historia in sensu proprio integeat, tamen penes hanc Claususlā ad figurā oportet declinare, alias falsificarent illa verba: Vidit igitur mulier &c.

2.a Regula e. qd. qdo. Pontifex v. Concilliū Generale legitimū aliquē sensū literē proponunt ut propriū, ita dt. acipi; q. ā istis comisa e. eloquiorū Dei integencia, unde illud Joanis 15. Spm. veritatis q. ā Patre procedit, literer proprie, Sp.s Sti. procesione designat; q. ita declaratū fuit in Conci.o Efesino.

3.a Regula e; qdo. S.a Spta. se ipsā explicat in sensu literē proprio, ita eius verba acipienda s.; qa. nemo ut autor e. sui ipsius Interpetes, juxta illud palmi 15. Non dabis Sanctū tuū videre corrupcionē, de resurrecione Xpi integit proprie ā Dō Paulo 2 actorū.

4.a regula e, seu sumitur ex comuni consensu SS.m PP.m qi si ad literam proprie interpretant aliquem locum, illis parere debemus; si tamen plures sensus literales proprios in eodem loco cognoscant, illos sequamur; sunt enim Ecle lumina. Si demum circa aliquam interpretationem non conveniant, poterit Concionator pro libito suo qualibet ex illis sequi, et forte nullum in particulari, dummodo expositio fidei, et theologie congruet, stiloque fidelium comuni non repugnet.

5.a regula e recta ratio, ut pote lumen à Deo nobis insitum, quae regula datur etiam pro aliis sensibus.

§. 2.s

Regule proponunt pro sensu literali metaforico

Prima regula sumitur ex D.o Augus.o libro 3.o de doctrina Christiana, qua proponit his verbis: quidquid in sermone Domini, neque ad morum honestatem, neque ad fidei veritatem referri potest, figuratum esse cognoscas.

2.a regula e, quod quoties impossibile aliquod ageretur, metafore exponatur locus, ut cum Deo tribuuntur membra corporea, vel aliud quod repugnet eius perfectioni.

3.a regula e; si aliquod indecorum promittitur, non est proprie textus accipiendus, ut cum Xs Luce 22.o dixit: Ego dispono vobis.... ut edatis et bibatis &; ubi non de cibo, quae perit, sed de sempiternis gaudiis sermo e sub ciborum metafora.

4.a reg.a e; si textus aliquis alteri opponatur, opus e illorum alterum metafore accipere.

5.a reg.a e, si Ecla Catolica, metaforam accipit pro alicuius loci intelligencia ita et nos debemus textum exponere, ut illud Math.i ipse vos baptizabit in Sp.u S.to et igne, ubi ignis, metafore pro eficacia Gracie, Ecla intelligit.

6.a reg.a e, recta ratio fide theologie informata; ut cum D.r Basilius dixit: cum semel audio, semel intelligo &, intelligendum e, dummodo non obstet ratio, vel aliqua ex predictis regulis.

Nota tamen, quod ex intelligencia metaforica, non licet plerumque consequentiam inferre, quamvis licet verum sit metafore, quod Xs, Rex, e petra, et liceat inferre; ergo fortis; non tamen: ergo insensibilis; quia tantum proprietas ex qua accipitur metafora, deserbire potest ad inferendam consequentiam juxta ea quae fidei et theologie non opponuntur.

§. 3.s

Regule pro sensu mistico.

Prima Reg.ª ē, qd n̄ debemus hunc sensum querere in omnib.s S.e Sp.e locis, s. solum in illis, in qb.s res signant ut res sensibiles &c.

2.ª reg.ª est ut n̄ utamur sensu mistico ad res fidei comprobandas, nisi aliunde eius veritas constet literaliter ex alio Sp.re loco, ō ex alio Cap.º constet modo post regulam 1.ª proponendo, qd sensus ille misticus ē intentus ab Sp.u S.to

3.ª reg.ª ē; qd tunc sensus misticus proprie talis credit à Deo intentus, qdo res signans optime quadrat rei signate; Vg. Dabidis victoria ad prefigurandum Xpi triumphum de Diablo.

4.ª reg.ª ē qd qdo de aliqº predicatur, qd convenit Xpo, et etiam qd Xpo. aptari n̄ pt, tunc 1.ª pars continet sensum misticum, 2.ª vero literaliter signat de primo subiecto; Vg. triumphus Dabid, ut triumphus signat Xpi victoriam; ad vero ut hic triumphus fuit in fundo et lapide, Dabidi literaliter aptatur.

5.ª reg.ª ē qd sensus misticus qi ab humano ingenio eruitur, utilissimus ē, si veritati Divine et Cele dogmatib.s n̄ contradicat nec res sacras ad profana signata convertat, ut male faciunt Concionatores aliqui, @ qos Triden.m sesione 4.ª

6.ª reg.ª ē, qd quantum sensus misticus asimilari potest, sensui literali, securius eruetur, et perfecciori modo.

7.ª reg.ª ē, qd si sensus literalis ē valde humilis potius misticus, qm literalis dr accipi; Vt illud Deuteron.i 25: Non ligabis os bobis terentis in area fruges tuas; qe Verba D.s Paul.s de homib.s intelligit, 1.ª ad Thimo.m Cap. 5.º

Sed inquires, unde certo constare nobis pt qd hic, ō ille sensus misticus in aliqº loco S.e Sp.re continetur? R.e ex triplici cap.e cognosci posse. 1.º rebelone Sp.ritus Dei, ō imediata, ut cum Xpus et Sp.s S.s docuerunt Apostolos et Evangelistas, explicantes illis Sp.ras; Vt Luce 24 dicit. et Joane 16, ō mediate per Apostolos, et Evang.tas, qi ō Verbo aliqos sensus misticos explanaberunt qi usqe ad nostra tempora, ratione in Ecta conserbant; ut Virginitas illesa B.e Virg.s, prefigurata in Rubo Moisis, qe ex tradicione in Ecta habetur, ō in suis scriptis plures historias Veteris test.i in sensu mistico explicaverunt, ut constat ex locis citatis in 1.ª ques.e huius disput.s

2.º pt sensus misticus certo, et infalibiliter cognosci à Pontifice, ō Concilio Generali.

Legitimu definierit, aliqud sensu mistu in aliq° loco contineri, qa sicut Pontex propter asista Spu Sti n pot errare in canone S. Spte, q e res ad fide, et mores pertinens; ita neq in interpretatione veri sensus, sive literalis, sive mistici qa ecia ad fide, et mores pertinet; Ide dic de Concil. juxta dicta trac. 1 disp. 2 q. 2a

3a reg. e 3°. constare nobis pt, sensus misti epistola, ex comuni omniu SS. PP. consensu; qdo scilicet, aliq sensu misto omnes utunt, ad aliqd fidei dogma comprobandu, v qdo omnes, ita aliq locu intelligunt, na talis comunis intelligencia in rebus fidei, et S. Spte intelligencia, ita firmu facit argu, ut aberat Banez qd sit de fide, aut saltem eius oppositu sit erroneu, et ideo in tridento. sess. 4a sancitu e, ne in reb. fidei, et moru, aliq. Spta S. contra unanime SS. PP. consensu interpretari audeat.

§ 4.

Regule pro sensu acomodaticio

1a reg. e qdo in S. Spta reperiat a Xpo. v ab Apos. usitatus talis sensus, absq dubio, e ab Spu Sto intentus, et ad literale reducit, si acomodent verba, v de mistico, si acomodent res, et tunc solu inpropie sensus acomodacius apelari pt, ut supra dictu e.

2a reg. e, qd sensus acomodacio, st uti cu decencia, qa licet n sit S. Spte sensus, tamen ad tale exercicium verba Dei arripiunt, qbs suma reberencia debet.

3a reg. e, qd rei proposite, locus Spte citatus, quantu fieri posit, conveniat. qua in re valde deficiunt Concionatores qi ad frivola, inania, et iaculatoria, Spta S. violenter aplicant, et du plebis laude querunt S. Spta exibent derisenda.

4a reg. e, qd omnes in hoc sensu, Eclesie Catolice se acomodare studeant. Hec ss reg. qbs S. Spte sensus, aliqualiter expli sunt et qbs fine inponimus huic operi Theologo Expositivo qd utinam sit ad mayore Dei gloria, et utilitatem nram! Sit ecia in honorem Bme Virg. Maria de Monte Carmelo SSme Matris Nre. D. Jph Esponsi eius. Prothoparentis Nri Elie, Matris Nre D. Theresie, Extatici Patris Nri S. Joannis a Cruze. Sit ecia in honorem D. Thome Precept. Nri, cuius doctrine si in opere hoc, aliqd minus consonu scriptu fuerit, iterum, iterumq. libenti animo, retractamus. Cedant ecia in honore SS. Fran. di a Paula, et Rosalie Panormitane, quoru nomina Vocor. Sint ecia in honore Mei Dilectissimi Lectoris Rdi. Fr. Fran. Ludovici a S. Jph. e cuius ore hec cunta scripsi. Lector Spte n semel, s. Bix, in hoc Oscensi Colegio. Et tande cedant in gloria D. Antoni Abb, in cuius die illa finibi, die Januarii 17a Anni Domini. M.DCCLXIII. Finis.

Index, Tractuum, Disputacionum, et Questionum huius operis.

Disputo Præmialis.

Ques 1ª Utrum theoga Expositiba, sit Sciencia, et q.d eius obum? folio 2.
Que 2. An theoga Expositiba, fuerit necsa omni tempore ad salutem? folio 6.

Tractus 1s De esa et Causis Sæ Spturæ

Disputo 1ª De esencia Sæ Spæ.

Que 1ª Quid sit Sª Spta, et comodo sit recte definienda? folº 7.
Que 2ª Utrum Sª Spta sit proprie Verbum Dei? folio 9.
Que 3 An Sª Spta fuerit á Deo dictata, q.d ad singula Verba, punta, et apices? folº 14
Que 4ª An ut aliqª Spta, sit et dicat Sacra, sufficiat q.d Deus eā inspiret Sacris Spotoribus r pongª humano Spiritu, fuerit Scripta illā Deus aprobet? folº 19
Que 5ª Quid et quotuplex sit trado, et an preter Sªm Sptam semper fuerit et requirat fº 24.

Disputo 2 De Canonizacione Sæ Spæ

Que 1ª An Canonicatio Sæ Spæ sit de esa Sæ Spæ? folio 27.
Que 2ª An Eclesia possit canonizare Sªm Sptam? folio 28.
Que 3. Utrum Sªa Spta, an vel Ecla sit Judex controversiarum ad fidem et mores pertinencium? folº 33
Que 4 An Sumus Ecle Pontifex, sit infalibilis in rebus fidei et morum definiendis et in q.o hec infalibilitas consistat? folº 37.
Que 5 An supposita legitima elecione sit imediate de fide hunc n.i homenem Clementem 13.um esse Verum Ecle Sumum Pontificem? folº 4º.
Quº 6ª Qui libri sint canonici, et comodo ab Ecla sint canonizati? folº 46.
Protocanonici libri ex Veteri testo sunt 22. Protocanonici ex nobo testo sunt 9.
Deuterocanonici ex Veteri testo sunt 10. Deuterocanonici ex nobo sunt 19. vide folº 47.

Disputo 3ª De Causis Sæ Spæ.

Que 1ª Q.d sit Causa materialis et formalis Sæ Spæ folº 54
Que 2 Quid sit Causa eficiens particularis, et principalis Sæ Spæ folº 56.
Quº 3. Utrum Sæ Sptores fuerint vera instra Dei in exaracione Sæ Spæ folº 58.

Quæ° 4. Utrum S.ⁱ Sp̃tores libere exararaberint S.ᵃ Sp̃tā — folio — 60
Quæ° 5. An S.ⁱ Sp̃tores et facto ignoraberint se ēē ad tale munus asumptos, et ea que scripserint, et ut Profete loqui fuerint? fol.° — 65.
Quæ° 6 An Salomon Sp̃r Canonicus in Dei gracia vitā finierit. folio — 67
Quæ° 7 Que sit Causa finalis Sacre Sp̃ture? folio — 68.

Tractus 2.ˢ De existencia S.ᵉ Sp̃te.

Disputo 1.ᵃ De exista S.ᵉ Sp̃te in Ecl̃a

Quæ° 1.ᵃ An hodie existat S.ᵃ Sp̃ta in Ecl̃a Catola — folio — 69.
Quæ° 2 An omnes libri Sacri aliquando perierint? — folio — 71.
Quæ° 3. An aliq.ᵉ lib.ⁱ Sacri antiquitus fuerint q.ᵉ nunc ñ existant. fol.° — 72.
Quæ° 4 An veritas S.ᵉ Sp̃te in Ecl̃a Catola ilibata persistat, et ubi. fol.° — 73.

Disputo 2. De exista S.ᵉ Sp̃te in interpretonib.ˢ et translonib.ˢ ipsius

Quæ° 1 Utrum textus Ebraicus hodie ilibatus existat in Ecl̃a Catola — fol.° — 77.
Quæ° 2 An textus Grecus hodie maneat in Ecl̃a Catola illibatus? fol.° — 79.
Quæ° 3 Quot ta Veteris q.ᵃ Novi Test.ⁱ versiones fuerint. fol.° — 80.
Quæ° 4 An edicio Greca 70.ᵗᵃ Interpreteū, q.ᵉ nunc dat. sit Sp̃ta vere S.ᵃ? fol.° 82.
Quæ° 5. Quā fidē mereant.ʳ alie grece versiones? fol.° — 85.

Disputo 3 De exista S.ᵉ Sp̃te in Vulgata Latina.

Quæ° 1 Quis fuerit Autor nr̃e Vulgate Latine. fol.° — 86.
Quæ° 2 An D.ˢ Hero. in traslone sue Vulge habuerit sp̃ale asistēd Sp̃s S.ᵗⁱ — fol.° — 88.
Quæ° 3. An sit de fide S.ᵃ Sp̃tā existere in aliq.° codice Vulgē Lat.ᵉ et q.° modo existat f.° 90
Quæ° 4 Utrum Sp̃ta S.ᵃ ut in Biblia aprovata debeat adorari et qua adorone fol.° — 95

Tractus 3 De Propietatib.ˢ S.ᵉ Sp̃te.

Disputo 1 De obscuritate S.ᵉ Sp̃te.

Quæ° 1 An S.ᵃ Sp̃ta sit obscura, dificilis, et profunda? et an requirat specialis gracia ad eius inteligenciā? — fol.° — 96.
Quæ° 2 Quenā sint Cause obscuritatis S.ᵉ Sp̃te? fol.° — 99
Quæ° 3 An sint aliquae regule ad inteligendā S.ᵃ Sp̃tā, aut illā exponendā. fol.° 99

De clabibus Tyconi q^e sunt septem vide — folio — 100. 12. 13. 15.

Disputo. 2. De infalibili veritate S.^e Sp^re.

Que.^o 1.^a Utrum S.^a Sp^ra sit omnino vera, ō juxta aliq^a parte posit ex quali bet p^ota aliq^o mendacio etiā lebi, aut falsitate fedari? — folio — 116.
Que.^o 2 An in S.^a Sp^ra sint aliq^e Cōdiciones, q^e antilogie vocant? folio — 112.
Antilogie ex Veteri Testo fol.^o 112 Ex nobo Testo antilogie fol.^o — 117.
Que.^o 3 An in S.^a Sp^ra det propria et rigorosa anfivologia. — fol.^o 120.

Tractatus. 4.^s De sensib.^s S.^e Sp^re.

Disputo 1.^a De sensib.^s S.^e Sp^re in comuni.

Que.^o 1.^a Quid sit S.^e Sp^re sensus — folio — 124.
Que.^o 2 Quotuplex sit S.^e Sp^re sensus — folio — 128.
Que.^o 3 An divisio sensus S.^e Sp^re in literale, et mistiū sit adeq^a et gen^a in sp^e fol.^o 132.

Disputo 2. De sensu literali S.^e Sp^re.

Que.^o 1 Quid sit sensus literalis S.^e Sp^re? — fol.^o — 134.
Que.^o 2 Quotuplex sit sensus literalis S.^e Sp^re — fol.^o — 136.
Que.^o 3 An divisio sensus literalis in propriū, et improp.^m sit adeq.^a et gen.^a fol.^o 138.
Que.^o 4 An in S.^a Sp^ra sit aliq.^s locus q.^i sensu literali careat? — fol.^o 142.
Que.^o 5. An in eodē loco S.^e Sp^re plures sensus literales reperiant — fol.^o 143.
Que.^o 6 Quid et quotuplex sit sensus literalis metaforicus? — fol.^o — 150.
Que.^o 7. An sensus figuratiū S.^e Sp^re ad sensiū metaforiū pertineant. fol.^o 151.
Que.^o 8 Utrū liceat et deceat usus erudicionis prophane tam interpretis S.^e Sp^re, quā Tyroni, et comuniter populo predicanti? — fol.^o — 152

Disputo 3.^a De sensu mistico S.^e Sp^re.

Que.^o 1 Utrū in S.^a Sp^ra det sensus misticus? — fol.^o — 155.
Que.^o 2 Utrū in omni loco S.^e Sp^re sensus misticus inveniat — fol.^o — 158.
Que.^o 3.^a Quid et quotuplex sit sensus misticus? fol.^o — 159.
Que.^o 4 An divisio sensus mistici in alegoriū, tropologiū et anagogiū sit adeq.^a et gen.^a f.º 161.
Que.^o 5 An habere sensus misticos, sit ita propriū S.^e Sp^e ut nulli alteri Sp^re conveniat f.º 162.
Que.^o 6 An in S.^a Sp^ra actio peccaminosa signet in sensu mistico virtuosā et ē c^a — fol.^o 165.
Que.^o 7 An Viri impii et q.^{bs} in S.^a Sp^a fit mencio mistice X^pm signent — fol.^o — 167.
Que.^o 8. An sensus misticus sit sensu literali prestancior — fol.^o — 168.

Que.° 9 An S.e Scrã praeter literale, et mística detur sensus acomodaticius -- fol.° 169.
Qu.° 10 An sint aliquae regulae ad S.e Scrae sensus cognoscendos et exuendos - fol.° 171.
Regulae pro sensu literali proprio, fol.° 171. Pro literali metafore fol.° 172.
- Pro mistico - - fol.° 173. - - - Pro Acomodaticio. - fol.° - 174.

Estas Materias de Escritura, son del P. Fr. Fran.co de S.ta Rosalia Carmel.ta Descalzo, las concluimos de escribir en Huesca dia 17 de Enero, dia del Glorioso S. Antonio Abad del año 1763. siendo Letor de Escritura, mi muy amado P. Fr. Fran.co Luis de S.n Joseph; General de la Orden, N. R.R. P. Fr. Pablo de la Concepcion: Provincial N. R. P. Fr. Fran.co de S.n Joseph: Rector el R. P. Fr. Joseph Theodoro de S.n Juan Bautista. Primero Letor mi P.e Fr. Pedro de S. Geronimo. El segundo, y mi principal Letor, mi Carissimo P. Fr. Jph. Antonio de S. Alberto: soli Deo honor et gl.a &.

Escolastica y dogmática

Num
M

M. ss
8